

LATVIJAS BANKAS 2007. GADA PĀRSKATS

LATVIJAS BANKAS 2007. GADA PĀRSKATS

Grafiskajos attēlos ar punktiem atzīmēts rādītāja faktiskais lielums, ar līnijām – šo rādītāju aproksimējošā līkne. Rādītāja katras dienas mērījumu aproksimējošā līkne ir vairāk izcelta nekā faktiskā lieluma līkne.

Skaitļu noapaļošanas rezultātā komponentu summa var atšķirties no kopsummas.

– attiecīgajā periodā nav darījumu vai nav atlikumu.

x dati nav pieejami vai rādītājus nav iespējams aprēķināt.

0 rādītājs mazāks par 0.5, bet lielāks par nulli vai rādītāja aprēķina rezultāts ir nulle.

Latvijas Bankas prezidenta ievadvārdi	5
Latvijas Bankas vīzija un misija	8
Tautsaimniecības attīstība un monetārā politika	9
Ārējā ekonomiskā vide	10
Inflācija un cenas	12
Iekšzemes kopprodukts	13
Darba tirgus	15
Ārējā tirdzniecība un maksājumu bilance	16
Fiskālā politika	18
Banku attīstība	19
Naudas piedāvājums	20
Kredītu un noguldījumu procentu likmes	24
Starpbanku tirgus	26
Naudas bāze	27
Valūtas tirgus un Latvijas ārējais parāds	29
Vērtspapīru tirgus	30
Centrālās bankas darbība	35
Latvijas Banka Eiropas Centrālo banku sistēmā un Eiropas Savienības institūcijās	36
Stratēģiskā plānošana	36
Valūtas maiņas politika un ārējās rezerves	37
Monetārās politikas instrumenti	38
Ekonomiskā izpēte, analīze un prognozēšana	40
Skaidrās naudas apgrozība	40
Statistika	41
Maksājumu un norēķinu sistēmas	49
Maksājumu sistēmu pārraudzība	50
Finanšu stabilitāte	51
Parādnieku reģistra darbība un Kredītu reģistra izveide	52
Informācijas sistēmas	53
Sabiedrības informēšana	53
Organizatoriskā attīstība	55
Personāla attīstība	56
Risku pārvaldīšana un kvalitātes vadība	57
Iekšējais un ārējais audits	58
Grāmatvedība un budžeta vadība	59
Sadarbība ar starptautiskajām organizācijām	59
Sadarbība ar ārvalstu centrālajām bankām un tehniskā palīdzība	60
Latvijas Bankas 2007. gada finanšu pārskati	63
Balance	64
Peļņas un zaudējumu aprēķins	66
Kopējās atzītās peļņas un zaudējumu pārskats	68
Naudas plūsmas pārskats	69
Finanšu pārskatu skaidrojumi	70
Neatkarīgu revidentu ziņojums Latvijas Bankas padomei	105
Pielikumi	107
1. Monetārie rādītāji 2007. gadā	108
2. Latvijas Bankas 2007. gada mēnešu bilances	109
3. Latvijas Bankas 2003.–2007. gada bilances	110
4. Latvijas Bankas 2003.–2007. gada peļņas un zaudējumu aprēķini	111
5. Latvijas Bankas noteiktie Lielbritānijas sterliņu mārciņas, Japānas jenas un ASV dolāra kursi	111
6. Latvijas Bankas struktūrvienības 2007. gada beigās	112
7. Latvijas Bankas struktūra 2007. gada beigās	115
8. Latvijas Bankas pārstāvniecība starptautiskajās organizācijās	116
9. 2007. gadā publicētie Latvijas Bankas izdevumi	118
10. Latvijas Bankas pamatuzdevumu izpildes 2007. gada normatīvās aktualitātes	119
11. Termini	121

SAĪSINĀJUMI

AS	akciju sabiedrība
ASV	Amerikas Savienotās Valstis
CEBS	Eiropas Banku uzraugu komiteja
CFS	citi finanšu starpnieki, izņemot apdrošināšanas sabiedrības un pensiju fondus
CIF	preces vērtība, ietverot transporta un apdrošināšanas izmaksas līdz importētājvalsts robežai (<i>cost, insurance and freight at the importer's border</i>)
CSP	Latvijas Republikas Centrālā statistikas pārvalde
ECB	Eiropas Centrālā banka
ECBS	Eiropas Centrālo banku sistēma
EFK	Ekonomikas un finanšu komiteja
EK	Eiropas Komisija
EKS	elektroniskā kliringa sistēma
EMS	Ekonomikas un monetārā savienība
ES	Eiropas Savienība
ES10	valstis, kuras pievienojās ES 2004. gada 1. maijā
ES12	valstis, kuras pievienojās ES 2004. gada 1. maijā un 2007. gada 1. janvārī
ES15	valstis, kuras ietilpa ES pirms 2004. gada 1. maija
Eurostat	Eiropas Kopienu Statistikas birojs
FKTK	Finanšu un kapitāla tirgus komisija
FM	Latvijas Republikas Finanšu ministrija
FOB	preces vērtība, ietverot transporta un apdrošināšanas izmaksas līdz eksportētājvalsts robežai (<i>free on board at the exporter's border</i>)
FRS	ASV Federālo rezervju sistēma
IIN	iedzīvotāju ienākuma nodoklis
IKP	iekšzemes kopprodukts
ISO	Starptautiskā Standartizācijas organizācija (<i>International Organization for Standardization</i>)
LCD	Latvijas Centrālais depozitārijs
M0	naudas bāze
M1	šaurās naudas rādītājs
M2	vidējās naudas rādītājs
M3	plašās naudas rādītājs
M2X	plašā nauda
MFI	monetārā finanšu iestāde
NACE	Ekonomiskās darbības statistiskā klasifikācija ES (<i>Nomenclature statistique des activités économiques dans la Communauté européenne</i>)
NĪN	nekustamā īpašuma nodoklis
NVS	Neatkarīgo Valstu Savienība
OECD	Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija (<i>Organisation for Economic Co-operation and Development</i>)
OMXBGI	Baltijas akciju cenu indekss
OMX Riga	kapitalizācijas indekss, kas tiek attiecināts pret iepriekšējo vērtību un raksturo kopējo ieguldījuma atdevi un kurā ietvertas visas RFB Oficiālā un Otrā saraksta sabiedrību akcijas
PVN	pievienotās vērtības nodoklis
RFB	Rīgas Fondu birža
RIGIBID	<i>Riga Interbank Bid Rate</i> ; Latvijas starpbanku noguldījumu procentu likmju indekss
RIGIBOR	<i>Riga Interbank Offered Rate</i> ; Latvijas starpbanku kredītu procentu likmju indekss
SAMS	starpbanku automatizētā maksājumu sistēma
SEPA	Vienotā eiro maksājumu telpa (<i>Single Euro Payments Area</i>)
SDR	Speciālās aizņēmuma tiesības (<i>Special Drawing Rights</i>)
SIA	sabiedrība ar ierobežotu atbildību
SNB	Starptautisko norēķinu banka (<i>Bank for International Settlements</i>)
SVF	Starptautiskais Valūtas fonds
VAS	valsts akciju sabiedrība
VKM II	Valūtas kursa mehānisms II
VSAOI	valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas

2007. gads iezīmēja pagriezienu Latvijas makroekonomiskajā attīstībā. Valdības inflācijas ierobežošanas pasākumu ietekmē tautsaimniecības attīstība, kuras gaita dažu iepriekšējo gadu laikā bijusi pārāk strauja, pakāpeniski atgriežas ilgtermiņā uzturamā līmenī, bet augstu un augošu inflāciju vēl 2008. gada sākumā uztur galvenokārt līdzšinējā pārlietu lielā dažādu veidu finansējuma ieplūde – ārvalstu mātesbanku kredītresursi, ārvalstu tiešās investīcijas, no ES fondiem saņemtie resursi, ārvalstīs strādājošo mājup sūtītie līdzekļi. Pakāpeniski mazinoties kredītēšanas tempam, pārāk straujajam iekšzemes pieprasījumam un IKP pieaugumam, 2. pusgadā gaidāms inflācijas pirmais samazinājums. Eiro ieviešana, kas iespējama ne agrāk par 2012. vai 2013. gadu, Latvijas tautsaimniecībai būs balva par augstās inflācijas mazināšanu.

Centrālā banka ikdienas darbā un komunikācijā ar finanšu tirgus dalībniekiem un sabiedrību daudz uzmanības veltījusi faktoriem, kas ļāva strauji attīstīt Latvijas tautsaimniecību un vienlaikus saglabāt nemainīgu fiksēta valūtas kursa politiku. Fiksēta valūtas kursa apstākļos tradicionālās bankas monetārās politikas instrumentu ietekme un efektivitāte mazinās un makroekonomiskā stabilitāte panākama ar fiskālās politikas svirām, nodrošinot valsts budžetu ar pārpalikumu. Saskaņā ar naudas plūsmas principu valsts budžeta bilanci nodrošināts uzlabojums salīdzinājumā ar plānoto deficītu (–1.4% no IKP), sasniedzot 0.7% no IKP, turklāt arī saskaņā ar uzkrāšanas principu balance ir gandrīz sabalansēta.

Latvijas Banka 2007. gadā turpināja īstenot ierobežojošu monetāro politiku: refinansēšanas likme palielināta divas reizes (kopumā par 100 bāzes punktiem; līdz 6.00%), tādējādi slāpējot pārmērīgo iekšzemes pieprasījumu. 2007. gada 2. pusgadā mazinoties ekonomikas pārkaršanas pazīmēm, Latvijas Banka procentu likmes vairs nemainīja, bet 2008. gada 1. ceturksnī, ņemot vērā, ka vienlaikus ar lēnāku kredītēšanas kāpumu sarukusi banku loma iekšzemes pieprasījuma uzturēšanā, par 2.0 procentu punktiem (līdz 6.00%) samazināja obligāto rezervju normu banku saistībām ar termiņu ilgāku par 2 gadiem.

Atbilstoši Latvijas Bankas prognozēm vienlaikus ar kredītēšanas pieauguma palēnināšanos samazinājies importa kāpuma temps un maksājumu bilances tekošā konta deficīts (4. ceturksnī – 17.7% no IKP; iepriekšējā gada atbilstošajā periodā – 27.2% no IKP). Iekšzemes kredītu gada pieauguma temps sarucis no 58.4% līdz 34.2%, un to noteikuši gan valdības īstenotie pasākumi, gan apzināta banku politika.

Tādējādi arī to mātesbankas darbos apliecina publiski deklarēto vēlmi darboties Latvijas finanšu sistēmā ilgtermiņā, vienlaikus vairojot tautsaimniecības stabilitātes priekšnoteikumus. Turklāt veidojas labvēlīga tendence – mazinoties izsniegtā hipotēku kredīta pieauguma tempam, palielinās industriālā kredīta kāpuma temps. Ne mazāk svarīga ir konkurētspējīga eksporta attīstība – Latvijas tirgus daļa 2007. gadā auga ES15 un ES12 valstīs un saglabājās stabila Krievijas tirgū. Preču eksporta gada pieauguma temps palielinājās līdz 22.6% (2006. gadā – 14.0%), 4. ceturksnī un gadā kopumā apsteidzot preču importa pieauguma tempu. Savukārt preču importa gada kāpuma temps pēc straujās izaugsmes iepriekšējā gadā palēninājās līdz 21.4%, samazinoties no 36.2% gada kāpuma 1. ceturksnī līdz 4.5% 4. ceturksnī.

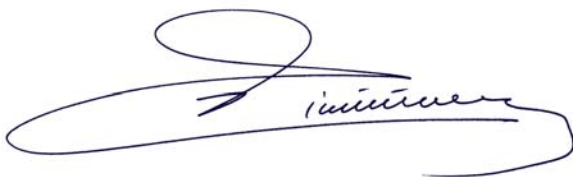
Latvija turpināja dalību VKM II un pilnveidoja infrastruktūru pilntiesīgai dalībai EMS. Pabeigts nozīmīgs projekts – pievienošanās Eiropas Vienotajai automātiskajai reālā laika norēķinu sistēmai TARGET2. 2008. gada 1. janvārī darbu sācis Latvijas Bankas Kredītu reģistrs, kas tiks izmantots ne tikai kā finanšu stabilitātes analīzes instruments vai kredītvēstures krātuve, bet sniegs ieguldījumu arī inflācijas samazināšanā.

Latvijas naudas zīmju klāsts 2007. gadā papildināts ar sešām jaunām jubilejas un piemiņas monētām. Monēta "Brīvības cīņas" Pasaules naudas izstādē Berlīnē atzīta par gada labāko mūsdienīgu notikumu veltīto monētu. Gadskārtējā Latvijas sabiedrības aptaujā par "Latvijas gada monētu 2006" atzīta "Ciparu monēta". Turpinot dažādot Latvijas naudas dizainu, Latvijas Banka emitēja 1 lata apgrozības monētas "Pūcēssakta" un "Sniegavīrs".

Par svarīgu pienākumu Latvijas Banka uzskata informācijas sniegšanu, lai padziļinātu sabiedrības izpratni par tās darbību, pieņemtajiem lēmumiem un Latvijas tautsaimniecības attīstību. Ekonomiskās politikas veidotājiem un plašai sabiedrībai vienlīdz aktuālais jautājums – Latvijas un ES vidējā labklājības līmeņa izlīdzināšanai nepieciešamās izaugsmes priekšnoteikumi – kļuva arī par 2007. gada oktobrī organizētās Latvijas Bankas gadskārtējās konferences "Konkurētspēja – Latvijas tautsaimniecības nākotnes stūrakmens" ziņojumu un diskusiju tematiem.

Pateicos Latvijas Bankas padomei un valdei par labu Latvijas Bankas darba organizāciju un ikvienam darbiniekam – par radošo ieguldījumu un veiksmīgo ikdienas darbu, veicot Latvijas Bankas uzdevumus.

Latvijas tautsaimniecības dinamiskā attīstība 21. gadsimta sākumā kļūs par pētnieku darba lauku, ar laiku labojot dažu iesīkstējušu pieņēmumu, tāpēc ceru, ka Latvijas Bankas 2007. gada pārskats jau šobrīd sniegs lasītājiem jaunas atziņas.

Ilmārs Rimšēvičs
Latvijas Bankas prezidents
Rīgā 2008. gada 7. aprīlī

VĪZIJA

Latvijas Banka ir neatkarīga un savus uzdevumus veic, sabiedrības interešu un augstas profesionālās atbildības vadīta. Tā pilnvērtīgi darbojas ECBS, sadarbojas ar citām ES institūcijām un veido stabilu un labvēlīgu vidi Latvijas tautsaimniecības attīstībai.

MISIJA

Latvijas Bankas kā centrālās bankas darbības mērķis ir cenu stabilitāte, kas sekmē valsts ilgtermiņa ekonomisko izaugsmi.

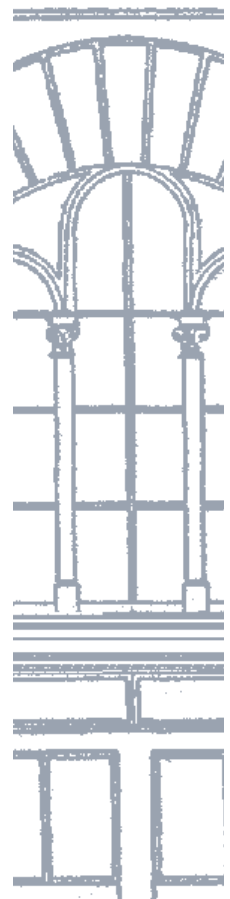
Latvijas Banka ir aktīva un atbildīga ECBS dalībniece, kas ar savu darbību veicina Latvijas un pārējo ES valstu finanšu sistēmu integrāciju un stabilitāti.

Latvijas Banka pilnveido Latvijas sabiedrības ekonomikas zināšanas, vairojot izpratni un uzticamību.

Latvijas Banka efektīvi darbojas, lai, nodrošinot augstu kvalitāti un ierobežojot riskus, profesionāli un nepārtraukti īstenotu savus uzdevumus.

Latvijas Banka ir uzticama sadarbības partnere.

TAUTSAIMNIECĪBAS ATTĪSTĪBA UN MONETĀRĀ POLITIKA

ĀRĒJĀ EKONOMISKĀ VIDE

Pasaules tautsaimniecības izaugsme 2007. gadā kopumā bija samērā spēcīga, tomēr finanšu sektorā vērojamo notikumu ietekmē gada pēdējā ceturksnī jau bija manāma izaugsmes tempa palēnināšanās daudzos reģionos. Spriedzi finanšu sektorā galvenokārt izraisīja problēmas ASV zemas kvalitātes hipotēku kredītu tirgū. Ekonomiskās izaugsmes temps gada beigās palēninājās ASV, kā arī Eiropā un Japānā, kur saruka patērētāju un ražotāju konfidences rādītāji. Lai gan eksporta pieaugums nedaudz palēninājās, attīstības valstu izaugsme bija dinamiska, t.sk. Ķīnā un Indijā sakarā ar spēcīgo iekšzemes pieprasījumu.

Eiro zonas IKP izaugsme 2007. gadā bija tikai nedaudz lēnāka nekā iepriekšējā gadā (2.6%; 2006. gadā – 2.8%). Gada pirmajos trijos ceturkšņos vēl saglabājās dinamiska ekonomiskā aktivitāte augstā iekšzemes pieprasījuma un ārējās tirdzniecības attīstības dēļ, bet 4. ceturksnī bija vērojamas palēnināšanās pazīmes, par ko liecināja patērētāju un ražotāju konfidences līmeņa samazināšanās, ko galvenokārt noteica nelabvēlīgā situācija finanšu tirgos un kreditēšanas nosacījumu pasliktināšanās Eiropā. Augsto enerģijas un pārtikas cenu rezultātā 2. pusgadā inflācija eiro zonā sāka augt, novembrī un decembrī sasniedzot 3.1%.

Ekonomiskā aktivitāte Zviedrijā un Lielbritānijā bija visai dinamiska, IKP palielinoties attiecīgi par 3.1% un 3.4%. Gada beigās abās šajās valstīs bija vērojamas tautsaimniecības izaugsmes palēnināšanās pazīmes, ņemot vērā finanšu sektora lielo īpatsvaru Lielbritānijas IKP un Zviedrijas eksporta pieauguma tempa sarukumu 2. pusgadā.

ES10 valstu ekonomiskā izaugsme joprojām kopumā bija diezgan dinamiska, lai gan mazliet lēnāka nekā 2006. gadā. Valstu dalījumā bija vērojamas visai būtiskas atšķirības. Lietuvā, Polijā, Čehijā un Slovākijā IKP pieauguma temps joprojām bija straujš, tomēr neliels aktivitātes sarukums gada pēdējos mēnešos sākās Polijā un Čehijā. Igaunijas ekonomiskā attīstība sāka palēnināties – kritās nekustamā īpašuma cenas un samazinājās eksporta un privātā patēriņa pieauguma temps. Savukārt Ungārijas IKP palielinājās tikai par 1.4%, ņemot vērā īstenoto stingrāko fiskālo politiku, kas pozitīvi ietekmēja fiskālo bilanci un tekošā konta deficītu, bet vienlaikus palēnināja izaugsmi.

ASV IKP palielinājās par 2.2% (2006. gadā – par 2.9%). ASV mājokļu tirgus lejupslīde bija krasāka, nekā tika prognozēts gada sākumā. Investīcijas šajā sektorā turpināja sarukt visu gadu, un arī gada beigās situācija vēl nebija stabilizējusies. Turklāt kredītu tirgus krīze izraisīja nopietnas problēmas finanšu tirgū, ietekmējot pasaules finanšu sistēmu un nākotnes izaugsmes perspektīvas. Šīs krīzes sekas reālajā tautsaimniecībā sāka izpausties tikai 4. ceturksnī, par ko liecināja ekonomiskās aktivitātes tempa samazināšanās rūpnieciskās ražošanas un mājokļu sektorā, kā arī nodarbinātībā un patēriņā. Tas skaidrojams ar to, ka nekustamā īpašuma cenas parasti lēni reaģē uz piedāvājuma kāpumu mājokļu tirgū, tādējādi paiet diezgan ilgs laiks, līdz sabiedrība sāk apzināties nekustamā īpašuma vērtības kritumu un attiecīgi pielāgot tēriņus.

Krievijas ekonomiskā izaugsme 2007. gadā bija ļoti dinamiska. IKP palielinājās par 8.1% galvenokārt saistībā ar iekšzemes pieprasījuma veiksmīgu attīstību (strauji auga gan privātais pieprasījums, gan investīcijas) un rūpnieciskās ražošanas sektora izaugsmi. Ļoti strauji (vairāk nekā par 30%) palielinājās imports.

Kopš 2007. gada vidus sāka augt inflācija gan attīstītajās, gan attīstības valstīs. Pasaules valstu tautsaimniecībā 2007. gadā svarīgs faktors, kas veicināja ražošanas un patēriņa cenu līmeņa celšanos, bija strauji augošās naftas cenas. Kopumā naftas

cenas palielinājās no 59 ASV dolāriem par barelu janvāra sākumā līdz 97 ASV dolāriem par barelu gada beigās. Naftas cenu kāpumu izraisīja gan naftas produktu augošā pieprasījuma neatbilstība ierobežotajam un svārstīgajam piedāvājumam, gan tirgus dalībnieku spekulatīvās darbības. Naftas pieprasījums 1. pusgadā palielinājās, straujāk attīstoties pasaules tautsaimniecībai sezonālu faktoru dēļ un ASV pieņemot lēmumu nākamo 20 gadu laikā dubultot stratēģiskās naftas rezerves. Savukārt 2. pusgadā pieprasījums nedaudz samazinājās finanšu tirgus satricinājuma ietekmē. Naftas produktu ieguves un pārstrādes kapacitāti ierobežoja dažādi ģeopolitiskie faktori. 2007. gadā pieauga arī krāsaino metālu un dārgmetālu cenas.

Lai mazinātu inflācijas kāpuma risku, ECB martā un jūnijā paaugstināja bāzes likmi (par 25 bāzes punktiem; līdz 4.0%), 2. pusgadā to vairs nemainot. ECB iespējas palēnināt kāpjošo inflācijas spiedienu, paaugstinot bāzes likmi, 2. pusgadā ierobežoja satricinājums pasaules finanšu tirgos un prognozes par iespējamo ekonomiskās aktivitātes pieauguma samazināšanos eiro zonas valstīs. Lai apturētu inflācijas kāpumu, arī *Bank of England* 1. pusgadā īstenoja ierobežojošu monetāro politiku, trīs reizes paaugstinot bāzes likmi (katru reizi par 25 bāzes punktiem; līdz 5.75%). Savukārt 2. pusgadā pasaules finanšu tirgu satricinājuma rezultātā un pavājinoties prognozēm par Lielbritānijas tautsaimniecības attīstību nākotnē, *Bank of England* decembrī pazemināja bāzes likmi par 25 bāzes punktiem (līdz 5.50%). Saasinoties situācijai ASV augsta riska kredītu tirgū, FRS 2. pusgadā sāka īstenot stimulējošu monetāro politiku. Sākot ar septembri, FRS katrā sanāksmē pazemināja bāzes likmi par 25–50 bāzes punktiem (bāzes likme gada beigās – 4.25%). Japānas Banka februārī paaugstināja bāzes likmi par 25 bāzes punktiem (līdz 0.5%).

ASV dolāra kurss attiecībā pret vairākām nozīmīgākajām pasaules valūtām 2007. gadā samazinājās. Kopumā attiecībā pret eiro tas saruka no 1.32 līdz 1.47 (par 11.5%). Īpaši strauji ASV dolāra kurss attiecībā pret eiro samazinājās no gada sākuma līdz aprīļa beigām un no septembra līdz novembra beigām. ASV dolāra kursa kritumu 1. pusgadā veicināja zemāki ASV tautsaimniecības rādītāji un ECB īstenotā ierobežojošā monetārā politika, bet 2. pusgadā samazinājumu galvenokārt ietekmēja ASV augsta riska kredītu krīze, tās izraisītais satricinājums pasaules finanšu tirgos un tirgus dalībnieku prognozes par ASV dolāra un eiro bāzes procentu likmju starpības mazināšanos.

Pasaules tautsaimniecības izaugsmes perspektīvas, prognozētās uzņēmumu nākotnes ienākumu plūsmas, procentu likmes un satricinājums ASV finanšu tirgū galvenokārt noteica investoru attieksmi pret ieguldījumiem kapitāla vērtspapīros. Lai gan 2007. gadā pasaules akciju tirgos bija vērojami vairāki samērā krasi akciju cenu krituma gadījumi, akciju cenas gada laikā kopumā pieauga. Eiropas akciju tirgus indekss *Dow Jones EURO STOXX 50* palielinājās par 6.8%, savukārt ASV akciju tirgus indeksi – *S&P 500* un *NASDAQ Composite* – attiecīgi par 3.5% un 9.8%. Ķīnas akciju tirgus indekss *SSE A Share* auga īpaši strauji (par 96.1%), bet Krievijas akciju tirgus indekss *RTS* palielinājās par 19.2%. Savukārt Japānas akciju tirgus cenas samazinājās par 11.1%. Īpaši saspringts bija 2. pusgads, kad ASV finanšu tirgus satricinājuma dēļ bija vērojami vairāki krasi akciju cenu sarukuma gadījumi – jūlija beigās–augusta sākumā, novembrī un decembra beigās. Jūlija beigās–augusta sākumā akciju cenas pasaules akciju tirgos visstraujāk samazinājās bankām un citām finanšu institūcijām, kurām problēmas ASV augsta riska hipotekārās kreditēšanas sektorā radīja lielus zaudējumus un negatīvi ietekmēja prognozētās nākotnes ienākumu plūsmas. Arī ieguldot citu sektoru kapitāla vērtspapīros, investori kļuva piesardzīgāki un pieprasīja augstāku riska prēmiju. Novembrī un decembrī akciju cenu kritums atjaunojās, pastiprinoties investoru bažām par ASV mājokļu sektora norisēm un finanšu tirgus satricinājuma ietekmi uz turpmāko pasaules tautsaimniecības attīstību.

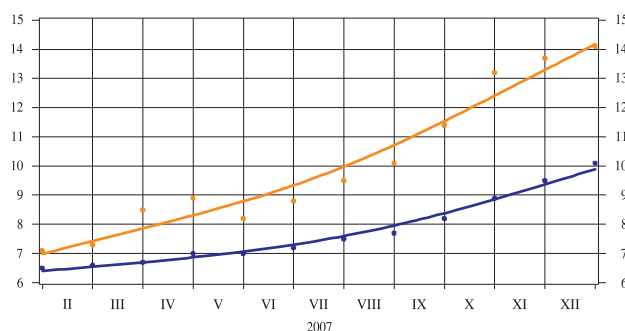
INFLĀCIJA UN CENAS

Latvijā 2007. gadā patēriņa cenu gada inflācija pakāpeniski pieauga no 7.1% līdz 14.1% un sasniedza vidēji 10.1% (sk. 1. att.). Piedāvājuma pusi raksturojošo komponentu tiešā ietekme veidoja gandrīz trešdaļu no gada vidējās inflācijas, t.sk. administratīvi regulējamās cenas kopējo inflāciju paaugstināja par 1.7 procentu punktiem, neapstrādātās pārtikas cenas – par 1.1 procentu punktu, bet degvielas cenas – par 0.2 procentu punktiem. Augot energoresursu, darbaspēka un citām izmaksām, kā arī saglabājoties noturīgam iekšzemes pieprasījumam, gan izmaksu, gan pieprasījuma puses faktoru devums patēriņa cenu gada pamatinflācijā kopumā bija lielāks nekā iepriekšējā gadā. Piedāvājuma puses faktoru ietekme gada laikā bija samērā stabila, bet pamatinflāciju raksturojošo komponentu devums kopējā inflācijā būtiski pieauga.

1. attēls

PATĒRIŅA CENU GADA INFLĀCIJA (%)

— Patēriņa cenu gada inflācija (salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu)
— Pēdējo 12 mēnešu gada vidējā inflācija

Avots: CSP dati.

Lai gan dabasgāzes un elektroenerģijas piegādēm iedzīvotājiem un siltumenerģijas piegādēm piemērotā zemākā PVN likme 1. pusgadā vēl mazināja šo cenu ietekmi uz inflāciju, turklāt arī mazuta kotācija gada sākumā noteica minimālu dabasgāzes cenu ietekmi uz inflāciju, gadā kopumā administratīvi regulējamo cenu grupā bija vērojams visai būtisks ar mājokļa uzturēšanu saistīto preču un pakalpojumu cenu kāpums. Siltumenerģijas cenu pieaugumu (18.5%) noteica jauns dabasgāzes piegādes līgums ar Krievijas uzņēmumu "Gazprom". Būtiski palielinājās biļešu cenas sabiedriskajā transportā un regulējamo izglītības pakalpojumu cenas.

Neapstrādātās pārtikas cenu ietekme uz kopējo inflāciju bija gandrīz tāda pati kā 2006. gadā, un to galvenokārt noteica izmaksu kāpums.

Lai gan gada sākumā tika nedaudz paaugstināts akcīzes nodoklis degvielai, ASV dolāra kursa kritumam lielā mērā kompensējot naftas cenu svārstības, minēto faktoru kopējā ietekme uz degvielas cenām Latvijā 2007. gada pirmajos trijos ceturkšņos bija neitrāla un palielinājās vien 4. ceturksnī, straujāk augot naftas cenām pasaules tirgos.

Janvārī un jūlijā tika būtiski paaugstināta akcīzes nodokļa likme tabakas izstrādājumiem. Tabakas cenas netiek administratīvi regulētas, un to maksimālo apmēru nosaka ražotājs (lai aprēķinātu akcīzes nodokli), tāpēc šis faktors būtiski paaugstināja tieši pamatinflāciju. Lai gan atsevišķiem pakalpojumiem tika piemērotas zemākas PVN likmes, pakalpojumu cenu kopējais līmenis auga ievērojami straujāk nekā 2006. gadā, t.sk. administratīvi neregulējamās pakalpojumu cenas gadā vidēji bija par 13.5% augstākas nekā 2006. gadā un kopējo inflāciju paaugstināja par 2.9 procentu punktiem. Otra nozīmīgākā grupa bija apstrādātā pārtika (ietekme – 2.3 procentu punkti), kuras cenas noteica gan izmaksas, gan pasaules piedāvājuma un pieprasījuma samērs, kas būtiski ietekmēja piena un graudaugu cenas pasaulē un 2. pusgadā arī Latvijā. Alkohola un tabakas izstrādājumu cenu pārmaiņas kopējo inflāciju paaugstināja par 0.9 procentu punktiem, bet pārējās tirgojamās preces,

kuru cenas netiek regulētas, – par 1.0 procentu punktu. Šo preču cenu gada kāpums vidēji bija mērens, un to noteica tehnoloģiju attīstība un konkurence, kā arī ievērojama importa daļa patēriņā, jo valstīs, no kurām šīs preces tiek importētas, cenu kāpums ir neliels. Tādējādi, piemēram, sadzīves tehnikai, audio, video, foto un datu apstrādes iekārtām un telefonu aparātiem bija vērojams pat būtisks cenu samazinājums, bet apģērba un apavu cenu pieaugums bija neliels (2–3%).

Ievērojot inflācijas noturīgumu, Latvijas valdība apstiprināja inflācijas samazināšanas pasākumu plānu, ietverot vidēja termiņa pasākumus fiskālās atbildības un nodokļu politikas (galvenokārt attiecībā uz nekustamā īpašuma tirgu) jomā, kredītēšanas ierobežošanā un uzkrājumu veicināšanā, kā arī aktivitātēs, kas skar darba ražīguma palielināšanu un konkurences veicināšanu.

Ražotāju cenu kopējo pieaugumu rūpniecībā (16.2%) 2007. gadā noteica strauja iekšzemes tirgū pārdotās produkcijas cenu kāpums (18.6%), mērenāk (par 12.9%) augot eksportētās produkcijas ražotāju cenām. Cenu izaugsmi iekšzemes tirgū veicināja ilgstoša patēriņa, starppatēriņa preču un enerģijas sadārdzinājums attiecīgi par 25.6%, 24.5% un 20.9%. Savukārt straujākais eksportētās produkcijas cenu kāpums bija starppatēriņa precēm (15.3%).

Vēl straujāk (vidēji par 26.2%) pieauga būvniecības izmaksas, ko visvairāk veicināja strādājošo darba samaksas kāpums (45.5%). Mašīnu un mehānismu uzturēšanas un ekspluatācijas izmaksas palielinājās par 33.2%, bet izdevumi būvmateriāliem – par 12.4%.

Eksporta vienības vērtība 2007. gadā turpināja strauji palielināties (kāpums – 13.3%), bet importa vienības vērtības pieaugums salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu bija daudz lēnāks (5.7%). Straujāks eksporta cenu kāpums noteica tirdzniecības nosacījumu uzlabošanos par 7.2%.

Nozīmīgi auga eksportā dominējošo preču cenas. Koka un koka izstrādājumu cenas palielinājās par 31.8%, parasto metālu un parasto metālu izstrādājumu – par 12.4%, pārtikas rūpniecības ražojumu – par 6.3% un dažādu gatavo izstrādājumu (mēbeļu) – par 10.6%. Eksporta kāpumu cenu celšanās ietekmēja vairāk nekā fiziskā apjoma pieaugums.

Savukārt importa vienības vērtība straujāk palielinājās ķīmiskās rūpniecības un tās saskarnozaru ražojumiem (par 11.4%), parastajiem metāliem un parasto metālu izstrādājumiem (par 8.7%), satiksmes līdzekļiem (par 7.1%) un lauksaimniecības un pārtikas precēm, bet samazinājās mehānismiem un mehāniskām ierīcēm, elektroiekārtām (par 1.1%). Gandrīz trešdaļu importa pieauguma noteica cenu paugstināšanās, nedaudz vairāk par divām trešdaļām – fiziskā apjoma kāpums.

IEKŠZEMES KOPPRODUKTS

Pēc pēdējo gadu straujā Latvijas tautsaimniecības attīstības pieauguma tempa kāpinājuma 2007. gadā sākās pakāpenisks iekšzemes pieprasījuma palēninājums (IKP kāpuma temps 1., 2., 3. un 4. ceturksnī bija attiecīgi 11.3%, 11.0%, 10.9% un 8.1%, bet gadā kopumā – 10.3%; 2006. gadā – 12.2%). Šādu dinamiku noteica privātā patēriņa un kopējā pamatkapitāla veidošanas kāpuma tempa kritums, ko veicināja arī valdības pieņemtais inflācijas samazināšanas pasākumu plāns. Iekšzemes pieprasījuma izaugsme, kas 1. ceturksnī vēl bija ļoti strauja (20.1%), 4. ceturksnī saruka līdz 0.2%. 2007. gada beigās samazinājās patērētāju konfidence, galvenokārt atspoguļojot vispārējās ekonomiskās situācijas novērtējuma pasliktināšanos, tādējādi būtiski saruka arī 1. pusgadā vērojamais pārlieku lielais iedzīvotāju optimisms attiecībā uz ienākumu kāpumu nākotnē. Iekšzemes pieprasījuma pieauguma tempa

kritums noteica importa kāpuma palēninājumu, vienlaikus saglabājoties stabili augstam ārējam pieprasījumam, tādējādi arī negatīvais neto eksporta devums IKP izaugsmē samazinājās, bet gada pēdējā ceturksnī sasniedza pat pozitīvu rādītāju.

Privātais patēriņš 2007. gadā palielinājās par 13.9%, veidojot vairāk nekā pusi no iekšzemes pieprasījuma kāpuma. Mājsaimniecību tēriņu pieaugumu visbūtiskāk veicināja to rīcībā esošo ienākumu palielinājums, ko noteica reālās vidējās darba algas kāpums (19.4%). Attiecībā uz iedzīvotāju uzkrājumu un investīciju lēmumiem 2007. gadā veidojās pretrunīga situācija. No vienas puses, mājsaimniecību izdevumu kāpumu un uzkrājumu samazināšanu veicināja noguldījumu negatīvās reālās procentu likmes un cenu pieauguma gaidas. No otras puses, tautsaimniecības izaugsmes tempa palēninājums un patērētāju konfidences kritums veicināja tēriņu ierobežošanu gada beigās. 2007. gadā finanšu institūcijas iedzīvotājiem arvien aktīvāk piedāvāja dažādus finanšu instrumentus uzkrājumu veidošanai, piemēram, ieguldījumu fondus, kuros atdevē tika solīta būtiski augstāka nekā noguldījumiem. Tādējādi 2007. gadā bija vērojams mājsaimniecību ieguldījumu nerezidentu emitētajos finanšu instrumentos pieaugums (galvenokārt ieguldījumu fondu ieguldījumu apliecībās). Nozīmīgi palielinājās arī pensiju fondu rezerves.

Kopējā pamatkapitāla veidošanas attiecība pret IKP nominālajā izteiksmē 2007. gadā salīdzinājumā ar 2006. gadu gandrīz nemainījās (32.5% no IKP). Pēc straujajiem iepriekšējo gadu kāpumiem 2007. gadā pamatkapitāla veidošanas pieauguma temps samazinājās (līdz 8.4%; 2006. gadā – 16.4%). Gada pirmajā pusē ieguldījumus veicināja labi iepriekšējo periodu finanšu rezultāti (reinvestētā peļņa), ārvalstu tiešo investīciju un Eiropas Komisijas asinājumu palielinājums un lielais izsniegto kredītu apjoms. Savukārt gada nogalē investīciju pieauguma temps samazinājās.

Preču un pakalpojumu eksports 2007. gadā salīdzināmajās cenās palielinājās par 11.1%, bet imports – par 15.0%. Iekšzemes pieprasījuma kāpuma tempa sarukums 2. pusgadā veicināja preču un pakalpojumu importa pieauguma tempa kritumu (no 29.4% 1. ceturksnī līdz –1.8% 4. ceturksnī).

IKP 2007. gadā palielinājās par 10.3% (kopējās pievienotās vērtības kāpumu sk. 1. tabulā), faktiskajās cenās sasniedzot 13 957.4 milj. latu.

1. tabula

**IKP UN KOPĒJĀ PIEVIENOTĀ BRUTO
VĒRTĪBA (SEKTORU DEVUMS)**

(salīdzināmajās cenās; salīdzinājumā ar
iepriekšējo gadu)

	Pieaugums (%)	Devums kopējās pievienotās vērtības pieaugumā (procentu punktos)
IKP	10.3	x
Kopējā pievienotā vērtība	9.5	x
Preču sektors	5.7	1.5
Pakalpojumu sektors	10.9	8.0

Avots: CSP dati.

Izaugsmi 2007. gada pirmajos trijos ceturkšņos veicināja joprojām spēcīgais iekšzemes pieprasījums, tāpēc gada pieaugumu galvenokārt noteica tirdzniecība (devums kopējā gada izaugsmē – 2.8 procentu punkti; kāpums – 12.7%), operācijas ar nekustamo īpašumu, noma un cita komercdarbība (1.6 procentu punkti; 10.1%), būvniecība (1.1 procentu punkts; 14.4%) un finanšu starpniecība (1.2 procentu punkti; 22.5%). Nozīmīgi augot transporta pakalpojumu eksportam, transporta, glabāšanas un sakaru devums kopējā izaugsmē bija būtisks (1.4 procentu punkti; 9.8%).

Mazumtirdzniecības (t.sk. automobiļu tirdzniecības un autodegvielas mazumtirdzniecības) apgrozījums 2007. gadā palielinājās par 17.6%. Sarūkot iekšzemes pieprasījuma pieauguma tempam, bija vērojama arī mazumtirdzniecības apgrozījuma lejupvērstā kāpuma tempa dinamika (1., 2., 3. un 4. ceturksnī – attiecīgi 29.2%, 24.0%, 16.8% un 4.9%). Apgrozījuma pārmaiņas galvenokārt noteica automobiļu, mēbeļu un mājsaimniecības preču, kā arī pārtikas preču pieprasījums. Ceļu satiksmes drošības direkcijā pirmo reizi reģistrēto vieglo automobiļu skaits 2007. gadā palielinājās par 9.9%, šā rādītāja gada pārmaiņām mainoties no 53.4% pieauguma 1. ceturksnī līdz 17.6% kritumam 4. ceturksnī.

Transporta, glabāšanas un sakaru nozarē labi rezultāti tika sasniegti visos galvenajos transporta veidos. Būtiski (par 20.2%) pieauga kravu apgrozījums autotransportā, ko galvenokārt noteica starptautisko pārvadājumu apjoma kāpums (24.1%). Pa dzelzceļu pārvadāto kravu apjoms palielinājās par 7.1%, un pieaugumu galvenokārt veicināja naftas produktu apjoma kāpums (11.4%). Kravu apgrozījums Latvijas ostās kopumā palielinājās par 4.9% (Ventspils ostā – par 6.8%, Rīgas ostā – par 2.3%, Liepājas ostā – par 0.9% un mazajās ostās – par 32.4%).

Preču sektora lēno attīstību noteica ražošanas apjoma kritums apstrādes rūpniecībā (fiziskā apjoma indekss tajā samazinājās par 1.0%, bet pievienotā vērtība – par 0.3%), tai vairs nesniedzot ieguldījumu kopējā pievienotajā vērtībā. To noteica vairāki faktori: būtiskas strukturālās pārmaiņas koksnē un koka izstrādājumu ražošanā, cukura ražošanas pārtraukšana 4. ceturksnī un būvmateriālu pārdošanas apjoma samazināšanās iekšzemes tirgū 2. pusgadā.

Nefinanšu investīcijas tautsaimniecībā 2007. gadā sasniedza 2.7 mljrd. latu, salīdzināmajās cenās pārsniedzot iepriekšējā gada apjomu par 13%. Lielākie ieguldījumi tika veikti apstrādes rūpniecībā (434.6 milj. latu), tomēr to pieaugums salīdzināmajās cenās sasniedza tikai 2%. Savukārt transportā, glabāšanā un sakaros investēti 326.8 milj. latu (kāpums – 5%), bet tirdzniecībā – 301.5 milj. latu (kritums – 2%). Straujāk pieauga investīcijas veselībā un sociālajā aprūpē (3.3 reizes), valsts pārvaldē un aizsardzībā (49%), elektroenerģijā, gāzes un ūdens apgādē (32%) un būvniecībā (29%).

DARBA TIRGUS

Situācija darba tirgū 2007. gadā bija saspringta. Tomēr tautsaimniecības izaugsmes tempa palēninājums 4. ceturksnī ietekmēja arī darba tirgus rādītāju dinamiku.

Straujā ekonomiskā attīstība jau trešo gadu pēc kārtas veicināja reģistrētā bezdarba līmeņa samazināšanos (2007. gada beigās – 4.9% no ekonomiski aktīvo iedzīvotāju skaita; sarukums gada laikā – 1.6 procentu punkti). Reģistrētā bezdarba līmenis visstraujāk samazinājās Latgalē, tomēr atsevišķos rajonos joprojām saglabājās augsts strukturālā bezdarba līmenis (piemēram, Rēzeknes rajonā bezdarba līmenis 2007. gada beigās bija 16.6%). Zemākais reģistrētā bezdarba līmenis 2007. gada beigās bija Rīgā (3.1%), gada laikā samazinoties par 0.7 procentu punktiem.

Cikliskā bezdarba sarukuma ietekmē straujāk nekā iepriekšējā gadā (par 41.0%) samazinājās ilgstošo bezdarbnieku skaits. 2007. gada beigās reģistrēti 9.4 tūkst. ilgstošo bezdarbnieku, un to īpatsvars bezdarbnieku kopskaitā saruka līdz 18.0% (iepriekšējā gada beigās – 23.1%).

Nodarbinātības valsts aģentūrā reģistrēto brīvo darba vietu skaits augstāko līmeni sasniedza augustā, bet 4. ceturksnī tas būtiski samazinājās, gada beigās tikai par 13.1% pārsniedzot iepriekšējā gada atbilstošo rādītāju. Vairāk nekā trīs ceturtdaļas no brīvajām darba vietām tika reģistrētas Rīgā un Rīgas rajonā. Darba tirgus

noslodzes koeficients (bezdarbnieku skaits uz vienu vakanci) zemāko rādītāju sasniedza septembrī (2.3; 2007. gada sākumā – 4.3), 4. ceturksnī atkal pieaugot līdz 2.9. Rīgā un Rīgas rajonā 2007. gada beigās darba tirgus noslodzes koeficients bija 1.0, bet Latgalē – 35.0.

Situācija darba tirgū noteica ārvalstu darbaspēka piesaistes kāpumu, īpaši transporta, glabāšanas un sakaru nozarē, kā arī būvniecībā un tirdzniecībā. Apstiprināto darba izsaukumu skaits 2007. gadā trīskāršojās (3.1 tūkst.). Vairāk nekā puse ārzemnieku tika nodarbināta būvniecībā.

Saskaņā ar CSP apsekojuma datiem 2007. gadā būtiski, lai gan lēnāk nekā iepriekšējā gadā palielinājās nodarbināto iedzīvotāju skaits. Ekonomiskās aktivitātes līmenis vecuma grupā no 15 līdz 74 gadiem gada laikā pieauga un gada beigās bija 67.3% (par 2.5 procentu punktiem vairāk nekā iepriekšējā gada atbilstošajā periodā). Darba meklētāju īpatsvars ekonomiski aktīvo iedzīvotāju skaitā 2007. gada beigās (5.3%) bija par 0.8 procentu punktiem mazāks nekā 2006. gada beigās.

Tautsaimniecībā strādājošo mēneša vidējā bruto darba samaksa 2007. gadā pieauga straujāk nekā iepriekšējā gadā (par 31.5%) un sasniedza Ls 397.64. Algu kāpums sabiedriskajā sektorā bija mazliet straujāks nekā privātajā sektorā (attiecīgi 35.2% un 30.4%). Visās tautsaimniecības nozarēs, izņemot būvniecību, darba samaksas pieauguma temps bija straujāks nekā 2006. gadā (būvniecībā kāpums nenozīmīgi palēninājās). Darba samaksas pieaugumu, tāpat iepriekšējā gadā, galvenokārt noteica tautsaimniecības straujā attīstība un algu indeksācija augošās inflācijas ietekmē. Tomēr gada pēdējos mēnešos darba samaksas kāpuma temps palēninājās: privātajā sektorā to noteica tautsaimniecības izaugsmes tempa kritums, sabiedriskajā sektorā – valsts budžeta līdzekļu taupīšana gada beigās. Reālā bruto darba samaksa tautsaimniecībā palielinājās par 19.4% (2006. gadā – par 15.5%).

ĀRĒJĀ TIRDZNIECĪBA UN MAKSĀJUMU BALANCE

Ārējā tirdzniecība 2007. gadā attīstījās dinamiski, un tās apgrozījums sasniedza 11.8 mljrd. latu (sk. 2. tabulu). Preču eksporta gada kāpums (22.6%) bija noturīgs visu gadu, turklāt straujāks nekā iepriekšējā gadā, 4. ceturksnī un gadā kopumā apsteidzot arī importa pieauguma tempu. Savukārt preču importa kāpuma temps pēc straujās izaugsmes iepriekšējā gadā, samazinoties iekšzemes pieprasījuma pieauguma tempam, palēninājās līdz 21.4%, sarūkot no 36.2% gada kāpuma 1. ceturksnī līdz 4.5% 4. ceturksnī.

2. tabula

LATVIJAS ĀRĒJĀ TIRDZNIECĪBA

(eksports – FOB cenās; imports – CIF cenās;
milj. latu)

	2007	2006
Eksports	4 038.7	3 293.2
Imports	7 746.3	6 378.5
Bilance	-3 707.6	-3 085.3

Avots: CSP dati.

Augstākais ārējās tirdzniecības bilances negatīvais saldo bija mehānismu un mehānisku ierīču, elektroiekārtu, satiksmes līdzekļu un minerālproduktu grupās. Pozitīvs bija vienīgi koka un koka izstrādājumu saldo. No nozīmīgākajām partnervalstīm pozitīva ārējās tirdzniecības bilance Latvijai 2007. gadā bija ar Lielbritāniju un Norvēģiju. Negatīvais saldo ar Vāciju, Lietuvu, Itāliju un Krieviju būtiski palielinājās.

Latvijas nozīmīgākās eksporta preces 2007. gadā bija koks un koka izstrādājumi (22.5% no eksporta kopapjoma), parastie metāli un parasto metālu izstrādājumi (14.7%), lauksaimniecības un pārtikas preces (14.4%) un mehānismi un mehāniskās ierīces, elektroiekārtas (10.7%). Izveduma pieaugumā dominēja koks un koka izstrādājumi, lauksaimniecības un pārtikas preces, parastie metāli un parasto metālu izstrādājumi un mehānismi un mehāniskās ierīces, elektroiekārtas. Saruka vienīgi minerālproduktu eksports, un kritumu noteica to fiziskā apjoma samazināšanās. Fiziskā apjoma kāpums savukārt noteica mehānismu un mehānisku ierīču, elektroiekārtu, ķīmiskās rūpniecības un tās saskarnozaru ražojumu un arī lauksaimniecības un pārtikas preču eksporta apjoma palielināšanos. Koka un koka izstrādājumu izveduma pieaugumu noteica cenu faktors. Parasto metālu un parasto metālu izstrādājumu eksporta kāpumu ietekmēja abi faktori ar nelielu cenu ietekmes pārsvaru.

Galvenais Latvijas preču noieta tirgus 2007. gadā bija ES valstis, uz kurām izveda 76.1% no eksporta kopapjoma. Eksports uz tām auga par 24.4%, dominējot kāpumam uz ES12 valstīm (37.6%), turklāt puse no šā eksporta preču izveduma pieauguma nonāca Igaunijā, Lietuvā un Polijā. Eksporta mēreno kāpumu uz ES15 valstīm noteica izveduma palielināšanās uz Zviedriju, Somiju, Vāciju un Lielbritāniju. Uz ES valstīm visvairāk izveda koku un koka izstrādājumus (26.8% no eksporta uz ES kopapjoma), parastos metālus un parasto metālu izstrādājumus (15.7%), lauksaimniecības un pārtikas preces (13.4%) un mehānismus un mehāniskās ierīces, elektroiekārtas (8.4%). Eksports strauji auga arī uz NVS valstīm (par 27.1%; galvenokārt uz Krieviju). Eksportā uz NVS valstīm dominēja mehānismi un mehāniskās ierīces, elektroiekārtas (22.5% no eksporta uz šo valstu grupu kopapjoma), lauksaimniecības un pārtikas preces (20.5%), ķīmiskās rūpniecības un tās saskarnozaru ražojumi (14.3%), parastie metāli un parasto metālu izstrādājumi (8.9%) un tekstilmateriāli un tekstilizstrādājumi (8.9%), bet uz pārējām valstīm – koks un koka izstrādājumi (19.4%), parastie metāli un parasto metālu izstrādājumi (16.7%), lauksaimniecības un pārtikas preces (14.0%) un minerālprodukti (11.9%). Galvenās partnervalstis preču eksportā bija Lietuva (15.6% no eksporta kopapjoma), Igaunija (14.4%), Krievija (9.6%), Vācija (8.8%), Zviedrija (7.7%) un Lielbritānija (6.9%).

Latvijas ārējās konkurētspējas pavājināšanos 2007. gadā noteica straujāks cenu un izmaksu kāpums iekšzēmē un nominālā komponente (nominālā efektīvā kursa pieaugums kopumā par 0.4%, t.sk. pret abām galveno tirdzniecības partnervalstu grupām).

Saglabājoties nozīmīgam patēriņa cenu kāpumam, ar patēriņa cenu indeksu deflētais lata reālais efektīvais kurss pakāpeniski palielinājās. Straujais izmaksu pieaugums rūpniecībā, kas sākās 2006. gada 2. pusgadā, turpinājās vēl 2007. gada sākumā, taču, jau sākot ar 2. ceturksni, ražotāju cenu kāpums attiecībā pret cenu dinamiku galvenajās tirdzniecības partnervalstīs pakāpeniski izlīdzinājās un 2. pusgadā izmaksu konkurētspēja būtiski nemainījās – to vairāk ietekmēja lata nominālā efektīvā kursa svārstības ASV dolāra kursa samazināšanās dēļ.

Vidējais ar patēriņa cenu pārmaiņām deflētais lata reālais efektīvais kurss 2007. gadā bija par 7.4% augstāks nekā 2006. gadā. Arī ar ražotāju cenu indeksu deflētais lata reālais kurss bija ievērojami straujāks nekā 2006. gadā un sasniedza 10.2%.

Nozīmīgākās importa preces 2007. gadā bija mehānismi un mehāniskās ierīces, elektroiekārtas (20.5% no importa kopapjoma), satiksmes līdzekļi (14.6%), minerālprodukti (11.7%), lauksaimniecības un pārtikas preces (11.2%), parastie metāli un parasto metālu izstrādājumi (9.7%) un ķīmiskās rūpniecības un tās saskarnozaru ražojumi (8.1%). Divas trešdaļas no importa pieauguma noteica mehānismi un

mehāniskas ierīces, elektroiekārtas, satiksmes līdzekļi, lauksaimniecības un pārtikas preces un parastie metāli un parasto metālu izstrādājumi, kuru īpatsvars importa kopapjomā palielinājās. Savukārt minerālproduktu ievedums auga mēreni, un to īpatsvars kopapjomā saruka. Fiziskā apjoma kāpums noteica mehānismu un mehānisku ierīču, elektroiekārtu ievaduma pieaugumu un dominēja pār cenu kāpumu arī satiksmes līdzekļu, lauksaimniecības un pārtikas preču un parasto metālu un parasto metālu izstrādājumu ievaduma pieaugumā.

No ES valstīm iveda 77.8% importa kopapjoma, galvenokārt mehānismus un mehāniskas ierīces, elektroiekārtas (22.7% no importa kopapjoma no ES), satiksmes līdzekļus (17.6%), lauksaimniecības un pārtikas preces (12.7%) un ķīmiskās rūpniecības un tās saskarnozaru ražojumus (8.1%). Importa kāpumā no NVS valstīm dominēja minerālprodukti (43.5% no importa kopapjoma no NVS), parastie metāli un parasto metālu izstrādājumi (20.9%) un koks un koka izstrādājumi (13.5%), bet no pārējām valstīm – mehānismi un mehāniskas ierīces, elektroiekārtas (26.5% no importa kopapjoma no šīs valstu grupas), ķīmiskās rūpniecības un tās saskarnozaru ražojumi (14.8%), parastie metāli un parasto metālu izstrādājumi (11.0%), satiksmes līdzekļi (7.8%) un lauksaimniecības un pārtikas preces (7.7%). Galvenās partnervalstis preču importā bija Vācija (15.1%), Lietuva (13.9%), Krievija (8.4%), Igaunija (8.1%) un Polija (7.0%).

Maksājumu bilances tekošā konta negatīvais saldo 2007. gadā bija 22.9% no IKP.

FISKĀLĀ POLITIKA

Valsts konsolidētā kopbudžeta bilance 2007. gadā saskaņā ar naudas plūsmas principu bija pozitīva (pārpalikums – 94.0 milj. latu jeb 0.7% no IKP), bet saskaņā ar uzkrāšanas principu, pēc kura tiek vērtēta atbilstība Māstrihtas kritērijiem, valsts konsolidētajā kopbudžetā bija neliels deficīts (5.7 milj. latu jeb 0.04% no IKP). Finansiālais pārpalikums saskaņā ar naudas plūsmas principu uzrādīja pozitīvu tendenci salīdzinājumā ar negatīvo bilanci iepriekšējos gados (2006. gadā finansiālais deficīts bija 98.6 milj. latu jeb 0.9% no IKP), pārsniedzot arī likumā "Par valsts budžetu 2007. gadam" plānoto finansiālo pārpalikumu (54.5 milj. latu jeb 0.4% no IKP).

Veiksmīgu valsts konsolidētā kopbudžeta iznākumu veicināja augsts nodokļu ieņēmumu kāpums (gada plāns pārsniegts par 2.2%) un mērenāka izdevumu politika.

Valsts konsolidētā kopbudžeta ieņēmumi 2007. gadā sasniedza 5.4 mljrd. latu jeb 38.5% no IKP, salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu palielinoties par 1.3 mljrd. latu jeb 33.5%. Nodokļu ieņēmumi salīdzinājumā ar 2006. gadu pieauga par 1 063.9 milj. latu jeb 32.2%. Augot minimālajai darba algai (no 90 līdz 120 latiem) un nodarbināto skaitam un darba samaksai, iedzīvotāju ienākuma nodokļa ieņēmumi un sociālo apdrošināšanas iemaksu apjoms palielinājās attiecīgi par 35.1% un 32.0%. Uzņēmumu peļņas kāpums veicināja uzņēmumu ienākuma nodokļa ieņēmumu pieaugumu (57.5%). Saglabājoties augstam privātajam patēriņam, būtiski (par 29.3%) palielinājās arī pievienotās vērtības nodokļa ieņēmumi, bet salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu (pieaugums 2006. gadā – 37.4%) bija vērojama PVN ieņēmumu kāpuma tempa palēnināšanās, ko noteica augstā bāze un PVN likmes samazināšana no 18% uz 5% elektroenerģijas, dabasgāzes, malkas un koksnes kurināmā piegādēm iedzīvotājiem, kā arī frizieru pakalpojumiem un mājokļu remonta pakalpojumiem. Akcīzes nodokļa ieņēmumu pieaugumu (22.4%) veicināja akcīzes nodokļu likmes paaugstināšana tabakas izstrādājumiem, naftas produktiem, kā arī alkoholiskajiem dzērieniem un alum.

Nenodokļu ieņēmumi 2007. gadā salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu palielinājās

par 43.4 milj. latu jeb 17.2%. Sakarā ar lielāku saņemto ES fondu līdzekļu apjomu nekā iepriekšējā gadā būtiski (par 201.9 milj. latu jeb 77.8%) palielinājās ārvalstu finanšu ieņēmumi.

Valsts konsolidētā kopbudžeta izdevumi 2007. gadā sasniedza 5.3 mljrd. latu jeb 37.9% no IKP. Gada laikā izdevumi palielinājās par 1.2 mljrd. latu jeb 28.0%. Turpinoties sabiedriskajā sektorā strādājošo darba samaksas kāpumam, kā arī nozīmīgai vecuma pensiju indeksācijai, ievērojami (par 269.9 milj. latu jeb 34.2%) palielinājās izdevumi atalgojumiem un sociālās apdrošināšanas iemaksām. Turpināja augt arī izdevumi kapitālieguldījumiem (par 234.2 milj. latu jeb 43.9%).

Valsts konsolidētā kopbudžeta finansiālo pārpalikumu noteica valsts sociālās apdrošināšanas budžeta pozitīvā balance (379.6 milj. latu), bet samazināja valsts pamatbudžeta deficīts (263.4 milj. latu) un pašvaldību konsolidētā budžeta deficīts (33.0 milj. latu).

Kopējais centrālās valdības un pašvaldību parāds saskaņā ar naudas plūsmas principu 2007. gada beigās bija 1 158.6 milj. latu jeb 8.3% no IKP (pieaugums – 43.4 milj. latu). Kāpumu galvenokārt noteica centrālās valdības aizņēmums no Eiropas Investīciju bankas Kohēzijas fonda un struktūrfondu līdzfinansējumam. Savukārt centrālās valdības iekšējais parāds gada laikā samazinājās par 22.5 milj. latu.

BANKU ATTĪSTĪBA

Latvijas Republikā 2007. gada beigās bija reģistrēta 21 banka, četras ārvalstu banku filiāles (2007. gadā tika atvērtas divas banku filiāles, bet aizvērta viena, mainoties tās darbības veidam), 35 krājaizdevu sabiedrības, sešas elektroniskās naudas institūcijas (trīs no tām uzsāka darbību 2007. gadā) un divi naudas tirgus fondi. Visas Latvijas bankas, izņemot vienu (Latvijas valsts ir VAS "Latvijas Hipotēku un zemes banka" vienīgā īpašniece) ir privātas, un valsts daļa to apmaksātajā pamatkapitālā 2007. gada beigās samazinājās līdz 5.5%.

Tautsaimniecības attīstībā 2007. gads bija pagrieziena gads, kad pēc vairāku gadu straujas izaugsmes tā sāka palēnināties. Lēnākas ekonomiskās izaugsmes tendences parādījās 2. pusgadā, kad, ieviešot valdības izstrādāto inflācijas samazināšanas pasākumu plānu, mātesbankām ierobežojot resursus un bankām mainot kredītpolitiku, samērā strauji saruka iekšzemes kreditēšanas pieauguma temps. Tomēr Latvijas finanšu sektora aktivitāte bija augsta, tāpēc banku aktīvi gada laikā palielinājās par 37.8%. Aktīvu kāpumu joprojām noteica rezidentiem izsniegto kredītu atlikumu pieaugums, kura temps 2007. gada beigās noslidēja līdz 34.0%. Kredītu atlikuma lēnāku kāpumu izraisīja hipotekārās kreditēšanas kritums – 2007. gada beigās hipotēku kredīta atlikuma gada pieaugums bija tikai 38.6% (2006. gada beigās – 89.2%). Banku piesaistītā finansējuma struktūrā turpināja augt aizņēmumi no MFI (gada beigās – 40.1% no kopējiem pasīviem; t.sk. 27.0% no radniecīgajām kredītiestādēm). Turpināja palielināties gan iekšzemes, gan ārvalstu ne-MFI veikto noguldījumu atlikums.

Banku pelnītspēja gada laikā nedaudz samazinājās. Tāpat kā 2006. gadā, to ietekmēja procentu izdevumu straujāks pieaugums salīdzinājumā ar procentu ienākumiem. Tomēr banku rentabilitāte joprojām bija augsta: kapitāla atdeves rādītājs ROE gada beigās bija 24.2%, bet aktīvu atdeves rādītājs ROA – 2.0%. Banku darbības efektivitāte uzlabojās, un tās guva 371.3 milj. latu peļņu. Kopējā jauno darījumu procentu likmju starpība turpināja samazināties, jo noguldījumu procentu likmes auga vairāk nekā kredītu procentu likmes. To ietekmēja joprojām augošā konkurence iekšzemes kreditēšanā un banku lielāka aktivitāte iekšzemes finansē-

juma, īpaši latu, piesaistē. 2. pusgadā bankas aktīvāk sāka pievērsties tādiem produktiem, kuri veicina uzkrājumu veidošanos tautsaimniecībā.

Banku aktīvu kvalitāte joprojām bija augsta, bet kapitāla pietiekamības rādītājs uzlabojās, nodrošinot banku spēju absorbēt iespējamus šokus.

NAUDAS PIEDĀVĀJUMS

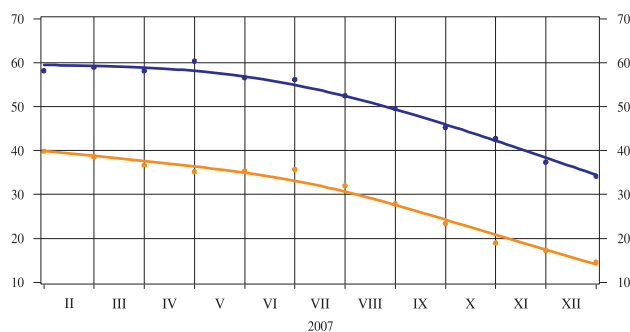
MFI galvenie monetārie rādītāji ietverti 1. pielikumā. Monetāro rādītāju attīstība 2007. gadā atspoguļoja straujās un visai nelīdzsvarotās tautsaimniecības attīstības stabilizācijas procesus, atainojot arī valdības veikto inflācijas samazināšanas pasākumu ietekmi uz naudas piedāvājumu. M3 palielinājās par 14.6% (sarukums salīdzinājumā ar 2006. gadu – 25.7 procentu punkti; sk. 2. att.) un 2007. gada beigās bija 6 311.6 milj. latu (sk. 3. att.). Straujā valsts tautsaimniecības attīstība 1. pusgadā noteica naudas piedāvājuma pieauguma tempa stabilitāti, un M3 palielinājās par 11.6%, bet 2. pusgadā, sākot īstenoties valdības inflācijas samazināšanas pasākumu plānam (īpaši kreditēšanas jomā), – tikai par 2.7%. Straujākais M3 gada pieauguma temps bija vērojams janvārī (39.9%), bet lielākais mēneša kāpums – jūnijā (246.6 milj. latu jeb 4.2%), kad krasi palielinājās MFI (izņemot Latvijas Banku) piesaistīto noguldījumu atlikums.

2. attēls

M3 UN REZIDENTU FINANŠU IESTĀDĒM, NEFINANŠU SABIEDRĪBĀM UN MĀJSAIMNIECĪBĀM IZSNIEGTIE KREDĪTI

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %)

— M3
— Kredīti

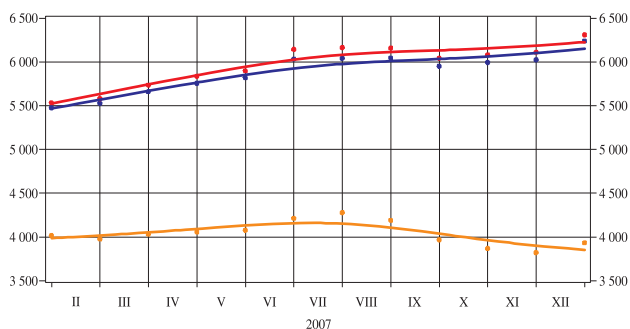

3. attēls

NAUDAS RĀDĪTĀJI

(perioda beigās; milj. latu)

— M1
— M2
— M3

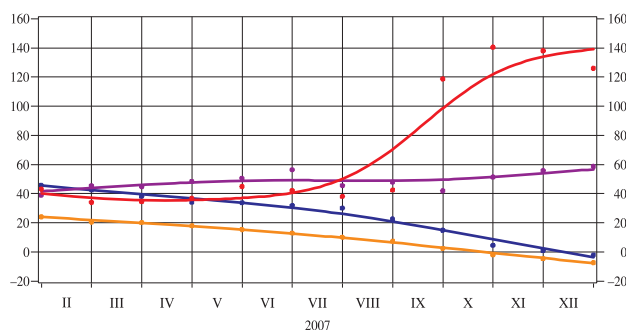
M3 kopējā kāpuma palēnināšanos būtiskāk ietekmēja šaurās naudas rādītājā M1 ietilpstošie likvidākie līdzekļi. Procentu likmju pieaugumam veicinot termiņnoguldījumu un krājnoguldījumu atlikuma kāpumu, augot skaidrās naudas turēšanas izmaksas un plašākas bezskaidrās naudas izmantošanas rezultātā mazinoties skaidrās naudas likviditātes priekšrocībām, M1 saruka par 3.2% (pieaugums 2006. gadā – 41.7%), t.sk. visās valūtās MFI uz nakti veikto noguldījumu atlikums samazinājās par 2.0% un skaidrā nauda apgrozībā (bez atlikumiem MFI kasēs) – par 7.1% (sk. 4. att.). Tādējādi kopējā naudas apjoma pieaugumu joprojām galvenokārt noteica termiņnoguldījumi bankās, un skaidrās naudas daļa plašajā naudā turpināja samazināties, sarūkot no 17.6% 2006. gada beigās līdz 14.3% 2007. gada

4. attēls

M3 SASTĀVDAĻAS

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %)

- Skaidrā nauda apgrozībā (bez atlikumiem MFI kasēs)
- Noguldījumi uz nakti
- Noguldījumi ar noteikto termiņu līdz 2 gadiem (ieskaitot)
- Noguldījumi ar brīdinājuma termiņu par izņemšanu līdz 3 mēnešiem (ieskaitot)

beigās (uz nakti veikto noguldījumu atlikumu daļa samazinājās attiecīgi no 56.2% līdz 48.1%).

M2 pieauga par 14.4% (2006. gadā – par 39.7%), visās valūtās veikto noguldījumu ar brīdinājuma termiņu par izņemšanu līdz 3 mēnešiem (ieskaitot) atlikumam palielinoties 2.3 reizes (šo noguldījumu atlikums joprojām bija nenozīmīgs) un visās valūtās MFI veikto noguldījumu ar noteikto termiņu līdz 2 gadiem (ieskaitot) atlikumam – par 58.8% (abu noguldījumu veidu atlikuma kāpums bija ievērojami straujāks nekā 2006. gadā). M3 ietverto papildu komponentu apjoms saglabājās samērā neliels – naudas tirgus fondu akciju un daļu atlikums gada beigās bija 41.3 milj. latu (gada sarukums – 10.4%), bet MFI emitēto parāda vērtspapīru ar termiņu līdz 2 gadiem (ieskaitot) atlikums – 28.2 milj. latu (gada pieaugums – 5.9 reizes). Latvijas bankas līdz šim nav veikušas M3 ietveramos *repo* darījumus.

Monetārās ekspansijas palēnināšanos galvenokārt noteica lēnāks MFI iekšzemes uzņēmējdarbībai un mājsaimniecībām izsniegto kredītu atlikuma kāpums. Naudas reizinātājs palielinājās tikai nedaudz un 2007. gada decembrī bija 2.55 (2006. gada decembrī – 2.45). Makroekonomisko risku kāpums un samērā nelielais uzkrājumu pieaugums veicināja naudas aprites ātruma kāpumu (līdz 2.2; 2006. gadā – 2.0).

MFI piesaistīto rezidentu finanšu iestāžu, nefinanšu sabiedrību un mājsaimniecību noguldījumu atlikums 2007. gadā pieauga par 760.6 milj. latu jeb 16.9% (2006. gadā – par 41.0%). Noguldījumu atlikuma kāpums palēninājās, augot ekonomiskajai nestabilitātei valstī un inflācijas gaidām, kā arī saasinoties bažām par tautsaimniecības izaugsmes ilgtspējību.

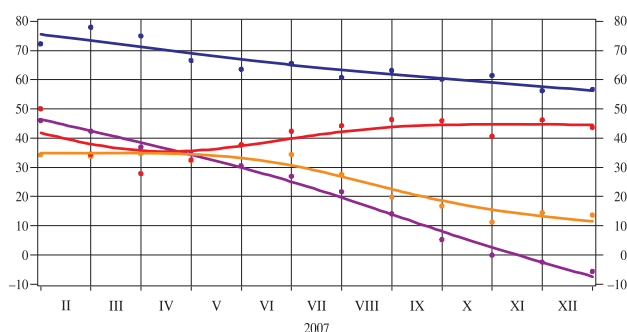
Lai gan augstāks ienesīgums bija latos veiktajiem noguldījumiem, minēto faktoru ietekmē ievērojami straujāks bija ārvalstu valūtā veikto noguldījumu atlikuma kāpums (latos veikto noguldījumu atlikums 2007. gadā palielinājās tikai par 3.0% un ārvalstu valūtā veikto noguldījumu atlikums – par 36.6%). Eiro nozīmes pieaugums Latvijas tautsaimniecībā, dominance kreditēšanā un nemainīgais kurss attiecībā pret latu būtiski palielināja tieši šajā valūtā veikto noguldījumu atlikuma kāpumu, un 2007. gadā rezidentu ne-MFI eiro veikto noguldījumu atlikums pieauga par 51.1% (rezidentu finanšu iestāžu, nefinanšu sabiedrību un mājsaimniecību latos un eiro veikto noguldījumu atlikuma pārmaiņas sk. 5. att.). ASV dolāra kursa kritums un arvien mazāka izmantošana iekšzemes darījumos noteica ASV dolāros veikto noguldījumu atlikuma sarukumu (gada laikā – 7.2%). Latos veikto noguldījumu atlikums 2006. gada beigās veidoja 59.7% no rezidentu ne-MFI noguldījumiem, bet 2007. gada beigās šis īpatsvars samazinājās līdz 53.2%, savukārt ASV dolāros veikto noguldījumu atlikuma atbilstošais rādītājs saruka no 9.7% līdz 7.7%. Eiro daļa noguldījumu atlikumā pieauga no 29.7% 2006. gada beigās līdz 38.3% 2007. gada beigās.

Pakāpeniskā noguldījumu ar noteikto termiņu un noguldījumu ar brīdinājuma ter-

**REZIDENTU FINANŠU IESTĀŽU,
NEFINANŠU SABIEDRĪBU UN
MĀJSAIMNIECĪBU NOGULDĪJUMI MFI
(IZŅEMOT LATVIJAS BANKU)**

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada
atbilstošo periodu; %)

- Finanšu iestāžu un nefinanšu sabiedrību latos
veiktie noguldījumi
- Mājsaimniecību latos veiktie noguldījumi
- Finanšu iestāžu un nefinanšu sabiedrību
eiro veiktie noguldījumi
- Mājsaimniecību eiro veiktie noguldījumi

miņu par izņemšanu procentu likmju pieauguma dēļ rezidentu finanšu iestāžu, nefinanšu sabiedrību un mājsaimniecību noguldījumu struktūrā no 65.9% 2006. gada beigās līdz 54.4% 2007. gada beigās samazinājās uz nakti veikto noguldījumu īpatsvars, atbilstoši palielinoties noguldījumu ar noteikto termiņu daļai. Mājsaimniecību noguldījumu īpatsvars nedaudz saruka, veidojot 59.0% (2006. gada beigās – 59.9%) no visiem minētajiem noguldījumiem, un arī šo noguldījumu gada pieauguma temps (15.1%) bija mazliet zemāks nekā finanšu iestāžu un nefinanšu sabiedrību veiktajiem noguldījumiem (19.6%). Mājsaimniecību noguldījumu īpatsvars termiņnoguldījumos bija 71.7% (2006. gada beigās – 74.9%) un uz nakti veiktajos noguldījumos – 48.3% (2006. gada beigās – 52.1%).

Nedaudz zemāks nekā kopējā naudas piedāvājuma kāpums bija pēc Latvijas Bankas metodoloģijas aprēķinātā naudas rādītāja M2X pieaugums (12.6%; 2006. gadā – 37.5%).

Naudas rādītāju attīstības tendences joprojām noteica spēcīga kapitāla ieplūde. MFI tiro ārējo aktīvu negatīvais rādītājs gada laikā palielinājās 1.7 reizes (līdz 4 482.8 milj. latu), lai gan Latvijas Bankas tirie ārējie aktīvi pieauga par 15.0%, gada beigās sasniedzot 2 776.0 milj. latu. Tomēr tiro ārējo aktīvu negatīvais rādītājs palielinājās lēnāk nekā iepriekšējā gadā, kad tā apjoms pieauga divas reizes. To galvenokārt noteica piesardzīgāka nerezidentu banku (galvenokārt mātesbanku) rīcība, piešķirot resursus kreditēšanai iekšzemē. MFI (izņemot Latvijas Banku) ārzemju saistību gada pieaugums sasniedza 4.1 mljrd. latu jeb 46.8%, t.sk. saistībām pret ārvalstu MFI pieaugot par 2.5 mljrd. latu jeb 46.7% (no tām pret saistītajām un radniecīgajām MFI – par 1.8 mljrd. latu jeb 43.9%), bet nerezidentu ne-MFI noguldījumiem – par 1.5 mljrd. latu jeb 49.6%. Banku ārzemju aktīvu kāpums bija mazāks – 1.8 mljrd. latu, prasībām pret ārvalstu MFI palielinoties par 1.4 mljrd. latu, bet prasībām pret nerezidentu ne-MFI – par 0.4 mljrd. latu (t.sk. izsniegto kredītu atlikumam – par 382.7 milj. latu). Tādējādi MFI (izņemot Latvijas Banku) tiro ārējo aktīvu negatīvais apjoms 2007. gada beigās bija par 2.2 mljrd. latu lielāks nekā 2006. gada beigās.

Tautsaimniecības stabilizāciju un privātā patēriņa spiediena samazināšanos veicināja spēcīgā kreditēšanas izaugsmes palēnināšanās. Ieviešot valdības inflācijas samazināšanas pasākumu plānu un bankām īstenojot konservatīvāku kreditēšanas politiku, privātajam sektoram izsniegto MFI kredītu atlikuma gada pieauguma temps 2. pusgadā būtiski samazinājās. Rezidentu finanšu iestādēm, nefinanšu sabiedrībām un mājsaimniecībām izsniegto kredītu atlikums 2007. gadā palielinājās par 3.3 mljrd. latu jeb 34.2% (2006. gadā – par 3.6 mljrd. latu jeb 58.4%). Kredītu atlikuma gada kāpuma temps 1. pusgadā saglabājās augstajā 56–60% līmenī, kredītu atlikumam palielinoties par 2.0 mljrd. latu, bet 2. pusgadā pieaugums veidoja 1.3 mljrd. latu, savukārt gada kāpuma temps saruka par 22.0 procentu punktiem. Iekšzemes kredītu īpatsvars MFI (izņemot Latvijas Banku) kopsavilkuma bilances aktīvos 2007. gada beigās samazinājās līdz 60.7% (iepriekšējā gada beigās – 61.3%).

Valdības inflācijas samazināšanas pasākumu plāna ietvaros veiktā kreditēšanas ierobežošana, ienākumu nodokli regulējošo normatīvo aktu grozījumi, banku piesardzība kredītu izsniegšanā, kredītu procentu likmju kāpums, augošais piedāvājums, ko veicināja spekulatīviem mērķiem iegādāto īpašumu nonākšana tirgū, pieprasījuma samazināšanās, pircējiem ieņemot nogaidošu pozīciju, kā arī sasniegtais cenu maksimums pēc krasā pieauguma 2006. gadā veicināja būtiskas nekustamā īpašuma tirgus pārmaiņas. Saskaņā ar SIA "Latio" datiem līdz aprīlim mājokļu tirgū turpinājās sērijveida dzīvokļu cenu kāpums, cenām palielinoties aptuveni par 13%, bet maijā cenas sāka kristies un līdz decembrim samazinājās aptuveni par 18%. Savukārt jauno mājokļu cenas 2007. gadā auga mēreni – aptuveni par 10%, galvenokārt palielinoties izmaksām. Zemāka bija arī privātmāju un zemes tirgus rosība, savukārt biroja telpu un tirdzniecības platību tirgū 2007. gadā vēl nebija vērojams aktivitātes kritums.

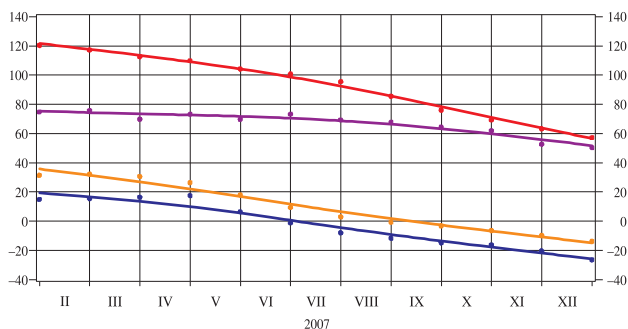
Valsts konsolidētajā kopbudžetā veidojoties pārpalikumam, MFI neto prasības pret valdību gada laikā samazinājās par 187.8 milj. latu un kļuva negatīvs rādītājs (87.3 milj. latu).

Tāpat kā 2006. gadā, MFI privātajam sektoram izsniegto kredītu atlikuma pieaugums bija līdzīgs abos galvenajos naudas līdzekļu turētāju sektoros – gan nefinanšu sabiedrībām, gan mājsaimniecībām izsniegto kredītu atlikums 2007. gadā palielinājās par 1.7 mljrd. latu. Tomēr kāpuma dinamika gada laikā būtiski atšķīrās – nefinanšu sabiedrībām izsniegto kredītu atlikums stabilā tempā auga visu gadu (1. pusgadā – par 823.6 milj. latu, 2. pusgadā – par 835.0 milj. latu), tā gada kāpuma tempam sarūkot no 52.5% 2006. gadā līdz 36.3% 2007. gadā. Savukārt mājsaimniecībām izsniegto aizdevumu atlikums vairāk (par 1 079.0 milj. latu) palielinājās 1. pusgadā, bet kāpuma apjoms palēninājās, valdībai sākot īstenot inflācijas samazināšanas pasākumu plānu (pieaugums 2. pusgadā – tikai 606.6 milj. latu). Tādējādi arī aizdevumu atlikuma gada kāpuma tempa kritums mājsaimniecību sektorā bija straujāks – no 75.5% 2006. gadā līdz 39.2% 2007. gadā (rezidentu finanšu iestādēm, nefinanšu sabiedrībām un mājsaimniecībām latos un eiro izsniegto kredītu atlikuma pārmaiņas sk. 6. att.). Kritumu galvenokārt noteica mājsaimniecībām mājokļa iegādei izsniegto kredītu atlikuma gada pieauguma tempa samazināšanās no 86.4% līdz 44.5% (galveno kredītu veidu pārmaiņas sk. 7. att.). Mājokļa iegādei decembra beigās bija izsniegti 4.7 mljrd. latu jeb 78.7% no visiem kredītiem mājsaimniecībām (2006. gada beigās mājokļa iegādei izsniegto kredītu īpatsvars bija nedaudz zemāks – 75.8%). Mazāks bija patēriņa kredīta atlikuma gada kāpums (21.5%), un tā daļa mājsaimniecībām izsniegtajos kredītos saruka par 1.8 procentu punktiem (līdz 12.0%).

6. attēls

REZIDENTU FINANŠU IESTĀDĒM, NEFINANŠU SABIEDRĪBĀM UN MĀJSAIMNIECĪBĀM IZSNIEGTO KREDĪTU ATLIKUMU GADA PIEAUGUMA DINAMIKA (%)

- Finanšu iestādēm un nefinanšu sabiedrībām latos izsniegtie kredīti
- Mājsaimniecībām latos izsniegtie kredīti
- Finanšu iestādēm un nefinanšu sabiedrībām eiro izsniegtie kredīti
- Mājsaimniecībām eiro izsniegtie kredīti

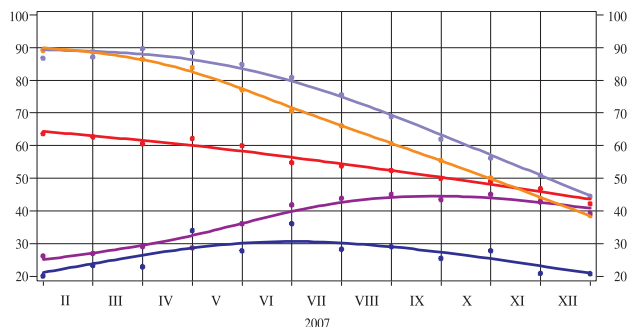

Mājokļu iegādes kreditēšana joprojām noteica hipotēku kredīta dominanci izsniegto kredītu atlikumā, jo finanšu iestādēm un nefinanšu sabiedrībām izsniegtā hipotēku kredīta atlikuma gada pieauguma temps samazinājās ievērojami straujāk (no 94.0% 2006. gadā līdz 29.2% 2007. gadā), un kopumā hipotēku kredīta atlikums

REZIDENTU FINANŠU IESTĀDĒM, NEFINANŠU SABIEDRĪBĀM UN MĀJSAIMNIECĪBĀM IZSNIEGTIE KREDĪTI

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada
atbilstošo periodu; %)

- Komerckredits
- Industriālais kredīts
- Kredīts patēriņa preču iegādei
- Hipotēku kredīts
- Kredīts mājokļa iegādei

2007. gadā palielinājās par 38.6% (iepriekšējā gadā – par 89.2%), šā kredīta veida atlikumam gada beigās veidojot 56.4% no kredītu kopējā atlikuma (2006. gada beigās – 54.6%). Zemāks, bet stabils vai pat augošs bija citu uzņēmējdarbībai nozīmīgu izsniegto kredītu veidu atlikuma gada kāpuma temps: komercakredīta atlikums gada laikā pieauga par 20.8% (2006. gadā – par 22.6%) un industriālā kredīta atlikums – par 39.3% (23.6%), gada beigās veidojot attiecīgi 18.4% un 13.2% no kredītu kopējā atlikuma (iepriekšējā gadā – 20.4% un 12.7%).

Uzņēmējdarbībai izsniegto kredītu atlikuma pieaugumā dominēja operācijas ar nekustamo īpašumu, noma un cita komercdarbība (kāpums – 693.8 milj. latu jeb 43.2%). Tādējādi šīs nozares īpatsvars uzņēmējdarbībai izsniegto kredītu portfeli gada beigās bija 32.5%. Būtiski kredītu atlikums palielinājās apstrādes rūpniecībā (par 296.0 milj. latu jeb 43.2%; īpatsvars kredītu portfeli – 13.9%), tirdzniecībā (par 212.3 milj. latu jeb 32.2%; īpatsvars – 12.3%) un būvniecībā (par 115.3 milj. latu jeb 21.2%; īpatsvars – 9.3%). Apstrādes rūpniecības nozaru dalījumā kredītu atlikums visvairāk pieauga pārtikas produktu un dzērienu ražošanā (par 56.4 milj. latu jeb 29.7%) un koksnes un koka izstrādājumu ražošanā (par 94.9 milj. latu jeb 54.1%).

Straujais latu procentu likmju kāpums, saglabājoties būtiski zemākām, lai gan arī augošām eiro procentu likmēm, noteica arvien lielāku eiro izsniegto kredītu atlikuma pārsvaru aizdevumos nefinanšu sabiedrībām un mājsaimniecībām. Rezidentu ne-MFI nacionālajā valūtā izsniegto kredītu atlikums samazinājās par 471.7 milj. latu jeb 20.8% (kāpums 2006. gadā – 21.0%), bet eiro izsniegto kredītu atlikums pieauga par 3.8 mljrd. latu jeb 1.5 reizes (2006. gadā – 2.0 reizes). Savukārt ASV dolāros izsniegto kredītu atlikums 2007. gadā saruka par 46.6 milj. latu jeb 13.1%. Tādējādi rezidentu ne-MFI latos izsniegto kredītu īpatsvars gada laikā samazinājās par 9.4 procentu punktiem un 2007. gada beigās bija 13.7%, ASV dolāros izsniegto kredītu īpatsvars – par 1.2 procentu punktiem (līdz 2.4%), bet eiro izsniegto kredītu īpatsvars palielinājās par 10.4 procentu punktiem un veidoja 83.4% no kredītu atlikuma.

KREDĪTU UN NOGULDĪJUMU PROCENTU LIKMES

Rezidentu nefinanšu sabiedrībām un mājsaimniecībām latos izsniegto kredītu un no tām latos piesaistīto noguldījumu procentu likmes 2007. gadā kopumā bija augstākas nekā 2006. gadā. Straujš latos izsniegto kredītu un piesaistīto noguldījumu procentu likmju kāpums bija vērojams februārī–maijā un augustā–novembrī galvenokārt saistībā ar svārstībām latu naudas tirgū.

Arī eiro izsniegto kredītu un piesaistīto noguldījumu procentu likmes galvenokārt pieauga, tomēr kāpums bija lēnāks un vienmērīgāks nekā latos izsniegtajiem kredītiem (sk. 8. att.). Savukārt ASV dolāros izsniegto kredītu un piesaistīto noguldījumu procentu likmes samazinājās. Rezidentu nefinanšu sabiedrībām un mājsaim-

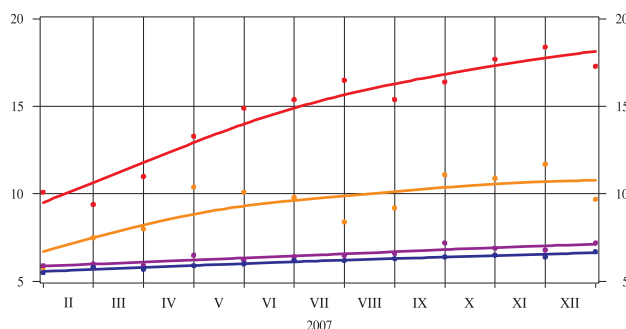
niecībām ārvalstu valūtās izsniegto kredītu un no tām piesaistīto noguldījumu procentu likmju dinamiku galvenokārt noteica attiecīgo naudas tirgus procentu likmju attīstība. ECB īstenotā monetārā politika 1. pusgadā un pasaules finanšu tirgus satricinājums 2. pusgadā izraisīja eiro naudas tirgus procentu likmju un tādējādi arī eiro izsniegto kredītu un piesaistīto noguldījumu procentu likmju kāpumu. Savukārt FRS īstenotie ASV dolāra bāzes likmju pazemināšanas pasākumi noteica ASV dolāru naudas tirgus procentu likmju, kā arī ASV dolāros izsniegto kredītu un piesaistīto noguldījumu procentu likmju kritumu.

8. attēls

**REZIDENTU NEFINANŠU SABIEDRĪBĀM
UN MĀJSAIMNIECĪBĀM NO JAUNA
IZSNIEGTO KREDĪTU VIDĒJĀS SVĒRTĀS
PROCENTU LIKMES**

(%)

- Nefinanšu sabiedrībām latos izsniegtie kredīti
- Mājsaimniecībām latos izsniegtie kredīti
- Nefinanšu sabiedrībām eiro izsniegtie kredīti
- Mājsaimniecībām eiro izsniegtie kredīti

Banku pievienotās procentu likmes latos izsniegtajiem kredītiem 2007. gadā svārstījās – latu naudas tirgus procentu likmju pieauguma periodos bankas piedāvāja nefinanšu sabiedrībām un mājsaimniecībām kredītu procentu likmes ar mazāku uzcenojumu, bet latu naudas tirgus procentu likmju sarukuma laikā palielināja pievienoto procentu likmi. Tādējādi nefinanšu sabiedrībām un mājsaimniecībām latos izsniegto kredītu procentu likmju svārstības nebija tik spēcīgas kā latu naudas tirgus procentu likmju svārstības. Euro izsniegtajiem kredītiem pievienotās procentu likmes atkarībā no kredīta veida vai nu nedaudz pieauga, vai mainījās minimāli, liecinot, ka bankas par izsniegtajiem līdzekļiem pieprasīja augstāku riska prēmiju.

Rezidentu nefinanšu sabiedrībām un mājsaimniecībām latos no jauna izsniegto kredītu vidējās svērtās procentu likmes palielinājās – par 2.9 procentu punktiem aizdevumiem nefinanšu sabiedrībām (no 6.8% 2006. gada decembrī līdz 9.7% 2007. gada decembrī) un par 7.4 procentu punktiem – aizdevumiem mājsaimniecībām (attiecīgi no 9.9% līdz 17.3%).

Savukārt ārvalstu valūtā no jauna izsniegto kredītu vidējās svērtās procentu likmes 2007. gada decembrī bija tikai par 1.1–1.3 procentu punktiem augstākas nekā 2006. gada decembrī (nefinanšu sabiedrībām tās palielinājās attiecīgi no 5.9% līdz 7.2% un mājsaimniecībām – no 5.7% līdz 6.8%). To noteica eiro izsniegto kredītu procentu likmju dinamika, savukārt ASV dolāros izsniegto kredītu procentu likmes samazinājās.

Arī 2007. gadā lielākā daļa (gandrīz 80%) jauno kredītu tika izsniegta ar mainīgo procentu likmi un procentu likmes darbības sākotnējo periodu līdz 1 gadam. Tomēr to īpatsvars kopējā no jauna izsniegto kredītu apjomā turpināja samazināties par labu kredītiem ar ilgāku procentu likmes darbības sākotnējo periodu, sašaurinoties starpībai starp izsniegto kredītu procentu likmēm ar ilgāku procentu likmes darbības sākotnējo periodu un īstermiņa procentu likmēm, kā arī palielinoties latos izsniegto mainīgo kredītu procentu likmju svārstīgumam. 2007. gadā vidēji 14.6% no jauna izsniegto kredītu tika izsniegti ar procentu likmes darbības sākotnējo periodu no 1 gada līdz 5 gadiem.

Nefinanšu sabiedrībām un mājsaimniecībām latos izsniegto kredītu procentu likmēm palielinoties straujāk nekā eiro izsniegto kredītu procentu likmēm, pieauga

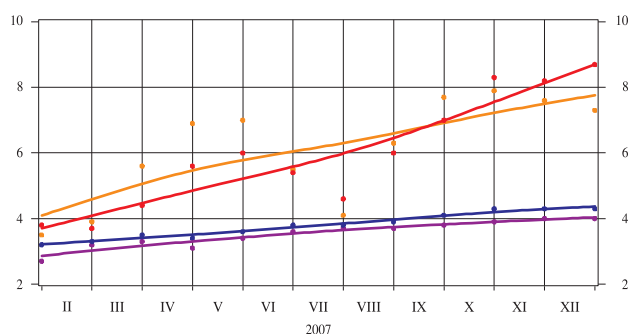
eiro izsniegto kredītu īpatsvars no jauna izsniegto kredītu apjomā (2007. gada decembrī – 85.8%; 2006. gada decembrī – 73.1%), atbilstoši sarūkot latos izsniegto kredītu daļai.

No rezidentu nefinanšu sabiedrībām latos piesaistīto termiņnoguldījumu procentu likmes 2007. gadā pieauga par 3.8 procentu punktiem (līdz 7.3%), savukārt no rezidentu mājsaimniecībām latos piesaistīto termiņnoguldījumu procentu likmes – par 4.9 procentu punktiem (līdz 8.7%; sk. 9. att.).

9. attēls

REZIDENTU NEFINANŠU SABIEDRĪBU UN MĀJSAIMNIECĪBU TERMIŅNOGULDĪJUMU (JAUNIE DARĪJUMI) VIDĒJĀS SVĒRTĀS PROCENTU LIKMES (%)

— Nefinanšu sabiedrību latos veiktie noguldījumi
— Mājsaimniecību latos veiktie noguldījumi
— Nefinanšu sabiedrību eiro veiktie noguldījumi
— Mājsaimniecību eiro veiktie noguldījumi

Ārvalstu valūtā piesaistīto termiņnoguldījumu vidējās svērtās procentu likmes 2007. gadā palielinājās par 0.6–0.8 procentu punktiem (līdz 4.1% nefinanšu sabiedrību noguldījumiem un 4.4% – mājsaimniecību noguldījumiem). Valūtu dalījumā no nefinanšu sabiedrībām eiro piesaistīto termiņnoguldījumu procentu likmes gadā pieauga par 1.2 procentu punktiem (līdz 4.0%), savukārt no mājsaimniecībām eiro piesaistīto termiņnoguldījumu procentu likmes – par 1.0 procentu punktu (līdz 4.3%). No nefinanšu sabiedrībām un mājsaimniecībām ASV dolāros piesaistīto termiņnoguldījumu procentu likmes samazinājās attiecīgi par 0.1 procentu punktu un 0.3 procentu punktiem.

Lielākā daļa (vidēji 98.1%) rezidentu nefinanšu sabiedrību un mājsaimniecību no jauna piesaistīto termiņnoguldījumu tika piesaistīti ar termiņu līdz 1 gadam. 2007. gadā saruka latos piesaistīto noguldījumu īpatsvars kopējā no mājsaimniecībām no jauna piesaistīto termiņnoguldījumu apjomā (2006. gadā tas vidēji bija 30.5%, bet 2007. gadā – 20.9%). No nefinanšu sabiedrībām piesaistītajos termiņnoguldījumos latos piesaistīto noguldījumu īpatsvars kopējā apjomā būtiski nemainījās (2007. gadā – vidēji 57.1%).

Augot inflācijai, latos izsniegto kredītu ar mainīgo procentu likmi un procentu likmes darbības sākotnējo periodu līdz 1 gadam reālās procentu likmes gada laikā samazinājās, decembrī sasniedzot negatīvu līmeni (–1.5%). Arī kredītu ar procentu likmes darbības sākotnējo periodu ilgāku par 1 gadu gada reālā procentu likme 2. pusgadā saruka (līdz 2.1%). Latos piesaistīto termiņnoguldījumu reālās procentu likmes arī 2007. gadā bija negatīvas, un tām bija tendence samazināties (līdz –6.3% 2007. gada decembrī).

STARPBANKU TIRGUS

2007. gadā RIGIBOR darījumiem ar termiņu ilgāku par 3 mēnešiem sasniedza augstāko līmeni kopš 1998. gada beigām. Kāpumu galvenokārt noteica Latvijas makroekonomiskās attīstības nesabalansētība apstākļos, kad pasaules finanšu tirgus satricinājuma ietekmē tika fundamentāli pārvērtēta attieksme pret risku. Pieņēmus, ka pasaules tautsaimniecības nestabilitāte visvairāk varētu ietekmēt valstis, kurām ir liels tekošā konta deficīts, kā arī joprojām augošā inflācija veicināja finanšu tirgus dalībnieku spekulācijas attiecībā uz lata stabilitāti. Taču ilgāka termiņa latu

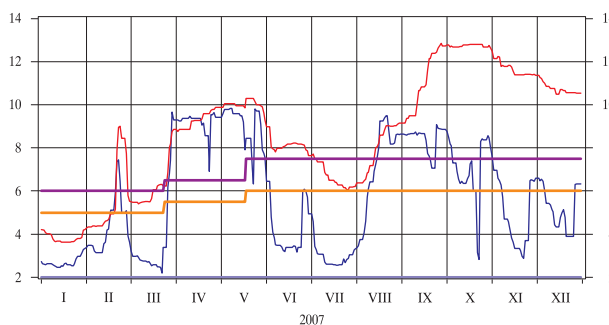
resursu trūkums starpbanku tirgū neļāva izdarīt būtisku spiedienu uz lata stabilitāti, bet galvenokārt veicināja latu procentu likmju kāpumu. Latu naudas tirgus stabilizāciju gada beigās veicināja valdības inflācijas samazināšanas pasākumu ietekme uz kreditēšanas apjoma pieauguma tempa mazināšanos, budžeta pārpalikuma nodrošināšana un bezdeficīta budžeta plānošana 2008. gadam, kā arī Latvijas Republikas Saeimas veiktā Latvijas Bankas prezidenta atkārtota ievēlēšana amatā, tādējādi novēršot iespējamo neskaidrību par turpmāko Latvijas Bankas monetāro politiku.

3 mēnešu RIGIBOR vidējā likme 2007. gadā bija 8.63% – par 4.25 procentu punktiem augstāka nekā iepriekšējā gadā. Savukārt 6 un 12 mēnešu RIGIBOR palielinājās attiecīgi par 4.49 un 4.53 procentu punktiem – līdz 8.98% un 9.11% (Latvijas Bankas procentu likmes un atsevišķu termiņu RIGIBOR sk. 10. att.).

10. attēls

NAUDAS TIRGUS PROCENTU LIKMES (%)

- Latvijas Bankas refinansēšanas likme
- Banku noguldījumu iespējas uz nakti Latvijas Bankā procentu likme¹
- Aizdevumu iespējas uz nakti Latvijas Bankā procentu likme²
- 3 mēnešu RIGIBOR
- RIGIBOR kredītiem uz nakti

¹ Līdz 23. martam – banku 7 dienu termiņnoguldījumu Latvijas Bankā procentu likme.

² Līdz 23. martam – Latvijas Bankas lombarda kredītu ar izmantošanas laiku līdz 10 dienām procentu likme.

Sekojo 2007. gada finanšu tirgus norisēm, pieauga latu naudas tirgus nenoteiktība, tāpēc palielinājās starpība starp procentu likmēm, kādas bankas vēlējas maksāt par resursu piesaisti, un procentu likmēm, par kādām bankas bija gatavas aizdot latu resursus. 2006. gadā 3 mēnešu RIGIBOR un RIGIBID starpība bija 0.51 procentu punkts, bet 2007. gadā šī starpība jau sasniedza 1.80 procentu punktus. Tomēr, lai gan procentu likmju starpība pieauga, ilgtermiņa latu naudas tirgus aktivitāte palielinājās straujāk (apgrozījums darījumiem ar 3–6 mēnešu termiņu pieauga trīs reizes, bet darījumiem ar 6–12 mēnešu termiņu – divas reizes) nekā īstermiņa aktivitāte (kāpums termiņam uz nakti – 63.0%), taču ilgāka termiņa darījumu īpatsvars apgrozījumā joprojām saglabājās latu naudas tirgum raksturīgā zemā līmenī – zem 1% no visiem darījumiem.

Latu naudas tirgus aktīvākās daļas – darījumu uz nakti – vidējā svērtā procentu likme 2007. gadā bija par 1.77 procentu punktiem augstāka nekā iepriekšējā gadā, sasniedzot 4.97%.

Kopumā 2007. gadā iekšzemes starpbanku tirgū izsniegto kredītu apgrozījums turpināja strauji augt, sasniedzot 29.0 mljrd. latu – par trešdaļu vairāk nekā iepriekšējā gadā, t.sk. latos veikto darījumu atlikums palielinājās līdz 13.9 mljrd. latu (par 44.8%). Darījumu, kuru termiņš pārsniedz 1 dienu, īpatsvars pieauga no 27.0% 2006. gadā līdz 30.5% 2007. gadā.

NAUDAS BĀZE

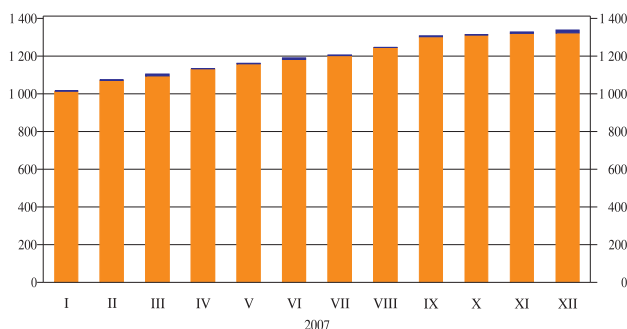
Lai gan rezervju bāze netika mainīta, augot banku piesaistīto noguldījumu atlikumam, turpinājās obligāto rezervju apjoma kāpums banku naudas kontos Latvijas Bankā (sk. 11. att.). Tādējādi kredītiestāžu un citu finanšu institūciju noguldījumu

apjoms Latvijas Bankā gada laikā palielinājās par 246.8 milj. latu jeb 21.0% (2006. gadā šādu noguldījumu apjoms pieauga 2.5 reizes). Pirmo gadu samazinoties skaidrās naudas pieprasījumam, tās daudzums apgrozībā saruka par 24.4 milj. latu jeb 2.3% (kāpums 2006. gadā – 22.4%). Tādējādi centrālās bankas naudas piedāvājums jeb naudas bāze M0 2007. gadā palielinājās tikai par 9.9% – ievērojami lēnāk nekā 2006. gadā – un perioda beigās sasniedza 2 471.2 milj. latu, bet skaidrās naudas īpatsvars naudas bāzē samazinājās līdz 42.5% (2006. gada beigās – 47.8%).

11. attēls

BANKU REZERVES LATVIJAS BANKĀ (milj. latu)

— Obligātās rezerves banku norēķinu kontos
— Latvijas Bankā
— Virsrezerves

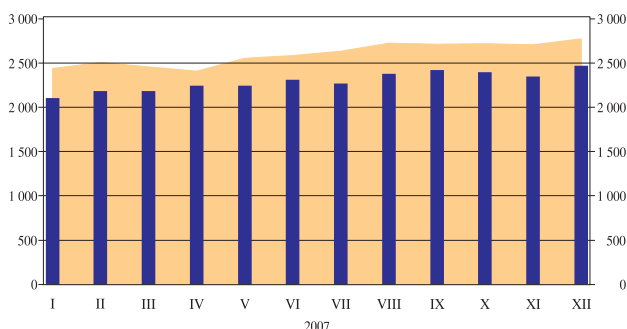

Naudas bāzes kāpumu galvenokārt nodrošināja Latvijas Bankas tiro ārējo aktīvu pieaugums (361.6 milj. latu jeb 15.0%), Latvijas Bankai pērkot ārvalstu valūtu (neto nopirkta ārvalstu valūta 158.6 milj. latu apjomā) un veicot valūtas mijmaiņas darījumus. Ārvalstu valūtas pārdošanu Latvijas Bankai noteica joprojām straujais eiro izsniegto kredītu īpatsvara pieaugums un turpmāka šo kredītresursu konvertēšana latos, kā arī obligāto rezervju bāzes paplašināšana, kas radīja latu resursu papildu pieprasījumu. Turklāt ārvalstu valūtas pārdošanu Latvijas Bankai veicināja ārvalstu investīciju un ārvalstu finanšu palīdzības līdzekļu ieplūde tautsaimniecībā. Centrālās bankas ārzemju aktīvus palielināja arī valdības ārvalstu valūtas līdzekļu izvietošana. 2007. gada beigās Latvijas Bankas rezerves aktīvi sedza 4.4 mēnešu (2006. gada beigās – 4.6 mēnešu) preču importa apjomu, bet emitētās nacionālās valūtas segums ar Latvijas Bankas tirajiem ārējiem aktīviem bija 112.3% (2006. gada beigās – 107.4%; sk. 12. att.).

12. attēls

EMITĒTĀS NACIONĀLĀS VALŪTAS SEGUMS (milj. latu)

— Latvijas Bankas tirie ārējie aktīvi
— Naudas bāze

Kopējās Latvijas Bankas tiro iekšējo aktīvu pārmaiņas bija mazākas (to negatīvais rādītājs palielinājās par 139.2 milj. latu). Nedaudz (par 6.9 milj. latu) pieauga bankām izsniegto kredītu atlikums, bet būtiski (par 121.4 milj. latu) palielinājās valdības noguldījuma atlikums Latvijas Bankā.

Latvijas Bankas bankām izsniegto kredītu apjoms (4.8 mljrd. latu) bija 6.1 reizi lielāks nekā 2006. gadā izsniegto kredītu apjoms, ko galvenokārt noteica aizdevumu iespēju uz nakti aktīvā izmantošana atsevišķos mēnešos. Savukārt pieprasījums galveno refinansēšanas operāciju izsolēs bija pat nedaudz mazāks nekā *repo* kredītu pieprasījums 2006. gadā (kredītu mēneša vidējos atlikumus sk. 3. tabulā).

3. tabula

LATVIJAS BANKAS KREDĪTI MFI
 (vidējais atlikums; milj. latu)

	2007	2006
Janvāris	0	66.0
Februāris	16.9	18.0
Marts	6.1	1.4
Aprīlis	89.1	12.2
Maijs	81.3	12.5
Jūnijs	3.6	7.7
Jūlijs	0	17.3
Augusts	36.4	28.4
Septembris	66.8	2.0
Oktobris	31.7	10.7
Novembris	13.7	0
Decembris	10.4	0

VALŪTAS TIRGUS UN LATVIJAS ĀRĒJAIS PARĀDS

Pasaules valūtas tirgū 2007. gadā bija vērojama ASV dolāra kursa samazināšanās tendence attiecībā pret eiro, Lielbritānijas sterliņu mārciņu un Japānas jenu. Kritumu noteica ASV tautsaimniecības izaugsmes tempa palēnināšanās, ASV procentu likmju samazināšanās un ASV dolāra kā rezervju valūtas statusa apdraudētība pasaulē. ASV mājokļu tirgus problēmas, ASV tautsaimniecības attīstības tempa palēnināšanās un akciju tirgus kritums 2. pusgadā veicināja strauju ASV procentu likmju sarukumu.

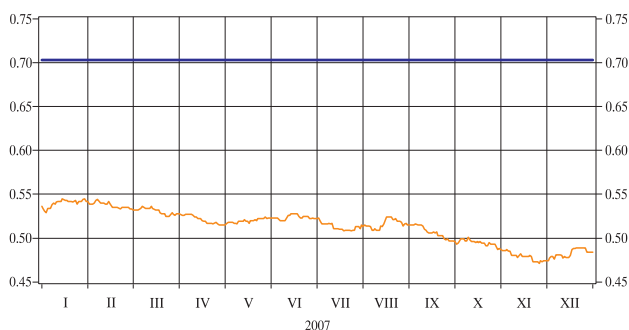
Eiro kurss attiecībā pret ASV dolāru 2007. gadā palielinājās par 10.5% (no 1.3199 2006. gada beigās līdz 1.4590 2007. gada beigās), augstāko līmeni (1.4967) sasniedzot 23. novembrī. ASV dolāra kurss attiecībā pret Japānas jenu samazinājās no 119.07 2006. gada beigās līdz 111.71 2007. gada beigās (kritums – 6.2%), augstāko līmeni 2007. gadā sasniedzot 22. jūnijā (124.14), bet zemāko – 26. novembrī (107.23). Lielbritānijas sterliņu mārciņas kurss attiecībā pret ASV dolāru gada laikā palielinājās par 1.3% (no 1.9589 2006. gada beigās līdz 1.9849 2007. gada beigās), augstāko līmeni (2.1162) sasniedzot 9. novembrī.

Iekšzemes valūtas tirgū ASV dolāra kurss attiecībā pret latu samazinājās no 0.5283 2006. gada beigās līdz 0.4778 2007. gada beigās (kritums – 9.6%). Augstākais ASV dolāra kurss (0.5424) bija 12. janvārī, bet zemākais (0.4671) – 23. novembrī. Euro kurss attiecībā pret latu 2006. un 2007. gada beigās bija vienāds (0.6971), augstāko līmeni (0.7096) sasniedzot 19. martā, bet zemāko (0.6958) – 23. maijā. Lielbritānijas sterliņu mārciņas kurss attiecībā pret latu samazinājās no 1.0350 2006. beigās līdz 0.9487 2007. gada beigās, augstāko līmeni (1.0645) sasniedzot 22. janvārī, bet zemāko (0.9455) – 28. decembrī (nozīmīgāko Latvijas Bankas noteikto valūtas kursu dinamiku sk. 13. att. un 5. pielikumā).

Saskaņā ar starptautisko investīciju bilances datiem Latvijas ārējais parāds 2007. gadā pieauga par 6.0 mljrd. latu un gada beigās sasniedza 18.7 mljrd. latu (134.2% no IKP), bet tīrais ārējais parāds – 7.3 mljrd. latu (52.1% no IKP). Latvijas valdības un centrālās bankas saistības pret nerezidentiem palielinājās par 0.1 mljrd. latu, banku saistības – par 4.0 mljrd. latu, citu sektoru saistības – par 1.6 mljrd. latu un parādu radošās tiešās investīcijas – par 0.3 mljrd. latu. Tādējādi ārējā parāda struktūrā sektoru dalījumā pieauga citu sektoru (līdz 20.8%; 2006. gadā – 17.9%) saistību īpatsvars, samazinājās valdības un centrālās bankas (līdz 4.0%;

**LATVIJAS BANKAS NOTEIKTAIS
ASV DOLĀRA UN EIRO KURSS
ATTIECĪBĀ PRET LATU**

— ASV dolāra kurss
— Euro kurss

2006. gadā – 5.2%), banku (līdz 68.1%; 2006. gadā – 68.7%) un parādu radošo tiešo investīciju (līdz 7.0%; 2006. gadā – 8.2%) īpatsvars.

2007. gadā nedaudz mainījās ārējā parāda instrumentu struktūra – augot citu ieguldījumu īpatsvaram (no 86.5% līdz 89.5%), samazinājās pārējo parāda instrumentu īpatsvars. 2007. gada beigās parādu radošās tiešās investīcijas veidoja 7.0%, parāda vērtspapīri – 3.5%, nauda un noguldījumi – 21.7% un aizņēmumi – 62.3% no ārējā parāda. Ilgtermiņa parāds 2007. gada beigās bija 10.7 mljrd. latu un īstermiņa parāds – 8.1 mljrd. latu.

MFI (izņemot Latvijas Banku) ārējais parāds 2007. gada beigās bija 12.8 mljrd. latu. Banku ārējo saistību termiņstruktūra 2007. gadā būtiski nemainījās – piesaistīto ilgtermiņa finanšu resursu atlikums 2007. gada beigās veidoja 46.3% no banku ārējā parāda (2006. gada beigās – 46.4%). Lai gan mātessabiedrību aizdevumu apjoms palielinājās 1.4 reizes (līdz 5.8 mljrd. latu), kreditoru struktūrā to īpatsvars samazinājās līdz 45.3% (2006. gada beigās – 45.9%). Naudas un noguldījumu apjoms 2007. gadā pieauga par 1.5 mljrd. latu, un to īpatsvars banku saistībās palielinājās līdz 31.7% (2006. gadā – 29.5%). Banku tīrais ārējais parāds 2007. gada beigās bija 7.4 mljrd. latu.

Citu sektoru ārējais parāds 2007. gada beigās bija 3.9 mljrd. latu (t.sk. ilgtermiņa saistības – 2.7 mljrd. latu). Ārējās saistības 2007. gadā pieauga par 70.9%, to struktūrā palielinājās aizņēmumu (līdz 75.8%; 2006. gada beigās – 68.0%) un samazinājās tirdzniecības kredītu (līdz 22.4%; 2006. gada beigās – 29.9%) īpatsvars citu sektoru parādā. Pakāpeniski pieauga arī citu sektoru un banku parādsaistības pret tiešajiem investoriem. 2007. gadā to apjoms sasniedza 1.3 mljrd. latu.

Saskaņā ar Valsts kases datiem valdības ārējais parāds ārvalstu valūtās 2007. gadā palielinājās par 54.0 milj. latu un gada beigās bija 634.3 milj. latu (4.5% no IKP). 2007. gadā valdība piesaistīja ārvalstu finanšu resursus 70.0 milj. latu apjomā. Ārvalstu aizņēmumu apkalpošanai tika izlietoti 40.2 milj. latu (t.sk. 13.6 milj. latu – aizņēmumu pamatsummu samaksai), kas līdzvērtīgi 0.7% no preču un pakalpojumu eksporta gada apjoma. Turpināja augt valdības saistību īpatsvars eiro (no 94.5% līdz 95.9%), bet saistību īpatsvars ASV dolāros samazinājās (no 5.4% līdz 4.0%).

VĒRTSPAPĪRU TIRGUS

Valsts kase valsts iekšējā aizņēmuma vērtspapīru sākotnējā tirgus izsolēs 2007. gadā piedāvāja mazāku vērtspapīru apjomu nekā iepriekšējā gadā, jo finanšu tirgos strauji pieauga nenoteiktība un tādējādi arī aizņemšanās izmaksas. Februārī sasīnāta uzmanība tika pievērsta ieilgušajām tautsaimniecības nesabalansētības problēmām iekšzemes tirgū, bet kopš augusta ievērojami pasliktinājās situācija pasaules finanšu tirgos, vēl vairāk palielinot aizņemšanās izmaksas. Arī makroekonomiskā vide Latvijā nebija labvēlīga – interesi par fiksētā ienākuma vērtspapī-

riem mazināja augošā inflācija. Bankas sāka klientiem piedāvāt latu termiņnoguldījumus, kur procentu likmes darījumiem ar 3–12 mēnešu termiņu bija 8–10%. Augsts bija arī 3 mēnešu RIGIBOR. Valsts kase nevarēja konkurēt ar šādu īstermiņa procentu likmju līmeni, tomēr saglabājās zināma tirgus dalībnieku interese par valdības īstermiņa vērtspapīriem, jo tos varēja izmantot darījumos ar Latvijas Banku.

Fiskālā situācija 2007. gadā bija apmierinoša, tāpēc nebija akūtas jaunu valdības vērtspapīru emisiju nepieciešamības un valdības vērtspapīru atlikums apgrozībā samazinājās par 8.5% (līdz 383.3 milj. latu).

Piedāvātais valdības vērtspapīru apjoms sākotnējā tirgus izsolēs 2007. gadā bija 165.0 milj. latu (par 33.5% mazāks nekā iepriekšējā gadā), pieprasītais apjoms – 238.8 milj. latu (par 5.4% mazāks nekā iepriekšējā gadā), bet pārdotais apjoms – 63.9 milj. latu (par 50.8% mazāks nekā iepriekšējā gadā), t.sk. 1. ceturksnī noslēgti darījumi 61.8 milj. latu apjomā. Savukārt gada lielāko daļu banku interese par valdības vērtspapīriem bija minimāla vai arī izsolēs piedāvātās procentu likmes ievērojami pārsniedza Valsts kasei vēlamā procentu likmju līmeni.

Valsts kase 2007. gadā pirmo reizi emitēja 11 gadu obligācijas, kuru peļņas likme tiks izmantota Māstrihtas konverģences kritērija izpildes noteikšanai. Pirmajā izsolē augustā vidējā peļņas likme bija 5.65%, un tāda tā saglabājās arī nākamajā izsolē oktobrī.

Latvijas banku īpašumā esošo valdības vērtspapīru atlikums 2007. gada beigās salīdzinājumā ar 2006. gada beigām samazinājās no 57.1% līdz 43.4% no kopējā atlikuma un pārējo rezidentu īpašumā esošo vērtspapīru īpatsvars – no 36.0% līdz 31.7%, bet nerezidentu īpašumā esošo vērtspapīru īpatsvars palielinājās no 6.9% līdz 24.9%.

Tā kā kreditēšanas nosacījumi pasaulē un Latvijā pasliktinājās un arī kredītresursu cenas perspektīvas nākotnē bija neskaidras, palielinājās sabiedrību interese par resursu piesaisti, izmantojot parāda vērtspapīrus. 2007. gadā strauji pieauga LCD reģistrēto un izplatīto eiro denominēto korporatīvo parāda vērtspapīru atlikums, bet latos un ASV dolāros denominēto korporatīvo parāda vērtspapīru atlikums palielinājās nedaudz. Euro denominēto vērtspapīru atlikuma kāpums attiecībā pret citās valūtās denominētajiem vērtspapīriem bija likumsakarīgs, ņemot vērā eiro lielo un joprojām augošo nozīmi gan Latvijas finanšu sektorā, gan tautsaimniecībā kopumā. LCD reģistrēto un izplatīto eiro denominēto korporatīvo parāda vērtspapīru atlikums 2007. gadā pieauga par 74.3% (līdz 134.9 milj. eiro). Tika dzēsta viena emisija, bet no jauna emitēts un reģistrēts 16 emisiju. Apjomīgākā no jaunajām emisijām bija AS "Akciju komercbanka "Baltikums"" obligāciju emisija 10 milj. eiro apjomā ar 3 gadu termiņu (aprēķinātā kupona likme – 3 mēnešu EURIBOR + 3%). AS "PrivatBank" parāda vērtspapīrus emitēja 9 milj. eiro apjomā (ar 3 gadu termiņu; mainīgā procentu likme) un VAS "Latvijas Hipotēku un zemes banka" – arī 9 milj. eiro apjomā (ar 1 gada termiņu; fiksētā procentu likme). LCD reģistrēto un izplatīto latos denominēto korporatīvo parāda vērtspapīru atlikums 2007. gadā pieauga par 5.4% (līdz 52.5 milj. latu). Tika dzēstas sešas emisijas, bet no jauna emitēti vērtspapīri 13.3 milj. latu apjomā, kā arī palielinājās iepriekšējos gados reģistrēto emisiju vērtspapīru pārdošanas apjoms (neto par 11.0 milj. latu). Lielākā bija "DnB NOR Bank ASA" (Norvēģijas banka) emisija (12.0 milj. latu apjomā), kas tika reģistrēta 2006. gada beigās, bet izplatīta 2007. gadā (ar 3 gadu termiņu). Nozīmīga bija arī VAS "Latvijas Hipotēku un zemes banka" emisija 10.0 milj. latu apjomā (ar 1 gada termiņu).

Valdības obligāciju (ar dzēšanas termiņu 2015. gada decembrī) pirkšanas ienesī-

guma likme RFB 2007. gada sākumā bija 5.00%; turpmākajos mēnešos tā palielinājās, maksimumu sasniedzot septembra sākumā (6.50%), bet vēlāk atkal samazinoties līdz 5.41% gada beigās. Valdības vērtspapīru, kuriem līdz dzēšanai bija atlicis mazāk par 1 mēnesi, pirkšanas likme 2007. gada sākumā bija 3.76%, bet gada beigās – 8.25%.

VAS "Latvijas Hipotēku un zemes banka" obligāciju (ar dzēšanas termiņu 2013. gadā; ilgākā termiņa korporatīvais parāda vērtspapīrs RFB) pirkšanas likme 2006. gada beigās bija 5.18%, bet gadu vēlāk – 6.10% (gada laikā sasniegts maksimums – 8.00%).

Parāda vērtspapīru procentu likmju kāpumu noteica svārstības valūtas tirgū gada sākumā un Latvijas reitinga samazinājums – aprīlī un maijā procentu likmes ilgāku periodu bija visaugstākās. Savukārt pasaules finanšu tirgu satricinājuma ietekme uz parāda vērtspapīru procentu likmēm bija īslaicīgāka.

Latvijas eiroobligāciju (ar dzēšanas termiņu 2014. gadā) kotētā pirkšanas likme, kas 2006. gada beigās bija 4.15%, 2007. gadā pieauga līdz 4.77%. Peļņas likmju starpība ar tāda paša termiņa Vācijas valdības obligāciju peļņas likmēm palielinājās no 20 līdz 56 bāzes punktiem. Ārvalstu investori kļuva piesardzīgāki attiecībā pret Latvijas vērtspapīriem, savukārt eiro denominēto vērtspapīru procentu likmes pieauga, jo inflācija Eiropā palielinājās un bija augšupvērsti spiediens uz procentu likmēm.

Parāda vērtspapīru apgrozījums RFB 2007. gadā bija 31.3 milj. latu (iepriekšējā gadā – 1.1 milj. latu). Galvenokārt tika tirgoti valdības vērtspapīri (28.8 milj. latu), no kuriem lielākais apjoms bija pirmajai valdības 10 gadu obligāciju emisijai ar dzēšanas termiņu 2013. gadā (apgrozījums – 17.4 milj. latu). Korporatīvo vērtspapīru sektorā lielākais bija VAS "Latvijas Hipotēku un zemes banka" ķīlu zīmju apgrozījums (2.0 milj. latu). Lielākais tirdzniecības apjoms bija oktobrī un novembrī, kad daļa investoru vēlējās samazināt ieguldījumus attīstības valstu valdības vērtspapīros, palielinoties riskiem pasaules finanšu tirgos.

RFB akciju apgrozījums 2007. gadā bija 71.7 milj. latu (par 16.4% lielāks nekā iepriekšējā gadā), turklāt 79.6% no apgrozījuma bija ar Oficiālā saraksta akcijām.

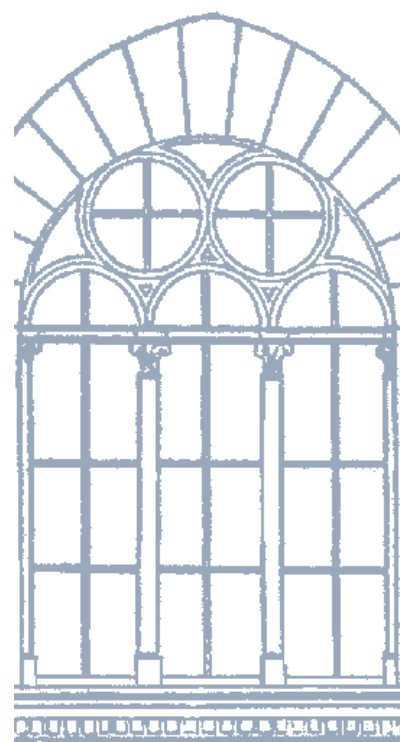
RFB kapitalizācijas indekss *OMX Riga* samazinājās par 9.2% (līdz 595.3 punktiem) un kopējais Baltijas akciju tirgus indekss *OMX BGI* – par 6.8% (līdz 515.4 punktiem). RFB kapitalizācijas indekss līdz oktobra sākumam bija sasniedzis 15.3% pieaugumu salīdzinājumā ar 2006. gada beigām, jo Latvijas sabiedrību peļņas rādītāji bija labi – lai gan būtiski palielinājās izmaksas, ekonomiskās izaugsmes palēnināšanās pazīmju nebija. Tomēr oktobrī saistībā ar notikumiem pasaules fondu tirgos sākās pārdošanas vilnis arī Latvijas sabiedrību akciju tirgū, un 2007. gads kopumā tika noslēgts ar zemāku cenu līmeni nekā gada sākumā. Aktīvi vērtspapīru pārdevēji bija nerezidenti, kas, gaidot akciju cenu kritumu attīstības valstu biržās, centās pārdot īpašumā esošās akcijas. RFB akciju kapitalizācija palielinājās par 33.1% (līdz 1.9 mljrd. latu), taču šis akciju kapitalizācijas pieaugums galvenokārt bija saistīts ar biržas Otrā saraksta un Brīvā saraksta apvienošanu.

RFB lielākais bija AS "Latvijas kuģniecība" akciju apgrozījums (21 milj. latu; iepriekšējā gadā – 13 milj. latu) un AS "Grindeks" akciju apgrozījums (15 milj. latu; iepriekšējā gadā – 16 milj. latu).

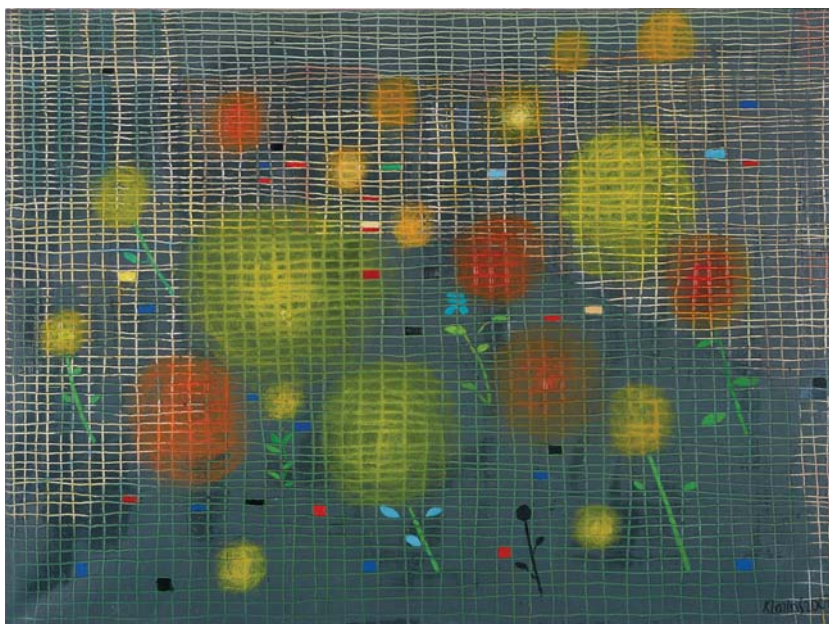
2007. gada beigās RFB kotēja 42 sabiedrību akcijas (iepriekšējā gada beigās – 40 sabiedrību akcijas), t.sk. sešu sabiedrību akcijas – Oficiālajā sarakstā un 36 – Otrajā sarakstā. Lai samazinātu sarakstu sadrumstalotību Baltijā, tika likvidēts Brīvais saraksts. Savukārt 1. jūnijā tika atklāts alternatīvais akciju tirgus *First North*

kā daļa no OMX Ziemeļvalstu alternatīvā tirgus ar tādu pašu nosaukumu. Alternatīvajā tirgū ir mazākas iestāšanās un informācijas atklāšanas prasības un sabiedrībām biržas prasības izpildīt palīdz sertificēts konsultants.

31. augustā OMX Derivatīvu biržā atklāja tirdzniecību ar nākotnes līgumiem ar Baltijas biržu akciju indeksu *OMX Baltic 10*, ko veido 10 likvidāko Baltijas biržās kotēto kompāniju akcijas. Šis ir pirmais biržā tirgojamais instruments, kas ļaus nodrošināties pret akciju cenu pārmaiņām Baltijā.

CENTRĀLĀS BANKAS DARBĪBA

LATVIJAS BANKA EIROPAS CENTRĀLO BANKU SISTĒMĀ UN EIROPAS SAVIENĪBAS INSTITŪCIJĀS

Latvijas Banka 2007. gadā turpināja darboties ECBS. Latvijas Bankas prezidents regulāri piedalījās ECB Ģenerālpadomes darbā. ECB Ģenerālpadomes sēdēs atbilstoši ECBS un ECB Statūtiem tika apspriesti ziņojumi par ES valstu makroekonomiku, pārskati par VKM II funkcionēšanu, kā arī izskatīti citi jautājumi saistībā ar visu ES valstu centrālajām bankām. Maijā ECB Ģenerālpadome apstiprināja ECB Konverģences ziņojumu par Maltas un Kipras gatavību ieviest eiro.

Latvijas Bankas pārstāvji turpināja strādāt 12 ECBS komitejās un Cilvēkresursu konferencē (sk. 8. pielikumu), kā arī vairāk nekā 30 darba grupās, risinot ar monetāro politiku, banku uzraudzību, eiro banknotēm, statistiku, grāmatvedību, tirgus operācijām, maksājumu sistēmām, starptautiskajām attiecībām saistītus u.c. jautājumus. Turklāt 2007. gada maijā Rīgā notika ECBS Informācijas tehnoloģiju komitejas Informācijas sistēmu drošības darba grupas sanāksme, kurā Latvijas Banka ar citu ES valstu pārstāvjiem diskutēja par ECBS kopīgajiem informācijas sistēmu apdraudējumiem un to novēršanas pasākumiem.

Latvijas Bankas speciālisti piedalījās arī vairākās ES Padomes un EK komitejās un darba grupās. Darbojoties EFK un tās apakškomitejās, Latvijas Bankas pārstāvji regulāri piedalījās lēmumu pieņemšanā ES tautsaimniecības un finanšu attīstības jautājumos, sprieda par valstu gatavošanos eiro ieviešanai, par attiecībām ar trešajām valstīm un starptautisko finanšu institūciju politiku, kā arī piedalījās priekšlikumu izstrādē par ekonomiskās politikas stratēģiju un instrumentiem.

Latvijas Bankas pārstāvji turpināja darboties EK un *Eurostat* darba grupās ar eiro monētām, maksājumu sistēmām, tautsaimniecības prognozēšanu un statistiku saistītajos jautājumos.

Latvijas Banka saskaņā ar ECBS un ECB Statūtu prasībām nodrošināja ECB 2006. gada pārskata un 2007. gada maija Konverģences ziņojuma sagatavošanu publicēšanai latviešu valodā, kā arī ECB "Mēneša Biļetena" ceturkšņa versijas tulkošanu latviešu valodā (tiek publiskots interneta versijā).

STRATĒGISKĀ PLĀNOŠANA

Latvijas Bankā kopš 2006. gada sākuma tiek uzlabots stratēģiskās vadības process, ņemot vērā labāko vadības sistēmu praksi. 2007. gada septembrī Latvijas Bankas padome apstiprināja Latvijas Bankas stratēģiskās vadlīnijas nākamajiem četriem gadiem. Tajās noteikti Latvijas Bankas prioritārie mērķi šajā periodā, kā arī dažādu funkciju mērķi. Latvijas Bankas prioritātes ir šādas:

- cenu stabilitāte un finanšu sistēmas stabilitātes veicināšana. Latvijas Banka padziļina ekonomiskās vides pētījumus, lai iegūto informāciju izmantotu monetāro lēmumu pieņemšanai;
- sagatavošanās Latvijas pilntiesīgai dalībai EMS. Latvijas Banka sadarbībā ar valdību u.c. institūcijām veicina Māstrihtas kritēriju izpildi, kā arī nodrošina finanšu sektora norēķinu infrastruktūru, skaidrās naudas maiņu, nepieciešamos normatīvo aktu grozījumus un pilnvērtīgu darbību ECBS;
- sabiedrības izpratnes par Latvijas Bankas darbību, tās pieņemtajiem lēmumiem un Latvijas tautsaimniecības attīstību padziļināšana. Latvijas Bankai ir svarīgi sniegt skaidru un pilnīgu informāciju par Latvijas Bankas rīcību un tās iemesliem;
- Latvijas Bankas vadības procesu uzlabošana. Latvijas Banka turpina vadības procesu pilnveidi, ņemot vērā labāko korporatīvās vadības pieredzi;
- Latvijas Bankas darbības efektivitātes palielināšana. Latvijas Banka sabalansē uzdevumu izpildes laiku, kvalitāti un resursu izmaksas atkarībā no to prioritātes;

- Latvijas Bankas kā uz izglītošanos orientētas organizācijas (*learning organisation*) attīstīšana. Latvijas Bankai ir svarīgi, lai tajā strādātu darbinieki ar pozitīvu attieksmi pret darbu, kuri nemitīgi pilnveido spējas nepieciešamo rezultātu sasniegšanai, savstarpēji sadarbojas un dalās zināšanās ar kolēģiem;
- personāla motivācijas palielināšana. Latvijas Banka vēlas piesaistīt, nodarbināt un paturēt augsti kvalificētus un radošus darbiniekus.

2007. gadā Latvijas Banka veikusi savus pamatuzdevumus un plānojusi darbus, konsekvēnti tiecoties sasniegt stratēģiskajās vadlīnijās definētos mērķus. Paveiktais atspoguļots šīs nodaļas pārējās sadaļās.

VALŪTAS MAIŅAS POLITIKA UN ĀRĒJĀS REZERVES

Latvija turpināja dalību VKM II, lai kļūtu par pilntiesīgu EMS dalībnieci un ieviestu eiro. Saskaņā ar Māstrihtas kritērijiem vismaz divus gadus pirms eiro ieviešanas latam jābūt piesaistītam eiro un lata kurss attiecībā pret eiro drīkst svārstīties ne vairāk kā $\pm 15\%$ robežās attiecībā pret lata centrālo piesaistes kursu eiro. Latvijas Banka vienpusēji nodrošināja lata kursa attiecībā pret eiro svārstības $\pm 1\%$ robežās no centrālā piesaistes kursa. 2007. gadā eiro kurss attiecībā pret latu svārstījās maksimālajās Latvijas Bankas noteiktā valūtas koridora robežās (1 EUR = Ls 0.6958/0.7098). Martā, kad lata kurss atradās tuvu Latvijas Bankas noteiktā valūtas koridora augšējai robežai, Latvijas Banka pārdeva ārvalstu valūtu, savukārt maijā un jūnijā, kad lata kurss atradās tuvu Latvijas Bankas noteiktā valūtas koridora apakšējai robežai, Latvijas Banka pirka ārvalstu valūtu.

Latvijas Bankas ārējās rezerves, kas ietver zelta krājumus, ārvalstu konvertējamās valūtas un SDR, 2007. gada beigās sasniedza 2 786.9 milj. latu (2006. gada beigās – 2 417.0 milj. latu). Latvijas Banka guva ienākumus, veicot valūtas intervences un ieguldot ārējās rezerves ārvalstu finanšu tirgos saskaņā ar Latvijas Bankas padomes apstiprinātajām vadlīnijām, kuras nosaka, ka neitrālā portfeļa valūta ir eiro un neitrālo valūtu struktūru veido 50% eiro, 40% ASV dolāru un 10% Japānas jenu aktīvu.

Latvijas Banka ārējās rezerves iegulda drošos un likvidos finanšu instrumentos, galvenokārt eiro zonas valstu valdību un ASV valdības, to aģentūru un starptautisko organizāciju emitētajos parāda vērtspapīros, kā arī augstas kvalitātes banku un komercsabiedrību emitētajos parāda vērtspapīros, ar aktīviem nodrošinātos parāda vērtspapīros un atsaucamās obligācijās. Procentu riska indeksa (*duration*) regulēšanai tiek izmantoti biržā tirgotie procentu likmju nākotnes līgumi. Ienesīguma līkņu maiņas stratēģiju īstenošanai procentu likmju tirgū tiek izmantoti procentu likmju mijmaiņas darījumi, bet nepieciešamās ārējo rezervju valūtu struktūras nodrošināšanai – biržā netirgotie valūtas maiņas nākotnes līgumi.

Latvijas Bankas zelta rezerves tika noguldītas īstermiņa noguldījumos ārvalstu kredītiestādēs ar augstu kredītreitingu. Zelta rezervju pārvaldīšanā izmantoti arī biržā netirgotie valūtas maiņas nākotnes darījumi un procentu likmju mijmaiņas darījumi.

Latvijas Banka izmantoja divu ārvalstu rezervju pārvaldītāju pakalpojumus. Tie pārvaldīja nelielu ārējo rezervju daļu saskaņā ar Latvijas Bankas padomes noteiktajām vadlīnijām.

Ārējo rezervju pārvaldīšanā liela uzmanība tiek pievērsta riska vadībai un kontrolei. Katru dienu tiek pārbaudīta ārējo rezervju portfeļa atbilstība vadlīnijām un kontrolēts riska sadalījums atbilstoši dažādiem investīciju lēmumiem.

MONETĀRĀS POLITIKAS INSTRUMENTI

2007. gadā Latvijas Banka turpināja īstenot ierobežojošu monetāro politiku. Tautsaimniecības nesabalansētības sekas sāka izpausties spilgtāk, un sarežģītāka bija arī ārējā vide, nosakot monetārās politikas pasākumu pārmaiņas.

Latvijas Bankas refinansēšanas likme 2007. gadā tika palielināta divas reizes (kopumā par 100 bāzes punktiem). Februāra otrajā pusē sabiedrībā radās bažas par lata stabilitāti un samērā nozīmīgā apjomā lati tika mainīti pret ārvalstu valūtu. Vienlaikus joprojām bija vērojams augsts kreditēšanas temps un augoša inflācija, bet Latvijas tautsaimniecības attīstības tempa straujas lejupslīdes jeb t.s. smagās piezemēšanās iespējamība palielinājās. Ar 24. martu refinansēšanas likme tika paaugstināta no 5.00% uz 5.50% un ar 18. maiju – uz 6.00%. Refinansēšanas likmes paaugstināšanai bija divi mērķi – aizsargāt latu, sadārdzinot latu aizņemšanās iespējas, lai palielinātu izmaksas valūtas spekulantiem, kā arī, sadārdzinot banku kredītpakalpojumus, turpināt kavējoši iedarboties uz pārmērīgo kopējo pieprasījumu. Aizdevumu iespējas uz nakti (iepriekš – lombarda kredītu) procentu likme šajos datumos tika palielināta no 6.00% attiecīgi uz 6.50% un 7.50%. Noguldījumu iespējas uz nakti (iepriekš – banku termiņnoguldījumu) procentu likme netika mainīta (2.00%). Procentu likmju koridora paplašināšana atspoguļoja makroekonomisko risku pieaugumu Latvijā. ECB bāzes likmi gada laikā palielināja divas reizes (kopumā par 25 bāzes punktiem – no 3.50% uz 4.00%). Ņemot vērā eiro nozīmīgo lomu Latvijas finanšu sektorā, eiro bāzes likme būtiski ietekmē arī kredītresursu cenu Latvijā.

Atšķirībā no 2005. un 2006. gada, kad tika palielināta obligāto rezervju norma vai paplašināta banku obligāto rezervju bāze, 2007. gadā Latvijas Banka šos rādītājus nemainīja, tiem saglabājoties samērā augstā līmenī. 2007. gada beigās banku obligāto rezervju prasību izpildei pakļauto banku sarakstā bija 21 banka un četras ES valstu banku filiāles.

Skaidrās naudas apgrozībā izaugsmes temps bija lēnāks nekā iepriekšējos gados, savukārt valdības latu noguldījumu atlikums Latvijas Bankā bija lielāks. Skaidrās naudas apgrozībā dienas beigu vidējais atlikums 2007. gadā bija 1 053.7 milj. latu – par 11.2% lielāks nekā iepriekšējā gadā (2006. gadā skaidrās naudas apgrozībā dienas beigu vidējā atlikuma gada pieauguma temps bija 21.0%). Valdības latu noguldījumu vidējais atlikums 2007. gadā bija 152.8 milj. latu (2.0 reizes lielāks nekā 2006. gadā).

Latvijas Bankai 2007. gadā valūtas konvertācijas darījumos tika neto pārdoti eiro 158.6 milj. latu apjomā – mazāk nekā attiecīgais rādītājs iepriekšējos trijos gados. Latvijas Banka galvenajās refinansēšanas operācijās piedāvāja 1 810.0 milj. latu (2.1 reizi mazāk nekā iepriekšējā gadā). Banku pieprasījums galvenajās refinansēšanas operācijās vienlaikus pieauga par 39.4% un sasniedza 1 453.0 milj. latu. Galveno refinansēšanas operāciju vidējais atlikums bija 12.3 milj. latu (par 15.0% mazāk nekā iepriekšējā gadā). Galveno refinansēšanas operāciju (iepriekš – *repo* operācijas ar 7 dienu termiņu) vidējā svērtā procentu likme bija 6.48% (par 218 bāzes punktiem augstāka nekā 2006. gadā).

Latvijas Banka valūtas mijmaiņas darījumus piedāvāja 8.5 reizes lielākā apjomā nekā iepriekšējā gadā. Piedāvājums bija 3 237.0 milj. latu, bet pieprasītais apjoms – 3 356.0 milj. latu. Valūtas mijmaiņas darījumu dienas beigu vidējais atlikums bija 57.7 milj. latu (2006. gadā – 0.3 milj. latu), bet eiro veikto darījumu ar 7 dienu termiņu vidējā svērtā procentu likme – 7.68% (2006. gadā – 4.46%). Latvijas Banka palielināja valūtas mijmaiņas darījumu apjomu, lai nodrošinātu bankas ar latu likviditāti, vienlaikus saglabājot adekvātu lata segumu ar ārvalstu valūtu.

Noguldījumu iespējas uz nakti vidējais atlikums 2007. gadā bija 21.7 milj. latu, savukārt aizdevumu iespējas uz nakti vidējais atlikums pieauga līdz 17.3 milj. latu, vidējai svērtajai procentu likmei palielinoties līdz 6.94%. Tādējādi, ņemot vērā pastāvīgo iespēju izmantošanas pārmaiņas, likviditāte vidēji gadā bija mazāka nekā iepriekšējā gadā.

Ar 2007. gada 24. martu Latvijas Banka ieviesa pārmaiņas monetārās politikas instrumentos, lai tos pieskaņotu ECB lietotajiem monetārās politikas instrumentiem. Latvijas Banka nemainīja signāllikmes jeb pamatlíkmes nosaukumu, to jo-projām dēvējot par refinansēšanas likmi. Lombarda kredīti, kurus agrāk varēja izmantot ar termiņu līdz 1 mēnesim, tika aizstāti ar aizdevumu iespēju uz nakti (kredīts tiek saņemts norēķinu dienas beigās un atmaksāts nākamās norēķinu dienas rītā). Iepriekšējo banku termiņnoguldījumu ar 7 un 14 dienu termiņu vietā Latvijas Banka ieviesa noguldījumu iespēju uz nakti. Tādējādi notika pāreja tikai uz vienu noguldījumu iespējas un vienu aizdevumu iespējas procentu likmi. Jaunā sistēma mudināja tirgus dalībniekus operatīvāk reaģēt uz likviditātes svārstībām. Latvijas Banka saglabāja banku termiņnoguldījumus kā neregulāru monetārās politikas instrumentu, ko izsoļu veidā lieto atsevišķos gadījumos, kad nepieciešama latu likviditātes izņemšana no starpbanku tirgus. Tomēr 2007. gadā banku termiņnoguldījumu izsoles netika rīkots.

Kopš 24. marta Latvijas Bankas galvenajām operācijām mainīts nosaukums – agrāko *repo* operāciju ar 7 un 28 dienu termiņu vietā tiek rīkotas galvenās refinansēšanas operācijas ar 7 dienu termiņu. Termiņa samazināšana tāpat kā aizdevumu iespējas gadījumā ļāva būt elastīgākai gan centrālajai bankai kā rezervju piegādātājai, gan rezervju pieprasītājām bankām. Latvijas Banka ieviesa ilgāka termiņa refinansēšanas operācijas ar 3 mēnešu termiņu, bet 2007. gadā šādas operācijas netika veiktas, jo banku strukturālā likviditāte bija atbilstošā apjomā. Kopš 2007. gada 24. marta pārtraukts veikt valūtas mijmaiņas darījumus ar 28 dienu un 91 dienas termiņu, saglabājot vienīgi darījumus ar 7 dienu termiņu. Kopš minētā datuma Latvijas Banka veic valūtas mijmaiņas darījumus tikai pret eiro.

Latvijas Banka nolēma, ka refinansēšanas likme tiek lietota kā minimālā procentu likme latu likviditāti palielinošajās izsolēs (galvenajās refinansēšanas operācijās, ilgāka termiņa refinansēšanas operācijās un valūtas mijmaiņas darījumos ar latu pārdošanu ar atpirkšanu) un kā maksimālā procentu likme latu likviditāti samazinošajās izsolēs (termiņnoguldījumu darījumos un valūtas mijmaiņas darījumos ar latu pirkšanu ar atpārdošanu), tā stiprinot refinansēšanas likmes nozīmi Latvijas Bankas īstenotajā monetārajā politikā.

Nemainījās izsoļu veikšanas biežums. Galveno refinansēšanas operāciju izsoles un valūtas mijmaiņas darījumu izsoles tika veiktas katru darbadienu, un tās abas bija likviditāti piešķirošas operācijas, tāpēc netika radītas lielas banku likviditātes vadišanas procesa pārmaiņas.

Kopš 24. marta Latvijas Banka katram monetāro operāciju dalībniekam atvēra vienu vērtspapīru ķīlu kontu (pūla metode). Iepriekš katram darījumam bija savs atsevišķs iekšlāto vērtspapīru apjoms un ķīlas vērtība darījuma laikā ar Latvijas Banku netika pārreķināta, bet, sākot ar 24. martu, katram monetāro operāciju dalībniekam tiek aprēķināta kopējā saistību pret Latvijas Banku vērtība un tā tiek garantēta ar kopējo vērtspapīru ķīlu dalībnieka vērtspapīru ķīlu kontā. Iekšlāto vērtspapīru vērtība katru dienu tiek pārreķināta pēc fondu biržas cenām, un tikai gadījumos, kad kopējā ķīlas vērtība samazinās zem kopējās saistību vērtības, tiek prasīts papildināt ķīlas apjomu.

Latvijas Banka turpināja aprēķināt RIGIBID (starpbanku noguldījumu procentu

likmēm) un RIGIBOR (starpbanku kredītu procentu likmēm), saskaņā ar Latvijas Bankas "RIGIBID un RIGIBOR aprēķināšanas noteikumiem" kotēšanas sarakstā iekļaujot bankas, kas ir aktīvas starpbanku tirgus dalībnieces un spēj veikt aktīvas tirgus operācijas atbilstoši to kotētajām naudas tirgus procentu likmēm darījumiem latos. 2007. gada beigās to banku sarakstā, kuru naudas tirgus kotācijas saskaņā ar Latvijas Bankas "RIGIBID un RIGIBOR aprēķināšanas noteikumiem" tiek izmantotas RIGIBID un RIGIBOR aprēķināšanai, bija iekļautas AS "Hansabanka", AS "Latvijas Krājbanka", AS "SEB Latvijas Unibanka", AS "Parex banka", AS "UniCredit Bank", *Nordea Bank Finland Plc* Latvijas filiāle un AS DnB NORD Banka.

EKONOMISKĀ IZPĒTE, ANALĪZE UN PROGNOZĒŠANA

Mūsdienu centrālā banka var efektīvi īstenot monetāro politiku, tikai pamatojoties uz makroekonomisko rādītāju attīstības tendenču un to savstarpējās mijiedarbības padziļinātu analīzi, kas savukārt nav iedomājama bez statistisko, matemātisko un ekonometrisku metožu izmantošanas. Ekonomiskā izpēte un analīze nepieciešama, lai sniegtu kvantitatīvus un zinātniski pamatotus skaidrojumus par tautsaimniecībā notiekošajiem procesiem, izstrādātu ekonometriskus modeļus makroekonomisko rādītāju prognozēšanai un alternatīvo scenāriju aplūkošanai.

Latvijas Bankā ekonomiskās izpētes aktuālie virzieni ir monetārās politikas transmisijas procesa analīze, inflācijas cēloņu izpēte, finanšu un reālā sektora mijiedarbība, Latvijas tautsaimniecības konkurētspēja, vidēja termiņa un īstermiņa prognozēšana.

2007. gadā Latvijas Bankas interneta lapā publicēti vairāki Latvijas Bankas darbinieku pētījumi, kas aptvēra Latvijas tautsaimniecības aktuālākās problēmas (sk. 9. pielikumu). Pamatojoties uz patērētāju apsekojuma rezultātiem, pētījums par inflācijas gaidām kvantificēja inflācijas gaidas Latvijā un novērtēja to ietekmi uz faktisko inflāciju. Pētīts cenu veidošanās mehānisms, analizējot uzņēmumu darbību Latvijā. Atsevišķā pētījumā raksturota inflācijas nenoteiktība. Pētījumā par sērijveida dzīvokļu tirgu aplūkota sakarība starp dzīvokļu cenām, kreditēšanu un iedzīvotāju maksātspēju.

Latvijas Banka veica stratēģiski svarīgās Latvijas eksporta konkurētspējas novērtēšanu, projekta rezultātus publicējot ekspertu sarunās un gadskārtējā Latvijas Bankas konferencē.

Ekonometriskie modeļi nepieciešami ne tikai ekonomisko procesu atspoguļošanai, bet arī svarīgāko makroekonomisko rādītāju prognozēšanai. Latvijas Banka izmanto virkni prognozēšanas modeļu. Svarīgākais no tiem ir Latvijas makroekonomiskais modelis, kura uzbūve līdzīga ECB izmantotajam modelim. Latvijas Banka lieto šo modeli kā papildu instrumentu makroekonomiskajā analīzē un vidēja termiņa prognožu veidošanā.

SKAIDRĀS NAUDAS APGROZĪBA

Skaidrā nauda apgrozībā 2007. gada beigās salīdzinājumā ar 2006. gada beigām samazinājās par 2,3% (no 1 073,9 milj. latu līdz 1 049,5 milj. latu). Šā rādītāja sarukums iezīmē līdzšinējās tendences apvēršanos. Piecu gadu laikā apgrozībā esošās skaidrās naudas apjoms pieaudzis 1,7 reizes.

No bankām saņemtās skaidrās naudas nolietotības pakāpes un īstuma pārbaudi nodrošināja automātiskās naudas apstrādes sistēmas. 2007. gadā apstrādātā nauda (3 340,1 milj. latu) 3,2 reizes (2006. gadā – 2,5 reizes) pārsniedza apgrozībā esošās skaidrās naudas apjomu. Šajā procesā no apgrozības izņemtās naudas kopējā vēr-

tība bija 517.0 milj. latu jeb 15.5% no apstrādātās naudas (2006. gadā – 319.1 milj. latu jeb 12.0%).

2007. gadā atklāto viltojumu nominālvērtību summa bija 28.1 tūkst. latu, veidojot tikai 0.003% no apgrozībā esošās skaidrās naudas apjoma.

Latvijas Banka 2007. gadā emitēja jauna laidiena 1 santīma, 2, 5, 20, 50 santīmu un 1 lata apgrozības monētas, 5 un 20 latu banknotes un 100 latu banknoti ar uzlabotiem drošības elementiem.

2007. gadā Latvijas Banka, laižot apgrozībā 1 lata sudraba jubilejas monētas "Svešas varas" (apgrozībā no 20.03.2007.) un "Valsts atdzimšana" (apgrozībā no 07.11.2007.), noslēdza monētu programmas "Latvija. Laikmetu grieži un laikmetu vērtības" ceturto sēriju "Valsts". Atsaucoties Siguldas novada domes ierosinājumam un atzīmējot Siguldas pils 800 gadu jubileju, tapusi 1 lata sudraba monēta "Sigulda" (apgrozībā no 25.07.2007.), veltīta vienam no gleznainākajiem Latvijas novadiem. Starptautiskās monētu programmas "Pasaules vērtības" ietvaros radīta 999.9^o rauzdes zelta monēta "Zelta ābele" (apgrozībā no 02.10.2007.) ar 1 lata nominālvērtību. Tajā atveidotā apgāda "Zelta ābele" zīme ir veltījums latviešu tautas garīgajam un intelektuālajam mantojumam. Turpinot 2004. gadā aizsākto laika tēmu, 2007. gadā izlaista jau otra 1 lata sudraba un niobija monēta – "Laika monēta II" (apgrozībā no 29.11.2007.). Gada beigās tradicionāli apgrozībā tiek laista kāda īpaša – netradicionāla mākslinieciskā vai tehniskā risinājuma – monēta. 2007. gadā tā bija "Dzīvības monēta" ar 1 lata nominālvērtību (apgrozībā no 10.12.2007.). Monētas apstrādē izmantots zeltījums.

Apgrozības monētu klāsts papildināts ar jaunām īpašajām 1 lata monētām – "Pūcesakta" (apgrozībā no 12.06.2007.) un "Sniegavīrs" (apgrozībā no 05.12.2007.).

STATISTIKA

2007. gadā finanšu tirgus un monetārās statistikas jomā tika ieviestas jaunas ECB statistiskās prasības, turpinājās ar ECB normatīvo aktu grozījumiem un jaunu aktu izstrādi saistītais metodoloģiskais darbs, kā arī regulāri sagatavota statistiskā informācija saskaņā ar ECB un citu datu lietotāju prasībām.

ECB ar jauno 2006. gada 14. jūnija Regulu (EK) Nr. 1027/2006 par prasībām attiecībā uz statistikas pārskatiem pasta žironorēķinu iestādēm, kas pieņem noguldījumus no eiro zonas rezidentiem, kuri nav monetārās finanšu iestādes (ECB/2006/8), bija noteikusi datu prasības, kas Latvijā attiecināmas uz VAS "Latvijas Pasts", tāpēc Latvijas Banka 2007. gadā izstrādāja prasības pasta iestādes sniegto finanšu pakalpojumu statistikas sagatavošanai.

Latvijas Banka pabeidza 2006. gada beigās aizsākto jaunu datu vākšanas iespēju izpēti saistībā ar grozījumiem Regulā (EK) Nr. 2423/2001 par monetāro finanšu iestāžu sektora konsolidēto bilanci (ECB/2001/13) un Regulā (EK) Nr. 63/2002 par to procentu likmju statistiku, kuras monetārās finanšu iestādes piemēro māj-saimniecību un nefinanšu sabiedrību noguldījumiem un kredītiem (ECB/2001/18), un apkopoja tās rezultātus, kā arī veica MFI aptauju, lai noskaidrotu vienreizējās un regulārās iespējamo jauno datu prasību ieviešanas izmaksas MFI bilances un procentu likmju statistikā. Turklāt papildus tika pētīti arī ar elektroniskās naudas iestāžu darbību saistīti jautājumi.

Nozīmīgs metodoloģiskais darbs tika veikts saistībā ar ECB 2007. gada 27. jūlija Regulas (EK) Nr. 958/2007 par ieguldījumu fondu aktīvu un pasīvu statistiku (ECB/2007/8) izstrādi, kā arī ar ECB 2003. gada 6. februāra Pamatnostādnes par

2007. GADĀ IESPIESTĀS UN KALTĀS LATVIJAS BANKAS NAUDAS ZĪMES

5 LATU BANKNOTE

Nominālvērtība: 5 lati
Izmēri: 130 x 65 mm
Krāsa: zaļa
Iespiesta
Giesecke & Devrient GmbH
(Vācija)
Mākslinieki:
Imants Žodžiks,
Valdis Ošiņš

Naudas zīmes priekšpuse (averss)

Uz ornamentāla sauliņu motīva fona attēlots ozols un stilizēta ozola lapa (caurskata zīme), virs tās – reljefā spiedumā divreiz atkārtojas skaitlis 5. Augšdaļā uzraksts LATVIJAS BANKAS NAUDAS ZĪME (divu krāsu iespaidumā), zem tā sērijas numurs (sarkanā krāsā). Lejasdaļā uzraksti: PIECI LATI (divu krāsu iespaidumā), LATVIJAS BANKA, tās prezidenta paraksta faksimils un sērijas numurs (melnā krāsā). Pa labi vertikāla ornamentāla josla ar Lielvārdes jostas motīvu un skaitli 5 augšdaļā. Uz ornamentālās joslas slīpā leņķī pret gaismu salasāms nominālvērtības uzraksts. Pa kreisi uz balta pamata reljefs punkts zaļā krāsā (zīme neredzīgajiem) un ūdenszīme. Zem tās – horizontāla zaļa, smalku līniju veidota josla ar tonālu pāreju un skaitli 5, zem kura joslu veido mikroburtu rakstā izpildīts uzraksts LATVIJAS BANKA. Skaitlis iespiests ar speciālo krāsu, kas atkarībā no apskates leņķa rada krāsu maiņas optisko efektu. Pa kreisi no skaitļa 5 – reljefa vertikāla josla, uz kuras reljefā spiedumā četreiz atkārtojas skaitlis 5 ar atšķirīgu tonalitāti dažādos skata leņķos.

Naudas zīmes aizmugure (reverss)

Uz sprēslīcas motīva fona – kokā griezta saulītes ornamenta attēls. No tā pa kreisi – papīrā iestrādāta vertikāla metalizēta hologramma ar nominālvērtības uzrakstiem, pa labi – stilizēta ozola lapa. Augšdaļā uzraksts PIECI LATI (divu krāsu iespaidumā) un skaitlis 5. Lejasdaļā skaitlis 5 un uzraksts LATVIJAS BANKAS NAUDAS ZĪME (divu krāsu iespaidumā). No sprēslīcas motīva pa kreisi – vertikāla josla ar slīpi vietotiem skaitļiem 5 un diagonālām tonālām pārejām. Gar tās ārmalu uz balta pamata vertikāls uzraksts © LATVIJAS BANKA 1992. Pa labi uz balta pamata Latvijas lielā valsts ģerboņa grafisks attēls, zem tā gadskaitlis 2007. Virs ģerboņa – ūdenszīme (latviešu tautumeitas profils).

Nominālvērtība: 20 latu
Izmēri: 130 x 65 mm
Krāsa: brūna
Iespiesta
Giesecke & Devrient GmbH
(Vācija)
Mākslinieki:
Imants Žodžiks,
Valdis Ošiņš

Naudas zīmes priekšpuse (averss)

Uz dreļļu auduma rakstu fona attēlota senas latviešu sētas daļa un stilizēta ozola lapa (caurskata zīme), virs tās – reljefā spiedumā divreiz atkārtojas skaitlis 20. Augšdaļā uzraksts LATVIJAS BANKAS NAUDAS ZĪME (divu krāsu iespaidumā), zem tā sērijas numurs (sarkanā krāsā). Lejasdaļā uzraksti: DIVDESMIT LATU (divu krāsu iespaidumā), LATVIJAS BANKA, tās prezidenta paraksta faksimils un sērijas numurs (melnā krāsā). Pa labi vertikāla ornamentāla josla ar Lielvārdes jostas motīvu un skaitli 20 augšdaļā. Uz ornamentālās joslas slīpā leņķī pret gaismu salasāms nominālvērtības uzraksts. Pa kreisi uz balta pamata horizontālā kārtotumā divi reljefi punkti brūnā krāsā (zīme neredzīgajiem) un ūdenszīme. Zem tās – horizontāla brūnu, smalku līniju veidota josla ar tonālu pāreju un skaitli 20, zem kura joslu veido mikroburtu rakstā izpildīts uzraksts LATVIJAS BANKA. Skaitlis iespiests ar speciālo krāsu, kura atkarībā no apskates leņķa rada krāsu maiņas optisko efektu. Pa kreisi no skaitļa 20 – reljefa vertikāla josla, uz kuras reljefā spiedumā četrrēiz atkārtojas skaitlis 20 ar atšķirīgu tonalitāti dažādos skata leņķos.

Naudas zīmes aizmugure (reverss)

Dreļļu auduma rakstu motīvs. No tā pa kreisi – papīrā iestrādāta vertikāla metalizēta hologramma ar nominālvērtības uzrakstiem, pa labi – stilizēta ozola lapa. Augšdaļā uzraksts DIVDESMIT LATU (divu krāsu iespaidumā) un skaitlis 20. Lejasdaļā skaitlis 20 un uzraksts LATVIJAS BANKAS NAUDAS ZĪME (divu krāsu iespaidumā). No dreļļu auduma rakstu motīva pa kreisi – vertikāla josla ar slīpi vietotiem skaitļiem 20 un diagonālām tonālām pārejām. Gar tās ārmalu uz balta pamata vertikāls uzraksts © LATVIJAS BANKA 1992. Pa labi uz balta pamata Latvijas lielā valsts ģerboņa grafisks attēls, zem tā gadskaitlis 2007. Virs ģerboņa – ūdenszīme (latviešu tautumeitas profils).

100 LATU BANKNOTE

Nominālvērtība: 100 latu
Izmēri: 130 x 65 mm
Krāsa: sarkana
Iespiesta
Giesecke & Devrient GmbH
(Vācija)
Mākslinieki:
Imants Žodžiks,
Valdis Ošiņš

Naudas zīmes priekšpuse (averss)

Uz latvju rakstu fona Krišjāņa Barona portrets un stilizēta ozola lapa (caurskata zīme). Pa kreisi no portreta banknotes aversā iestrādāta vertikāla caurspīdīga josla, kas pārklāj caurskata zīmi un virs tās banknotes augšējā trešdaļā izcirsto caurskata lodziņu, kurā uz gaiša fona redzams sarkans saules pusloks, bet uz tumša fona – četras rindās ar nobīdi vietoti uzraksti "Ls". Starp caurskata zīmi un caurskata lodziņu atrodas sudrabots saules pusloks. Augšdaļā uzraksts LATVIJAS BANKAS NAUDAS ZĪME. Lejasdaļā uzraksti: SIMT LATU (divu krāsu iespaidumā), LATVIJAS BANKA, tās prezidenta paraksta faksimils un sērijas numurs (melnā krāsā). Pa labi vertikāla ornamentāla josla ar Lielvārdes jostas motīvu un skaitli 100 augšdaļā. Pa kreisi uz balta pamata diagonālā kārtojumā divi reljefi punkti sarkanā krāsā (zīme neredzīgajiem); pa kreisi no tiem – sērijas numurs sarkanā krāsā; zemāk – ūdenszīme. Zem tās – horizontāla josla ar skaitļiem 100 pelēcīgi brūnā krāsā un ar lielāku skaitli 100 sarkanbrūnā krāsā, kas, banknoti pagrozot, maina krāsu uz pelēcīgi zaļganbrūnu, bet siltuma iedarbībā maina tonalitāti.

Naudas zīmes aizmugure (reverss)

Lielvārdes jostas rakstu salikums. No tā pa kreisi – papīrā iestrādāta vertikāla metalizēta josla ar hologrammu "Ls" un caurskatā – nominālvērtības uzrakstiem "Ls 100", pa labi – stilizēta ozola lapa. Augšdaļā uzraksts SIMT LATU (divu krāsu iespaidumā) un skaitlis 100. Lejasdaļā skaitlis 100 un uzraksts LATVIJAS BANKAS NAUDAS ZĪME (divu krāsu iespaidumā). No rakstu salikuma pa kreisi – vertikāla josla ar slīpi vietotiem skaitļiem 100 un diagonālām tonālām pārejām. Gar tās ārmalu uz balta pamata vertikāls uzraksts © LATVIJAS BANKA 1992. Pa labi uz balta pamata Latvijas lielā valsts ģerboņa grafisks attēls, zem tā gadskaitlis 2007. Virs ģerboņa – ūdenszīme (latviešu tautumeitas profils).

Caurskata lodziņš uz gaiša un tumša fona banknotes aversā (pa kreisi) un reversā (pa labi).

1 SANTĪMA MONĒTA

Svars: 1.60 g, diametrs: 15.65 mm
 Materiāls: kaparota dzelzs
 Kalta *Rahapaja Oy* (Somija)
 Mākslinieki: Gunārs Lūsis (grafiskais dizains),
 Jānis Strupulis (plastiskais veidojums)

Monētas priekšpuse (averss)

Centrā Latvijas mazā valsts ģerboņa attēls. Tam apkārt lokveidā uzraksts LATVIJAS REPUBLIKA • 2007.

Monētas aizmugure (reverss)

Centrā skaitlis 1, apakšā puslokā uzraksts SANTĪMS. Skaitļa labajā un kreisajā pusē etnogrāfiska saulīte. Monētas augšpusē no saulītes līdz saulītei pieci pusloki (darba cēliena simbols).

Monētas josta – gluda.

2 SANTĪMU MONĒTA

Svars: 1.90 g, diametrs: 17.00 mm
 Materiāls: kaparota dzelzs
 Kalta *Koninklijke Nederlandse Munt*
 (Nīderlande)
 Mākslinieki: Gunārs Lūsis (grafiskais dizains),
 Jānis Strupulis (plastiskais veidojums)

Monētas priekšpuse (averss)

Centrā Latvijas mazā valsts ģerboņa attēls. Tam apkārt lokveidā uzraksts LATVIJAS REPUBLIKA • 2007.

Monētas aizmugure (reverss)

Centrā skaitlis 2, apakšā puslokā uzraksts SANTĪMI. Skaitļa labajā un kreisajā pusē etnogrāfiska saulīte. Monētas augšpusē no saulītes līdz saulītei pieci pusloki (darba cēliena simbols).

Monētas josta – gluda.

5 SANTĪMU MONĒTA

Svars: 2.50 g, diametrs: 18.50 mm
 Materiāls: vara, niķeļa un cinka sakausējums
 Kalta *Münze Österreich* (Austrija)
 Mākslinieki: Gunārs Lūsis (grafiskais dizains),
 Jānis Strupulis (plastiskais veidojums)

Monētas priekšpuse (averss)

Centrā Latvijas mazā valsts ģerboņa attēls. Tam apkārt lokveidā uzraksts LATVIJAS REPUBLIKA • 2007.

Monētas aizmugure (reverss)

Centrā skaitlis 5, apakšā puslokā uzraksts SANTĪMI. Skaitļa labajā un kreisajā pusē etnogrāfiska saulīte. Monētas augšpusē no saulītes līdz saulītei pieci pusloki (darba cēliena simbols).

Monētas josta – gluda.

20 SANTĪMU MONĒTA

Svars: 4.00 g, diametrs: 21.50 mm
 Materiāls: vara, niķeļa un cinka sakausējums
 Kalta *Real Casa de la Moneda* (Spānija)
 Mākslinieki: Gunārs Lūsis (grafiskais dizains),
 Jānis Strupulis (plastiskais veidojums)

Monētas priekšpuse (averss)

Centrā Latvijas mazā valsts ģerboņa attēls. Tam apkārt lokveidā uzraksts LATVIJAS REPUBLIKA • 2007.

Monētas aizmugure (reverss)

Centrā skaitlis 20, apakšā puslokā uzraksts SANTĪMU. Skaitļa labajā un kreisajā pusē etnogrāfiska saulīte. Monētas augšpusē no saulītes līdz saulītei pieci pusloki (darba cēliena simbols).

Monētas josta – gluda.

50 SANTĪMU MONĒTA

Svars: 3.50 g, diametrs: 18.80 mm
 Materiāls: vara un niķeļa sakausējums
 Kalta *Staatliche Münzen Baden-Württemberg* (Vācija)
 Mākslinieki: Gunārs Lūsis (grafiskais dizains),
 Jānis Strupulis (plastiskais veidojums)

Monētas priekšpuse (averss)

Centrā Latvijas mazā valsts ģerboņa attēls. Tam apkārt lokveidā uzraksts LATVIJAS REPUBLIKA • 2007.

Monētas aizmugure (reverss)

Augšpusē attēlots priedes stāds (Latvijas mežu bagātības simbols). Zem horizontālās dalījuma līnijas skaitlis 50, apakšā puslokā uzraksts SANTĪMU.

Monētas josta – vertikāli rievota.

1 LATA MONĒTA

Svars: 4.80 g, diametrs: 21.75 mm
 Materiāls: vara un niķeļa sakausējums
 Kalta *Monnaie de Paris* (Francija)
 Mākslinieki: Gunārs Lūsis (grafiskais dizains),
 Jānis Strupulis (plastiskais veidojums)

Monētas priekšpuse (averss)

Centrā Latvijas lielā valsts ģerboņa attēls, zem tā gadskaitlis 2007. Monētas augšā puslokā uzraksts LATVIJAS, apakšā – REPUBLIKA.

Monētas aizmugure (reverss)

Augšpusē attēlots lasis (Latvijas ūdeņu bagātības simbols) lēcienā virs ūdens no kreisās uz labo pusi. Apakšpusē – skaitlis 1, zem tā puslokā uzraksts LATS.

Monētas josta

Divi uzraksti LATVIJAS BANKA, atdalīti ar rombveida punktiem.

ĪPAŠAS APGROZĪBAS MONĒTAS AR IEROBEŽOTU TIRĀŽU

PŪCESSAKTA

Nominālvērtība: 1 lats
 Svars: 4.80 g, diametrs: 21.75 mm
 Metāls: vara un niķeļa sakausējums
 Kalta *Münze Österreich* (Austrija)
 Mākslinieki: Arvīds Priedīte (grafiskais dizains),
 Jānis Strupulis (plastiskais veidojums)

SNIEGAVĪRS

Nominālvērtība: 1 lats
 Svars: 4.80 g, diametrs: 21.75 mm
 Metāls: vara un niķeļa sakausējums
 Kalta *Münze Österreich* (Austrija)
 Mākslinieces: Daina Lapiņa (grafiskais dizains),
 Līgita Franckeviča (plastiskais veidojums)

JUBILEJAS UN PIEMIŅAS MONĒTAS

SIGULDA

Nominālvērtība: 1 lats
 Svars: 31.47 g, diametrs: 38.61 mm
 Metāls: 925° sudrabs, kvalitāte: *proof*
 Kalta *Koninklijke Nederlandse Munt* (Nīderlande)
 Mākslinieki:
 Arvīds Priedīte (grafiskais dizains), Jānis Strupulis (plastiskais veidojums)

DŽIVĪBAS MONĒTA

Nominālvērtība: 1 lats
 Svars: 31.47 g, diametrs: 38.61 mm
 Metāls: 925° sudrabs, kvalitāte: *proof*
 Kalta *Monnaie de Paris* (Francija)
 Mākslinieki:
 Ilmārs Blumbergs (grafiskais dizains),
 Ligita Franckeviča (plastiskais veidojums)

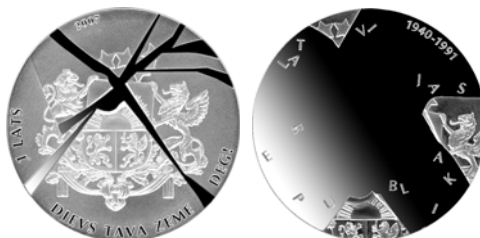
LAIKA MONĒTA II

Nominālvērtība: 1 lats
 Svars: 17.15 g (centrālā apla svars – 7.15 g,
 ārējā gredzena svars – 10.00 g),
 diametrs: 34.00 mm
 Metāls: centrālais aplis – niobijs,
 ārējais gredzens – 900° sudrabs,
 kvalitāte: UNC
 Kalta *Münze Österreich* (Austrija)
 Mākslinieki:
 Laimonis Šēnbergs (grafiskais dizains),
 Jānis Strupulis (plastiskais veidojums)

NACIONĀLĀS MONĒTU PROGRAMMAS "LATVIJA. LAIKMETU GRIEŽI UN LAIKMETU VĒRTĪBAS" SĒRIJAS "VALSTS" MONĒTAS

SVEŠAS VARAS

Nominālvērtība: 1 lats
 Svars: 31.47 g, diametrs: 38.61 mm
 Metāls: 925° sudrabs, kvalitāte: *proof*
 Kalta *Rahapaja Oy* (Somija)
 Mākslinieki:
 Ivo Grundulis (grafiskais dizains),
 Ligita Franckeviča (plastiskais veidojums)

VALSTS ATDZIMŠANA

Nominālvērtība: 1 lats
 Svars: 31.47 g, diametrs: 38.61 mm
 Metāls: 925° sudrabs, kvalitāte: *proof*
 Kalta *Rahapaja Oy* (Somija)
 Mākslinieki:
 Ivo Grundulis (grafiskais dizains),
 Ligita Franckeviča (plastiskais veidojums)

STARPTAUTISKĀS MONĒTU PROGRAMMAS "PASAULES DĀRGUMI" PIEMIŅAS MONĒTA

ZELTA ĀBELE

Nominālvērtība: 1 lats
 Svars: 1.2442 g, diametrs: 13.92 mm
 Metāls: 999.9° zelts, kvalitāte: *proof*
 Kalta *Staatliche Münze Berlin* (Vācija)
 Mākslinieki:
 Laimonis Šēnbergs (grafiskais dizains pēc
 V. Krastiņa veidotās apgāda "Zelta ābele"
 grafiskās zīmes),
 Jānis Strupulis (plastiskais veidojums)

dažām ECB statistikas ziņošanas prasībām un procedūrām, kas valstu centrālajām bankām jāievēro, paziņojot statistisko informāciju monetārās un banku statistikas jomā (ECB/2003/2), pārskatīšanu un pārstrukturēšanu. Minētā Pamatnostādne zaudēja spēku līdz ar pārskatītās ECB 2007. gada 1. augusta Pamatnostādnes par monetāro, finanšu iestāžu un tirgu statistiku (ECB/2007/9) stāšanos spēkā.

2007. gadā Latvijas Banka saskaņā ar ECB CFS statistikas projektu beidza finanšu instrumentsabiedrību (FIS; *financial vehicle corporations*) identifikācijas procesu, gūstot apliecinājumu, ka Latvijā pagaidām šādu sabiedrību nav.

Lai iepazītos ar finanšu un monetārās statistikas sagatavošanas metodoloģiju Latvijā, kā arī izvērtētu sagatavotās statistikas atbilstību ECB prasībām, 2007. gada aprīlī Latvijas Banku apmeklēja ECB Statistikas ģenerāldirektorāta Monetārās, finanšu iestāžu un tirgus statistikas darba grupas vadība. ECB pārstāvju ziņojums bija atzinīgs, un tajā ietverti atsevišķi ieteikumi Latvijas Bankai turpināt sadarbību ar citām Latvijas iestādēm, kas vāc un apkopo statistiskos datus.

Pēc ECB ierosmes uzmanība tika pievērsta arī pasākumiem, kas nodrošinātu statistiskās informācijas sagatavošanas un tās nosūtīšanas lietotājiem nepārtrauktību. Latvijas Bankas uzmanības lokā bija arī ar statistisko datu konfidencialitātes principu ievērošanu saistītie jautājumi. Lai 2008. gadā spētu īstenot datu publicēšanas plānus, kas aptvers interneta publikācijas pārmaiņas un atgriezeniskās saites izveidi starp datu sniedzējiem un centrālo banku, Latvijas Banka veica MFI aptauju. Visas MFI atbalstīja gan detalizētu MFI bilances datu publicēšanu Latvijas Bankas interneta lapā, gan arī kopsavilkuma datu nosūtīšanu atpakaļ datu sniedzējiem.

Lai gan SVF finanšu stabilitātes rādītāju sagatavošanas projekts noslēdzās 2006. gadā, turpinājās šā projekta rezultātu analīze un pieredzes apkopošana gan pēc SVF un ECB iniciatīvas, gan Ziemeļvalstu un Baltijas valstu grupas ietvaros.

2007. gadā tika turpināts metodoloģiskais darbs Latvijas maksājumu bilances statistisko datu sagatavošanas jomā, galveno uzmanību veltot vērtspapīru datu apkopošanas uzlabošanai.

Lai izpildītu ECB prasību maksājumu bilances sagatavošanā izmantot individuālu vērtspapīru datus un lai nodrošinātu ECB Centralizēto vērtspapīru datubāzi (CVDB) ar informāciju, Latvijas Bankas padome apstiprināja "Vērtspapīru īpašnieku mēneša pārskata" sagatavošanas noteikumus", saskaņā ar kuriem kredītiestādes, izņemot elektroniskās naudas institūcijas, un ieguldījumu brokeru sabiedrības sniegs informāciju par savā un savu klientu īpašumā esošajiem vērtspapīriem individuālu vērtspapīru līmenī. Latvijas Banka turpināja arī piedalīties ECB CVDB datu kvalitātes pilnveidē, veicot datubāzē esošo Latvijā emitēto vērtspapīru datu kontroli, kā arī Latvijas ieguldījumu fondu emitēto ieguldījumu apliecību un to ieguldījumu portfeli esošo vērtspapīru ISIN kodu saraksta pārbaudi.

Sākta divu jaunu datu grupu sagatavošana iesniegšanai ECB un SVF. Saskaņā ar ECB prasību vērtspapīru datu sagatavošanā 2007. gadā uzsākta biržu statistikas sagatavošana, kas ietver datus par tirgus dalībnieku skaitu un detalizētu informāciju par katru sarakstu. SVF pirmo reizi tika iesniegti Latvijas ieguldījumu dati valstu dalījumā Koordinētā portfelī ieguldījumu apsekojuma ietvaros.

Valdības finanšu statistikas jomā Latvijas Bankas speciālisti turpināja darbu Latvijas starpinstiitūciju darba grupās, kas risina jautājumus, kuri saistīti ar valsts budžeta deficīta un parāda notifikācijas sagatavošanu, ES fondu apjomu un izlietojumu raksturojošās informācijas nodrošināšanu un valsts un privātās partnerības projektu uzskaiti, kā arī turpināja regulāri sagatavot valdības finanšu statistikas datus saskaņā ar ECB prasībām.

Lai gada finanšu kontu statistika, ko sagatavo CSP, un EMS ceturkšņa finanšu kontu statistika, ko sagatavo Latvijas Banka, būtu saskaņota, pēc Latvijas Bankas iniciatīvas 2007. gadā kopīgi ar CSP tika sākta gada finanšu kontu un EMS ceturkšņa finanšu kontu statistikas metodoloģijas saskaņošana.

Latvijas Banka turpināja regulāro statistisko datu pārraidi uz SNB un SVF un sniedza statistisko informāciju citiem iekšzemes un ārvalstu datu lietotājiem. Datu pārraide uz SNB tika pilnveidota, paplašinot Latvijas datu klāstu SNB datubāzē.

Lai nodrošinātu plašu datu lietotāju loku ar savlaicīgāku informāciju, Latvijas Banka mainīja termiņu finanšu un monetārās statistikas datu, kā arī ceturkšņa maksājumu bilances statistikas datu publiskošanai Latvijas Bankas interneta lapā, un tagad finanšu un monetārās statistikas dati pieejami mēneša laikā pēc pārskata perioda beigām, bet ceturkšņa maksājumu bilances statistikas dati – 85. dienā pēc pārskata perioda beigām. Latvijas Banka publicēja Latvijas finanšu statistikas un maksājumu bilances statistikas datus gan savos periodiskajos izdevumos un interneta lapā, gan SVF izdevumos *International Financial Statistics* un *Balance of Payments Statistics Yearbook*, gan SVF Speciālā datu izplatīšanas standarta ietvaros. Latvijas Banka sagatavoja datus par Latvijas vērtspapīru tirgu ECB publikācijai *Bond markets and long-term interest rates in non-euro area Member States of the European Union*. Latvijas Banka turpināja gatavot regulāro informāciju par maksājumu sistēmu statistiku ECB publikācijai *Blue Book*, informāciju par atsevišķiem makroekonomiskajiem rādītājiem – ECB publikācijai *Orange Book* un strukturālās statistikas datus – ECB ziņojumam *EU Banking Structures*.

MAKSĀJUMU UN NORĒĶINU SISTĒMAS

Latvijas Banka turpināja nodrošināt divu maksājumu sistēmu darbību (SAMS – reālā laika bruto norēķini starpbanku un steidzamiem klientu maksājumiem un EKS – klirings (tīrvērtē) un neto norēķini liela skaita pakešu veidā sagatavotiem (*batch*) klientu maksājumiem). 2007. gada 19. novembrī darbību sāka jauna maksājumu sistēma – TARGET2-Latvija, ko izmanto galvenokārt liela apjoma maksājumiem eiro ar centrālās bankas naudas līdzekļiem reālajā laikā.

2007. gada beigās Latvijas Bankas maksājumu sistēmu dalībnieki bija 21 banka, viena ārvalstu bankas filiāle un Latvijas Banka. 2007. gadā SAMS tika veikti 95.9% no visiem Latvijā uzsāktajiem starpbanku maksājumiem latos un to apjoma īpatsvars bija 98.6% (2006. gadā – attiecīgi 80.7% un 74.8%). SAMS apstrādāto maksājumu kopskaits salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu palielinājās par 17.8%, sasniedzot 234.0 tūkst., savukārt kopapjoms pieauga par 86.6%, sasniedzot 96.2 mljrd. latu. SAMS apstrādāja gan starpbanku, gan klientu maksājumus, kuru skaita īpatsvars bija attiecīgi 38.4% un 61.6%, bet apjoma īpatsvars – 88.5% un 11.5%. 2007. gadā SAMS vidējais viena maksājuma apjoms palielinājās par 58.4% (līdz 411.2 tūkst. latu). Piecu lielāko banku SAMS maksājumu skaita koncentrācijas rādītājs bija 70.2%, bet maksājumu apjoma koncentrācijas rādītājs – 76.8% (2006. gadā – attiecīgi 67.3% un 73.5%). 2007. gadā SAMS saviem dalībniekiem nodrošināja 99.69% sistēmas pieejamību (2006. gadā – 99.98%).

2007. gadā EKS tika apstrādāti 74.4% no visiem Latvijā starp bankām veiktajiem klientu maksājumiem latos un to apjoma īpatsvars bija 67.4% (2006. gadā – attiecīgi 76.0% un 69.9%). EKS apstrādāto maksājumu kopskaits pieauga par 10.2% (līdz 30.2 milj.), bet to kopapjoms palielinājās par 19.7% (līdz 12.4 mljrd. latu). EKS maksājumi tika apstrādāti divos norēķinu ciklos. Sistēmas dalībnieki galvenokārt izmantoja pirmo norēķinu ciklu, kur tika veikti 65.4% no visiem EKS maksājumiem skaita un 56.0% – apjoma ziņā. 2007. gadā EKS vidējais viena maksājuma apjoms

palielinājās par 8.7% (līdz Ls 409.93). Piecu lielāko banku EKS maksājumu skaita koncentrācijas rādītājs bija 76.8%, bet maksājumu apjoma koncentrācijas rādītājs – 75.2%.

2007. gadā tika veikti visi jaunās EKS izstrādāšanas un testēšanas darbi, lai, ievērojot EKS eiro norēķinu ieviešanas stratēģiju, Latvijas Banka ar 2008. gada 1. janvāri varētu sākt starp Latvijas bankām eiro veikto maksājumu apstrādi. Lai nodrošinātu EKS eiro norēķinus, Latvijas Bankas valde 2007. gada 13. decembrī apstiprināja "Latvijas Bankas starpbanku norēķinu veikšanas noteikumu" grozījumus.

2007. gada 19. novembrī, Latvijas Bankai kopā ar septiņām citām ES valstu centrālajām bankām pievienojoties Eiropas Vienotajai automatizētajai reālā laika bruto norēķinu sistēmai TARGET2, darbu sāka jauna starpbanku eiro maksājumu sistēma TARGET2-Latvija. Ar šo dienu Latvijas finanšu iestādes sāka tiešo dalību TARGET2, kas ir viena no lielākajām maksājumu sistēmām pasaulē. TARGET2-Latvija, kuras darbību nodrošina Latvijas Banka kopīgi ar pārējām ECBS centrālajām bankām, ir viens no TARGET2 21 komponenta. Latvijas Banka kopā ar pārējām ES valstu centrālajām bankām ieviesa TARGET2 vadlīnijas valsts normatīvajos aktos, lai nodrošinātu vienotas prasības dalības nosacījumos un maksājumu apstrādē visos TARGET2 komponentos. 2007. gada beigās TARGET2-Latvija tiešie dalībnieki bija 21 banka, viena ārvalstu bankas filiāle, Valsts kase, LCD un Latvijas Banka. 2007. gadā TARGET2-Latvija veikts 9.6 tūkst. maksājumu 4.3 mljrd. eiro kopapjomā.

MAKSĀJUMU SISTĒMU PĀRRAUDZĪBA

Latvijas Banka turpināja pārraudzīt Latvijas maksājumu sistēmu. Pārraudzības ietvaros Latvijas Banka veica likviditātes izmantošanas efektivitātes novērtējumu SAMS. Tika analizēta atsevišķu banku minimāli nepieciešamā likviditāte ar esošajiem maksājumu apjomiem un prognozēts mazākais nepieciešamais likviditātes apjoms, lai efektīvi nodrošinātu dienas maksājumu veikšanu. Veicot pētījumu par laika posmu no 2007. gada 25. jūnija līdz 21. septembrim, secināts, ka bankām vidēji nepieciešami tikai 10.6% no esošās likviditātes SAMS, lai laikus nodrošinātu maksājumu norēķinus, vai 4.5%, lai maksājumus izpildītu līdz norēķinu dienas beigām, izmantojot SAMS esošos maksājumu apstrādes un norēķinu optimizācijas pasākumus (maksājumu atbloķēšanu, maksājumu prioritātes maiņu). Papildus tika novērtēta katra atsevišķa SAMS dalībnieka ietekme uz pārējiem sistēmas dalībniekiem gadījumos, kad tehnisku vai citu iemeslu dēļ minētais dalībnieks nespēj nosūtīt maksājumus, tādējādi uzkrājot sistēmas likviditāti savā norēķinu kontā SAMS. Tika secināts, ka ar esošajiem likviditātes apjomiem sistēmiskā riska iespējamība ir minimāla, bet, samazinot dalībnieku likviditāti, pārējos sistēmas dalībniekus visvairāk ietekmētu dalībnieks ar lielāko mezgla punkta riska pakāpi (*node risk*).

Saskaņā ar "Latvijas Bankas politiku maksājumu sistēmas jomā" attiecībā uz Latvijas Republikā esošo neliela apjoma norēķinu un kliringa sistēmu pārraudzību Latvijas Banka veica VAS "Latvijas Pasts" Pasta norēķinu sistēmas un ar to saistītās infrastruktūras nozīmības novērtēšanu, izmantojot ECB "Neliela apjoma eiro maksājumu sistēmu pārraudzības standartus". Atbilstoši šiem pārraudzības standartiem Pasta norēķinu sistēma netika atzīta par sistēmiski ievērojamu neliela apjoma maksājumu sistēmu, jo transakciju īpatsvars ne skaita, ne apjoma ziņā (attiecīgi skaidrās naudas darījumi 24.8% un 4.2% un klientu kredīta pārvedumi 21.4% un 0.8%) neveidoja pārraudzības standartos noteikto ievērojamās sistēmas līmeni (25%) un norēķinu apjoms salīdzinājumā ar reālā laika bruto norēķinu sistēmu SAMS bija neliels (tikai 2.4%). Tādējādi Pasta norēķinu sistēma netika uzskatīta par fi-

nanšu risku avotu. Novērtējums ļāva secināt, ka Pasta norēķinu sistēma ir svarīga nacionālās maksājumu sistēmas sastāvdaļa, jo plašās infrastruktūras dēļ (60.6% no klientu maksājumu apkalpošanas vietām Latvijā) VAS "Latvijas Pasts" maksājumu pakalpojumus var vērtēt kā gandrīz neaizstājamus, turklāt 2007. gadā VAS "Latvijas Pasts" tika apstrādāts 23.0 milj. maksājumu ar kopējo apjomu 1.0 mljrd. latu. Tāpēc Latvijas Banka aicināja VAS "Latvijas Pasts" veikt pašnovērtējumu atbilstoši SNB "Sistēmiski nozīmīgu maksājumu sistēmu pamatprincipiem".

Līdz 2007. gada beigām deviņas elektroniskās naudas institūcijas, kurām saskaņā ar Kredītiestāžu likuma prasībām nav jāsaņem licence darbības sākšanai, bija informējušas Latvijas Banku par darbības sākšanu.

Maksājumu sistēmu pārraudzības ietvaros Latvijas Banka apkopoja datus par lietotajiem maksāšanas līdzekļiem. Latvijā 2007. gadā, tāpat kā iepriekšējos gados, no visiem maksāšanas līdzekļiem visvairāk tika izmantoti klientu kredīta pārvedumi (120.0 milj. maksājumu jeb 59.6%) un maksājumi ar norēķinu kartēm (76.6 milj. maksājumu jeb 38.1%). Šādu maksājumu apjoms bija attiecīgi 430.3 mljrd. latu un 1.4 mljrd. latu. Pārējo maksāšanas līdzekļu (tiešā debeta, čeku, elektroniskās naudas) izmantošanas apjoms un īpatsvars bija samērā neliels.

Latvijas Banka pēc ECB lūguma apkopoja informāciju par eiro maksājumiem, izmantojot korespondentbankas. Lai precizāk novērtētu kopējās maksājumu plūsmas Latvijā, Latvijas Banka papildus šai informācijai apkopoja datus arī par maksājumiem latos un ārvalstu valūtās, izmantojot korespondentbankas. Vienā dienā visu Latvijas banku loro kontos (konti, kurus banka atver savām korespondentbankām) veikto maksājumu kopskaits vidēji bija 1 634 un kopapjoms – 133.0 milj. latu. Loro kontos latos, eiro un citās valūtās veikti attiecīgi 34.1%, 33.9% un 32.0% no maksājumu kopskaita un 49.2%, 28.3% un 22.5% no maksājumu kopapjoma.

Lai saskaņotu Latvijas maksājumu statistiku ar ECB publikācijas "Eiropas Savienības maksājumu un vērtspapīru norēķinu sistēmas" (*Blue Book*) maksājumu statistikas metodoloģiju, 2007. gada 15. martā Latvijas Bankas padome apstiprināja "Kredītiestāžu maksājumu statistikas pārskata" sagatavošanas noteikumu" grozījumus. Pilnveidotais pārskats sniedz iespēju apzināt maksājumus gan nacionālajā valūtā, gan eiro, kā arī veiktos pārrobežu maksājumus. Datu apkopošanu pēc jaunās metodoloģijas bankas sāka ar 2007. gada 1. jūliju.

FINANŠU STABILITĀTE

2007. gadā Latvijas Banka tika pārstāvēta CEBS, ECBS Banku uzraudzības komitejā, kā arī šo komiteju izveidotajās darba grupās. Šajās institūcijās turpinājās darbs pie kapitāla prasības direktīvas ieviešanas, pašu kapitāla jēdziena definēšanas, noguldījumu garantijas fonda saskaņošanas, vienotas izpratnes par krīzes situāciju vadīšanu veidošanas, kā arī strukturālo un konjunktūras pārmaiņu apzināšanas, normatīvo aktu un uzraudzības prasību ietekmes uz finanšu stabilitāti novērtēšanas, sadarbības uzlabošanas starp centrālajām bankām un uzraudzības institūcijām.

Palielinoties nestabilitātei un sasprindzinājumam globālajos finanšu tirgos, ES valstīm arvien nozīmīgāka kļuva saskaņota un koordinēta rīcība iespējamo finanšu krīžu situācijās. ES tika panākta vienošanās par kopīgajām operacionālajām vadlīnijām iespējamās starpvalstu krīzes vadībai, kā arī kopīgajām vadlīnijām krīzes sistēmiskās nozīmes novērtējumam.

2007. gada rudenī Latvijas Banka piedalījās Ziemeļvalstu un Baltijas valstu centrālo banku kopīgajā vingrinājumā, lai novērtētu savstarpēji noslēgto saprašanās memorandu un ES līmenī noslēgto saprašanās memorandu praktisko lietošanu.

Latvijas tautsaimniecības attīstībā 2007. gads bija pagrieziena gads, jo līdz ar valdības pretinflācijas plāna pasākumu ieviešanu un konservatīvāku banku kredīšanas politiku 2. pusgadā nozīmīgi palēninājās tautsaimniecībai izsniegto banku kredītu atlikuma izaugsmes temps. Tāpēc samazinājās aktivitāte un cenas nekustamo īpašumu tirgū, bija vērojams nozīmīgs kritums būvniecībā un mazumtirdzniecībā un saruka importa apjoms. Ekonomiskās izaugsmes tempa atslābuma apstākļos, kad sāk mazināties tautsaimniecības dalībnieku un aizņēmēju ienākumi, finanšu sektora kredītrisks aug. Tāpēc Latvijas Banka, sadarbībā ar FKTK uzraugot procesus iekšzemes finanšu sektorā, īpašu uzmanību pievērta to makroekonomikas procesu izvērtēšanai, kuri varētu apdraudēt banku stabilitāti, jo tām joprojām bija galvenā loma finanšu starpniecībā.

Latvijas Banka, apzinoties banku kredītu īpašo nozīmi Latvijas tautsaimniecības attīstībā un to ietekmi uz finanšu stabilitāti un monetārās politikas lēmumu pieņemšanu, 2007. gada rudenī veica lielāko kredītu izsniedzozo banku aptauju, lai noskaidrotu kredītu izsniegšanas vadlīniju pārmaiņas. Turpmāk Latvijas Banka šādu aptauju veiks divas reizes gadā līdz brīdim, kad Latvija pievienosies eiro zonai.

PARĀDNIKU REĢISTRA DARBĪBA UN KREDĪTU REĢISTRA IZVEIDE

2007. gadā Latvijas Banka turpināja nodrošināt Latvijas Bankas Parādnieku reģistra darbību. Parādnieku reģistrā tika vāktas, centralizēti uzkrātas un pastāvīgi glabātas ziņas par Latvijas Republikā reģistrēto banku un to meitassabiedrību, kas sniedz ar kredītrisku saistītus finanšu pakalpojumus, ārvalstu banku filiāļu un Latvijas Republikā reģistrēto apdrošināšanas sabiedrību (tālāk tekstā – dalībnieks) parādniekiem un to saistībām, lai sniegtu šīs ziņas dalībniekiem, FKTK un pašiem parādniekiem.

Dalībnieki sniedza ziņas Parādnieku reģistrā tikai par parādniekiem (aizņēmējiem vai aizņēmēju galviniekiem), kuri kavēja līgumā noteiktos maksājumus ilgāk par 60 dienām un kavēto maksājumu summa bija vismaz 100 latu, kā arī ja bija izdarīti citi pēc dalībnieka vērtējuma būtiski aizdevuma līguma, galvojuma līguma vai līguma par regresa prasību izpildi pārkāpumi vai ja aizņēmēji vai aizņēmēju galvinieki pārkāpa Kredītiestāžu likuma 73. panta prasības.

2007. gada beigās Parādnieku reģistrā bija 60 dalībnieku, kas bija ievadījuši ziņas par 68.8 tūkst. parādnieku un 97.6 tūkst. saistību. No Parādnieku reģistra darbības sākuma 2003. gada 2. jūnijā līdz 2007. gada beigām dalībnieki veica 2.76 milj. pieprasījumu, bet pēc fizisko un juridisko personu pieprasījuma Latvijas Banka no Parādnieku reģistra izsniedza 3 188 ziņas.

2007. gadā tika veidots Latvijas Bankas Kredītu reģistrs, lai 2008. gada 1. janvārī nodrošinātu tā darbības sākšanu, vācot ziņas ne tikai par parādniekiem, bet arī par aizņēmējiem, aizņēmēju galviniekiem un to saistībām un tādējādi nodrošinot arī aizņēmēju kredītvēstures veidošanu Latvijā.

Kredītu reģistra dalībnieki būs Latvijas Republikā reģistrētas bankas un to meitassabiedrības, kas sniedz ar kredītrisku saistītus finanšu pakalpojumus, ārvalstu banku filiāles, Latvijas Republikā reģistrētās apdrošināšanas sabiedrības un krājaizdevu sabiedrības un biedrība "Latvijas Transportlīdzekļu apdrošinātāju birojs". Kredītu reģistrā darbu sāks 98 dalībnieki. Kredītu reģistrs ļaus dalībniekiem precīzāk novērtēt aizņēmēju kredītpēju un efektīvāk vadīt kredītriskus, sniegs papildu iespējas uzraudzības funkciju veikšanai un nodrošinās Latvijas Bankas un FKTK makroekonomikas analīzes vajadzības.

Kredītu reģistrā būs ziņas par aizņēmēju un aizņēmēja galvinieku, detalizēta in-

formācija par to saistībām (saistību veids, nodrošinājums, tā vērtība, tautsaimniecības nozare, procentu likmes veids u.c.) un izpildes gaitu, kā arī ziņas par saistību atlikumu ceturkšņa beigās un informācija par labotajām un anulētajām ziņām, ziņu pieprasījumiem un parādnieku informācija. Kredītu reģistrā esošās ziņas būs pieejamas ne tikai dalībniekiem, bet arī FKTK, Latvijas Bankai un pašiem aizņēmējiem (fiziskajām un juridiskajām personām).

INFORMĀCIJAS SISTĒMAS

2007. gadā veikts viss nepieciešamais, lai sagatavotu Latvijas Bankas informācijas sistēmas darbībai vienotajā eiro reālā laika bruto norēķinu sistēmā TARGET2, un 2007. gada 19. novembrī Latvija veiksmīgi pievienojās šai sistēmai. 2007. gadā izstrādāta elektroniskā kliringa sistēmas versija eiro norēķiniem, integrējot to TARGET2.

Izstrādāta Kredītu reģistra informācijas sistēma, kurā drošā veidā tiek uzkrāta informācija par aizņēmējiem un to saistībām.

Izstrādāta arī jauna monetāro instrumentu izsoļu sistēma, kas aizstāja vairākas līdz šim atsevišķi darbojošās dažādu monetāro instrumentu izsoļu sistēmas, pārejot arī uz šajos darījumos iesaistīto ķīlu apvienošanu vienotā kopumā (pūļa princips) un novērtēšanu pēc tirgus cenām.

2007. gadā tika pilnveidota MFI statistikas informācijas sistēma, papildinot to ar jauno kredītiestāžu maksājumu statistikas pārskatu un ieguldījumu fondu statistiku.

Pilnveidota valsts maksājumu bilances sagatavošanas sistēma datu publicēšanai Latvijas Bankas interneta lapā, šīs informācijas lietotājiem nodrošinot iespēju dinamiski atlasīt nepieciešamo informāciju pēc dažādiem kritērijiem un tādējādi sniegtot ērtāku, pārskatāmāku un mūsdienīgāku informācijas apskates un analīzes veidu.

Izstrādāta jauna vērtspapīru statistikas sistēma, nodrošinot ECB prasību izpildi par portfeļieguldījumu apkopošanu individuālu vērtspapīru līmenī, iekļaujot MFI un ieguldījumu brokeru sabiedrību sniegto informāciju par vērtspapīriem, to emitentiem un turētājiem.

Turpinājās Latvijas Bankas elektroniskās dokumentu pārvaldes sistēmas (eDPS) pilnveide, iekļaujot sistēmā iepirkumu dokumentu apstrādi elektroniskā veidā.

Balsoties uz adaptētu *Information Security Forum* metodoloģiju, tika veikta padziļināta visu svarīgāko Latvijas Bankas informācijas sistēmu risku analīze. Latvijas Banka piedalījās *Information Security Forum* pētījumā, kurā reizi divos gados tiek vērtēta šīs organizācijas dalībnieku informācijas sistēmu vides sakārtotība un drošība, un saņēma ļoti augstu novērtējumu.

SABIEDRĪBAS INFORMĒŠANA

Svarīgākie ar tautsaimniecības norisēm saistītie temati 2007. gadā bija inflācija un tās samazināšanas pasākumi un makroekonomiskā līdzsvara atgūšana tautsaimniecībā. Par to, ka inflācija Latvijas iedzīvotājus satrauc visvairāk, liecināja gan sabiedriskās domas aptaujas, gan vairāk nekā 2 tūkst. publikāciju un sižetu plašsaziņas līdzekļos. Latvijas Bankas komunikācija bija vērsta uz to, lai nostiprinātu izpratni par augstas inflācijas destabilizējošo ietekmi uz ilgtspējīgu tautsaimniecības attīstību. Latvijas Banka veica arī daudzus pasākumus, lai sabiedrība, valsts pārvaldes iestādes un finanšu tirgus dalībnieki labāk izprastu inflācijas samazināšanas pasākumu būtību un ekonomiskās politikas noteicēju turpmāko rīcību.

Latvijas Banka sniedza informāciju un veidoja dialogu ar ekonomiskās politikas noteicējiem un teorētiķiem. Sabiedrība par centrālās bankas darbību tika informēta Latvijas Bankas izdevumos, interneta lapā, presē un televīzijas un radio raidījumos.

Latvijas Bankas padomes lēmumi monetārās politikas jomā un Latvijas Bankas ekonomistu apsvērumi ir galvenais informācijas saturs, kas sniedzams ātri, skaidri un iespējami plaši. Preses konferencēs, kas notika tūlīt pēc Latvijas Bankas padomes sēdēm, Latvijas Bankas prezidents informēja par Latvijas Bankas padomes lēmumiem monetārās politikas jomā un to ekonomisko pamatojumu, sniedza makroekonomiskās prognozes un atbildēja uz žurnālistu jautājumiem. Paziņojumos plašsaziņas līdzekļiem tika iekļauta informācija par Latvijas Bankas monetārajiem u.c. lēmumiem. Latvijas Bankas prezidenta uzruna un paziņojumi vienlaikus tika publicēti Latvijas Bankas interneta lapā, tādējādi nonākot katra tirgus dalībnieka u.c. interesentu rīcībā tajā pašā dienā.

Tika pilnveidota Latvijas Bankas interneta lapa – uzlabots ne vien tās dizains, bet arī satura struktūra un izmantotas jaunākās tehnoloģijas. Pārveidotajā interneta lapā žurnālistiem, pētniekiem un interesentiem papildus piedāvāta informācija par Latvijas naudu un finanšu aktualitātēm, palīdzot lietotājam vieglāk atrast, saņemt un personalizēt nepieciešamo informāciju. 2007. gadā izstrādāta arī pirmā statistikas datubāze Latvijas maksājumu bilances datu publicēšanai internetā, sniedzot lietotājiem iespēju pašiem izvēlēties kritērijus un atlasīt nepieciešamos datus ērtākai apskatei un sīkākai analīzei. Latvijas Bankas interneta lapā nodrošinātas nozīmīgāko Latvijas Bankas organizēto pasākumu – Latvijas tautsaimniecības attīstībai veltītās konferences un ekspertu sarunu tiešraides. 2007. gada rudenī aktualizēta arī Latvijas Bankas apmeklētāju centra "Naudas pasaule" sadaļa interneta lapā.

Latvijas Banka regulāri publicē vairākus izdevumus, sniedzot vispusīgu informāciju par Latvijas finanšu sektoru un tautsaimniecību. 2007. gada sākumā publicētajā Latvijas Bankas 2006. gada pārskatā sniegta informācija par Latvijas Bankas darbību un tās finanšu rezultātiem. Latvijas ekonomiskā attīstība analizēta pasaules ekonomiskās attīstības kontekstā. Nozīmīgas ir Latvijas Bankas ceturkšņa publikācijas "Monetārais Apskats. Monetary Review", "Latvijas Maksājumu Balance. Latvia's Balance of Payments", mēneša publikācijas "Monetārais Biļetens", "Latvijas Maksājumu Balance (Pamatrādītāji)", kā arī "Finanšu Stabilitātes Pārskats".

Latvijas Banka organizēja vairākas Latvijas tautsaimniecības attīstībai veltītas analītiskas diskusijas. Svarīgākā no tām bija gadskārtējā konference "Konkurētspēja – Latvijas tautsaimniecības nākotnes stūrakmens", kurā augstskolu pasniedzēji, valsts institūciju eksperti, uzņēmēji un finansisti diskutēja par konkurētspējas un eksporta izaugsmes iespējām Latvijā, izmantojot arī citu valstu pieredzi un pētījumus. Konferencē par eiro zonas attīstību referēja *Banque de France* prezidents Kristiāns Nuajērs (*Christian Noyer*).

Latvijas Banka 2007. gadā aizsāka tradīciju vairākas reizes gadā pulcēt ekonomistus, nozaru ekspertus un žurnālistus, lai, pamatojoties uz Latvijas Bankas speciālistu pētījumiem, apspriestu aktuālus un sarežģītus Latvijas tautsaimniecības attīstības jautājumus. Sarunas tiešraidē atspoguļotas Latvijas Bankas interneta lapā. 2007. gadā notika četras ekspertu sarunas par nekustamā īpašuma tirgus attīstību, par saikni starp inflāciju, tautsaimniecības izaugsmi un inflācijas gaidām, par Latvijas preču eksporta attīstību un par Kredītu reģistru kā palīgu Latvijas tautsaimniecībai, finanšu tirgum un kredītņēmējam.

Lielo interesi par Latvijas Bankas apmeklētāju centru "Naudas pasaule" veicināja

tā sadaļas aktualizēšana interneta lapā. 2007. gadā "Naudas pasauli" apmeklēja aptuveni 8 tūkst. viesu, un gada beigās veiktajā skolotāju un skolēnu aptaujā apmeklētāju centra sniegumu pozitīvi vērtēja 97% respondentu.

Gadskārtējā Latvijas Bankas organizētā Latvijas augstskolu studentu zinātnisko darbu konkursa laureātu darbos risinātas aktuālas tautsaimniecības problēmas – analizēti produktivitātes, inflācijas samazināšanas un nekustamā īpašuma tirgus attīstības jautājumi. 2007. gada rudenī izsludināts nākamais konkurss, radot studentiem iespēju apvienot akadēmisko darbu ar dalību konkursā un izvēlēties būtisku ekonomiskās politikas tematu.

Biļetenā "Averss un Reverss", kas iznāk četras reizes gadā un paredzēts pētniekiem un finanšu analītiķiem, analizētas aktuālas makroekonomiskās attīstības tendences Latvijā un pasaulē – finanšu tirgi, t.sk. procentu likmju attīstība, eksporta attīstības iespējas, inflācijas samazināšanas un ekonomikas stabilizācijas komponenti, augsta riska kredītu krīze ASV u.c.

Šie temati tika aplūkoti arī sadarbībā ar Latvijas Banku veidotajā pētnieciskajā seriālā "Naudas zīmes" Latvijas televīzijas 1. kanāla izglītojošo raidījumu slejā un plašam iedzīvotāju lokam paredzētajā raidījumā par finanšu jautājumiem "Lata spogulī".

ORGANIZATORISKĀ ATTĪSTĪBA

Latvijas Bankas padome 2007. gada beigās strādāja šādā sastāvā:

– prezidents	Ilmārs Rimšēvičs;
– prezidenta vietnieks	Andris Ruselis;
– padomes locekļi:	Harijs Bušs, Leonīds Gricenko, Vita Pilsuma, Arvils Sautiņš, Aivars Skopiņš, Valentīna Zeile.

Latvijas Republikas Saeima 2007. gada 1. novembrī Ilmāru Rimšēviču atkārtoti ievēlēja Latvijas Bankas prezidenta amatā uz nākamo sešu gadu periodu, kas sākas 2007. gada 21. decembrī.

Latvijas Bankas valde 2007. gada beigās strādāja šādā sastāvā:

– valdes priekšsēdētājs	Māris Kālis;
– valdes priekšsēdētāja vietnieki:	Reinis Jakovļevs, Helmūts Ancāns¹;
– valdes locekļi:	Ilze Posuma, Andris Nikitins, Harijs Ozols.

Latvijas Bankas padome 2007. gada 17. maijā par Latvijas Bankas valdes priekšsēdētāju ar 2007. gada 16. jūliju apstiprināja Latvijas Bankas valdes locekli Māri Kāli.

¹ Līdz 17.01.2008.

Latvijas Bankas padome 2007. gada 13. septembrī par Latvijas Bankas valdes locekli apstiprināja Juridiskās pārvaldes vadītāju Ilzi Posumu.

Latvijas Bankā 2007. gada beigās strādāja 643 darbinieki, t.sk. 19 darbinieku, ar kuriem darba līgums noslēgts uz noteiktu laiku (2006. gada beigās – attiecīgi 635 un 33 darbinieki). 2007. gada beigās 56% no Latvijas Bankas darbiniekiem bija vīrieši un 44% – sievietes.

Lai nodrošinātu informācijas apmaiņu starp Latvijas Banku un ES institūcijām, 2007. gadā darbu turpināja Latvijas Bankas nozares padomnieks Latvijas pārstāvniecībā ES.

2007. gadā turpinājās Latvijas Bankas struktūras pilnveide. Ieviešot jaunu monetārās politikas instrumentu klāstu, kā arī vienkāršojot vērtspapīru norēķinu sistēmas operācijas un tās automatizējot, veiktas strukturālas pārmaiņas Monetārās politikas pārvaldē, slēdzot Vērtspapīru norēķinu daļu un šo funkciju pilnībā nododot Tirgus operāciju pārvaldei. Vienlaikus veikti darba organizācijas uzlabojumi.

Pieaugot skaidrās naudas apstrādes apjomam Rīgas filiālē, palielināts naudas apstrādātāju skaits. Lai pilnveidotu personāla attīstību, motivāciju un novērtēšanu, Personāla pārvaldē atvērta personāla attīstības vadītāja amata vieta. Pilnveidojot drošības sistēmas un veicot darba organizācijas pārmaiņas, papildināti inženier-tehniskā un apsardzes personāla resursi.

PERSONĀLA ATTĪSTĪBA

Latvijas Banka personāla attīstības nolūkos izmanto darbinieku iekšējo un ārējo rotāciju un personāla mācības.

Iekšējā rotācija ļauj darbiniekiem paplašināt profesionālās zināšanas un veidot karjeras izaugsmi Latvijas Bankā. 2007. gadā iekšējās atlases rezultātā deviņi darbinieki tika pārcelti augstākā amatā un trīs darbinieki aizstāja ilgstošā prombūtnē esošus kolēģus.

ECB ārējās darba pieredzes programmas ietvaros 2007. gadā divi darbinieki uz laiku līdz 10 mēnešiem atradās komandējumā ECB.

Pastāvīga prasmju un iemaņu pilnveide ir viens no Latvijas Bankas personāla vadības stratēģijas pamatprincipiem. Darbinieku kvalifikācijas paaugstināšana ir Latvijas Bankas un darbinieku kopīga atbildība un tās mērķis – nodrošināt Latvijas Bankas darbinieku augstu profesionālo līmeni.

Ar Latvijas Bankas darbinieku mācībām saistīto izdevumu attiecība pret darba samaksu bija 2.7% (2006. gadā – 3.0%).

Latvijas Bankas darbinieki turpināja papildināt akadēmiskās zināšanas, kā arī paaugstināt profesionālo zināšanu līmeni, piedaloties semināros,ursos un konferencēs Latvijā un ārvalstīs, gūstot jaunāko informāciju monetārās politikas, finanšu stabilitātes, makroekonomikas, ekonometrijas, valūtas operāciju, maksājumu sistēmu, statistikas, banku grāmatvedības un informācijas tehnoloģiju jomā.

Vairāki Latvijas Bankas darbinieki veiksmīgi piedalījās starptautiskās profesionālās sertifikācijas programmās.

Latvijas Bankas darbinieku profesionālajā izaugsmē joprojām īpaša uzmanība tika pievērsta prasmju pilnveidei, lai nodrošinātu darbinieku veiksmīgu sadarbību ar ECB un ES valstu centrālajām bankām. Turpinājās iepriekšējo gadu prakse piedalīties ECBS kopīgajās mācību programmās. Latvijas Bankas darbinieki piedalījās

divos ECBS organizētajos vadības prasmju pilnveides semināros un vienā mācību programmā "Ievads ECBS".

ECB izdevumu sagatavošanā latviešu valodā iesaistītie Latvijas Bankas tulki un redaktori oktobrī piedalījās ECB organizētajā Banku augstskolas Biznesa un finanšu pētniecības centra sagatavotajā četru dienu seminārā par banku sistēmu, monetāro politiku, risku pārvaldību un analīzi un finanšu tirgiem, instrumentiem un analīzi.

Turpinājās darbinieku zināšanu padziļināšana lietišķās prezentācijas, korporatīvās komunikācijas, lietišķās sarakstes, kā arī laterālās domāšanas, datorzinību un valodu apguves jomā (angļu, franču un vācu valodas mācības).

Speciālos semināros 70 jauno darbinieku guva priekšstatu par Latvijas Bankas uzdevumiem un tos īstenojošo struktūrvienību funkcijām. Monetārās politikas pārvaldes, Tirgus operāciju pārvaldes, Maksājumu sistēmu pārvaldes, Statistikas pārvaldes un Grāmatvedības pārvaldes speciālisti vienas dienas semināros sniedza informāciju par struktūrvienību galvenajiem darba virzieniem.

Personāla pārvalde veica vadītāju kompetenču novērtēšanu, kas risinājās gadskārtējo uz brīvprātības principiem pamatoto darbinieka attīstības pārrunu ietvaros. Šajā projektā lietota 360° novērtēšanas metode, kurā tiešie vadītāji, padotie un kolēģi novērtēja nepieciešamās vadītāja kompetences. Tādējādi gūtie rezultāti palīdzēja noteikt turpmākās attīstības jomas.

2007. gadā tika sākts Latvijas Bankas vadītāju ilgtermiņa mācību projekts. Pirmajā grupā piedalījās 16 jauno vadītāju ar pieredzi personāla vadībā mazāku par pieciem gadiem. Galvenie temati: vadītāju darba efektivitātes paaugstināšana, personības attīstība, komunikācijas prasmju uzlabošana un padoto darbinieku attīstība un motivēšana. Ņemot vērā dalībnieku pozitīvās atsauksmes un izvērtējot veiksmīgos mācību rezultātus, Latvijas Banka 2008.–2010. gadā turpinās vadītāju mācību programmu, iesaistot pārējos Latvijas Bankas struktūrvienību vadītājus, vadītāju vietniekus un daļu vadītājus.

Latvijas Banka darbinieku mācībām turpināja aktīvi izmantot Latvijas Bankas Mācību un atpūtas centru, kas sniedz kvalitatīvu mācību tehnisko nodrošinājumu.

Mācību un atpūtas centrā tika organizēta ECBS semināra "Kurs uz līdervadību" 2. daļas norise (1. daļa notika Dublinā). Seminārā piedalījās struktūrvienību un daļu vadītāji no 17 ES valstu centrālajām bankām.

RISKU PĀRVALDĪŠANA UN KVALITĀTES VADĪBA

Latvijas Bankas valde 2007. gadā turpināja pilnveidot risku pārvaldīšanu atbilstoši "Latvijas Bankas drošības politikā" noteiktajiem pamatprincipiem un ievērojot finanšu tirgus un Latvijas Bankas darbības attīstību. "Latvijas Bankas drošības politika" iekļauj arī tās pārraudzības kārtību. To veic Latvijas Bankas drošības uzraudzības komisija, kuras sastāvā ir četri Latvijas Bankas padomes locekļi.

Latvijas Bankas finanšu riski tiek pārvaldīti saskaņā ar "Latvijas Bankas ārvalstu rezervju pārvaldīšanas vadlīnijām", kuras Latvijas Bankas padome pārskata ne retāk kā reizi gadā un, ja nepieciešams, veic tajās grozījumus.

Tika veikta svarīgāko Latvijas Bankas informācijas sistēmu risku analīze. Šāda analīze tiek iekļauta arī informācijas sistēmu izstrādes vai pilnveides projektos.

Latvijas Bankas pamatdarbības risku pārvaldīšanu koordinēja Latvijas Bankas risku

pārvaldīšanas vadītājs, kas izvērtēja un apkopoja Latvijas Bankas struktūrvienību sagatavotos risku pārskatus un klasificēja riskus, uzturot un pilnveidojot Latvijas Bankas risku matricu.

2007. gada aprīlī Latvijas Bankas valde izskatīja un apstiprināja Latvijas Bankas risku pārskatu, kā arī sniedza ziņojumu Latvijas Bankas padomei par situāciju risku pārvaldīšanā. Notika arī darbinieku mācības informācijas, informācijas sistēmu drošības, darbības nepārtrauktības pārvaldīšanas un risku pārvaldīšanas jomā.

2007. gadā turpinājās Latvijas Bankas darbības nepārtrauktības procesa pilnveide, galveno uzmanību pievēršot Latvijas Bankas darbības nepārtrauktības pārvaldīšanas kārtību reglamentējošo dokumentu un organizatorisko procedūru, Latvijas Bankas struktūrvienību rīcības plānu darbības nepārtrauktības nodrošināšanai, testēšanai un aktualizēšanai, incidentu pārvaldīšanas un reģistrēšanas kārtības precizēšanai un Latvijas Bankas darbības nepārtrauktības nodrošināšanas pilnveidei, lai pārraudzītu veicamo pasākumu gaitu. Tika veiktas darbības nepārtrauktības nodrošināšanas procedūru pārmaiņas, ņemot vērā monetāro darījumu veikšanas kārtības pārmaiņas, jaunās maksājumu sistēmas TARGET2-Latvija un Kredītu reģistra darbības uzsākšanu.

Latvijas Bankā darbojas kvalitātes vadības sistēma. Latvijas Banka turpināja nodrošināt kvalitātes vadības sistēmas atbilstību standarta ISO 9001:2000 prasībām.

IEKŠĒJAIS UN ĀRĒJAIS AUDITS

Iekšējais audits, objektīvi pārbaudot Latvijas Bankas funkcijas un procesus, sniedz Latvijas Bankas vadībai neatkarīgu vērtējumu par risku vadības, kontroles sistēmas un procesu efektivitāti, kā arī sniedz konsultācijas to pilnveidei. Iekšējo auditu Latvijas Bankā veic Iekšējā audita pārvalde. Latvijas Bankā darbojas revīzijas komiteja, kas pārrauga un palīdz pilnveidot iekšējo auditu.

Iekšējo auditu organizē un veic saskaņā ar Latvijas Bankas padomes apstiprināto "Latvijas Bankas iekšējā audita politiku". Iekšējo auditu veic, ievērojot Iekšējo auditoru institūta izstrādātos "Iekšējā audita profesionālās prakses standartus", "Ētikas kodeksu", kā arī *CobiT (Control Objectives for Information and Related Technology)* un *ISACA (Information System Audit and Control Association)* standartus.

Iekšējais audits aptver visas Latvijas Bankas darbības jomas. Iekšējie auditi tiek plānoti un veikti, pamatojoties uz risku novērtējumu. ECBS iekšējie auditi Latvijas Bankā tiek veikti saskaņā ar ECBS auditu plānu. Par katra iekšējā audita rezultātiem tiek ziņots Latvijas Bankas prezidentam. Reizi ceturksnī Latvijas Bankas revīzijas komiteja tiek informēta par iekšējo auditu rezultātiem, ieteikumiem un to īstenošanas gaitu. Par veiktajiem iekšējiem auditiem un būtiskākajiem atzinumiem reizi gadā tiek ziņots Latvijas Bankas padomei.

Saskaņā ar "Iekšējā audita profesionālās prakses standartiem" un "Latvijas Bankas iekšējā audita politiku" Iekšējā audita pārvaldē veikts iekšējā audita kvalitātes novērtējums. Kvalitātes novērtējuma laikā konstatēts, ka Iekšējā audita pārvaldes darbība kopumā atbilst "Iekšējā audita profesionālās prakses standartu" prasībām, tomēr atsevišķu prasību izpildē vēl ir optimizācijas iespējas.

Saskaņā ar likumu "Par Latvijas Banku" Latvijas Bankas pārskata gada saimnieciskās darbības un finanšu pārskatu revīziju veic revīzijas komisija, kuras personālsastāvu apstiprina Latvijas Republikas Valsts kontrole.

GRĀMATVEDĪBA UN BUDŽETA VADĪBA

Latvijas Bankas grāmatvedības sistēma izveidota un tiek pārvaldīta atbilstoši Latvijas Bankas padomes apstiprinātajai "Latvijas Bankas finanšu grāmatvedības politikai", Latvijas Bankas valdes apstiprinātajai "Latvijas Bankas grāmatvedības rokasgrāmatai" u.c. Latvijas Bankas normatīvajiem aktiem, ievērojot likuma "Par Latvijas Banku" u.c. Latvijas Bankai saistošo Latvijas Republikas normatīvo aktu prasības. "Latvijas Bankas finanšu grāmatvedības politika" apstiprināta 2007. gada janvārī, un saskaņā ar to notikumus un Latvijas Bankas finanšu darījumus, kuri saistīti ar monetārās politikas īstenošanu un ārvalstu rezervju pārvaldīšanu, grāmato saskaņā ar grāmatvedības pamatprincipiem, kas noteikti ECB 2006. gada 10. novembra Pamatnostādnē ECB/2006/16 par grāmatvedības un finanšu pārskatu sniegšanas tiesisko regulējumu Eiropas Centrālo banku sistēmā, vienlaikus ievērojot to, ka Latvijas Banka nav Eirosistēmas dalībniece.

Latvijas Banka publicē katra mēneša slēguma bilanci, gada finanšu pārskatus u.c. finanšu informāciju, kas pieejama arī Latvijas Bankas interneta lapā. Integrētā bankas informācijas sistēma nodrošina standartizētu, automatizētu, drošu un efektīvu Latvijas Bankas finanšu darījumu veikšanu, to vienotu uzskaiti un finanšu pārskatu sagatavošanu. Katru darbadienu Latvijas Bankas vadībai u.c. darbiniekiem pieejama jaunākā informācija par Latvijas Bankas finansiālo stāvokli, darbības rezultātiem un budžeta izpildes gaitu. Iekšējās finanšu kontroles sistēmas ietvaros Latvijas Bankas vadība regulāri izvērtē Latvijas Bankas aktīvu un saistību, kā arī ienākumu un izdevumu pārmaiņas, īpašu uzmanību pievēršot gan ārvalstu valūtas un zelta rezervju pārvaldīšanas rezultātiem, gan administratīvo izdevumu un ilgtermiņa ieguldījumu atbilstībai apstiprinātajam Latvijas Bankas budžetam.

Latvijas Bankas gada budžetu apstiprina Latvijas Bankas padome, un tā vadība tiek īstenota saskaņā ar Latvijas Bankas padomes apstiprinātajiem "Latvijas Bankas budžeta vadības noteikumiem", kuru mērķis ir nodrošināt Latvijas Bankas finanšu līdzekļu lietderīgu izmantošanu un kuros noteikta Latvijas Bankas budžeta sagatavošanas, apstiprināšanas un izpildes kontroles kārtība. Lai nostiprinātu iekšējā audita funkcijas neatkarību, Latvijas Bankas padome, sākot ar Latvijas Bankas 2007. gada budžetu, atsevišķi apstiprina arī Latvijas Bankas Iekšējā audita pārvaldes izdevumu plānu.

Budžeta izvērtēšanai Latvijas Bankas padome izveidojusi budžeta komisiju, kuras sastāvā ir seši Latvijas Bankas padomes locekļi. Budžeta komisijas galvenie uzdevumi ir Latvijas Bankas valdes sagatavotā budžeta projekta izvērtēšana un budžeta izpildes gaitas pārraudzība. Savukārt Latvijas Bankas valdes galvenie budžeta vadības uzdevumi ir kopā ar attiecīgo Latvijas Bankas struktūrvienību vadītājiem sagatavot un iesniegt Latvijas Bankas budžeta komisijai un Latvijas Bankas padomei budžeta projektu un regulāri sniegt ziņojumus par budžeta izpildes gaitu.

SADARBĪBA AR STARPTAUTISKAJĀM ORGANIZĀCIJĀM

Latvijas Banka turpināja pārstāvēt Latvijas intereses SVF Pilnvaroto sanāksmēs un ikdienas jautājumu koordinēšanā.

Latvijas intereses SVF tika pārstāvētas Ziemeļvalstu un Baltijas valstu grupā, kurā ietilpst Dānija, Igaunija, Īslande, Latvija, Lietuva, Norvēģija, Somija un Zviedrija. Šo valstu grupu SVF Izpilddirektoru valdē pārstāvēja viens izpilddirektors, un tai kopumā bija 3.52% balsu.

Latvijas Bankas pārstāvji turpināja piedalīties Ziemeļvalstu un Baltijas valstu Monetāro un finanšu jautājumu komitejas darbā, kas izveidota stratēģisko virzienu

un vadlīniju noteikšanai un saskaņota viedokļa izstrādāšanai SVF darbības jautājumos.

Turpinājās sadarbība ar SVF, pamatojoties uz SVF Vienošanās līguma IV panta konsultācijām.

Latvija kā dalībvalsts 2007. gadā turpināja darboties Starptautiskajā Rekonstrukcijas un attīstības bankā, Starptautiskajā Attīstības asociācijā un Starptautiskajā Finanšu korporācijā, kā arī Eiropas Rekonstrukcijas un attīstības bankā. Latvijas Banka turpināja līdzdalību SNB.

SADARBĪBA AR ĀRVALSTU CENTRĀLAJĀM BANKĀM UN TEHNISKĀ PALĪDZĪBA

2007. gadā turpinājās Latvijas Bankas sadarbība un pieredzes un informācijas apmaiņa ar citu valstu centrālajām bankām.

Grāmatvedības pārvaldes darbinieks Pasaules Bankas sniegtās tehniskās palīdzības ietvaros februārī sniedza konsultācijas grāmatvedības, finanšu pārskatu un informācijas sistēmu jautājumos Trinidādas un Tobāgo centrālās bankas speciālistiem. Tīrgus operāciju pārvaldes darbinieki decembrī iepazīstināja Ēģiptes centrālo banku ar informācijas sistēmu izmantošanas ārvalstu valūtas rezervju pārvaldīšanā pieredzi.

Statistikas pārvaldes darbinieki jūlijā dalījās pieredzē ar Armēnijas centrālās bankas speciālistiem par maksājumu bilances, banku un monetārās statistikas, kā arī pārskata "Ārējās rezerves un ārvalstu valūtas likviditāte" sagatavošanas jautājumiem.

Septembrī Tīrgus operāciju pārvalde organizēja semināru Gruzijas centrālās bankas ekspertiem par ārvalstu rezervju pārvaldīšanas procesā izmantojamām informācijas sistēmām.

Decembrī Sabiedrisko attiecību pārvaldes darbinieki iepazīstināja Armēnijas centrālās bankas ekspertus ar Latvijas Bankas apmeklētāju centra "Naudas pasaule" ekspozīcijas veidošanas un darba metodēm.

Latvijas Banka organizēja vairākas starptautiskas sanāksmes. Baltijas valstu centrālo banku sadarbības ietvaros Latvijas Banka martā organizēja regulāro Baltijas valstu centrālo banku ekspertu semināru par monetārās politikas, statistikas un dokumentu vadības jautājumiem, bet oktobrī – semināru par starptautiskās sadarbības jautājumiem.

Maijā Rīgā notika ECBS Informācijas tehnoloģiju komitejas Informācijas sistēmu drošības darba grupas sanāksme, kurā piedalījās ES valstu un ECB eksperti.

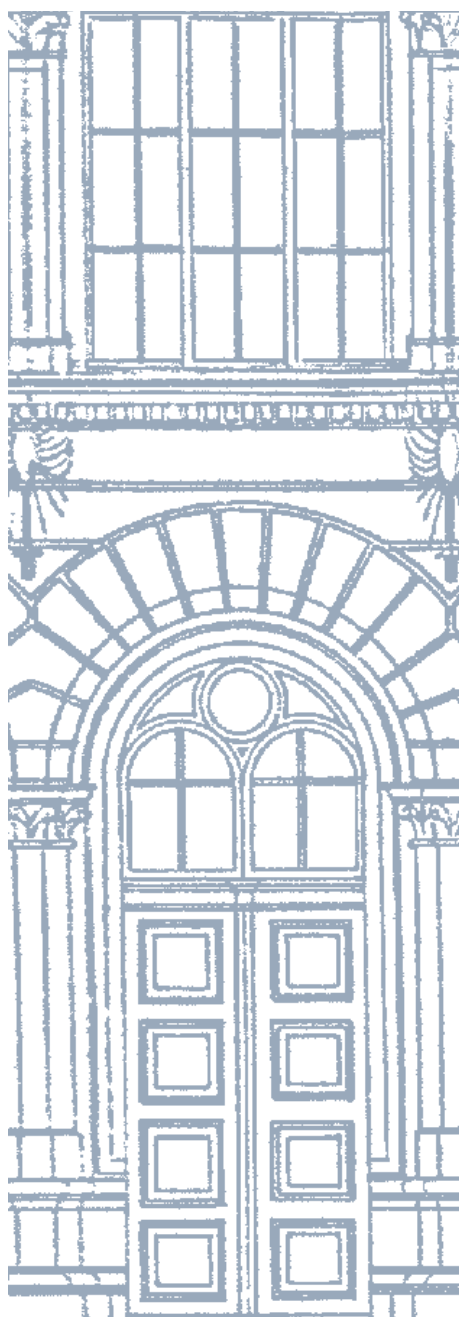
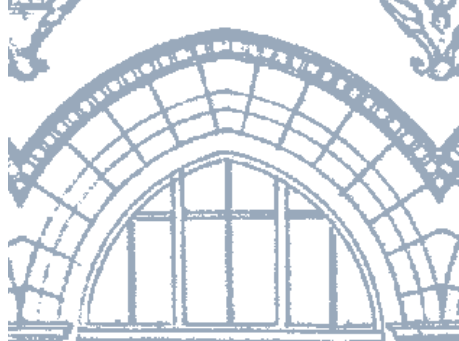
Jūnijā Latvijas Banka organizēja ECBS IS Tikla ekspertu grupas tikšanos par ECBS informācijas sistēmu infrastruktūras pilnveides un optimizācijas jautājumiem.

Starptautiskās finanšu organizācijas un ārvalstu centrālās bankas sniedza atbalstu Latvijas Bankai, piedāvājot iespēju piedalīties šo institūciju rīkotajos semināros unursos, kā arī saņemt konsultācijas ar centrālās bankas darbību saistītos jautājumos.

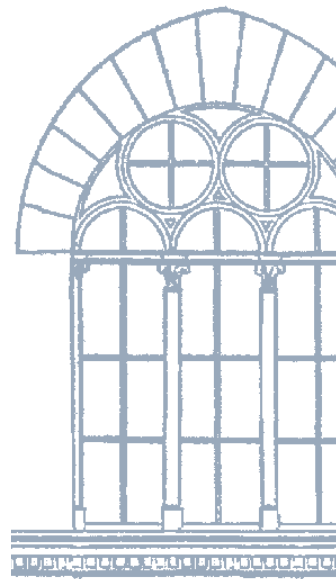
Latvijas Bankas darbinieki piedalījās ECB, SVF Institūta un Apvienotā Vīnes institūtaursos, kā arī ECB, Čehijas, Francijas, Itālijas, Lielbritānijas, Nīderlandes, Spānijas, Šveices un Vācijas centrālās bankas rīkotajos semināros.

Pēc Latvijas Bankas ierosinājuma *Bank of England* Centrālo banku studiju centrs

sadarbībā ar *Banque de France* un *De Nederlandsche Bank* ekspertiem 2007. gada jūnijā organizēja starptautisku semināru "Monetārās politikas stratēģijas ceļā uz eiro", kas notika Latvijas Bankas Mācību un atpūtas centrā. Seminārā piedalījās Čehijas, Latvijas, Lietuvas, Polijas, Rumānijas un Ukrainas centrālās bankas monetārās politikas speciālisti.

LATVIJAS BANKAS 2007. GADA FINANŠU PĀRSKATI

BILANCE

64

(gada beigās; tūkst. latu)

AKTĪVI	Skaidrojumi ¹	2007	2006 ²
ĀRZEMJU AKTĪVI		2 902 787	2 553 022
Zelts	4	99 130	83 668
Speciālās aizņēmuma tiesības	6	83	85
Ārvalstu konvertējamās valūtas	5	2 687 707	2 333 279
Starptautiskais Valūtas fonds	6	95 997	101 815
Līdzdalība Eiropas Centrālās bankas kapitālā	7	743	760
Līdzdalība Starptautisko norēķinu bankas kapitālā	8	1 763	1 763
Pārējie ārzemju aktīvi	9	17 364	31 652
VIETĒJIE AKTĪVI		41 172	34 873
Kredīti kredītiestādēm	10	6 850	–
Pamatlīdzekļi	11	32 646	32 763
Pārējie vietējie aktīvi	12, 13	1 676	2 110
KOPĀ AKTĪVI		2 943 959	2 587 895

¹ No 70. lappuses līdz 104. lappusei sniegtie skaidrojumi ir šo finanšu pārskatu neatņemama sastāvdaļa.

² Latvijas Bankas bilances posteņu 2006. gada beigās salīdzinājums ar pārrēķinātajiem 2006. gada finanšu pārskatu rādītājiem, ja 3. skaidrojumā aprakstītā grāmatvedības politika būtu piemērota jau 2006. gada finanšu pārskatu sagatavošanā, sniegts 41. skaidrojumā.

(turpinājums)		(gada beigās; tūkst. latu)	
PASĪVI	Skaidrojumi	2007	2006
ĀRZEMJU SAISTĪBAS		126 783	138 656
Ārvalstu konvertējamās valūtas	14	5 330	21 158
Starptautiskais Valūtas fonds	6	96 212	102 044
Citu starptautisko institūciju noguldījumi latos	15	6 049	1 348
Ārvalstu banku noguldījumi latos		35	448
Pārējās ārzemju saistības	16	19 157	13 658
LATI APGROZĪBĀ	17	1 049 473	1 073 851
VIETĒJĀS SAISTĪBAS		1 597 218	1 271 929
Kredītiestāžu noguldījumi	18	1 416 802	1 212 263
Valdības noguldījumi	19	171 241	49 818
Citu finanšu institūciju noguldījumi		4 876	6 308
Pārējās vietējās saistības	20, 21	4 299	3 540
KAPITĀLS UN REZERVES		170 485	103 459
Pamatkapitāls	22	25 000	25 000
Rezerves kapitāls	22	59 508	54 898
Pārvērtēšanas konts	22	34 513	16 442
Pārskata gada peļņa	22	51 464	6 586
Eiropas Savienības dāvinājums	22	–	533
KOPĀ PASĪVI		2 943 959	2 587 895
ĀRPUSBILANCES POSTEŅI	33		

Latvijas Bankas valde 2008. gada 26. februārī apstiprināja šos finanšu pārskatus, kas sniegti no 64. lappuses līdz 104. lappusei.

LATVIJAS BANKAS VALDE

M. Kālis

R. Jakovļevs

A. Ņikitins

H. Ozols

I. Posuma

PELŅAS UN ZAUDĒJUMU APRĒĶINS

66

LATVIJAS BANKAS 2007. GADA PĀRSKATS

(tūkst. latu)

	Skaidrojumi	2007	2006 ¹
PROCENTU UN TAMLĪDZĪGI IENĀKUMI			
Ārzemju operācijas		137 655	51 268
Ieguldījumu parāda vērtspapīros rezultāts		90 760	46 870
Procenti par noguldījumiem ārvalstu kredītiestādēs un citās ārvalstu finanšu institūcijās		10 625	5 268
Atvasināto finanšu instrumentu rezultāts		36 054	-1 081 ²
Starptautisko norēķinu bankas akciju dividendes		216	211
Vietējās operācijas		3 278	-3 167
Procenti par kredītiem kredītiestādēm		2 026	644
Ieguldījumu valdības vērtspapīros rezultāts		-	-3 811
Procenti par atvasinātajiem finanšu instrumentiem		1 252	-
PROCENTU IZDEVUMI			
Ārzemju operācijas		24 255	8
Procenti par noguldījumiem		5	8
Procenti par atvasinātajiem finanšu instrumentiem		24 250	-
Vietējās operācijas		36 122	20 188
Procenti par kredītiestāžu noguldījumiem		24 830	16 103
Procenti par valdības noguldījumiem		11 198	4 017
Procenti par citu finanšu institūciju noguldījumiem		94	68
TĪRIE PROCENTU UN TAMLĪDZĪGI IENĀKUMI	23	80 556	27 905
VALŪTAS MAIŅAS DARĪJUMU REALIZĒTĀ PEĻŅA	24	2 700	-
FINANŠU AKTĪVU UN POZĪCIJU VĒRTĪBAS SAMAZINĀJUMS	25	5 862	-

¹ Latvijas Bankas 2006. gada peļņas un zaudējumu aprēķina posteņu salīdzinājums ar pārrēķinātajiem 2006. gada finanšu pārskatu rādītājiem, ja 3. skaidrojumā aprakstītā grāmatvedības politika būtu piemērota jau 2006. gada finanšu pārskatu sagatavošanā, sniegts 41. skaidrojumā.

² Biržā tirgto procentu likmju nākotnes līgumu rezultāts, kas 2006. gada finanšu pārskatos uzrādīts peļņas un zaudējumu aprēķina postenī "Ieguldījumu parāda vērtspapīros rezultāts".

(turpinājums)		(tūkst. latu)	
	Skaidrojumi	2007	2006
CITI BANKAS DARBĪBAS IENĀKUMI	26	1 190	712
CITI BANKAS DARBĪBAS IZDEVUMI		27 120	22 031
Darba samaksa	27	12 587	10 207
Sociālās apdrošināšanas izdevumi	27	2 284	1 943
Banknošu drukāšanas un monētu kalšanas izdevumi	28	3 772	1 071
Pamatlīdzekļu nolietojums un nemateriālo aktīvu amortizācija	11, 13	3 628	4 077
Informācijas sistēmu uzturēšana un izmantošana		1 548	1 086
Finanšu un kapitāla tirgus komisijas darbības finansēšana		–	240
Pārējie bankas darbības izdevumi	29	3 301	3 407
PĀRSKATA GADA PEĻŅA		51 464	6 586

KOPĒJĀS ATZĪTĀS PEĻNAS UN ZAUDĒJUMU PĀRSKATS

68

LATVIJAS BANKAS 2007. GADA PĀRSKATS

		(tūkst. latu)	
	Skaidrojumi	2007	2006
PĀRVĒRTĒŠANAS REZULTĀTS			
Ārvalstu valūtas un zelta pārvērtēšanas rezultāts		3 813	-4 085
Atvasināto biržā netirgoto procentu likmju mijmaiņas līgumu pārvērtēšanas rezultāts		-98	-1 074
Vērtspapīru pārvērtēšanas rezultāts		8 494	8 268
Finanšu aktīvu un pozīciju vērtības samazinājums		5 862	-
TĪRAIS PĀRVĒRTĒŠANAS REZULTĀTS	22	18 071	3 109
PĀRSKATA GADA PEĻŅA		51 464	6 586
KOPĀ		69 535	9 695

NAUDAS PLŪSMAS PĀRSKATS

		(tūkst. latu)	
	Skaidrojumi	2007	2006
PAMATDARBĪBAS NAUDAS PLŪSMA			
Pārskata gada peļņa		51 464	6 586
Korekcijas nenaudas darījumu rezultātā	30 (1)	9 492	4 078
Bilances posteņu tīrās pārmaiņas	30 (1)	60 740	49 710
Tīrā naudas un tās ekvivalentu ieplūde pamatdarbības rezultātā		121 696	60 374
IEGULDĪŠANAS DARBĪBAS NAUDAS PLŪSMA			
Līdzdalības Eiropas Centrālajā bankā samazinājums		17	–
Starptautisko norēķinu bankas akciju dividendes		216	211
Pamatlīdzekļu iegāde		–3 038	–1 192
Nemateriālo aktīvu iegāde		–54	–360
Tīrā naudas un tās ekvivalentu aizplūde ieguldīšanas darbības rezultātā		–2 859	–1 341
FINANSĒŠANAS DARBĪBAS NAUDAS PLŪSMA			
Valsts ieņēmumos ieskaitītā peļņas daļa		–1 976	–2 918
Tīrā naudas un tās ekvivalentu aizplūde finansēšanas darbības rezultātā		–1 976	–2 918
TĪRĀ NAUDAS UN TĀS EKVIVALENTU IEPLŪDE		116 861	56 115
Nauda un tās ekvivalenti gada sākumā	30 (2)	123 946	67 831
Nauda un tās ekvivalenti gada beigās	30 (2)	240 807	123 946

1. PAMATDARBĪBA

Latvijas Banka ir Latvijas centrālā banka. Tā dibināta 1990. gada 31. jūlijā un darbojas saskaņā ar Latvijas Republikas likumu "Par Latvijas Banku".

Latvijas Bankas galvenais mērķis ir saglabāt cenu stabilitāti valstī. Saskaņā ar likumu "Par Latvijas Banku" tās svarīgākie uzdevumi ir:

- noteikt un īstenot monetāro politiku;
- pārvaldīt ārvalstu valūtas un zelta rezerves;
- emitēt nacionālo valūtu – banknotes un monētas;
- organizēt un nodrošināt starpbanku maksājumu sistēmas darbību un veicināt maksājumu sistēmas raitu darbību Latvijā;
- apkopot un publicēt finanšu statistikas datus un Latvijas maksājumu bilanci;
- pārstāvēt Latviju ārvalstu centrālajās bankās un starptautiskajās finanšu institūcijās;
- darboties kā Latvijas valdības finanšu aģentam.

Latvijas Banka, pildot savus uzdevumus un veicot kontroli saskaņā ar likumu "Par Latvijas Banku" un Kredītiestāžu likumu, neprasa un nepieņem norādījumus no valdības vai citām institūcijām. Latvijas Banka ir neatkarīga savu lēmumu pieņemšanā un to praktiskajā īstenošanā. Latvijas Bankas uzraudzību veic Latvijas Republikas Saeima.

Latvijas Banka nepiedalās komercdarbībā un savu darbību tās uzdevumu izpildes ietvaros galvenokārt finansē no ārvalstu valūtas un zelta rezervju pārvaldīšanas ienākumiem.

Latvijas Bankas centrālais birojs atrodas Rīgā, K. Valdemāra ielā 2A. Skaidrās naudas glabāšanu, apstrādi un apriti Latvijas Banka nodrošina, izmantojot tās filiāli Rīgā un reģionālās filiāles Daugavpilī, Liepājā un Rēzeknē.

2. RISKU PĀRVALDĪŠANA

Galvenie ar Latvijas Bankas darbību saistītie riski ir finanšu riski un pamatdarbības risks. Tāpēc Latvijas Bankas valde izveidojusi Latvijas Bankas padomes noteiktajiem pamatprincipiem un vadlīnijām atbilstošu risku pārvaldības sistēmu, kas nepārtraukti tiek pilnveidota, ievērojot finanšu tirgus un Latvijas Bankas darbības attīstību. Latvijas Bankas finanšu risku un pamatdarbības riska pārvaldīšanu pārbauda Iekšējā audita pārvalde. Minēto risku pārvaldīšanu pārbauga Latvijas Bankas drošības uzraudzības komisija un Latvijas Bankas revīzijas komiteja, kurās darbojas Latvijas Bankas padomes locekļi.

FINANŠU RISKI

Nozīmīgākie finanšu riski, kam ikdienā pakļauta Latvijas Banka, ir tirgus risks (cenas, procentu likmju un valūtas risks), kredītrisks un likviditātes risks.

Latvijas Banka ar tās ārvalstu valūtas un zelta rezervēm (tālāk tekstā – ārvalstu rezerves) saistītos finanšu riskus pārvalda saskaņā ar Latvijas Bankas padomes apstiprinātajām "Latvijas Bankas ārvalstu rezervju pārvaldīšanas vadlīnijām" (tālāk tekstā – vadlīnijas). Ārvalstu rezervju pārvaldīšana tiek veikta atbilstoši vadlīnijās noteiktajiem pamatprincipiem, kas ietver ārvalstu rezervju vērtības saglabāšanu, to likviditātes nodrošināšanu un ienākumu gūšanu pieļaujamā riska ietvaros, nenākot pretrunā ar Latvijas Bankas īstenotās monetārās politikas mērķiem.

Ārvalstu rezerves tiek pārvaldītas, tās sagrupējot dažādos ieguldījumu portfeļos. Piesaistīto rezervju portfeļos ietver ārvalstu rezervju daļu, kam atbilst Latvijas

Bankas saistības ārvalstu valūtā pret citām institūcijām. Atsevišķos ieguldījumu portfeļos tiek pārvaldītas zelta rezerves, Latvijas Bankas pašas pārvaldītās ārvalstu valūtas rezerves, kā arī katram ārējam ārvalstu rezervju pārvaldītājam nodotās ārvalstu valūtas rezerves.

Katram ieguldījumu portfeļa veidam vadlīnijās noteikti neitrālā portfeļa parametri, kas raksturo attiecīgā ieguldījumu portfeļa ienesīguma mērķi un finanšu risku pieņemamo lielumu (līmeni), kā arī atspoguļo minēto ieguldījumu mērķa struktūru. Tirgus operāciju pārvaldes Riska vadības daļa katru darbadienu kontrolē ārvalstu rezervju atbilstību vadlīnijās noteiktajām prasībām.

Finanšu risku pārvaldīšanai Latvijas Bankā izveidota Investīciju komiteja, kas vadlīniju ietvaros izstrādā ieguldījumu pārvaldīšanas stratēģiju, apstiprina ieguldījumu veikšanas taktiku un nosaka detalizētākus finanšu risku limitus. Investīciju komiteja reizi ceturksnī pārskata ieguldījumu stratēģiju, bet reizi nedēļā saņem un izvērtē ārvalstu rezervju ieguldījumu portfeļu vadītāju ziņojumus par notikumiem finanšu tirgos un viņu sagatavotās nākotnes attīstības prognozes, kā arī apstiprina ārvalstu rezervju pārvaldīšanas taktiku nākamajai nedēļai.

TIRGUS RISKS

Tirgus risks raksturo iespēju ciest zaudējumus finanšu tirgus faktoru (piemēram, procentu likmju vai valūtas kursu) nelabvēlīgu pārmaiņu dēļ. Procentu likmju risku, kas rodas galvenokārt no procentu likmju maiņai pakļautajiem finanšu instrumentiem, Latvijas Banka pārvalda, izmantojot katram ieguldījumu portfelim atsevišķi noteikto modificētā procentu likmju riska indeksa (*modified duration*) limitu. Procentu likmju risku Latvijas Bankai galvenokārt rada ieguldījumi ārvalstu parāda vērtspapīros un atvasinātajos procentu likmju finanšu instrumentos, kas izmantoti ārvalstu rezervju pārvaldīšanas ietvaros.

Latvijas Banka kontrolē valūtas risku, nosakot atklāto ārvalstu valūtas pozīciju limitus. Saskaņā ar Latvijas Bankas īstenoto valūtas kursa politiku ārvalstu rezervju portfeļu, izņemot piesaistīto rezervju portfeļus, neitrālā portfeļa valūta ir eiro. Piesaistīto rezervju portfeļiem neitrālo valūtas struktūru veido atbilstoši attiecīgo saistību parametriem. Novirzes no neitrālās valūtas struktūras rada atklāto valūtas pozīciju. Saskaņā ar vadlīnijām nav pieļaujamas būtiskas novirzes no neitrālās pozīcijas, tāpēc valūtas kursa riskam Latvijas Banka pakļauta minimāli.

Tirgus operāciju pārvaldes Riska vadības daļa katru darbadienu kontrolē ieguldījumu portfeļu modificētā procentu likmju riska indeksa un atklāto valūtu pozīciju atbilstību vadlīnijām un attiecīgajiem Investīciju komitejas lēmumiem.

Papildus tam ārvalstu valūtas rezervju portfeļu, izņemot piesaistīto rezervju portfeļus, kopējais tirgus risks tiek ierobežots, nosakot maksimāli pieļaujamo portfeļa ienesīguma sekošanas novirzi (*tracking error*). To aprēķina, pamatojoties uz ieguldījumu portfeļa un attiecīgā neitrālā portfeļa ienesīguma starpības standartnovirzi.

Latvijas Banka ar ārvalstu rezervēm saistīto tirgus risku ierobežo, veicot ieguldījumus tikai to OECD valstu valūtās denominētajos finanšu instrumentos, kurām piešķirts noteikts kredītreitings.

Latvijas Banka neierobežo ar vietējiem finanšu aktīviem saistīto procentu likmju risku, lai nenonāktu pretrunā ar tās īstenotās monetārās politikas mērķiem.

Latvijas Bankas pakļautība tirgus riskam (stāvoklis 2007. gada un 2006. gada beigās) atspoguļota 35. un 36. skaidrojumā.

KREDĪTRISKS

Kredītrisks raksturo iespēju ciest zaudējumus darījuma partnera saistību neizpildes dēļ. Latvijas Bankai kredītrisks galvenokārt rodas, veicot ieguldījumus ārvalstu parāda vērtspapīros un naudas un zelta īstermiņa noguldījumos, kā arī izsniedzot īstermiņa kredītus iekšzemes kredītiestādēm.

Latvijas Banka ierobežo ar ieguldījumiem ārvalstu parāda vērtspapīros un naudas un zelta īstermiņa noguldījumos saistīto kredītrisku, vadlīnijās nosakot limitus ieguldījumiem ar dažādu kredīt kvalitāti. Kredīt kvalitāte tiek noteikta, pamatojoties uz starptautisko kreditreitingu aģentūru *Fitch Ratings*, *Moody's Investors Service* un *Standard & Poor's* noteiktajiem kreditreitingiem. Ierobežojumi noteikti arī maksimālajam ieguldījumu apjomam vienas grupas finanšu instrumentos, kā arī ar vienu partneri noslēgto un viena emitenta emitēto finanšu instrumentu apjomam. Lai kontrolētu ar Latvijas Bankas ārzemju operācijām saistīto kredītrisku, Tirgus operāciju pārvaldes Riska vadības daļa katru darbadienu uzrauga esošā kredītriska atbilstību vadlīnijām.

Iekšzemes kredītiestādēm izsniegtie īstermiņa kredīti nodrošināti ar Latvijas valsts iekšējā aizņēmuma vērtspapīriem (tālāk tekstā – valdības vērtspapīri) un tādiem privātā sektora parāda vērtspapīriem, kuri atrodas publiskā apgrozībā, kuri iekļauti vērtspapīru sarakstā atbilstoši Latvijas Bankas padomes noteiktajām prasībām. Tirgus operāciju pārvalde regulāri kontrolē minētajā vērtspapīru sarakstā iekļauto vērtspapīru emitentu reitingu atbilstību Latvijas Bankas padomes noteiktajām prasībām, kā arī attiecīgo kredītu nodrošinājuma pietiekamību. Latvijas Bankas pakļautība kredītriskam (stāvoklis 2007. gada un 2006. gada beigās) atspoguļota 38.–40. skaidrojumā.

LIKVIDITĀTES RISKS

Likviditātes risks raksturo iespēju, ka saistības netiks izpildītas laikus un nebūs iespējams atsavināt aktīvus tuvu to patiesajai vērtībai. Latvijas Banka pārvalda likviditātes risku, ārvalstu valūtas rezerves ieguldot likvidos starptautisko institūciju, ārvalstu valdību un korporatīvā sektora emitētajos parāda vērtspapīros un citos finanšu instrumentos, bet zelta rezerves – īstermiņa noguldījumos ārvalstu finanšu institūcijās. Ieguldījumi tiek veikti tā, lai nodrošinātu Latvijas Bankas saistību savlaicīgu izpildi. Latvijas Bankas naudas un tās ekvivalentu struktūra atspoguļota 30. skaidrojumā. Latvijas Bankas aktīvu un saistību likviditātes struktūra 2007. gada un 2006. gada beigās atspoguļota 37. skaidrojumā.

Latvijas Banka pārvalda likviditātes risku, arī nosakot ierobežojumus ieguldījumu maksimālajam apjomam vienas grupas finanšu instrumentos, kā arī viena emitenta finanšu instrumentu apjomam.

PAMATDARBĪBAS RISKS

Pamatdarbības risks raksturo iespēju ciest finansiālus un nefinansiālus zaudējumus sakarā ar darbības neparedzētu pārtraukšanu, informācijas nesankcionētu izmantošanu vai Latvijas Bankas darbinieku, informācijas, informācijas sistēmu un tehnisko resursu vai materiālo vērtību fiziskajiem apdraudējumiem.

Latvijas Bankas drošības politikas mērķi un pamatprincipus nosaka Latvijas Bankas padome. Tās apstiprinātā "Latvijas Bankas drošības politika" aptver risku pārvaldīšanu, darbības nepārtrauktības pārvaldīšanu, informācijas un informācijas sistēmu drošību un fizisko drošību un reglamentē nepārtrauktu un drošu Latvijas Bankas uzdevumu veikšanu.

Latvijas Bankas risku pārvaldīšanas kārtību nosaka Latvijas Bankas valde. Tās apstiprinātie "Latvijas Bankas risku pārvaldīšanas noteikumi" aptver risku apzinā-

šanas, dokumentēšanas, novērtēšanas un ierobežošanas kārtību. Latvijas Bankas pamatdarbības riska pārvaldīšanu koordinē Latvijas Bankas risku pārvaldīšanas vadītājs.

Lai ierobežotu ar drošību un informācijas sistēmām saistīto pamatdarbības risku, Latvijas Bankā darbojas Latvijas Bankas darbības risku ekspertu grupa, kuras galvenais uzdevums ir sniegt Latvijas Bankas valdei atzinumus par identificētajiem Latvijas Bankas darbības riskiem, ierosinot pasākumus minēto risku ierobežošanai, un Latvijas Bankas informācijas sistēmu vadības komiteja, kas regulāri izvērtē ar informācijas sistēmām saistītā pamatdarbības riska vadības sistēmu.

Lai nodrošinātu informācijas konfidencialitāti, pieejamību un integritāti, iekšējās kontroles sistēmas ietvaros tiek klasificēta informācija un tās tehniskie resursi. Latvijas Bankā noteikti informācijas un informācijas sistēmu īpašnieki, kas atbild par attiecīgās informācijas vai informācijas sistēmu klasificēšanu, risku analīzi, aizsardzību un pieejas tiesību un lietošanas kārtības noteikšanu.

Latvijas Bankas darbības nepārtrauktības pārvaldīšanas vispārējā kārtība noteikta Latvijas Bankas padomes apstiprinātajā "Latvijas Bankas darbības nepārtrauktības pārvaldīšanas kārtībā". Latvijas Bankā izveidota arī darbības nepārtrauktības pārvaldīšanas sistēma, kas nodrošina savlaicīgu incidentu un ārkārtas situāciju apstākļu apzināšanu un novēršanu, priekšlikumu izstrādāšanu incidentu un ārkārtas situāciju novēršanai nākotnē, darbinieku mācības un izglītošanu, kā arī rīcības plānu darbības nepārtrauktības nodrošināšanai testēšanu un aktualizēšanu. Latvijas Bankas incidentu un ārkārtas situāciju pārvaldīšanu veic Latvijas Bankas valde. Tās apstiprinātā "Latvijas Bankas incidentu un ārkārtas situāciju pārvaldīšanas kārtība" ietver incidentu un ārkārtas situāciju savlaicīgas apzināšanas un saskaņotas un efektīvas Latvijas Bankas struktūrvienību rīcības kārtību incidentu un ārkārtas situāciju gadījumā.

Latvijas Bankā ir noteiktas Latvijas Bankas funkcijas, kuru izpildes pārtraukums var izraisīt ārkārtas situāciju, šo funkciju maksimāli pieļaujamie piespiedu pārtraukuma laiki un funkciju izpildes nodrošināšanai izmantotie kritiskie resursi. Latvijas Bankas valde periodiski pārskata un izvērtē šo funkciju un kritisko resursu sarakstu, kā arī novērtē bankas darbības nodrošināšanai ārkārtas situācijā nepieciešamo resursu pietiekamību un pieejamību.

Lai uzlabotu Latvijas Bankas darba organizāciju un mazinātu pamatdarbības risku, Latvijas Banka izveidojusi un nepārtraukti attīsta kvalitātes vadības sistēmu atbilstoši kvalitātes vadības sistēmas standartam ISO 9001:2000.

Kopējā pamatdarbības riska ierobežošanas ietvaros Latvijas Banka ir apdrošināta pret noteiktiem pamatdarbības riska veidiem.

3. NOZĪMĪGĀKIE GRĀMATVEDĪBAS PRINCIPI

Šajā skaidrojumā sniegts finanšu pārskatu sagatavošanā izmantoto nozīmīgāko Latvijas Bankas grāmatvedības principu īss apraksts.

GRĀMATVEDĪBAS POLITIKAS MAIŅA

Latvijas Bankas padome 2007. gada janvārī apstiprināja "Latvijas Bankas finanšu grāmatvedības politiku", kas nosaka, ka tos notikumus un Latvijas Bankas finanšu darījumus, kuri saistīti ar monetārās politikas īstenošanu un ārvalstu rezervju pārvaldīšanu, grāmato saskaņā ar grāmatvedības pamatprincipiem, kas noteikti ECB 2006. gada 10. novembra Pamatnostādnē ECB/2006/16 par grāmatvedības un fi-

nanšu pārskatu sniegšanas Eiropas Centrālo banku sistēmā tiesisko regulējumu, vienlaikus ievērojot to, ka Latvijas Banka nav Eirosistēmas dalībniece.

Minētie grāmatvedības principi piemēroti perspektīvi no 2007. gada 1. janvāra.

Grāmatvedības politikas pārmaiņu būtība ir šāda:

- a) vērtspapīru amortizētā diskonta vai prēmijas summa atzīta peļņas un zaudējumu aprēķinā kā procentu ienākumi. 2006. gada finanšu pārskatos vērtspapīru diskonta vai prēmijas summa iekļauta vērtspapīru pārvērtēšanas rezultātā aprēķinātajā vērtības korekcijā un līdz šo vērtspapīru atsavināšanai uzrādīta bilances postenī "Pārvērtēšanas kots";
- b) biržā netirgotie valūtas maiņas nākotnes līgumi un valūtas mijmaiņas līgumi novērtēti, katras darījuma puses tagadnes (*spot*) ekvivalentu pārrēķinot latos saskaņā ar Latvijas Bankas noteikto attiecīgās ārvalstu valūtas kursu pārskata perioda beigās. 2006. gada finanšu pārskatos šie darījumi novērtēti patiesajā vērtībā, diskontētās naudas plūsmas pārrēķinot latos saskaņā ar Latvijas Bankas noteikto attiecīgās ārvalstu valūtas kursu pārskata perioda beigās;
- c) biržā netirgotajiem valūtas maiņas nākotnes līgumiem un valūtas mijmaiņas līgumiem starpība starp šo līgumu tagadnes valūtas kursu un nākotnes (*forward*) valūtas kursu atzīta peļņas un zaudējumu aprēķinā kā procentu ienākumi vai izdevumi. 2006. gada finanšu pārskatos minētā valūtas kursu starpība uzrādīta bilances postenī "Pārvērtēšanas kots" kopējās attiecīgo darījumu patiesās vērtības novērtēšanas ietvaros;
- d) biržā netirgoto procentu likmju mijmaiņas līgumu procenti atzīti peļņas un zaudējumu aprēķinā kā procentu ienākumi un procentu izdevumi. 2006. gada finanšu pārskatos minētie procenti uzrādīti bilances postenī "Pārvērtēšanas kots" kopējās attiecīgo darījumu patiesās vērtības novērtēšanas ietvaros;
- e) peļņas un zaudējumu aprēķinā atzīta realizētā peļņa un zaudējumi no ārvalstu valūtas maiņas darījumiem. 2006. gada finanšu pārskatos kopējais ārvalstu valūtas maiņas darījumu rezultāts uzrādīts bilances postenī "Pārvērtēšanas kots";
- f) vērtspapīru, biržā netirgoto procentu likmju mijmaiņas līgumu un kopējās valūtas pozīcijas nerealizētos zaudējumus gada beigās ietver peļņas un zaudējumu aprēķinā, ja tie pārsniedz attiecīgā finanšu instrumenta vai valūtas pozīcijas iepriekš aprēķināto pārvērtēšanas peļņu, bet nerealizēto peļņu uzrāda bilances postenī "Pārvērtēšanas kots". 2006. gada finanšu pārskatos minēto finanšu instrumentu nerealizētie zaudējumi uzrādīti bilances postenī "Pārvērtēšanas kots".

Lai konsekventi atzītu 2006. gada 31. decembrī spēkā esošo Latvijas Bankas finanšu instrumentu peļņu vai zaudējumus, piemēroti šādi pārejas noteikumi:

- a) atvasināto finanšu instrumentu novērtējuma atšķirības, kas rodas, pirmo reizi piemērojot Latvijas Bankas finanšu grāmatvedības politiku, grāmatotas bilances postenī "Pārvērtēšanas kots";
- b) atzīstot atvasināto finanšu instrumentu peļņu vai zaudējumus peļņas un zaudējumu aprēķinā vai bilances postenī "Pārvērtēšanas kots", šī peļņa vai zaudējumi ieskaitīti ar pārvērtēšanas rezultātu, kas par attiecīgajiem finanšu instrumentiem līdz 2006. gada 31. decembrim uzkrāts bilances postenī "Pārvērtēšanas kots";
- c) vērtspapīru pārvērtēšanas rezultāts, kas līdz 2006. gada 31. decembrim uzkrāts bilances postenī "Pārvērtēšanas kots", atzīts peļņas un zaudējumu aprēķinā, ņemot vērā vērtspapīru atsavināšanas apjomu;
- d) tirgus cenas un ārvalstu valūtas kursi, kas ir spēkā grāmatvedības politikas maiņas brīdī, uzskatāmi par finanšu aktīvu un finanšu saistību vidējo iegādes vērtību.

2007. gada novembrī tika mainīta jubilejas un piemiņas monētu grāmatvedības politika, nosakot, ka emitēto jubilejas un piemiņas monētu nominālvērtību neietver bilances saistībās. Jubilejas un piemiņas monētu pārdošanas ienākumus atzīst peļ-

ņas un zaudējumu aprēķinā to rašanās brīdī. Grāmatvedības princips piemērots perspektīvi no 2007. gada 1. janvāra.

2006. gada finanšu pārskatu rādītāju salīdzinājums ar attiecīgajiem rādītājiem, kas pārreķināti grāmatvedības politikas maiņas rezultātā, sniegts 41. skaidrojumā.

FINANŠU PĀRSKATU SAGATAVOŠANAS PAMATS

Finanšu pārskati sagatavoti saskaņā ar Latvijas Bankas padomes apstiprināto "Latvijas Bankas finanšu grāmatvedības politiku" un likumu "Par Latvijas Banku".

"Latvijas Bankas finanšu grāmatvedības politika" nosaka, ka tos notikumus un Latvijas Bankas finanšu darījumus, kuri saistīti ar monetārās politikas īstenošanu un ārvalstu rezervju pārvaldīšanu, grāmato saskaņā ar grāmatvedības pamatprincipiem, kas noteikti ECB 2006. gada 10. novembra Pamatnostādnē ECB/2006/16 par grāmatvedības un finanšu pārskatu sniegšanas Eiropas Centrālo banku sistēmā tiesisko regulējumu.

Grāmatvedības politikas izklāsts sniegts 3. skaidrojumā.

FINANŠU PĀRSKATU POSTEŅU NOVĒRTĒŠANAS PAMATS

Finanšu pārskati sagatavoti saskaņā ar sākotnējo izmaksu grāmatvedības principu, izņemot zeltu, parāda vērtspāpius un atvasinātos procentu likmju finanšu instrumentus, kas novērtēti patiesajā vērtībā.

APLĒŠU IZMANTOŠANA

Finanšu pārskatu sagatavošanā veiktas aplēses un izdarīti pieņēmumi, kas ietekmē atsevišķu finanšu pārskatos uzrādīto aktīvu, saistību un iespējamo saistību apmēru. Notikumi nākotnē var ietekmēt minētās aplēses un pieņēmumus. Šādu aplēšu un pieņēmumu maiņas ietekme tiek uzrādīta pārskata gada un turpmāko gadu, uz kuriem tā attiecas, finanšu pārskatos.

ĀRVALSTU VALŪTU NOVĒRTĒJUMS

Darījumi ārvalstu valūtās grāmatoti latos pēc Latvijas Bankas noteiktā attiecīgās ārvalstu valūtas kursa darījuma dienā. Monetārie aktīvi un saistības ārvalstu valūtās izteiktas latos pēc Latvijas Bankas noteiktā attiecīgās ārvalstu valūtas kursa pārskata perioda beigās. Nemonetārie posteņi, kas novērtēti sākotnējo vai amortizēto izmaksu vērtībā, izteikti latos pēc Latvijas Bankas noteiktā attiecīgās ārvalstu valūtas kursa darījuma dienā. Ņemot vērā lata piesaisti eiro, Latvijas Banka ārvalstu valūtu kursu nosaka, pamatojoties uz informācijas sistēmā *Reuters* kotēto eiro kursu attiecībā pret ASV dolāru un ASV dolāra kursu attiecībā pret pārējām ārvalstu valūtām.

Darījumus ārvalstu valūtās iekļauj kopējā attiecīgās valūtas pozīcijā. Darījumi ārvalstu valūtā, kuri samazina attiecīgo valūtas pozīciju, rada realizēto peļņu vai zaudējumus. Darījumu ārvalstu valūtā un valūtas pozīcijas pārvērtēšanas rezultātā aprēķinātā peļņa vai zaudējumi iekļauti peļņas un zaudējumu aprēķinā vai bilances posteņi "Pārvērtēšanas konts" saskaņā ar 3. skaidrojuma sadaļā "Finanšu instrumentu peļņas un zaudējumu atzīšana" aprakstītajiem principiem.

2007. un 2006. gada beigās bilances sagatavošanā izmantotie Latvijas Bankas noteiktie nozīmīgāko ārvalstu valūtu un zelta kursi latos ir šādi.

	(gada beigās)		
	2007	2006	Pārmaiņas (%)
Eiro (EUR)	0.702804	0.702804	–
ASV dolārs (USD)	0.484	0.536	–9.7
Japānas jena (JPY)	0.00424	0.00451	–6.0
Zelts (XAU)	398.591	336.421	18.5
Speciālās aizņēmuma tiesības (XDR)	0.759	0.805	–5.7

FINANŠU AKTĪVU UN FINANŠU SAISTĪBU ATZĪŠANA UN ATZĪŠANAS PĀRTRAUKŠANA

Finanšu aktīvi un finanšu saistības tiek atzītas bilancē tad, kad Latvijas Banka kļuvusi par attiecīgajā finanšu darījumā iesaistīto personu. Finanšu aktīvu pirkšana vai pārdošana parastajā veidā tiek atzīta un atzīšana tiek pārtraukta norēķinu dienā.

Finanšu aktīvu atzīšana tiek pārtraukta, kad beidzas vai ir nodotas līgumā noteiktās tiesības uz naudas plūsmām, kas izriet no attiecīgā finanšu aktīva, tādējādi ar to saistītie riski un tiesības uz atlīdzību ir nodotas un Latvijas Banka nesaglabā kontroli pār aktīvu. Finanšu saistību atzīšana tiek pārtraukta, kad attiecīgās saistības tiek dzēstas.

FINANŠU AKTĪVU UN FINANŠU SAISTĪBU PATIESĀ VĒRTĪBA

Patiesā vērtība ir aplēstā naudas summa, par kādu finanšu aktīvus iespējams apmaiņīt vai finanšu saistības iespējams dzēst darījumā, kas atbilst savstarpēji nesaistītu personu darījumu nosacījumiem un noslēgts starp labi informētām un ieinteresētām personām.

Finanšu instrumentu patieso vērtību Latvijas Banka nosaka, pamatojoties uz tirgus cenām vai diskontētajām naudas plūsmām. Diskontētās naudas plūsmas tiek modelētas, pamatojoties uz kotētajām finanšu instrumentu tirgus cenām un naudas tirgus procentu likmēm.

Latvijas Bankas finanšu aktīvu un finanšu saistību patiesā vērtība 2007. gada un 2006. gada beigās būtiski neatšķīrās no bilancē uzrādītās vērtības.

FINANŠU AKTĪVU UN FINANŠU SAISTĪBU IESKAITS

Finanšu aktīvu un finanšu saistību ieskaitu veic un finanšu pārskatos tiro atlikumu uzrāda tikai tad, ja iepriekš noslēgts līgums par finanšu aktīvu un finanšu saistību ieskaitu un paredzēta vienlaicīga attiecīgo aktīvu atsavināšana un saistību dzēšana.

ZELTS

Zelta rezerves bilancē uzrādītas to tirgus vērtībā.

Zelta rezervju pārvērtēšanas rezultātā aprēķinātā peļņa vai zaudējumi iekļauti peļņas un zaudējumu aprēķinā vai bilances posteņi "Pārvērtēšanas konts" saskaņā ar 3. skaidrojuma sadaļā "Finanšu instrumentu peļņas un zaudējumu atzīšana" minētajiem principiem.

VĒRTSPAPĪRI

Ārvalstu emitentu parāda vērtspapīri un Latvijas valdības vērtspapīri atspoguļoti bilancē to patiesajā vērtībā.

Vērtspapīru procenti, t.sk. prēmija un diskonts, atzīti peļņas un zaudējumu aprēķinā kā procentu ienākumi. Vērtspapīru darījumu un pārvērtēšanas rezultātā aprēķinātā peļņa vai zaudējumi iekļauti peļņas un zaudējumu aprēķinā vai bilances postenī "Pārvērtēšanas konts" saskaņā ar 3. skaidrojuma sadaļā "Finanšu instrumentu peļņas un zaudējumu atzišana" aprakstītajiem principiem.

LĪGUMI PAR VĒRTSPAPĪRU PIRKŠANU AR ATPĀRDOŠANU

Līgumi par vērtspapīru pirkšanu ar atpārdošanu atspoguļoti kā finansēšanas darījumi. Vērtspapīri, kas nopirkti saskaņā ar līgumiem par vērtspapīru pirkšanu ar atpārdošanu, nav uzrādīti Latvijas Bankas bilancē. Vērtspapīru pirkšanas rezultātā samaksātie naudas līdzekļi uzrādīti Latvijas Bankas bilancē to nominālvērtībā attiecīgi kā prasības pret iekšzemes kredītiestādēm vai kā prasības pret ārvalstu kredītiestādēm un citām ārvalstu finanšu institūcijām.

Starpība starp vērtspapīru pirkšanas un atpārdošanas cenu atzīta peļņas un zaudējumu aprēķinā kā procentu ienākumi attiecīgā līguma darbības laikā.

LĪGUMI PAR VĒRTSPAPĪRU PĀRDOŠANU AR ATPIRKŠANU

Līgumi par vērtspapīru pārdošanu ar atpirkšanu atspoguļoti kā finansēšanas darījumi. Vērtspapīri, kas pārdoti saskaņā ar līgumiem par vērtspapīru pārdošanu ar atpirkšanu, uzrādīti attiecīgajā Latvijas Bankas bilances postenī kopā ar pārējiem šajos darījumos neiesaistītajiem vērtspapīriem. Vērtspapīru pārdošanas rezultātā saņemtie naudas līdzekļi atspoguļoti bilancē to nominālvērtībā kā saistības pret vērtspapīru pircēju.

Starpība starp vērtspapīru pārdošanas un atpirkšanas cenu atzīta peļņas un zaudējumu aprēķinā kā procentu izdevumi attiecīgā līguma darbības laikā.

KREDĪTI KREDĪTIESTĀDĒM, NOGULDĪJUMI UN TAMLĪDZĪGAS FINANŠU PRASĪBAS UN FINANŠU SAISTĪBAS

Kredīti kredītiestādēm, noguldījumi un tamlīdzīgas finanšu prasības un finanšu saistības bilancē uzrādītas to nominālvērtībā.

LĪDZDALĪBA KAPITĀLĀ

Līdzdalība kapitālā ietver Latvijas Bankas ilgtermiņa ieguldījumus pašu kapitāla instrumentos. Latvijas Bankai nevienā institūcijā nav kontroles vai būtiskas ietekmes, tāpēc līdzdalība kapitālā netiek uzskaitīta kā ieguldījums meitassabiedrībā vai asociētajā sabiedrībā. Šiem pašu kapitāla instrumentiem nav kotētas tirgus cenas aktīvā tirgū un to patieso vērtību nevar ticami novērtēt, tāpēc tie atspoguļoti bilancē sākotnējo izmaksu vērtībā. Līdzdalības kapitālā palielinājumu vai samazinājumu jaunu pašu kapitāla instrumentu iegādes vai pārdošanas rezultātā atzīst, ievērojot sākotnējo izmaksu vērtības principu.

ATVASINĀTIE FINANŠU INSTRUMENTI

Latvijas Banka veic darījumus ar biržā netirgotajiem valūtas maiņas nākotnes līgumiem, valūtas un procentu likmju mijmaiņas līgumiem un biržā tirgotajiem procentu likmju nākotnes līgumiem, kuru līgumvērtība vai nosacītā vērtība uzrādīta ārpusbilances posteņos. Biržā netirgotos valūtas maiņas nākotnes līgumus un valūtas mijmaiņas līgumus darījuma dienā iekļauj kopējā attiecīgās valūtas pozīcijā pēc darījuma tagadnes kursa un uzrāda bilancē latos pēc Latvijas Bankas noteiktā attiecīgās ārvalstu valūtas kursa pārskata perioda beigās. Pārējos atvasinātos finanšu instrumentus uzrāda bilancē patiesajā vērtībā.

Atvasināto finanšu instrumentu procenti, t.sk. biržā netirgoto valūtas maiņas nākotnes līgumu un valūtas mijmaiņas līgumu starpība starp šo līgumu tagadnes un

nākotnes valūtas kursu, atzīti peļņas un zaudējumu aprēķinā kā procentu ienākumi vai izdevumi. Biržā tirgoto procentu likmju nākotnes līgumu patiesās vērtības pārmaiņu rezultātā gūtā peļņa vai radušies zaudējumi iekļauti peļņas un zaudējumu aprēķinā attiecīgo norēķinu veikšanas brīdī. Pārējo atvasināto finanšu instrumentu patiesās vērtības pārmaiņu rezultātā aprēķinātā peļņa vai zaudējumi ietverti peļņas un zaudējumu aprēķinā vai bilances postenī "Pārvērtēšanas kots" saskaņā ar 3. skaidrojuma sadaļā "Finanšu instrumentu peļņas un zaudējumu atzīšana" aprakstītajiem principiem.

UZKRĀTIE PROCENTU IENĀKUMI UN IZDEVUMI

Uzkrātie procentu ienākumi par ārvalstu emitentu parāda vērtspapīriem un Latvijas valdības vērtspapīriem uzrādīti attiecīgi bilances postenī "Ārvalstu konvertējamās valūtas" vai "Valdības vērtspapīri". Uzkrātie procentu ienākumi un izdevumi par pārējiem finanšu instrumentiem uzrādīti bilanci attiecīgajos pārējo aktīvu vai pārējo saistību postēšos.

PAMATLĪDZEKLĪ

Pamatlīdzekļi ir materiāli ilgtermiņa ieguldījumi, kuru lietderīgās lietošanas laiks ir ilgāks par 1 gadu. Šie aktīvi tiek izmantoti pakalpojumu sniegšanai, kā arī citu pamatlīdzekļu uzturēšanas un Latvijas Bankas darbības nodrošināšanas vajadzībām.

Pamatlīdzekļi uzrādīti bilanci sākotnējo izmaksu vērtībā, no kuras atskaitīts uzkrātais nolietojums un vērtības samazinājums.

Nolietojumu aprēķina noteiktajā pamatlīdzekļa lietderīgās lietošanas laikā pēc lineārās metodes. Būvniecības vai sagatavošanas stadijā esošajiem pamatlīdzekļiem, zemei un mākslas priekšmetiem nolietojums netiek rēķināts.

Pamatlīdzekļu nolietojums aprēķināts atbilstoši šādām gada likmēm.

	(%)	
	2007	2006
Ēkas		
– būvkonstrukcijas	1	1
– ārējā apdare	5	5
– iekšējā apdare	5–20	5–20
– inženierkomunikācijas	5	5
– pārējās sastāvdaļas	10–20	10–20
Teritorijas labiekārtošana	10	10
Transportlīdzekļi	10	10–20
Biroja mēbeles	10	10
Datortehnika	20–33	20–33
Pārējā biroja elektrotehnika	20	20
Naudas apstrādes iekārtas	10–20	10–20
Darbarīki	50	50
Pārējie pamatlīdzekļi	7–20	10–20

Saskaņā ar vispārpieņemtajiem risku ierobežojošo darījumu uzskaites principiem atsevišķu pamatlīdzekļu sākotnējo izmaksu vērtībā ietverts ar to izveidi saistīto valūtas risku ierobežojošo finanšu darījumu efektīvais rezultāts.

Pamatlīdzekļu uzturēšanas un remonta izdevumi ietverti peļņas un zaudējumu aprēķinā to rašanās brīdī.

Saskaņā ar Valsts un pašvaldību mantas atsavināšanas likumu Latvijas Banka atsavina pamatlīdzekļus valsts un pašvaldības iestādēm bez atlīdzības. Pamatlīdzekļu atsavināšanas zaudējumi noteikti, pamatojoties uz pamatlīdzekļu uzskaites vērtību to atsavināšanas brīdī, un ietverti peļņas un zaudējumu aprēķina postenī "Pārējie bankas darbības izdevumi".

NEMATERIĀLIE AKTĪVI

Nemateriālie aktīvi ir nemateriāli ilgtermiņa ieguldījumi, kuru lietderīgās lietošanas laiks ir ilgāks par 1 gadu. Nemateriālie aktīvi ietver programmatūru lietošanas tiesības un citas tiesības.

Nemateriālie aktīvi uzrādīti bilancē to sākotnējo izmaksu vērtībā, no kuras atskaitīta uzkrātā amortizācija un vērtības samazinājums.

Attiecīgo tiesību iegādes izmaksu amortizāciju aprēķina to lietderīgās lietošanas laikā, bet ne ilgāk par 10 gadiem, izmantojot lineāro metodi.

Latvijas Bankas veiktās programmatūru izstrādes izmaksas tiek atzītas peļņas un zaudējumu aprēķinā to rašanās brīdī.

AKTĪVU VĒRTĪBAS SAMAZINĀŠANĀS

Lai noteiktu aktīvu vērtības samazināšanās pazīmes, Latvijas Bankas attiecīgās struktūrvienības regulāri novērtē to Latvijas Bankas aktīvu kvalitāti, kuri nav novērtēti patiesajā vērtībā. Atklājot aktīvu vērtības samazināšanās pazīmes, attiecīgajam aktīvam tiek aplēsta atgūstamā vērtība un, ja atgūstamā vērtība ir mazāka par attiecīgā aktīva uzskaites vērtību, izveidoti atbilstoši uzkrājumi. Šos uzkrājumus atzīst peļņas un zaudējumu aprēķinā, attiecīgi samazinot aktīva uzskaites vērtību.

LATI APGROZĪBĀ

Latvijas Bankas emitētās un apgrozībā esošās latu banknotes un monētas, izņemot zelta apgrozības monētas un jubilejas un piemiņas monētas, uzrādītas bilances postenī "Lati apgrozībā" to nominālvērtībā. Balances postenis "Lati apgrozībā" atspoguļo Latvijas Bankas saistības pret šo banknošu un monētu turētājiem.

ZELTA APGROZĪBAS MONĒTAS

Latvijas Bankas naudas glabātavās esošās 999. raudzes zelta apgrozības monētas uzrādītas bilances postenī "Pārējie vietējie aktīvi", jo to nominālvērtību nodrošina monētās esošais zelts. Bilancē šīs monētas uzrādītas tajās esošā zelta tirgus vērtībā.

Emitētās zelta apgrozības monētas tiek izslēgtas no bilances posteņa "Pārējie vietējie aktīvi" to emisijas brīdī. Apgrozībā esošās zelta monētas nav ietvertas bilances postenī "Lati apgrozībā", jo to nominālvērtību nodrošina monētās esošais zelts.

JUBILEJAS UN PIEMIŅAS MONĒTAS

Pārdoto jubilejas un piemiņas monētu nominālvērtība netiek ietverta bilances postenī "Lati apgrozībā", jo šo monētu atpirkšanas iespējamība ir neliela vai arī tajās esošā dārgmetāla vērtība pārsniedz to nominālvērtību. Jubilejas un piemiņas monētu pārdošanas ienākumus atzīst peļņas un zaudējumu aprēķinā to rašanās brīdī.

UZKRĀJUMI

Uzkrājumi tiek atzīti finanšu pārskatos, ja pagātnes notikumu vai darījumu rezultātā Latvijas Bankai radušās juridiskas vai prakses radītas saistības, kuru apjomu iespējams ticami novērtēt un kuru izpildes rezultātā sagaidāma naudas līdzekļu aizplūde no Latvijas Bankas.

NAUDA UN TĀS EKVIVALENTI

Naudas plūsmas pārskatā nauda un tās ekvivalenti ietver ārvalstu konvertējamo valūtu kasē, pieprasījuma noguldījumus un noguldījumus ar sākotnējo termiņu līdz 5 darbadienām ārvalstu kredītiestādēs un citās ārvalstu finanšu institūcijās.

FINANŠU INSTRUMENTU PEĻŅAS UN ZAUDĒJUMU ATZĪŠANA

Finanšu instrumentu peļņa un zaudējumi atzīti saskaņā ar šādiem principiem:

- a) realizētā peļņa un realizētie zaudējumi atzīti peļņas un zaudējumu aprēķinā;
- b) nerealizētā peļņa atzīta bilances postenī "Pārvērtēšanas kants";
- c) pārskata gada beigās iepriekš bilances postenī "Pārvērtēšanas kants" uzrādītie nerealizētie zaudējumi atzīti peļņas un zaudējumu aprēķinā, ja tie pārsniedz attiecīgā finanšu instrumenta, ārvalstu valūtas vai zelta pozīcijas iepriekš aprēķināto pārvērtēšanas peļņu;
- d) nerealizētie zaudējumi, kas pārskata gada beigās atzīti peļņas un zaudējumu aprēķinā, nākamajos gados netiek reversēti un ieskaitīti ar attiecīgā finanšu instrumenta, ārvalstu valūtas vai zelta pozīcijas nerealizēto peļņu;
- e) nerealizētos zaudējumus, kas aprēķināti finanšu instrumentam, ārvalstu valūtas vai zelta pozīcijai, neieskaita ar citam finanšu instrumentam, ārvalstu valūtas vai zelta pozīcijai aprēķināto nerealizēto peļņu.

Realizēto un nerealizēto peļņu un zaudējumus aprēķina pēc finanšu instrumenta, ārvalstu valūtas vai zelta pozīcijas vidējo izmaksu metodes. Finanšu instrumenta, ārvalstu valūtas vai zelta pozīcijas vidējās izmaksas samazina vai palielina par nerealizētajiem zaudējumiem, kas pārskata gada beigās atzīti peļņas un zaudējumu aprēķinā.

PROCENTU UN TAMLĪDZĪGI IENĀKUMI UN IZDEVUMI

Procentu ienākumi un izdevumi atzīti peļņas un zaudējumu aprēķinā saskaņā ar uzkrāšanas principu. Dividendes no līdzdalības kapitālā tiek atzītas peļņas un zaudējumu aprēķinā to saņemšanas brīdī.

Procentu un tamlīdzīgi ienākumi ietver procentus par iegādātajiem vērtspapīriem, noguldījumiem, monetāro operāciju rezultātā izsniegtajiem kredītiem, biržā netirgotajiem valūtas maiņas nākotnes līgumiem un valūtas un procentu likmju mijmaiņas līgumiem, kā arī parāda vērtspapīru atsavināšanas rezultātu, biržā tirgto procentu likmju nākotnes līgumu patiesās vērtības pārmaiņu rezultātu un SNB akciju dividendes. Procenti par iegādātajiem vērtspapīriem ietver arī prēmiju un diskontu, ko amortizē vērtspapīra termiņa laikā pēc lineārās metodes.

Procentu izdevumi ietver procentus par piesaistītajiem Latvijas valdības, iekšzemes kredītiestāžu un citu finanšu institūciju noguldījumiem, kā arī biržā netirgotajiem valūtas maiņas nākotnes līgumiem un valūtas un procentu likmju mijmaiņas līgumiem.

BANKNOŠU DRUKĀŠANAS UN MONĒTU KALŠANAS IZDEVUMI

Banknošu drukāšanas un monētu kalšanas izdevumi atzīti peļņas un zaudējumu aprēķinā to rašanās brīdī.

PĀRĒJIE IZDEVUMI UN IENĀKUMI

Pārējos bankas darbības izdevumus un ienākumus atzīst peļņas un zaudējumu aprēķinā saskaņā ar uzkrāšanas principu. Nomas maksājumus atzīst peļņas un zaudējumu aprēķinā proporcionāli attiecīgā līguma darbības laikam.

4. ZELTS

Zelta rezervju pārmaiņas 2007. un 2006. gadā bija šādas.

	Trojas unces	Tūkst. latu
2005. gada 31. decembrī	248 701	76 170
Zelta tirgus vērtības pieaugums	x	7 498
2006. gada 31. decembrī	248 701	83 668
Zelta tirgus vērtības pieaugums	x	15 462
2007. gada 31. decembrī	248 701	99 130

Latvijas Banka ierobežo zelta rezervju tirgus vērtības svārstību risku, slēdzot valūtas maiņas nākotnes līgumus (sk. arī 35. skaidrojumu).

5. ĀRVALSTU KONVERTĒJAMĀS VALŪTAS

Latvijas Bankas ārzemju aktīvi ārvalstu konvertējamās valūtās galvenokārt ieguldīti augsti likvīdos parāda vērtspapīros.

Ienākumus nesošo parāda vērtspapīru vērtībā ietverti vērtspapīru iegādes brīdī uzkrātie procentu ienākumi un pēc šo vērtspapīru iegādes uzkrātie procentu ienākumi (24 658 tūkst. latu 2007. gada beigās un 22 972 tūkst. latu 2006. gada beigās).

Balances aktīvu posteņa "Ārvalstu konvertējamās valūtas" sadalījums 2007. gada un 2006. gada beigās bija šāds.

	(tūkst. latu)	
	2007	2006
Ārvalstu valdību, finanšu institūciju un nefinanšu sabiedrību parāda vērtspapīri	2 398 148	2 209 333
Pieprasījuma noguldījumi ārvalstu centrālajās bankās, kredītiestādēs un starptautiskajās institūcijās	223 530	116 298
Termiņnoguldījumi ārvalstu kredītiestādēs un citās finanšu institūcijās	63 564	7 504
Ārvalstu valūta kasē	2 465	144
Kopā	2 687 707	2 333 279

6. STARPTAUTISKAIS VALŪTAS FONDS

Prasības pret SVF ietver SDR un Latvijas kvotu SVF. SDR ir SVF izveidoti starptautiskie rezervju aktīvi, kas tiek izmantoti darījumos starp SVF un tā dalībvalstīm. Kvota SVF atspoguļo attiecīgās valsts dalības apjomu SVF. Latvijas kvota SVF nodrošināta ar tam izsniegto Latvijas valdības parādzīmi un izteikta SDR. Latvijas kopējā kvota SVF ir 126 800 tūkst. SDR. Latvijas valdība apmaksājusi Latvijas kvotas SVF daļu 322 tūkst. SDR apjomā. Latvijas kvotas SVF neapmaksātā daļa atspoguļota Latvijas Bankas bilancē 126 478 tūkst. SDR (95 997 tūkst. latu) apjomā.

Saistības pret SVF veido SVF turējumi latos, kas ir SVF rīcībā esoši resursi, kuri izvietoti SVF kontos Latvijas Bankā un tiek izmantoti SVF darījumu veikšanai.

Tirās prasības pret SVF 2007. gada un 2006. gada beigās bija šādas.

	(tūkst. latu)		(tūkst. SDR)	
	2007	2006	2007	2006
Latvijas kopējā kvota SVF	96 241	102 074	126 800	126 800
SVF turējumi latos	-96 212	-102 044	-126 762	-126 762
t.sk. konts Nr. 2	13	14	17	17
Rezerves pozīcija SVF	42	44	55	55
Speciālās aizņēmuma tiesības	83	85	109	105
Tirās prasības pret SVF	125	129	164	160

Rezerves pozīcija SVF ir starpība starp Latvijas kopējo kvotu SVF un SVF turējumiem latos, izņemot konta Nr. 2 atlikumu, kas tiek izmantots SVF administratīvo izmaksu segšanai un maksājumu saņemšanai.

Prasības un saistības pret SVF izteiktas latos pēc Latvijas Bankas noteiktā SDR kursa gada beigās.

7. LĪDZDALĪBA EIROPAS CENTRĀLĀS BANKAS KAPITĀLĀ

Līdz ar Latvijas pievienošanos ES Latvijas Banka kļuva par ECB kapitāla daļu turētāju. Latvijas Bankas līdzdalības ECB kapitālā apjoms atbilstoši ECBS un ECB Statūtiem aprēķināts, pamatojoties uz datiem par katras attiecīgās ES valsts iedzīvotāju skaitu un IKP apjomu, un to koriģē ik pēc pieciem gadiem vai agrāk, mainoties ES valstu skaitam. Līdz 2007. gada 1. janvārim Latvijas Bankas daļa ECB kapitālā bija 0.2978%, kas atbilst 16 572 tūkst. eiro (11 647 tūkst. latu).

2007. gada 1. janvārī ES pievienojās Bulgārija un Rumānija, tādējādi Latvijas Bankas daļa ECB kapitālā samazinājās līdz 0.2813%, kas atbilst 16 205 tūkst. eiro (11 389 tūkst. latu). Tā kā Latvija neietilpst eiro zonā, ievērojot ECBS un ECB Statūtos noteiktos pārejas noteikumus, Latvijas Banka veikusi minimālo ieguldījumu 1 134 tūkst. eiro (743 tūkst. latu) jeb 7% apjomā no tās kopējās daļas reģistrētajā ECB kapitālā (sk. arī 34. skaidrojumu).

8. LĪDZDALĪBA STARPTAUTISKO NORĒĶINU BANKAS KAPITĀLĀ

2007. gada un 2006. gada beigās Latvijas Bankai piederēja 1 070 SNB akciju, kas veidoja 0.20% no kopējā SNB parakstītā un apmaksātā kapitāla.

Latvijas Bankas īpašumā esošo SNB akciju nominālvērtība noteikta 5 350 tūkst. SDR (katras akcijas nominālvērtība ir 5 tūkst. SDR), kas apmaksāta 1 338 tūkst. SDR jeb 25% apjomā (sk. arī 34. skaidrojumu). Latvijas Bankas bilanci 2007. gada un 2006. gada beigās uzrādīta šo akciju nosacītā iegādes vērtība 1 763 tūkst. latu apjomā.

9. PĀRĒJIE ĀRZEMJU AKTĪVI

Pārējo ārzemju aktīvu sadalījums 2007. gada un 2006. gada beigās bija šāds.

	(tūkst. latu)	
	2007	2006
Ar ārvalstu finanšu institūcijām noslēgtie atvasinātie biržā netirgotie līgumi un valūtas maiņas tagadnes līgumi	16 523	31 087
Uzkrātie procenti par noguldījumiem	217	6
Nākamo periodu izdevumi	250	268
Priekšsamaksa par preču piegādi	325	269
Citi pārējie ārzemju aktīvi	49	22
Kopā	17 364	31 652

10. KREDĪTI KREDĪTIESTĀDĒM

2007. gada beigās kredīti iekšzemes kredītiestādēm ietvēra galvenās refinansēšanas operācijas 6 850 tūkst. latu apjomā (2006. gada beigās kredīti kredītiestādēm nebija izsniegti).

11. PAMATLĪDZEKĻI

Pamatlīdzekļu pārmaiņas 2007. un 2006. gadā bija šādas.

	(tūkst. latu)					
	Ēkas, teritorijas labiekārto- šana un zeme	Mēbeles un biroja iekārtas	Naudas apstrādes iekārtas	Transport- līdzekļi	Pārējie pamat- līdzekļi	Kopā
2005. gada 31. decembrī						
Izmaksas	31 124	6 249	4 100	1 210	4 516	47 199
Uzkrātais nolietojums	-2 084	-4 151	-2 145	-761	-3 180	-12 321
Atlikusī pamatlīdzekļu vērtība	29 040	2 098	1 955	449	1 336	34 878
2006. gadā						
Pieaugums	359	398	140	26	269	1 192
Klasifikācijas maiņa	-238	373	-	-	-135	-
Atsavinātie pamatlīdzekļi	-	-135	-	-123	-	-258
Izmaksu tīrās pārmaiņas	121	636	140	-97	134	934
Nolietojums	-1 708	-679	-248	-93	-578	-3 306
Klasifikācijas maiņa	-10	-15	-	-	25	-
Atsavināto pamatlīdzekļu uzkrātais nolietojums	-	134	-	123	-	257
Uzkrātā nolietojuma tīrās pārmaiņas	-1 718	-560	-248	30	-553	-3 049
2006. gada 31. decembrī						
Izmaksas	31 245	6 885	4 240	1 113	4 650	48 133
Uzkrātais nolietojums	-3 802	-4 711	-2 393	-731	-3 733	-15 370
Atlikusī pamatlīdzekļu vērtība	27 443	2 174	1 847	382	917	32 763

	Ēkas, teritorijas labiekārto- šana un zeme	Mēbeles un biroja iekārtas	Naudas apstrādes iekārtas	Transport- līdzekļi	Pārējie pamat- līdzekļi	Kopā
2007. gadā						
Pieaugums	971	478	1 225	47	317	3 038
Atsavinātie pamatlīdzekļi	–	–514	–24	–128	–182	–848
Izmaksu tīrās pārmaiņas	971	–36	1 201	–81	135	2 190
Nolietojums	–1 766	–658	–247	–72	–410	–3 153
Atsavināto pamatlīdzekļu uzkrātais nolietojums	–	513	24	128	181	846
Uzkrātā nolietojuma tīrās pārmaiņas	–1 766	–145	–223	56	–229	–2 307
2007. gada 31. decembrī						
Izmaksas	32 216	6 849	5 441	1 032	4 785	50 323
Uzkrātais nolietojums	–5 568	–4 856	–2 616	–675	–3 962	–17 677
Atlikusi pamatlīdzekļu vērtība	26 648	1 993	2 825	357	823	32 646

12. PĀRĒJIE VIETĒJIE AKTĪVI

Pārējo vietējo aktīvu sadalījums 2007. gada un 2006. gada beigās bija šāds.

(tūkst. latu)

	2007	2006
Nemateriālie aktīvi	1 371	1 832
Nākamo periodu izdevumi	135	134
Citi pārējie vietējie aktīvi	170	144
Kopā	1 676	2 110

13. NEMATERIĀLIE AKTĪVI

Nemateriālie aktīvi atspoguļo Latvijas Bankas iegūtās programmatūru lietošanas un citas tiesības.

Šo aktīvu pārmaiņas 2007. un 2006. gadā bija šādas.

(tūkst. latu)

2005. gada 31. decembrī	
Izmaksas	4 118
Uzkrātā amortizācija	–1 875
Atlikusi nemateriālo aktīvu vērtība	2 243
2006. gadā	
Pieaugums	360
Norakstītie nemateriālie aktīvi	–167
Izmaksu tīrās pārmaiņas	193
Amortizācija	–771
Norakstīto nemateriālo aktīvu uzkrātā amortizācija	167
Uzkrātās amortizācijas tīrās pārmaiņas	–604

<i>(turpinājums)</i>	<i>(tūkst. latu)</i>
2006. gada 31. decembrī	
Izmaksas	4 311
Uzkrātā amortizācija	-2 479
Atlikusī nemateriālo aktīvu vērtība	1 832
2007. gadā	
Pieaugums	54
Izslēgtie nemateriālie aktīvi	-615
Izmaksu tīrās pārmaiņas	-561
Amortizācija	-475
Izslēgto nemateriālo aktīvu uzkrātā amortizācija	575
Uzkrātās amortizācijas tīrās pārmaiņas	100
2007. gada 31. decembrī	
Izmaksas	3 750
Uzkrātā amortizācija	-2 379
Atlikusī nemateriālo aktīvu vērtība	1 371

14. ĀRVALSTU KONVERTĒJAMĀS VALŪTAS

Saistības ārvalstu konvertējamās valūtās veido līdzekļi EK kontā norēķiniem eiro, kas tiek izmantots ES valstu budžeta līdzekļu pārdalei (sk. arī 15. skaidrojumu), kā arī saistības pret citām ārvalstu institūcijām.

2007. gada beigās bilances saistību postenis "Ārvalstu konvertējamās valūtas" ietvēra EK pieprasījuma noguldījumus 5 330 tūkst. latu apjomā (2006. gada beigās – 21 158 tūkst. latu).

15. CITU STARPTAUTISKO INSTITŪCIJU NOGULDĪJUMI LATOS

Citu starptautisko institūciju noguldījumus latos veido līdzekļi EK kontā norēķiniem latos, kas tiek izmantots Latvijas valdības maksājumu veikšanai ES budžetā (sk. arī 14. skaidrojumu), kā arī saistības pret citām starptautiskajām institūcijām.

Citu starptautisko institūciju noguldījumu latos sadalījums 2007. gada un 2006. gada beigās bija šāds.

	<i>(tūkst. latu)</i>	
	2007	2006
Eiropas Komisijas pieprasījuma noguldījumi	5 819	1 051
Pārējie noguldījumi	230	297
Kopā	6 049	1 348

16. PĀRĒJĀS ĀRZEMJU SAISTĪBAS

Pārējo ārzemju saistību sadalījums 2007. gada un 2006. gada beigās bija šāds.
(tūkst. latu)

	2007	2006
Ar ārvalstu finanšu institūcijām noslēgtie atvasinātie biržā netirgotie līgumi un valūtas maiņas tagadnes līgumi	18 874	13 436
Uzkrātie izdevumi	244	182
Citas pārējās ārzemju saistības	39	40
Kopā	19 157	13 658

17. LATI APGROZĪBĀ

2007. gada un 2006. gada beigās apgrozībā bija šādas latu (Ls) un santīmu (s) naudas zīmes.

Nominālvērtība	Summa (tūkst. latu)		Skaitis (tūkst.)		Īpatsvars (%)	
	2007	2006	2007	2006	2007	2006
Banknotes						
Ls 500	143 413	179 559	287	359	13.7	16.7
Ls 100	170 275	201 953	1 703	2 020	16.2	18.8
Ls 50	68 481	70 500	1 370	1 410	6.5	6.6
Ls 20	458 353	429 028	22 918	21 451	43.9	40.0
Ls 10	79 128	76 298	7 913	7 630	7.5	7.1
Ls 5	73 922	68 473	14 784	13 695	7.0	6.4
Pavisam banknotes	993 572	1 025 811	x	x	94.8	95.6
Monētas						
Ls 100	404	404	4	4	0	0
Ls 10	145	145	14	14	0	0
Ls 5	–	98	–	20	0	0
Ls 2	8 811	8 027	4 405	4 013	0.8	0.7
Ls 1	26 997	22 207	26 997	22 207	2.6	2.1
50 s	7 374	6 648	14 747	13 296	0.7	0.6
20 s	4 168	3 632	20 842	18 159	0.4	0.3
10 s	2 596	2 264	25 961	22 643	0.2	0.2
5 s	1 966	1 713	39 329	34 265	0.2	0.2
2 s	1 940	1 642	97 001	82 125	0.2	0.2
1 s	1 500	1 260	149 985	126 046	0.1	0.1
Pavisam monētas	55 901	48 040	x	x	5.2	4.4
Pavisam lati apgrozībā	1 049 473	1 073 851	x	x	100.0	100.0

Emitēto 999. raudzes 100 latu zelta apgrozības monētu kopējā nominālvērtība 2007. gada beigās bija 1 988 tūkst. latu (2006. gada beigās – 1 987 tūkst. latu). Šīs apgrozībā esošās monētas nav ietvertas bilances postenī "Lati apgrozībā", jo to nominālvērtību nodrošina monētās esošais zelts.

2007. gada beigās bija emitētas arī jubilejas un piemiņas monētas ar 1 346 tūkst.

latu nominālvērtību (2006. gada beigās – 1 283 tūkst. latu). Šīs monētas 2007. gada beigās nav ietvertas bilances postenī "Lati apgrozībā" (2006. gada beigās bilances postenī "Lati apgrozībā" ietvertas jubilejas un piemiņas monētas 219 tūkst. latu nominālvērtībā).

18. KREDĪTIESTĀŽU NOGULDĪJUMI

Kredītiestāžu noguldījumi ietver iekšzemes kredītiestāžu Latvijas Bankā atvērto norēķinu kontu atlikumus, kā arī no šīm finanšu institūcijām pieņemtos noguldījumus uz nakti (noguldījumu iespēja) un termiņnoguldījumus. Minētās kredītiestādes izvieta līdzekļus Latvijas Bankā tās noteikto obligāto rezervju prasību izpildes nodrošināšanai, kā arī starpbanku un klientu maksājumu, Latvijas Bankas monetārās politikas operāciju un citu norēķinu veikšanai Latvijas Bankas maksājumu sistēmās.

Iekšzemes kredītiestāžu noguldījumu sadalījums 2007. gada un 2006. gada beigās bija šāds.

	(tūkst. latu)	
	2007	2006
Norēķinu kontu atlikumi latos	1 407 539	1 168 763
Norēķinu kontu atlikumi eiro	9 263	–
Termiņnoguldījumi latos	–	43 500
Kopā	1 416 802	1 212 263

19. VALDĪBAS NOGULDĪJUMI

Latvijas valdības pieprasījuma noguldījumi ietver Latvijas Bankas pieņemtos Valsts kases pieprasījuma noguldījumus un termiņnoguldījumus latos un ārvalstu valūtās, Latvijas Bankai veicot Latvijas valdības finanšu aģenta funkcijas.

Latvijas valdības noguldījumu sadalījums 2007. gada un 2006. gada beigās bija šāds.

	(tūkst. latu)	
	2007	2006
Pieprasījuma noguldījumi ārvalstu valūtās	43 744	18 120
Termiņnoguldījumi latos	75 646	23 405
Termiņnoguldījumi ārvalstu valūtās	51 851	8 293
Kopā	171 241	49 818

20. PĀRĒJĀS VIETĒJĀS SAISTĪBAS

Pārējo vietējo saistību sadalījums 2007. gada un 2006. gada beigās bija šāds.

	(tūkst. latu)	
	2007	2006
Uzkrātie izdevumi un tamlīdzīgas saistības	2 192	2 305
Uzkrātie procentu izdevumi	728	513
Nauda ceļā	498	–
Nodokļu saistības	170	45
Ar iekšzemes kredītiestādēm noslēgtie biržā netirgotie valūtas mijmaiņas līgumi	101	–
Citas pārējās vietējās saistības	610	677
Kopā	4 299	3 540

21. NODOKĻI

Latvijas Bankas 2007. un 2006. gadā aprēķinātie un samaksātie nodokļi bija šādi.

	(tūkst. latu)						
	IIN	VSAOI (darba devējs)	VSAOI (darba ņēmējs)	NĪN	PVN	Pārējie nodokļi un nodevas	Kopā
Saistības 2005. gada 31. decembrī	–	6	2	–	51	–	59
2006. gadā							
Aprēķināts	2 136	1 943	723	426	246	1	5 475
Atlikto saistību pieaugums	–	20	–	–	–	–	20
Samaksāts	–2 136	–1 922	–722	–426	–262	–1	–5 469
Saistības 2006. gada 31. decembrī		7	3		35	0	45
2007. gadā							
Aprēķināts	2 631	2 285	886	144	437	2	6 385
Atlikto saistību samazinājums		70					70
Samaksāts	–2 631	–2 356	–887	–144	–310	–2	–6 330
Saistības 2007. gada 31. decembrī	0	6	2	0	162	0	170

Papildus šajā skaidrojumā uzrādītajiem nodokļu maksājumiem Latvijas Banka valsts ieņēmumos ieskaita pārskata gadā gūtās peļņas daļu (30% apmērā), t.sk. maksājumu par valsts kapitāla izmantošanu (2007. gadā – 1 976 tūkst. latu; 2006. gadā – 2 918 tūkst. latu; sk. arī 22. un 31. skaidrojumu). Latvijas Banka nav uzņēmumu ienākuma nodokļa maksātāja.

22. KAPITĀLS UN REZERVES

Latvijas Bankas kapitāla un rezervju pārmaiņas 2007. un 2006. gadā bija šādas.

	Pamat- kapitāls	Rezerves kapitāls	Pārvēr- tēšanas konts	Pārskata gada peļņa	ES dāvi- nājums	Kapitāls un rezerves (tūkst. latu)
2005. gada 31. decembrī	25 000	48 090	13 333	9 726	533	96 682
2006. gadā						
Tīrais pārvērtēšanas rezultāts	x	x	3 109	x	x	3 109
Valsts ieņēmumos ieskaitītā peļņas daļa	x	x	x	-2 918	x	-2 918
Rezerves kapitālā ieskaitītā peļņas daļa	x	6 808	x	-6 808	x	-
Pārskata gada peļņa	x	x	x	6 586	x	6 586
2006. gada 31. decembrī	25 000	54 898	16 442	6 586	533	103 459
2007. gadā						
Tīrais pārvērtēšanas rezultāts	x	x	18 071	x	x	18 071
Valsts ieņēmumos ieskaitītā peļņas daļa	x	x	x	-1 976	x	-1 976
Rezerves kapitālā ieskaitītā peļņas daļa	x	4 610	x	-4 610	x	-
ES dāvinājuma samazinājums	x	x	x	x	-533	-533
Pārskata perioda peļņa	x	x	x	51 464	x	51 464
2007. gada 31. decembrī	25 000	59 508	34 513	51 464	-	170 485

Latvijas Bankas pamatkapitālu veido valsts piešķirtie līdzekļi un Latvijas Bankas peļņas atskaitījumi. Latvijas Bankas pamatkapitāls sasniedz likumā "Par Latvijas Banku" noteiktos 25 milj. latu.

Likums "Par Latvijas Banku" nosaka to, ka Latvijas Banka valsts ieņēmumos ieskaita pārskata gadā gūtās peļņas daļu, kas aprēķināta, piemērojot likumā "Par uzņēmumu ienākuma nodokli" rezidentiem noteikto nodokļa likmi, un veic maksājumu par valsts kapitāla izmantošanu 15% apmērā no pārskata gadā gūtās peļņas. 2007. gada un 2006. gada beigās spēkā esošā Latvijas rezidentiem noteiktā uzņēmumu ienākuma nodokļa likme bija 15%. Tādējādi valsts ieņēmumos 15 dienu laikā pēc tam, kad Latvijas Bankas padome apstiprinājusi gada pārskatu, ieskaitāmi 30% no Latvijas Bankas pārskata gadā gūtās peļņas.

Pēc minēto atskaitījumu veikšanas Latvijas Bankas peļņas atlikums ieskaitāms rezerves kapitālā. Rezerves kapitāls izveidots iespējamo zaudējumu segšanai.

2007. gadā Latvijas Banka vienojās par ES dāvinājuma ietvaros saņemto līdzekļu atlikuma (533 tūkst. latu) nodošanu Latvijas Republikas Finanšu ministrijas un EK rīcībā turpmākai izmantošanai saskaņā ar EK norādījumiem.

Bilances posteņa "Pārvērtēšanas kots" pārmaiņas 2007. un 2006. gadā bija šādas.

(tūkst. latu)

	2007	Pār- maiņas	Norak- stīšana	Novēr- tējuma starpība	Klasifi- kācijas maiņa	2006	Pār- maiņas	2005
Sākotnējais pārvērtēšanas kots	20 715	–	4 070	203	16 442	x	x	x
Atliktais ārvalstu valūtas un zelta pārvērtēšanas rezultāts	24 018	717	–	203	23 098	x	x	x
Atliktais biržā netirgoto procentu likmju mijmaiņas līgumu pārvērtēšanas rezultāts	–545	–557	278	x	–266	x	x	x
Atliktais vērtspapīru pārvērtēšanas rezultāts	–2 758	–160	3 792	x	–6 390	x	x	x
Ārvalstu valūtas un zelta pārvērtēšanas rezultāts	3 251	2 893	358	x	–23 098	23 098	–4 085	27 183
Biržā netirgoto procentu likmju mijmaiņas līgumu pārvērtēšanas rezultāts	181	181	–	x	266	–266	–1 074	808
Vērtspapīru pārvērtēšanas rezultāts	10 366	4 862	5 504	x	6 390	–6 390	8 268	–14 658
Kopā	34 513	7 936	9 932	203	0	16 442	3 109	13 333

Sākotnējais pārvērtēšanas kots izveidots, ieskaitot tajā pirms grāmatvedības politikas maiņas uzkrāto pārvērtēšanas rezultātu 2006. gada beigās (16 442 tūkst. latu). Sākotnējā pārvērtēšanas kots atlikuma pārmaiņas 2007. gadā saistītas ar 2006. gada beigās spēkā esošo Latvijas Bankas finanšu instrumentu peļņas vai zaudējumu vai pārvērtēšanas rezultāta atzīšanu (4 070 tūkst. latu) un šo finanšu instrumentu novērtējuma starpības atzīšanu (203 tūkst. latu), ievērojot grāmatvedības politikas maiņas piemērošanas pārejas noteikumus, kas izklāstīti 3. skaidrojumā. Pārējo posteņu atlikums 2007. gada beigās ietver kopš 2007. gada sākuma aprēķināto attiecīgo finanšu instrumentu pozitīvo pārvērtēšanas rezultātu (negatīvais pārvērtēšanas rezultāts 2007. gada beigās atzīts peļņas un zaudējumu aprēķina postenī "Finanšu aktīvu un pozīciju vērtības samazinājums").

23. TĪRIE PROCENTU UN TAMLĪDZĪGI IENĀKUMI

Latvijas Bankas tīrie procentu un tamlīdzīgi ienākumi 2007. gadā sasniedza 80 556 tūkst. latu (2006. gadā – 27 905 tūkst. latu). Šos ienākumus galvenokārt veidoja ienākumi no ārvalstu valūtas rezervju ieguldījumiem.

Ārzemju operāciju procentu un tamlīdzīgi ienākumi bija par 62 140 tūkst. latu lielāki nekā 2006. gadā. Procentu un tamlīdzīgu ienākumu pieaugumu galvenokārt nodrošināja procentu likmju kritums ASV un eiro zonas finanšu tirgos 2007. gada 2. pusgadā, kā arī Latvijas Bankas 2006. gada intervences ārvalstu valūtu tirgū, kuru rezultātā Latvijas Bankas ārvalstu valūtas rezerves pieauga par 1 009 milj. latu.

Vietējo operāciju procentu ienākumi 2007. gadā palielinājās par 2 634 tūkst. latu, jo salīdzinājumā ar 2006. gadu pieauga monetārās politikas īstenošanas rezultātā iekšzemes kredītiestādēm izsniegto kredītu un ar tām noslēgto biržā netirgoto valūtas mijmaiņas darījumu apjoms.

Ārzemju operāciju procentu un tamlīdzīgus ienākumus un izdevumus par atvasinātajiem finanšu instrumentiem (attiecīgi 36 054 tūkst. latu un 24 250 tūkst. latu) galvenokārt veidoja procenti par biržā netirgotajiem valūtas maiņas nākotnes līgumiem un valūtas mijmaiņas līgumiem, ko Latvijas Banka slēdz valūtas riska ierobežošanas nolūkā, kā arī biržā tirgto procentu likmju nākotnes līgumu rezultāts. 2007. gadā veiktās grāmatvedības politikas maiņas dēļ procenti par biržā netirgo-

tajiem valūtas maiņas nākotnes līgumiem un valūtas mijmaiņas līgumiem uzrādīti tikai 2007. gada peļņas un zaudējumu aprēķinā, bet salīdzinošie rādītāji sniegti 41. skaidrojumā.

Vietējo operāciju procentu izdevumus (36 122 tūkst. latu; 2006. gadā – 20 188 tūkst. latu) galvenokārt veidoja procenti par iekšzemes kredītiestāžu un Latvijas valdības noguldījumiem. Procentu par kredītiestāžu noguldījumiem izdevumu pieaugumu par 8 727 tūkst. latu galvenokārt noteica ievērojamais Latvijas Bankā noguldīto obligāto rezervju atlikuma kāpums. Latvijas Banka noguldījumos piesaistīja lielāku Latvijas valdības līdzekļu apjomu nekā 2006. gadā, turklāt ievērojami palielinājās par šiem noguldījumiem maksāto procentu likmes, tāpēc procentu izdevumi par valdības noguldījumiem 2007. gadā pieauga par 7 181 tūkst. latu.

24. VALŪTAS MAIŅAS DARĪJUMU REALIZĒTĀ PEĻŅA UN ZAUDĒJUMI

Valūtas maiņas darījumu realizētā peļņa un zaudējumi ietver intervenču ārvalstu valūtas tirgū un ārvalstu rezervju pārvaldīšanas ietvaros veiktās ārvalstu valūtas pārdošanas rezultātu. Kaut arī 2007. gadā Latvijas Banka veica intervences ārvalstu valūtas tirgū, kopumā nopērkot ārvalstu valūtu 395.7 milj. latu apjomā, valūtas maiņas darījumu peļņas pieaugumu galvenokārt noteica 2007. gada martā veiktā ārvalstu valūtas pārdošana 235.7 milj. latu apjomā.

25. FINANŠU AKTĪVU UN POZĪCIJU VĒRTĪBAS SAMAZINĀJUMS

Atsevišķu vērtspapīru pozīciju, kā arī citu finanšu instrumentu nerealizētais pārvērtēšanas rezultāts 2007. gada beigās bija negatīvs. Saskaņā ar jauno grāmatvedības politiku tas atzīts peļņas un zaudējumu aprēķinā kā šo finanšu instrumentu vērtības samazinājums, bet pozitīvais pārvērtēšanas rezultāts uzrādīts bilances postenī "Pārvērtēšanas konts" (sk. arī 22. skaidrojumu).

26. CITI BANKAS DARBĪBAS IENĀKUMI

Citu bankas darbības ienākumu sadalījums 2007. un 2006. gadā bija šāds.

	(tūkst. latu)	
	2007	2006
Jubilejas un piemiņas monētu pārdošanas ienākumi	776	330
Naudas un vērtspapīru norēķinu pakalpojumu ienākumi	205	185
Pārējie bankas darbības ienākumi	209	197
Kopā	1 190	712

27. DARBA SAMAKSA UN SOCIĀLĀS APDROŠINĀŠANAS IZDEVUMI

Darba samaksa un sociālās apdrošināšanas izdevumi 2007. un 2006. gadā bija šādi.

	(tūkst. latu)	
	2007	2006
Darba samaksa		
Padomes un valdes locekļu darba samaksa	1 261	995
Pārējo darbinieku darba samaksa	11 326	9 212
Kopā darba samaksa	12 587	10 207
Sociālās apdrošināšanas izdevumi	2 284	1 943
Kopā darba samaksa un sociālās apdrošināšanas izdevumi	14 871	12 150

To Latvijas Bankas valdes locekļu, kuri vienlaikus ir Latvijas Bankas pārvalžu vadītāji, darba samaksā ietverta arī atlīdzība par šo pienākumu veikšanu.

Darbinieku skaits 2007. un 2006. gadā bija šāds.

	2007	2006
Darbinieku skaits gada beigās		
Padomes un valdes locekļi	14	14
Pārējie darbinieki	629	621
Kopā gada beigās	643	635
Vidējais darbinieku skaits gadā	635	637

28. BANKNOŠU DRUKĀŠANAS UN MONĒTU KALŠANAS IZDEVUMI

Banknošu drukāšanas un monētu kalšanas izdevumu sadalījums 2007. un 2006. gadā bija šāds.

	(tūkst. latu)	
	2007	2006
Banknošu drukāšana	2 191	601
Apgrozības monētu kalšana	1 214	228
Jubilejas un piemiņas monētu kalšana	367	242
Kopā	3 772	1 071

29. PĀRĒJIE BANKAS DARBĪBAS IZDEVUMI

Pārējie bankas darbības izdevumi 2007. un 2006. gadā bija šādi.

	(tūkst. latu)	
	2007	2006
Ēku, teritorijas un inventāra uzturēšana	447	394
Komunālie pakalpojumi	414	337
Dienesta komandējumi	317	305
Personāla profesionālā pilnveide	314	273
Sabiedrības informēšana	303	238
Telekomunikāciju pakalpojumi un sistēmu uzturēšana	279	281
Risku apdrošināšana	266	304
Mazvērtīgā inventāra iegāde	178	166
Transportlīdzekļu nodrošināšana	149	122
Nekustamā īpašuma nodoklis	138	426
Revīzijas, konsultāciju un juridiskie pakalpojumi	49	51
Citi pārējie bankas darbības izdevumi	447	510
Kopā	3 301	3 407

30. NAUDAS PLŪSMAS PĀRSKATS

1) Peļņas pirms sadales saskaņošana ar tīro naudas un tās ekvivalentu ieplūdi pamatdarbības rezultātā

	(tūkst. latu)	
	2007	2006
Peļņa pirms sadales	51 464	6 586
Korekcijas nenaudas darījumu rezultātā		
Pamatlīdzekļu nolietojums un nemateriālo aktīvu amortizācija	3 628	4 077
Zaudējumi no pamatlīdzekļu atsavināšanas	2	1
Finanšu aktīvu un pozīciju vērtības samazinājums	5 862	–
Bilances posteņu tīrās pārmaiņas		
Zelta rezervju tīrais pieaugums	–	–
Speciālo aizņēmumu tiesību tīrais pieaugums	–3	–5
Ārvalstu parāda vērtspapīru un citu ārvalstu ieguldījumu tīrais pieaugums	–220 942	–983 757
Kredītu iekšzemes kredītiestādēm tīrais pieaugums (–)/samazinājums	–6 850	23 300
Latvijas valdības vērtspapīru tīrais samazinājums	–	99 759
Pārējo aktīvu tīrais pieaugums	–263	–379
Ārvalstu konvertējamo valūtu tīrais pieaugums/samazinājums (–)	–15 828	17 863
Ārvalstu banku un citu starptautisko institūciju noguldījumu latos tīrais pieaugums	4 288	205
Apgrozībā esošo latu apjoma tīrais pieaugums/samazinājums (–)	–24 378	196 577
Iekšzemes kredītiestāžu noguldījumu tīrais pieaugums	204 539	709 594
Latvijas valdības noguldījumu tīrais pieaugums/samazinājums (–)	121 423	–18 571
Citu iekšzemes finanšu institūciju noguldījumu tīrais pieaugums/samazinājums (–)	–1 432	4 304
Pārējo pasīvu tīrais pieaugums	186	820
Tīrā naudas un tās ekvivalentu ieplūde pamatdarbības rezultātā	121 696	60 374

2) Naudas un tās ekvivalentu atlikumu un pārmaiņu analīze

	(gada beigās; tūkst. latu)				
	2007	Pārmaiņas	2006	Pārmaiņas	2005
Ārvalstu konvertējamā valūta kasē	2 465	2 321	144	–55	199
Pieprasījuma noguldījumi ārvalstu kredītiestādēs un citās ārvalstu finanšu institūcijās	223 530	107 232	116 298	48 666	67 632
Termiņnoguldījumi ārvalstu kredītiestādēs un citās ārvalstu finanšu institūcijās ar sākotnējo termiņu līdz 5 darbadienām	14 812	7 308	7 504	7 504	–
Kopā nauda un tās ekvivalenti	240 807	116 861	123 946	56 115	67 831

31. DARĪJUMI AR LATVIJAS VALDĪBU

Latvijas Banka, kuras kapitāls pilnībā pieder Latvijas valstij, veic darījumus ar Valsts kasi, darbojoties kā Latvijas valdības finanšu aģents. Šīs funkcijas ietvaros Latvijas Banka apkalpo Valsts kases kontus latos un ārvalstu valūtā, kā arī veic ārvalstu valūtas maiņas darījumus. Īstenojot monetāro politiku, Latvijas Banka veic darījumus vērtspapīru otrreizējā tirgū ar valdības vērtspapīriem. Šo darījumu veikšanā Latvijas Banka nav pakļauta valdības vai tās institūciju lēmumiem un rīkojumiem un ir neatkarīga savu lēmumu pieņemšanā.

Darījumos ar Latvijas valdību izmantotās procentu likmes un valūtu kursi tiek noteikti pēc tirgus procentu likmēm un valūtu kursiem. Komisijas maksa par darījumiem ar Latvijas valdību netiek iekasēta.

Latvijas Bankas prasību un saistību pret Latvijas valdību sadalījums un attiecīgās procentu likmes 2007. gada un 2006. gada beigās bija šādas.

	Summa (tūkst. latu)		Ienesīguma likme (%)	
	2007	2006	2007	2006
Saistības				
Pieprasījuma noguldījumi	43 744	18 120	3.22–3.89	3.00–5.00
Termiņnoguldījumi	127 497	31 698	3.99–5.81	2.49–3.57
Nodokļu saistības	190	45	x	x
Uzkrātie procentu izdevumi	114	17	x	x
Kopā saistības	171 545	49 880	x	x

Latvijas Bankas ar Latvijas valdību saistītie ienākumi, izdevumi un valsts ieņēmumos ieskaitītā Latvijas Bankas iepriekšējā gada peļņas daļa 2007. un 2006. gadā bija šāda (sk. arī 23. skaidrojumu).

	(tūkst. latu)	
	2007	2006
Ienākumi		
Ieguldījumu valdības vērtspapīros rezultāts	–	–3 811
Kopā ienākumi	–	–3 811
Izdevumi un valsts ieņēmumos ieskaitītā Latvijas Bankas peļņas daļa		
Procenti par valdības noguldījumiem	11 198	4 017
Aprēķinātie nodokļi	6 385	5 475
Valsts ieņēmumos ieskaitītā peļņas daļa	1 976	2 918
Kopā izdevumi un valsts ieņēmumos ieskaitītā Latvijas Bankas peļņas daļa	19 559	12 410

32. APGRŪTINĀTIE AKTĪVI

2007. gada beigās Latvijas Banka bija apgrūtinājusi vērtspapīrus, kuru tirgus vērtība bija 7 395 tūkst. latu (2006. gada beigās – 5 323 tūkst. latu), lai nodrošinātu biržā tirgto procentu likmju nākotnes darījumu veikšanu. Šie vērtspapīri iekļauti bilances aktīvu postenī "Ārvalstu konvertējamās valūtas".

33. ĀRPUSBILANCES POSTEŅI

Lai pārvaldītu ar ārvalstu rezervēm saistīto procentu likmju un valūtas risku, Latvijas Banka veic darījumus ar biržā netirgotajiem valūtas maiņas nākotnes un tagadnes līgumiem, procentu likmju mijmaiņas līgumiem un biržā tirgotajiem procentu likmju nākotnes līgumiem. Īstenojot monetāro politiku, Latvijas Banka veic arī valūtas mijmaiņas darījumus. Lai pārvaldītu Latvijas valdības līdzekļu valūtas risku, Latvijas Banka ar Valsts kasi veic darījumus ar biržā netirgotajiem valūtas maiņas nākotnes un tagadnes līgumiem.

Latvijas Bankas ārpusbilances posteņu dalījums 2007. gada un 2006. gada beigās bija šāds.

	(tūkst. latu)					
	Līgumvērtība vai nosacītā vērtība		Patiesā vērtība			
			Aktīvi		Saistības	
	2007	2006	2007	2006	2007	2006
Ar ārvalstu finanšu institūcijām noslēgtie atvasinātie biržā netirgotie līgumi						
Valūtas maiņas nākotnes līgumi un valūtas mijmaiņas līgumi	1 814 172	1 461 493	15 332	28 554	17 782	10 637
Zelta procentu likmju mijmaiņas līgumi	25 510	21 531	317	539	8	2
Pārējie procentu likmju mijmaiņas līgumi	70 280	601 992	874	1 994	1 084	2 797
Kopā	x	x	16 523	31 087	18 874	13 436
Ar ārvalstu finanšu institūcijām noslēgtie atvasinātie biržā tirgotie līgumi						
Procentu likmju nākotnes līgumi	1 710 251	1 030 233	-6 014	941	188	2 512
Ar iekšzemes kredītiestādēm noslēgtie atvasinātie biržā netirgotie līgumi						
Valūtas mijmaiņas līgumi	10 101	—	2	—	101	—
Kopā	x	x	2	—	101	—
Pārējie darījumi						
Noslēgtie termiņnoguldījumu parastā veida ieguldīšanas un pieņemšanas darījumi	4 920	—	x	x	x	x
Pamatlīdzekļu iegādes un nomas līgumsaistības	174	483	x	x	x	x

2007. gada un 2006. gada beigās Latvijas Bankas noslēgto biržā netirgotos līgumu uzskaites vērtība būtiski neatšķīrās no šo līgumu patiesās vērtības. Ārpusbilances posteņu uzskaites vērtības salīdzinājums ar to tīro patieso vērtību 2007. gada un 2006. gada beigās bija šāds.

(tūkst. latu)

	Tirā patiesā vērtība		Tirā uzskaites vērtība		Starpība	
	2007	2006	2007	2006	2007	2006
Ar ārvalstu finanšu institūcijām noslēgtie atvasinātie biržā netirgotie līgumi						
Valūtas maiņas nākotnes līgumi un valūtas mijmaiņas līgumi	-2 900	17 917	-2 450	17 917	-450	0
Zelta procentu likmju mijmaiņas līgumi	309	537	309	537	0	0
Pārējie procentu likmju mijmaiņas līgumi	-210	-803	-210	-803	0	0
Kopā	-2 801	17 651	-2 351	17 651	-450	0
Ar ārvalstu finanšu institūcijām noslēgtie atvasinātie biržā tirgotie līgumi						
Procentu likmju nākotnes līgumi	-6 202	-1 571	-6 202	-1 571	0	0
Ar iekšzemes kredītiestādēm noslēgtie atvasinātie biržā netirgotie līgumi un valūtas maiņas tagadnes līgumi						
Valūtas mijmaiņas līgumi	-98	-	-99	-	1	-
Kopā	-98	-	-99	-	1	-

34. IESPĒJAMĀS SAISTĪBAS UN APŅEMŠANĀS

2005. gada maijā bankrotējušās AS "Banka Baltija" likvidators AS "BDO Invest Rīga" AS "Banka Baltija" kreditoru vārdā un interesēs Rīgas apgabaltiesā iesniedza prasības pieteikumu pret Latvijas Banku par zaudējumu piedziņu 185.6 milj. latu apjomā. Prasītājs apgalvo, ka Latvijas Banka kā bijusi banku uzraudzības institūcija ir atbildīga par zaudējumiem, kas radušies saistībā ar AS "Banka Baltija" bankrotu 1995. gadā. Latvijas Banka ir pārliecināta, ka prasība ir nepamatota, tāpēc finanšu pārskatos uzkrājumi nav atzīti. Galīgais tiesas lēmums šajā lietā nav gaidāms agrāk kā 2009. gadā.

Latvijas Banka nav apmaksājusi 93% no tās kopējās daļas reģistrētajā ECB kapitālā, kas apmaksājama pēc attiecīga ECB lēmuma pieņemšanas. 2007. gada beigās neapmaksātā daļa reģistrētajā ECB kapitālā bija 15 070 tūkst. eiro (10 592 tūkst. latu).

Latvijas Bankai piederošo SNB akciju neapmaksātā daļa ir 75% no šo akciju nominālvērtības, kas apmaksājama pēc attiecīga SNB Padomes lēmuma pieņemšanas. 2007. gada beigās šo akciju neapmaksātā daļa bija 4 013 tūkst. SDR (3 230 tūkst. latu).

2007. gada beigās Latvijas Banka bija emitējusi jubilejas un piemiņas monētas ar 1 346 tūkst. latu nominālvērtību (2006. gada beigās – 1 283 tūkst. latu) un zelta apgrozības monētas ar 1 988 tūkst. latu nominālvērtību (2006. gada beigās – 1 987 tūkst. latu). Iespējamība, ka Latvijas Bankai nāktos šīs monētas atpirkt no monētu turētājiem, ir neliela.

35. VALŪTU STRUKTŪRA

Latvijas Bankas aktīvu, saistību un ārpusbilances posteņu valūtu struktūra
2007. gada un 2006. gada beigās bija šāda.

	(tūkst. latu)							
	LVL	XDR	USD	EUR	JPY	Zelts	Pārējie	Kopā
2007. gada 31. decembrī								
Ārzemju aktīvi								
Zelts	–	–	–	–	–	99 130	–	99 130
Speciālās aizņēmuma tiesības	–	83	–	–	–	–	–	83
Ārvalstu konvertējamās valūtas	–	–	1 287 148	1 143 663	237 476	–	19 420	2 687 707
Starptautiskais Valūtas fonds	–	95 997	–	–	–	–	–	95 997
Līdzdalība Eiropas Centrālās bankas kapitālā	–	–	–	743 ¹	–	–	–	743
Līdzdalība Starptautisko norēķinu bankas kapitālā	–	1 763 ¹	–	–	–	–	–	1 763
Pārējie ārzemju aktīvi	13 285	–	1 025	1 381	1 628	35	10	17 364
Vietējie aktīvi	–							
Kredīti kredītiestādēm	6 850	–	–	–	–	–	–	6 850
Pamatlīdzekļi	32 646	–	–	–	–	–	–	32 646
Pārējie vietējie aktīvi	1 626	–	–	11	–	–	39	1 676
KOPĀ AKTĪVI	54 407	97 843	1 288 173	1 145 798	239 104	99 165	19 469	2 943 959
Ārzemju saistības								
Ārvalstu konvertējamās valūtas	–	–	–	5 330	–	–	–	5 330
Starptautiskais Valūtas fonds	96 212 ²	–	–	–	–	–	–	96 212
Citu starptautisko institūciju noguldījumi latos	6 049	–	–	–	–	–	–	6 049
Ārvalstu banku noguldījumi latos	35	–	–	–	–	–	–	35
Pārējās ārzemju saistības	17 589	–	921	587	–	8	52	19 157
Lati apgrozībā	1 049 473	–	–	–	–	–	–	1 049 473
Vietējās saistības								
Kredītiestāžu noguldījumi	1 407 539	–	–	9 263	–	–	–	1 416 802
Valdības noguldījumi	75 646	83	2 359	93 147	6	–	–	171 241
Citu finanšu institūciju noguldījumi	4 856	–	18	2	–	–	–	4 876
Pārējās vietējās saistības	3 726	–	1	571	–	–	1	4 299
KOPĀ SAISTĪBAS	2 661 125	83	3 299	108 900	6	8	53	2 773 474
Bilances tīrā pozīcija	–2 606 718	97 760	1 284 874	1 036 898	239 098	99 157	19 416	170 485
Finanšu instrumentu ārpusbilances posteņu tīrā pozīcija	10 002	–	–1 284 008	1 622 463	–236 783	–98 893	–15 231	–2 450
Bilances un ārpusbilances tīrā pozīcija	–2 596 716	97 760	866	2 659 361	2 315	264	4 185	168 035

¹ Šie aktīvi bilancē atspoguļoti sākotnējo izmaksu vērtībā, un Latvijas Banka nav pakļauta ar tiem saistītajam valūtas riskam.

² Latvijas Banka pakļauta ar SVF turējumiem latos saistītajam SDR valūtas riskam atbilstoši to pamatā esošo SDR vērtības pārmaiņām pēc SVF noteiktā valūtas kursa.

(turpinājums)

(tūkst. latu)

	LVL	XDR	USD	EUR	JPY	Zelts	Pārējie	Kopā
Valūtas riskam pakļautā bilances un ārpusbilances tīrā pozīcija	x	-215 ¹	866	2 658 618	2 315	264	4 185	2 666 033
Valūtas riskam pakļautās bilances un ārpusbilances ārvalstu valūtas tīrās pozīcijas struktūra (%)	x	-0.01	0.03	99.72	0.09	0.01	0.16	100.00
Neitrālā valūtas struktūra (%)	x	0	0	100.00	0	0	0	100.00
2006. gada 31. decembrī								
KOPĀ AKTĪVI	65 159	103 663	1 026 060	1 083 914	222 824	83 668	2 607	2 587 895
KOPĀ SAISTĪBAS	2 435 642	85	1 813	46 796	58	–	42	2 484 436
Bilances tīrā pozīcija	-2 370 483	103 578	1 024 247	1 037 118	222 766	83 668	2 565	103 459
Finanšu instrumentu ārpusbilances posteņu tīrā pozīcija	–	–	-1 023 095	1 350 021	-221 952	-83 462	-3 861	17 651
Bilances un ārpusbilances tīrā pozīcija	-2 370 483	103 578	1 152	2 387 139	814	206	-1 296	121 110
Valūtas riskam pakļautā bilances un ārpusbilances tīrā pozīcija	x	-229 ¹	1 152	2 386 379	814	206	-1 296	2 387 026
Valūtas riskam pakļautās bilances un ārpusbilances ārvalstu valūtas tīrās pozīcijas struktūra (%)	x	-0.01	0.05	99.97	0.03	0.01	-0.05	100.00
Neitrālā valūtas struktūra (%)	x	0	0	100.00	0	0	0	100.00

36. PROCENTU LIKMJU MAIŅAS TERMIŅŠ UN SEKOŠANAS NOVIRZE

Tabulā atspoguļota Latvijas Bankas aktīvu, saistību un ārpusbilances posteņu pakļautība procentu likmju pārmaiņām. Tajā iekļautie posteņi uzrādīti to uzskaites vērtībā, izņemot ārpusbilances posteņos iekļautos biržā tirgotos procentu likmju nākotnes līgumus, kas uzrādīti to nosacītajā vērtībā. Latvijas Bankas aktīvu, saistību un ārpusbilances posteņi klasificēti pēc pārskata gada 31. decembrim tuvākā – procentu likmju maiņas vai atlikušā līguma termiņa – datuma.

(tūkst. latu)

	Procentu likmju maiņai pakļauti					Bez procentiem	Kopā
	Līdz 3 mēn.	3–6 mēn.	6–12 mēn.	1–3 gadi	Ilgāk par 3 gadiem		
2007. gada 31. decembrī							
Ārzemju aktīvi							
Zelts	47 394	–	–	–	–	51 736	99 130
Speciālās aizņēmuma tiesības	83	–	–	–	–	–	83
Ārvalstu konvertējamās valūtas	971 883	76 252	318 624	726 027	592 211	2 710	2 687 707
Starptautiskais Valūtas fonds	–	–	–	–	–	95 997	95 997
Līdzdalība Eiropas Centrālās bankas kapitālā	–	–	–	–	–	743	743
Līdzdalība Starptautisko norēķinu bankas kapitālā	–	–	–	–	–	1 763	1 763
Pārējie ārzemju aktīvi	82	–	–	–	–	17 282	17 364

¹ Valūtas riskam pakļautā bilances un ārpusbilances aktīvu tīrā XDR pozīcija ietver saistības pret SVF (96 212 tūkst. latu) un neietver līdzdalību SNB kapitālā (1 763 tūkst. latu).

(turpinājums)

(tūkst. latu)

	Procentu likmju maiņai pakļauti					Bez procentiem	Kopā
	Līdz 3 mēn.	3–6 mēn.	6–12 mēn.	1–3 gadi	Ilgāk par 3 gadiem		
Vietējie aktīvi							
Kredīti kredītiestādēm	6 850	–	–	–	–	–	6 850
Pamatlīdzekļi	–	–	–	–	–	32 646	32 646
Pārējie vietējie aktīvi	5	–	–	–	–	1 671	1 676
KOPĀ AKTĪVI	1 026 297	76 252	318 624	726 027	592 211	204 548	2 943 959
Ārzemju saistības							
Ārvalstu konvertējamās valūtas	–	–	–	–	–	5 330	5 330
Starptautiskais Valūtas fonds	–	–	–	–	–	96 212	96 212
Citu starptautisko institūciju noguldījumi latos	–	–	–	–	–	6 049	6 049
Ārvalstu banku noguldījumi latos	–	–	–	–	–	35	35
Pārējās ārzemju saistības	–	–	–	–	–	19 157	19 157
Lati apgrozībā	–	–	–	–	–	1 049 473	1 049 473
Vietējās saistības							
Kredītiestāžu noguldījumi	1 407 539	–	–	–	–	9 263	1 416 802
Valdības noguldījumi	171 241	–	–	–	–	–	171 241
Citu finanšu institūciju noguldījumi	3 785	–	–	–	–	1 091	4 876
Pārējās vietējās saistības	728	–	–	–	–	3 571	4 299
KOPĀ SAISTĪBAS	1 583 293	–	–	–	–	1 190 181	2 773 474
Bilances tīrā pozīcija	–556 996	76 252	318 624	726 027	592 211	x	x
Finanšu instrumentu ārpusbilances posteņu prasības	2 009 520		75 315	1 533 964	10 828	x	x
Finanšu instrumentu ārpusbilances posteņu saistības	3 445 667	59 165	38 159	19 844	69 242	x	x
Bilances un ārpusbilances tīrā pozīcija	–1 993 143	17 087	355 780	2 240 147	533 797	x	x
2006. gada 31. decembrī							
KOPĀ AKTĪVI	671 128	92 070	418 752	879 522	289 799	236 624	2 587 895
KOPĀ SAISTĪBAS	1 264 269	–	–	–	–	1 220 167	2 484 436
Bilances tīrā pozīcija	–593 141	92 070	418 752	879 522	289 799	x	x
Finanšu instrumentu ārpusbilances posteņu aktīvi	1 507 956	–	112 750	1 472 618	5 538	x	x
Finanšu instrumentu ārpusbilances posteņu saistības	2 517 120	20 175	407 676	9 367	126 872	x	x
Bilances un ārpusbilances tīrā pozīcija	–1 602 305	71 895	123 826	2 342 773	168 465	x	x

Ārvalstu valūtas rezervju portfeļu, izņemot zelta rezervju portfeli un piesaistīto rezervju portfeļus, pakļautību kopējam tirgus riskam un kredīriskam var raksturot ar sekošanas novirzi, ko mēra kā ieguldījumu portfeļa un attiecīgā neitrālā portfeļa gaidāmās gada ienesīgumu starpības standartnovirzi. Ārvalstu valūtas rezervju, izņemot zelta rezervju un piesaistīto rezervju portfeļus, neitrālais portfelis

piesaistīts eiro zonas valstu, ASV un Japānas valdības 1–3 gadu vērtspapīru svērtajam indeksam, kas izteikts eiro, novēršot valūtas risku.

2007. un 2006. gadā Latvijas Bankas ārvalstu valūtas rezervju portfeļu, izņemot zelta rezervju portfeli un piesaistīto rezervju portfeļus, vidējā svērtā sekošanas novirze bija attiecīgi 28 bāzes punkti un 38 bāzes punkti, un gada laikā tā bija šādos bāzes punktu intervālos.

Sekošanas novirze (bāzes punktos)	Darbadienu skaits	
	2007	2006
10–20	48	30
20–30	91	113
30–40	79	94
40–55	30	13
Kopā	248	250

37. LIKVIDITĀTES STRUKTŪRA

Latvijas Bankas aktīvu un saistību likviditātes struktūra 2007. gada un 2006. gada beigās bija šāda.

(tūkst. latu)						
			2007	2006		
	Līdz 3 mēn.	Bez noteikta termiņa	Kopā	Līdz 3 mēn.	Bez noteikta termiņa	Kopā
Aktīvi						
Ārzemju aktīvi	2 803 659	99 128	2 902 787	2 448 119	104 903	2 553 022
Vietējie aktīvi	6 980	34 192	41 172	–	34 873	34 873
KOPĀ AKTĪVI	2 810 639	133 320	2 943 959	2 448 119	139 776	2 587 895
Saistības						
Ārzemju saistības	126 744	39	126 783	138 616	40	138 656
Lati apgrozībā	–	1 049 473	1 049 473	–	1 073 851	1 073 851
Vietējās saistības	1 597 218	–	1 597 218	1 271 929	–	1 271 929
KOPĀ SAISTĪBAS	1 723 962	1 049 512	2 773 474	1 410 545	1 073 891	2 484 436
Bilances tirā pozīcija	1 086 677	–916 192	x	1 037 574	–934 115	x

38. AKTĪVI SEKTORU DALĪJUMĀ

Latvijas Bankas aktīvu sektoru dalījums 2007. gada un 2006. gada beigās bija šāds.

	Summa (tūkst. latu)		Īpatsvars (%)	
	2007	2006	2007	2006
Prasības				
Ārvalstu centrālās valdības un citas valsts institūcijas	1 318 772	1 250 360	44.8	48.3
Ārvalstu vietējās valdības	19 992	31 632	0.7	1.2
Ārvalstu centrālās bankas un kredītiestādes	882 651	449 194	30.0	17.4
Citas ārvalstu finanšu institūcijas	517 398	655 507	17.6	25.3
Ārvalstu nefinanšu sabiedrības	33 683	41 379	1.1	1.6
SVF un citas starptautiskās institūcijas	130 276	124 852	4.4	4.8
Latvijas centrālā valdība	6 855	–	0.2	0
Iekšzemes kredītiestādes	40	29	0	0
Neklasificēti aktīvi	34 292	34 942	1.2	1.4
Kopā	2 943 959	2 587 895	100.0	100.0

Lai analizētu kredītrisku, ar vērtspapīru ķīlu nodrošinātie kredīti iekšzemes kredītiestādēm skaidrojumā uzrādīti saskaņā ar šo vērtspapīru emitenta piederību attiecīgajam sektoram. Tāpēc iekšzemes kredītiestādēm izsniegtie kredīti atspoguļoti sektorā "Latvijas centrālā valdība".

39. ĀRZEMJU AKTĪVU DALĪJUMS PĒC TO ATRAŠANĀS VAI DARĪJUMA PARTNERU REZIDENCES VIETAS

Latvijas Bankas ārzemju aktīvu dalījums pēc to atrašanās vai darījuma partneru rezidences vietas 2007. gada un 2006. gada beigās bija šāds.

	Summa (tūkst. latu)		Īpatsvars (%)	
	2007	2006	2007	2006
Eiropa zona	1 027 351	1 094 291	35.4	42.9
ASV	849 142	738 291	29.3	28.9
Japāna	256 734	247 115	8.8	9.7
Pārējās valstis	639 284	348 473	22.0	13.6
SVF un citas starptautiskās institūcijas	130 276	124 852	4.5	4.9
Kopā	2 902 787	2 553 022	100.0	100.0

40. AKTĪVI KREDĪTREITINGU DALĪJUMĀ

Latvijas Bankas aktīvu dalījums pēc darījuma partneru kredītreitingiem 2007. gada un 2006. gada beigās bija šāds.

	Kredit- reitings	Summa (tūkst. latu)		Īpatsvars (%)	
		2007	2006	2007	2006
ĀRZEMJU AKTĪVI					
Zelts	AAA	25 754	43 225	0.9	1.7
	AA	73 376	40 443	2.5	1.6
Speciālās aizņēmuma tiesības	AAA	83	85	0	0
Ārvalstu parāda vērtspapīri	AAA	1 526 129	1 599 278	51.8	61.8
	AA+	115 141	87 772	3.9	3.4
	AA	208 368	55 102	7.1	2.1
	AA–	183 680	185 937	6.2	7.2
	A+	304 369	29 782	10.3	1.2
	A	57 656	248 918	2.0	9.6
	A–	2 169	2 544	0.1	0.1
	BBB–	316	–	0	0
	B	320	–	0	0
Noguldījumi ārvalstu finanšu institūcijās	AAA	183 401	106 990	6.2	4.1
	AA+	1 586	2 253	0.1	0.1
	AA	26 009	4 953	0.9	0.2
	AA–	11 995	5 149	0.4	0.2
	A+	53 208	4 025	1.8	0.2
	A	3 669	379	0.1	0
	A–	7 226	53	0.2	0
Ārvalstu valūta kasē	AAA	2 465	144	0.1	0
Starptautiskais Valūtas fonds	AAA	95 997	101 815	3.3	3.9
Līdzdalība Eiropas Centrālās bankas kapitālā	AAA	743	760	0	0
Līdzdalība Starptautisko norēķinu bankas kapitālā	AAA	1 763	1 763	0.1	0.1
Atvasinātie finanšu instrumenti	AAA	591	1 742	0	0.1
	AA+	–	1 145	0	0
	AA	3 345	5 987	0.1	0.2
	AA–	7 969	14 562	0.3	0.6
	A+	3 921	4 902	0.2	0.2
	A	697	2 593	0	0.1
	A–	–	156	0	0
Uzkrātie procentu ienākumi	Dažādi	217	6	0	0
Pārējie ārzemju aktīvi	Dažādi	624	559	0	0
VIETĒJIE AKTĪVI					
Kredīti kredītiestādēm	Dažādi	6 850	–	0.2	0
Pārējie	Dažādi	34 322	34 873	1.2	1.3
KOPĀ		2 943 959	2 587 895	100.0	100.0

Latvijas Bankas ārzemju aktīvu dalījums pēc darījuma partneru kredītreitingu pamatkategorijām 2007. gada un 2006. gada beigās bija šāds.

	Kredītreitinga grupa	Summa (tūkst. latu)		Īpatsvars (%)	
		2007	2006	2007	2006
Ārzemju aktīvi	AAA	1 836 926	1 855 802	63.3	72.7
	AA	631 469	403 303	21.8	15.8
	A	432 915	293 352	14.9	11.5
	BBB–	316	–	0	–
	B	320	–	0	–
	Dažādi	841	565	0	0
Kopā		2 902 787	2 553 022	100.0	100.0

Tābulās atspoguļots Latvijas Bankas aktīvu dalījums gada beigās pēc darījuma partneru kredītreitingiem, pamatojoties uz *Standard & Poor's* vai līdzvērtīgu citas starptautiskas kredītreitingu aģentūras piešķirtu novērtējumu. "AAA" ir visaugstākais iespējamais ilgtermiņa kredīspējas novērtējums, kas apliecina, ka darījuma partnera finansiālais stāvoklis ir izcils un tas pārliecinoši spēj izpildīt savas finanšu saistības. Novērtējums "AA" raksturo darījuma partnera ilgtermiņa kredīspēju kā ļoti labu, bet "A" – kā labu. Ilgtermiņa kredīspējas novērtējumiem, kas mazāki par "AAA", pievienotās atzīmes "+" un "-" norāda attiecīgā novērtējuma vietu starptautiskās kredītreitingu aģentūras novērtējuma pamatkategorijā.

41. FINANŠU PĀRSKATU SALĪDZINOŠO RĀDĪTĀJU ANALĪZE

Šajā skaidrojumā sniegts publicēto 2006. gada finanšu pārskatu bilances un peļņas un zaudējumu aprēķina posteņu salīdzinājums ar pārrēķinātajiem 2006. gada finanšu pārskatu rādītājiem, ja 3. skaidrojumā aprakstītā grāmatvedības politika būtu piemērota jau 2006. gada finanšu pārskatu sagatavošanā.

Latvijas Bankas bilances atsevišķu posteņu salīdzinājums ir šāds.

(gada beigās; tūkst. latu)				
	Skaidrojumi	2006 (publicēts)	2006 (pārrēķināts)	Starpība
ĀRZEMJU AKTĪVI		2 553 022	2 555 983	2 961
Pārējie ārzemju aktīvi	a)	31 652	34 613	2 961
ĀRZEMJU SAISTĪBAS		138 656	141 413	2 757
Pārējās ārzemju saistības	b)	13 658	16 415	2 757
LATI APGROZĪBĀ	c)	1 073 851	1 073 632	–219
KAPITĀLS UN REZERVES	d)	103 459	103 881	422

a) Biržā netirgoto valūtas maiņas nākotnes līgumu un valūtas mijmaiņas līgumu novērtējuma maiņa, katras darījuma puses tagadnes ekvivalentu pārrēķinot latos saskaņā ar Latvijas Bankas noteikto attiecīgās dienas ārvalstu valūtas kursu 2006. gada beigās. Publicētajos 2006. gada finanšu pārskatos šie darījumi novērtēti patiesajā vērtībā, diskontētās naudas plūsmas pārrēķinot latos saskaņā ar Latvijas Bankas noteikto attiecīgās ārvalstu valūtas kursu 2006. gada beigās. Rādītāju starpību veido arī uzkrātie procenti, kas publicētajos 2006. gada finanšu pārskatos uzrādīti minēto darījumu patiesās vērtības ietvaros.

b) Biržā netirgoto valūtas maiņas nākotnes līgumu un valūtas mijmaiņas līgumu novērtējuma maiņa, katras darījuma puses tagadnes ekvivalentu pārrēķinot latos

saskaņā ar Latvijas Bankas noteikto attiecīgās dienas ārvalstu valūtas kursu 2006. gada beigās. Publicētajos 2006. gada finanšu pārskatos šie darījumi novērtēti patiesajā vērtībā, diskontētās naudas plūsmas pārrēķinot latos saskaņā ar Latvijas Bankas noteikto attiecīgās ārvalstu valūtas kursu 2006. gada beigās. Rādītāju starpību veido arī uzkrātie procenti, kas publicētajos 2006. gada finanšu pārskatos uzrādīti minēto darījumu patiesās vērtības ietvaros.

c) Latu apgrozībā samazinājums ietver pārdoto jubilejas un piemiņas monētu nominālvērtību.

d) Kopējā biržā netirgoto valūtas maiņas nākotnes līgumu un valūtas mijmaiņas līgumu novērtējuma starpība un latu apgrozībā samazinājums (sk. arī a), b) un c) skaidrojumu).

Latvijas Bankas peļņas un zaudējumu aprēķina atsevišķu posteņu salīdzinājums ir šāds.

		(tūkst. latu)		
	Skaid- rojumi	2006 (publicēts)	2006 (pārrēķināts)	Starpība
PROCENTU UN TAMLĪDZĪGI IENĀKUMI				
Ārzemju operācijas		51 268	61 315	10 047
Ieguldījumu parāda vērtspapīros rezultāts	e)	46 870	49 189	2 319
Atvasināto finanšu instrumentu rezultāts	f)	-1 081	6 647	7 728
Vietējās operācijas		-3 167	-3 164	3
Procenti par atvasinātajiem finanšu instrumentiem	f)	-	3	3
PROCENTU IZDEVUMI				
Ārzemju operācijas		8	20 748	20 740
Procenti par atvasinātajiem finanšu instrumentiem	f)	-	20 740	20 740
Vietējās operācijas		20 188	20 189	1
Procenti par atvasinātajiem finanšu instrumentiem	f)	-	1	1
TĪRIE PROCENTU IENĀKUMI		27 905	17 214	-10 691
FINANŠU AKTĪVU UN POZĪCIJU VĒRTĪBAS SAMAZINĀJUMS	g)	-	8 889	8 889
CITI BANKAS DARBĪBAS IENĀKUMI	h)	-	219	219

e) Papildu vērtspapīru atsavināšanas rezultāts, ja attiecīgo vērtspapīru iegādes vērtību pielīdzinātu šo vērtspapīru tirgus vērtībai 2005. gada 31. decembrī.

f) Procenti par biržā netirgotajiem valūtas maiņas nākotnes līgumiem un valūtas un procentu mijmaiņas līgumiem, kas publicētajos 2006. gada finanšu pārskatos netika atsevišķi uzskaitīti, bet uzrādīti bilances posteņi "Pārvērtēšanas kants" kopējās attiecīgo darījumu patiesās vērtības novērtēšanas ietvaros. Papildus iekļauts biržā netirgoto procentu likmju mijmaiņas līgumu atsavināšanas rezultāts, kas publicētajos 2006. gada finanšu pārskatos uzrādīts bilances posteņi "Pārvērtēšanas kants".

g) Vērtspapīru un biržā netirgoto procentu likmju mijmaiņas līgumu nerealizētie zaudējumi, kas gada beigās atzīti peļņas un zaudējumu aprēķinā, ja tie pārsniedz attiecīgā finanšu instrumenta iepriekš aprēķināto pārvērtēšanas peļņu.

h) Citu bankas darbības ienākumu palielinājums ietver emitēto jubilejas un piemiņas monētu nominālvērtību.

ZIŅOJUMS PAR FINANŠU PĀRSKATIEM

Esam veikuši pievienoto Latvijas Bankas (turpmāk "Banka") finanšu pārskatu no 64. līdz 104. lapai revīziju. Revidētie finanšu pārskati ietver bilanci 2007. gada 31. decembrī un peļņas un zaudējumu aprēķinu, kopējās atzītās peļņas un zaudējumu pārskatu un naudas plūsmas pārskatu par gadu, kas noslēdzās 2007. gada 31. decembrī, kā arī nozīmīgāko grāmatvedības principu kopsavilkumu un citus finanšu pārskatu skaidrojumus.

Vadības atbildība par finanšu pārskatiem

Vadība ir atbildīga par šo finanšu pārskatu sagatavošanu un informācijas patiesu uzrādīšanu saskaņā ar Latvijas Bankas padomes apstiprināto "Latvijas Bankas finanšu grāmatvedības politiku" un likumu "Par Latvijas Banku". Vadības atbildība ietver tādas iekšējās kontroles sistēmas izveidošanu, ieviešanu un uzturēšanu, kas nodrošina finanšu pārskatu, kuri nesatur ne krāpšanas, ne kļūdu izraisītas būtiskas neatbilstības, sagatavošanu un informācijas patiesu uzrādīšanu, atbilstošas grāmatvedības politikas izvēli un piemērošanu, kā arī pastāvošajiem apstākļiem piemērotu grāmatvedības aplēšu sagatavošanu.

Revidentu atbildība

Mēs esam atbildīgi par revidentu atzinuma sniegšanu par šiem finanšu pārskatiem, pamatojoties uz veikto revīziju. Revīzija tika veikta saskaņā ar Starptautiskajiem revīzijas standartiem. Šie standarti nosaka, ka mums ir jāievēro spēkā esošās ētikas prasības un revīzija jāplāno un jāveic tā, lai iegūtu pietiekamu pārliecību, ka finanšu pārskatos nav būtisku neatbilstību.

Revīzijas laikā tiek veiktas procedūras, lai iegūtu revīzijas pierādījumus par finanšu pārskatos uzrādītajām summām un skaidrojumiem. Piemēroto procedūru izvēle ir atkarīga no mūsu profesionāla vērtējuma, ieskaitot risku novērtējumu attiecībā uz būtisku neatbilstību finanšu pārskatos, kas var pastāvēt krāpšanās vai kļūdu dēļ. Veicot šo risku novērtējumu, mēs apsveram iekšējās kontroles, kas saistītas ar Bankas finanšu pārskatu sagatavošanu un informācijas patiesu uzrādīšanu, ar mērķi piemērot pastāvošajiem apstākļiem atbilstošas revīzijas procedūras, bet nevis lai sniegtu atzinumu par Bankas iekšējās kontroles efektivitāti. Revīzija ietver arī pielietoto grāmatvedības principu un vadības izdarīto grāmatvedības aplēšu pamatotības, kā arī finanšu pārskatos sniegtās informācijas izvērtējumu.

Mēs uzskatām, ka iegūtie revīzijas pierādījumi dod pietiekošu un atbilstošu pamatojumu mūsu atzinumam.

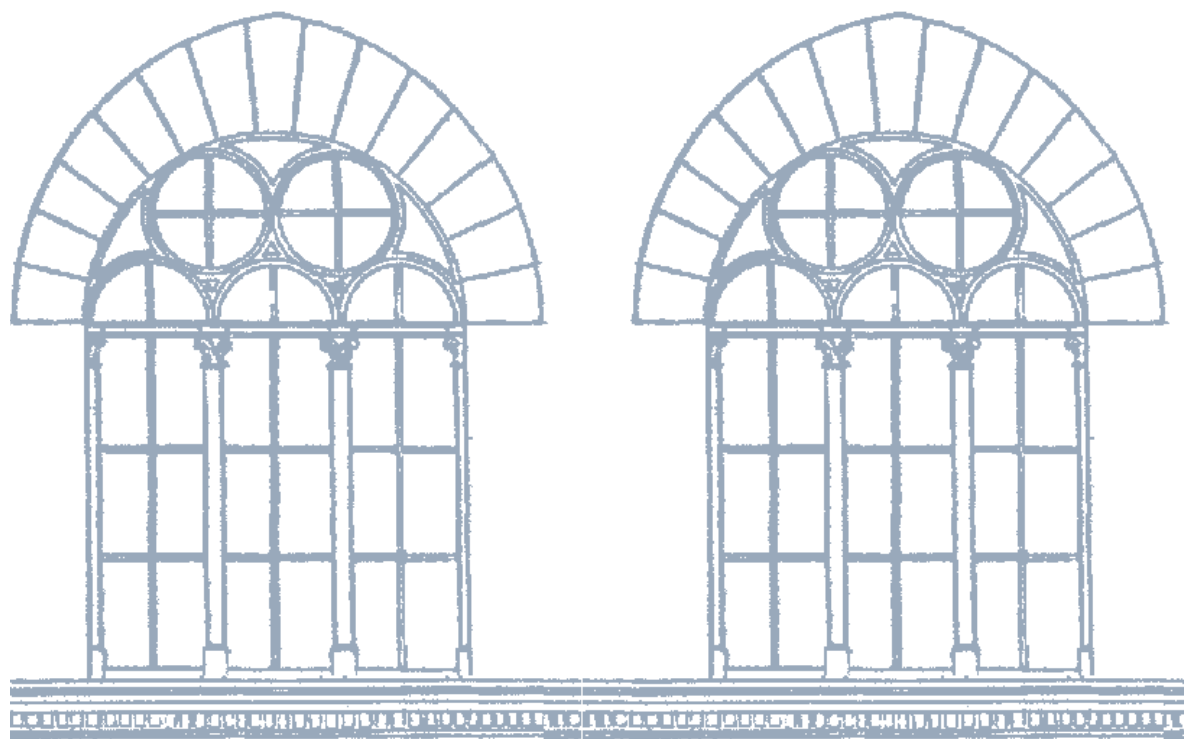
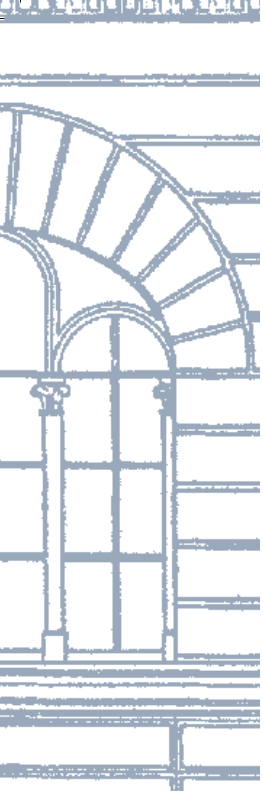
Atzinums

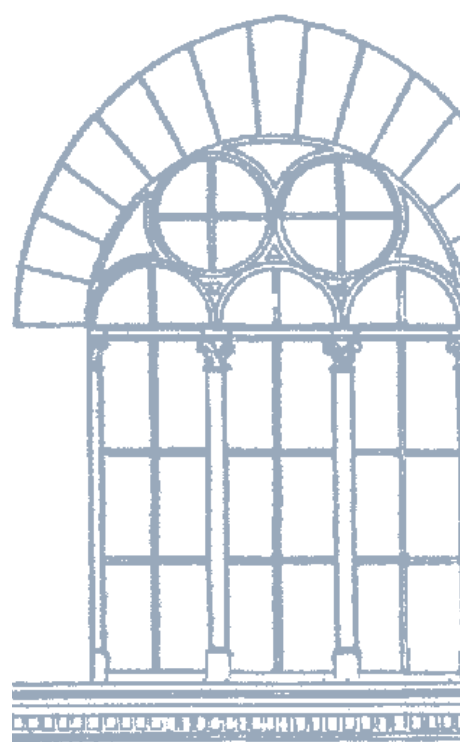
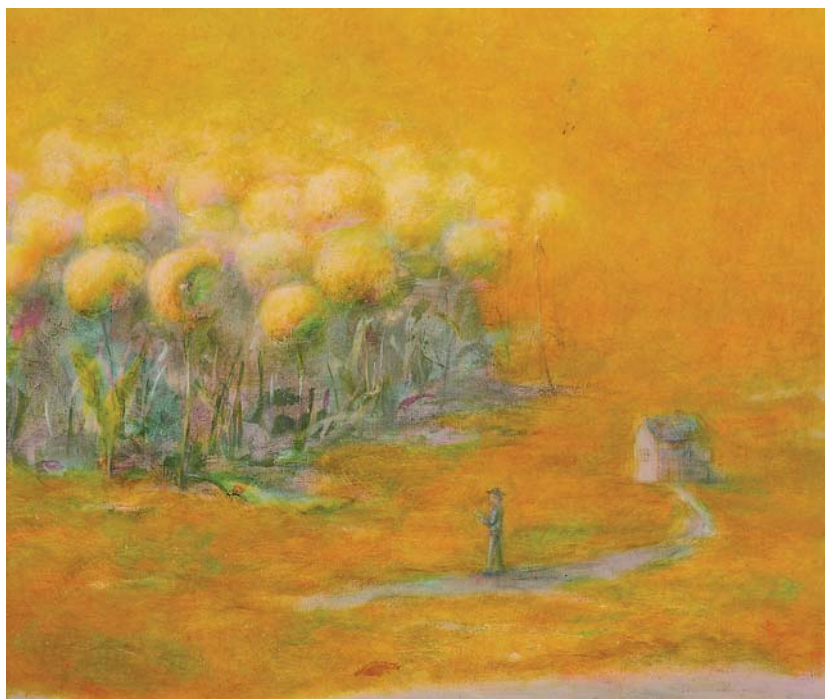
Mūsaprāt, finanšu pārskati sniedz skaidru un patiesu priekšstatu par Bankas finansiālo stāvokli 2007. gada 31. decembrī un par tās darbības finanšu rezultātiem un naudas plūsmu gadā, kas noslēdzās 2007. gada 31. decembrī, saskaņā ar Latvijas Bankas padomes apstiprināto "Latvijas Bankas finanšu grāmatvedības politiku" un likumu "Par Latvijas Banku".

Stephen Young
KPMG Baltics SIA
Licence Nr. 55

Inguna Sudraba
Latvijas Republikas
Valsts kontrole

Rīgā, Latvijā
2008. gada 26. februārī

1. pielikums

MONETĀRIE RĀDĪTĀJI 2007. GADĀ

(perioda beigās; milj. latu)

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
LATVIJAS BANKA												
M0	2 101.9	2 185.5	2 180.8	2 244.8	2 245.0	2 311.8	2 268.9	2 376.6	2 422.4	2 394.1	2 348.1	2 471.2
Skaidrā nauda apgrozībā	1 047.6	1 031.0	1 030.0	1 049.6	1 034.1	1 056.1	1 054.7	1 057.5	1 029.4	996.9	999.8	1 049.5
Pieprasījuma noguldījumi Latvijas Bankā	1 054.3	1 154.5	1 150.8	1 195.2	1 210.8	1 255.7	1 214.2	1 319.1	1 393.0	1 397.1	1 348.3	1 421.7
Skaidrā nauda pret naudas bāzi (%)	49.8	47.2	47.2	46.8	46.1	45.7	46.5	44.5	42.5	41.6	42.6	42.5
Tīrie ārējie aktīvi	2 439.0	2 507.8	2 455.8	2 409.6	2 554.0	2 582.3	2 636.1	2 725.6	2 715.1	2 720.9	2 708.4	2 776.0
Tīrie iekšējie aktīvi	-337.1	-322.3	-275.0	-164.8	-309.0	-270.5	-367.2	-349.1	-292.7	-326.8	-360.4	-304.9
Kredīti	-231.6	-234.9	-183.6	-77.8	-224.5	-186.0	-248.1	-241.2	-177.8	-201.8	-219.6	-164.4
MFI	0	2.7	41.9	140.6	23.0	0	0	46.8	121.8	54.3	25.0	6.9
Valdībai (neto)	-231.6	-237.6	-225.5	-218.4	-247.5	-186.0	-248.1	-288.0	-299.6	-256.0	-244.6	-171.2
Pārējie aktīvi (neto)	-105.6	-87.4	-91.5	-86.9	-84.6	-84.6	-119.1	-107.9	-114.9	-125.1	-140.8	-140.5
MFI												
M1	4 017.5	3 977.6	4 032.7	4 058.9	4 079.1	4 214.3	4 280.7	4 191.1	3 969.4	3 870.4	3 823.3	3 935.2
M2	5 477.8	5 528.4	5 663.2	5 757.3	5 821.2	6 035.3	6 044.5	6 047.2	5 953.5	5 996.4	6 027.0	6 242.0
M3	5 534.7	5 582.6	5 736.9	5 838.1	5 900.0	6 146.6	6 167.0	6 161.2	6 044.6	6 083.6	6 113.0	6 311.6
M2X	5 477.3	5 511.3	5 625.6	5 706.9	5 744.6	5 939.4	5 949.2	5 946.1	5 839.8	5 885.5	5 905.6	6 171.3
Skaidrā nauda apgrozībā (bez atlikumiem MFI kasēs)	954.3	935.7	933.6	940.6	932.3	948.6	946.8	940.6	914.7	888.4	880.3	900.0
Rezidentu finanšu iestāžu, nefinanšu sabiedrību un mājsaimniecību noguldījumi	4 523.0	4 575.7	4 692.1	4 766.3	4 812.2	4 990.8	5 002.4	5 005.5	4 925.1	4 997.1	5 025.2	5 271.2
Ārvalstu valūtās	1 877.5	1 935.1	1 999.8	2 083.6	2 133.4	2 247.6	2 316.6	2 380.3	2 402.0	2 433.5	2 434.6	2 541.2
Tīrie ārējie aktīvi	-2 812.4	-3 032.8	-3 293.6	-3 387.4	-3 508.2	-3 675.5	-3 744.3	-3 995.7	-4 175.8	-4 400.0	-4 492.6	-4 482.8
Tīrie iekšējie aktīvi	8 289.7	8 544.1	8 919.3	9 094.3	9 252.7	9 614.9	9 693.5	9 941.8	10 015.7	10 285.5	10 398.2	10 654.0
Rezidentu finanšu iestādēm, nefinanšu sabiedrībām un mājsaimniecībām izsniegtie kredīti	9 994.3	10 340.2	10 767.2	11 113.8	11 384.9	11 754.6	11 980.5	12 265.3	12 406.6	12 670.2	12 807.1	13 050.6
PROCENTU LIKMES												
Latvijas Bankas refinansēšanas likme	5.0	5.0	5.5	5.5	6.0	6.0	6.0	6.0	6.0	6.0	6.0	6.0
Latos veikto darījumu vidējās svērtās procentu likmes												
Starpbanku tirgū izsniegtie kredīti	2.6	3.7	3.4	7.7	7.6	3.6	2.7	6.7	8.0	6.9	4.6	5.1
Nefinanšu sabiedrībām un mājsaimniecībām izsniegtie kredīti ar mainīgo procentu likmi un procentu likmes darbības sākotnējo periodu līdz 1 gadam (jaunie darījumi)	6.7	7.8	8.5	11.1	11.4	11.3	10.9	11.1	12.8	13.2	13.7	12.6
Nefinanšu sabiedrību un mājsaimniecību termiņnoguldījumi (jaunie darījumi)	3.7	3.9	5.2	6.5	6.7	5.5	4.3	6.2	7.5	8.0	7.8	7.8

LATVIJAS BANKAS 2007. GADA MĒNEŠU BILANCES

(mēneša beigās; tūkst. latu)

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
ĀRZEMJU AKTĪVI	2 566 885	2 633 012	2 580 310	2 526 064	2 674 218	2 695 736	2 752 331	2 848 802	2 843 361	2 839 819	2 831 910	2 902 787
Zelts	86 719	90 953	87 286	87 881	85 444	83 690	84 818	85 247	90 048	95 208	95 150	99 130
SDR	85	85	85	84	85	85	84	85	84	83	83	83
Ārvalstu konvertējamās valūtas	2 361 342	2 419 760	2 364 782	2 300 428	2 463 957	2 488 845	2 546 330	2 641 000	2 605 263	2 584 569	2 576 857	2 687 707
SVF	102 194	101 309	100 929	99 538	100 171	99 918	99 665	99 791	97 641	96 882	95 364	95 997
Līdzdalība ECB kapitālā	743	743	743	743	743	743	743	743	743	743	743	743
Līdzdalība SNB kapitālā	1 763	1 763	1 763	1 763	1 763	1 763	1 763	1 763	1 763	1 763	1 763	1 763
Pārējie ārzemju aktīvi	14 039	18 399	24 722	35 627	22 055	20 692	18 928	20 173	47 819	60 571	61 950	17 364
VIETĒJIE AKTĪVI	34 651	37 659	77 243	176 775	58 417	34 187	33 837	80 691	155 585	87 762	58 271	41 172
Kreditī kredītiestādēm	–	2 700	41 900	140 600	23 000	–	–	46 810	121 820	54 270	25 000	6 850
Pamatlīdzekļi	32 507	32 354	32 377	32 458	32 276	31 878	31 714	31 604	31 517	31 417	31 307	32 646
Pārējie vietējie aktīvi	2 144	2 605	2 966	3 717	3 141	2 309	2 123	2 277	2 248	2 075	1 964	1 676
KOPĀ AKTĪVI	2 601 536	2 670 671	2 657 553	2 702 839	2 732 635	2 729 923	2 786 168	2 929 493	2 998 946	2 927 581	2 890 181	2 943 959
ĀRZEMJU SAISTĪBAS	127 873	125 256	124 475	116 511	120 197	113 423	116 200	123 157	128 247	118 914	123 465	126 783
Ārvalstu konvertējamās valūtas	3 076	2 186	1 963	1 379	2 241	5 158	1 395	584	10 703	2 101	12 872	5 330
SVF	102 424	101 536	101 156	99 762	100 396	100 142	99 889	100 015	97 860	97 100	95 579	96 212
Citu starptautisko institūciju noguldījumi latos	1 604	6 455	8 006	7 841	4 081	1 076	1 854	2 067	1 459	2 926	2 142	6 049
Ārvalstu banku noguldījumi latos	513	445	493	846	471	490	461	80	42	33	122	35
Pārējās ārzemju saistības	20 256	14 634	12 857	6 683	13 008	6 557	12 601	20 411	18 183	16 754	12 750	19 157
LATI APGROZĪBĀ	1 047 575	1 030 989	1 030 009	1 049 610	1 034 142	1 056 064	1 054 740	1 057 499	1 029 433	996 932	999 824	1 049 473
VIETĒJĀS SAISTĪBAS	1 323 615	1 397 896	1 383 287	1 420 111	1 465 287	1 447 436	1 489 326	1 612 267	1 696 300	1 656 697	1 595 614	1 597 218
Kreditīestāžu noguldījumi	1 086 598	1 154 559	1 151 234	1 195 139	1 210 788	1 255 583	1 229 044	1 312 231	1 384 671	1 393 154	1 340 480	1 416 802
Valdības noguldījumi	231 589	237 555	225 458	218 416	247 496	185 958	248 105	288 026	299 573	256 028	244 581	171 241
Citu finanšu institūciju noguldījumi	2 841	2 796	2 353	2 843	2 944	3 029	8 954	8 738	8 339	3 987	7 775	4 876
Pārējās vietējās saistības	2 587	2 986	4 242	3 713	4 059	2 866	3 223	3 272	3 717	3 528	2 778	4 299
KAPITĀLS UN REZERVES	102 473	116 530	119 782	116 607	113 009	113 000	125 902	136 570	144 966	155 038	171 278	170 485
KOPĀ PASĪVI	2 601 536	2 670 671	2 657 553	2 702 839	2 732 635	2 729 923	2 786 168	2 929 493	2 998 946	2 927 581	2 890 181	2 943 959

3. pielikums

LATVIJAS BANKAS 2003.–2007. GADA BILANCES

(gada beigās; tūkst. latu)

	2003	2004	2005	2006	2007
ĀRZEMJU AKTĪVI	937 526	1 170 605	1 513 427	2 553 022	2 902 787
Zelts	55 543	56 901	76 170	83 668	99 130
SDR	75	77	85	85	83
Ārvalstu konvertējamās valūtas	774 834	986 458	1 323 520	2 333 279	2 687 707
SVF	101 144	101 144	107 633	101 815	95 997
Līdzdalība ECB kapitālā	–	760	760	760	743
Līdzdalība SNB kapitālā	1 000	1 000	1 763	1 763	1 763
Pārējie ārzemju aktīvi	4 930	24 265	3 496	31 652	17 364
VIETĒJIE AKTĪVI	162 716	145 283	159 487	34 873	41 172
Kredīti kredītiestādēm	59 320	12 880	23 300	–	6 850
Tranzitkredīti	3 018	–	–	–	–
Valdības vērtspapīri	62 273	93 208	98 817	–	–
Pamatlīdzekļi	34 200	35 931	34 878	32 763	32 646
Pārējie vietējie aktīvi	3 905	3 264	2 492	2 110	1 676
KOPĀ AKTĪVI	1 100 242	1 315 888	1 672 914	2 587 895	2 943 959
ĀRZEMJU SAISTĪBAS	113 545	131 291	123 196	138 656	126 783
Ārvalstu konvertējamās valūtas	149	2 445	3 295	21 158	5 330
SVF	104 423	101 773	107 875	102 044	96 212
Citu starptautisko institūciju noguldījumi latos ¹	268	21 515	1 105	1 348	6 049
Ārvalstu banku noguldījumi latos ¹	409	396	486	448	35
Pārējās ārzemju saistības ²	8 296	5 162	10 435	13 658	19 157
LATI APGROZĪBĀ	682 145	727 354	877 274	1 073 851	1 049 473
VIETĒJĀS SAISTĪBAS	209 472	361 513	575 762	1 271 929	1 597 218
Kredītiestāžu noguldījumi	123 810	228 872	502 669	1 212 263	1 416 802
Valdības noguldījumi	80 254	107 156	68 389	49 818	171 241
Citu finanšu institūciju noguldījumi	1 670	1 300	2 004	6 308	4 876
Pārējās vietējās saistības ³	3 738	24 185	2 700	3 540	4 299
KAPITĀLS UN REZERVES	95 080	95 730	96 682	103 459	170 485
Pamatkapitāls	25 000	25 000	25 000	25 000	25 000
Rezerves kapitāls ³	37 928	45 787	48 090	54 898	59 508
Pārvērtēšanas kots	19 712	21 121	13 333	16 442	34 513
Nesadalītā peļņa ³	11 908	3 289	9 726	6 586	51 464
ES dāvinājums	532	533	533	533	–
KOPĀ PASĪVI	1 100 242	1 315 888	1 672 914	2 587 895	2 943 959

¹ Citu starptautisko finanšu institūciju noguldījumi latos 2003. gada finanšu pārskatos ietverti postenī "Ārvalstu banku noguldījumi latos".

² Papildus ietvertas saistības nekonvertējamās valūtās, kas 2003.–2005. gada finanšu pārskatos uzrādītas postenī "Nekonvertējamās valūtas".

³ 2003.–2005. gada finanšu pārskatos pārskata gada peļņa uzrādīta sadalītā veidā, valsts ieņēmumos ieskaitāmo peļņas daļu ietverot bilances postenī "Pārējās vietējās saistības" un rezerves kapitāla palielinājumu – bilances postenī "Rezerves kapitāls".

4. pielikums

LATVIJAS BANKAS 2003.–2007. GADA PEĻŅAS UN ZAUDEJUMU
APRĒĶINI

(tūkst. latu)

	2003	2004	2005	2006	2007 ¹
PROCENTU UN TAMLĪDZĪGI IENĀKUMI					
Ārzemju operācijas	27 327	21 760	33 673	51 268	137 655
Vietējās operācijas	5 984	7 005	5 080	–3 167	3 278
PROCENTU IZDEVUMI					
Ārzemju operācijas	8	8	9	8	24 255
Vietējās operācijas	2 651	5 282	10 018	20 188	36 122
TĪRIE PROCENTU UN TAMLĪDZĪGI IENĀKUMI	30 652	23 475	28 726	27 905	80 556
VALŪTAS MAIŅAS DARĪJUMU REALIZĒTĀ PEĻŅA	–	–	–	–	2 700
FINANŠU AKTĪVU UN POZĪCIJU VĒRTĪBAS SAMAZINĀJUMS	–	–	–	–	5 862
CITI BANKAS DARBĪBAS IENĀKUMI	994	447	577	712	1 195
CITI BANKAS DARBĪBAS IZDEVUMI	19 738	20 633	19 577	22 031	27 125
PEĻŅA PIRMS SADALES	11 908	3 289	9 726	6 586	51 464

5. pielikums

LATVIJAS BANKAS NOTEIKTIE LIELBRITĀNIJAS STERLIŅU
MĀRCIŅAS, JAPĀNAS JENAS UN ASV DOLĀRA KURSI

(Ls pret ārvalstu valūtu)

2007	Lielbritānijas sterliņu mārciņa (GBP)				100 Japānas jenu (JPY)				ASV dolārs (USD)			
	Augstākais	Vidējais	Zemākais	Perioda beigās	Augstākais	Vidējais	Zemākais	Perioda beigās	Augstākais	Vidējais	Zemākais	Perioda beigās
I	1.0740	1.0574	1.0410	1.0640	0.4570	0.4494	0.4440	0.4450	0.5450	0.5400	0.5290	0.5420
II	1.0670	1.0544	1.0420	1.0470	0.4520	0.4457	0.4410	0.4440	0.5440	0.5377	0.5330	0.5330
III	1.0440	1.0336	1.0250	1.0360	0.4620	0.4521	0.4460	0.4500	0.5360	0.5308	0.5250	0.5280
IV	1.0400	1.0351	1.0310	1.0320	0.4500	0.4392	0.4340	0.4340	0.5280	0.5212	0.5150	0.5150
V	1.0400	1.0323	1.0260	1.0360	0.4350	0.4310	0.4290	0.4300	0.5240	0.5196	0.5150	0.5230
VI	1.0460	1.0396	1.0340	1.0440	0.4330	0.4276	0.4210	0.4250	0.5280	0.5238	0.5200	0.5220
VII	1.0510	1.0429	1.0350	1.0430	0.4350	0.4211	0.4160	0.4350	0.5230	0.5130	0.5080	0.5150
VIII	1.0450	1.0381	1.0320	1.0370	0.4660	0.4412	0.4260	0.4460	0.5240	0.5161	0.5090	0.5150
IX	1.0420	1.0224	1.0020	1.0020	0.4510	0.4404	0.4300	0.4300	0.5170	0.5071	0.4970	0.4970
X	1.0190	1.0095	1.0020	1.0060	0.4320	0.4270	0.4210	0.4260	0.5010	0.4947	0.4870	0.4880
XI	1.0130	0.9939	0.9750	0.9830	0.4380	0.4298	0.4210	0.4310	0.4870	0.4791	0.4710	0.4740
XII	0.9890	0.9767	0.9630	0.9630	0.4350	0.4301	0.4240	0.4240	0.4890	0.4824	0.4740	0.4840

¹ 2007. gada dati sagatavoti saskaņā ar grāmatvedības principiem, kas piemēroti no 2007. gada 1. janvāra (sk. Latvijas Bankas 2007. gada finanšu pārskatu 3. skaidrojumā aprakstīto grāmatvedības politikas maiņu).

*6. pielikums***LATVIJAS BANKAS STRUKTŪRVIENTĪBAS 2007. GADA BEIGĀS****1. AIZSARDZĪBAS PĀRVALDE**

(vadītājs Romualds Namnieks; vadītāja vietnieki Imants Kravals, Sandis Mackēvičs)

- 1.1. Analītiskā daļa (vadītājs Māris Dzelme)
- 1.2. Bruņojuma daļa (vadītājs Juris Kušķis)
- 1.3. Centrālā nodaļa (vadītājs Guntars Ezeriņš)
- 1.4. Rīgas nodaļa (vadītājs Normunds Puzulis)
- 1.5. Daugavpils nodaļa (vadītājs Ilmārs Suhockis)
- 1.6. Liepājas nodaļa (vadītājs Gints Liepiņš)
- 1.7. Rēzeknes nodaļa (vadītājs Andrejs Gugāns)

2. ĀRĒJO SAKARU PĀRVALDE

(vadītājs Juris Kravalis; vadītāja vietniece Aleksandra Bambale)

3. GRĀMATVEDĪBAS PĀRVALDE

(vadītājs, galvenais grāmatvedis Jānis Caune; galvenā grāmatveža vietnieki Leo Ašmanis, Iveta Čavare)

- 3.1. Finanšu pārskatu un uzskaites politikas daļa (vadītājs Gatis Gersons)
- 3.2. Bankas iekšējo operāciju daļa (vadītāja Anita Jakāne)

4. IEKŠĒJĀ AUDITA PĀRVALDE

(vadītājs Modris Briedis)

- 4.1. Bankas darbības audita daļa (vadītāja, pārvaldes vadītāja vietniece Anita Hāznere)
- 4.2. Informācijas sistēmu audita daļa (vadītājs Juris Ziediņš)

5. INFORMĀCIJAS SISTĒMU PĀRVALDE

(vadītājs Harijs Ozols; vadītāja vietnieks Ivo Odītis)

- 5.1. Projektēšanas un programmēšanas daļa (vadītājs Ilgvars Apinis)
- 5.2. Datortīklu un serveru sistēmu daļa (vadītājs, pārvaldes vadītāja vietnieks Egons Bušs)
- 5.3. Bankas informācijas sistēmas uzturēšanas un attīstības daļa (vadītājs Valdis Spūlis)
- 5.4. Informācijas sistēmu drošības daļa (vadītāja Ilona Etmane)
- 5.5. Informācijas sistēmu kvalitātes kontroles daļa (vadītājs Askolds Kālis)
- 5.6. Sistēmu uzturēšanas daļa (vadītājs Edvīns Mauriņš)

6. JURIDISKĀ PĀRVALDE

(vadītāja Ilze Posuma; vadītāja vietnieki Iveta Krastiņa, Edvards Kušners)

7. KASES UN NAUDAS APGROZĪBAS PĀRVALDE

(vadītāja Veneranda Kausa; vadītāja vietnieks Vilnis Kepe)

- 7.1. Kases operāciju daļa (vadītājs Oskars Zaltans)
- 7.2. Naudas apgrozības daļa (vadītāja Ruta Strēle)
- 7.3. Monētu daļa (vadītāja Maruta Brūkle)
- 7.4. Naudas ekspertīzes un iekārtu uzturēšanas daļa (vadītājs Andris Tauriņš)

8. KOMUNIKĀCIJAS PĀRVALDE

(vadītāja Aina Raņķe)

- 8.1. Izdevniecības daļa (vadītāja, pārvaldes vadītāja vietniece Aija Grīnfelde)
- 8.2. Bibliotēka (vadītāja Anita Zariņa)
- 8.3. Arhīvs (vadītāja Baiba Blese)
- 8.4. Lietvedības daļa (vadītāja, pārvaldes vadītāja vietniece Svetlana Petrovska)
- 8.5. Protokola daļa (vadītāja Gundega Vizule)

6. pielikums (turpinājums)

9. MAKSĀJUMU SISTĒMU PĀRVALDE

(vadītājs Egons Gailītis; vadītāja vietniece Agnija Jēkabsone)

9.1. Maksājumu sistēmu politikas daļa (vadītāja Anda Zalmane)

9.2. Maksājumu sistēmu operāciju daļa (vadītāja Natālija Popova)

9.3. Kontu apkalpošanas un uzskaites daļa (vadītāja Andra Gailīte)

9.4. Parādnienu reģistra daļa¹ (vadītāja Laura Ausekle)

10. MONETĀRĀS POLITIKAS PĀRVALDE

(vadītājs Helmūts Ancāns²; vadītāja vietnieki Ēriks Āboliņš³, Zoja Razmusa)

10.1. Makroekonomikas analīzes daļa (vadītājs Vilnis Purviņš)

10.2. Finanšu tirgus analīzes daļa (vadītājs Elmārs Zakulis)

10.3. Monetārās izpētes un prognozēšanas daļa (vadītājs Konstantīns Beņkovskis)

10.4. Finanšu stabilitātes daļa (vadītāja Jeļena Zubkova)

11. PERSONĀLA PĀRVALDE

(vadītāja Inta Lovnika; vadītāja vietniece Vineta Veikmane)

12. PREZIDENTA BIROJS

(vadītājs Guntis Valujevs)

13. SABIEDRISKO ATTIECĪBU PĀRVALDE

(vadītājs, preses sekretārs Mārtiņš Grāvētis; vadītāja vietnieks Kristaps Otersons)

13.1. Apmeklētāju centrs (vadītājs Jānis Motivāns)

14. STATISTIKAS PĀRVALDE

(vadītājs Agris Caune; vadītāja vietnieks Ilmārs Skarbnieks)

14.1. Finanšu tirgus un monetārās statistikas daļa (vadītāja Zigrīda Aušta)

14.2. Maksājumu bilances statistikas daļa (vadītāja Daiga Gaigala-Ližbovska)

14.3. Tautsaimniecības un finanšu statistikas daļa (vadītāja Iveta Salmiņa)

15. TEHNISKĀ PĀRVALDE

(vadītājs Andris Ņikitins)

15.1. Saimniecības daļa (vadītājs, pārvaldes vadītāja vietnieks Einārs Čiņš)

15.2. Ēku sistēmu daļa (vadītājs Jānis Kreicbergs)

15.3. Drošības sistēmu daļa (vadītājs Viesturs Balodis)

16. TIRGUS OPERĀCIJU PĀRVALDE

(vadītājs Raivo Vanags)

16.1. Darījumu un investīciju daļa (vadītājs, pārvaldes vadītāja vietnieks Kārlis Bauze⁴)

16.2. Ārējā parāda vadības daļa (vadītāja Agita Birka)

16.3. Riska vadības daļa (vadītāja Daira Brunere)

16.4. Analīzes daļa (vadītājs, pārvaldes vadītāja vietnieks Aigars Egle)

16.5. Maksājumu daļa (vadītāja Una Ruka)

17. RĪGAS FILIĀLE

(vadītājs Jānis Strēlnieks; vadītāja vietnieks Gunārs Viksne)

18. DAUGAVPILS FILIĀLE

(vadītāja Jolanda Mateša⁵; vadītāja vietniece Bernarda Kezika)

¹ Kopš 01.01.2008. – Kredītu reģistra daļa.

² Kopš 18.01.2008. – Kārlis Bauze.

³ Kopš 10.03.2008. – Uldis Rutkaste.

⁴ Kopš 18.01.2008. – vakance.

⁵ No 18.01.2008. – vakance; kopš 10.03.2008. – Ināra Brauna.

6. pielikums (turpinājums)

19. LIEPĀJAS FILIĀLE

(vadītājs Gundars Lazdāns; vadītāja vietniece Ieva Ratniece)

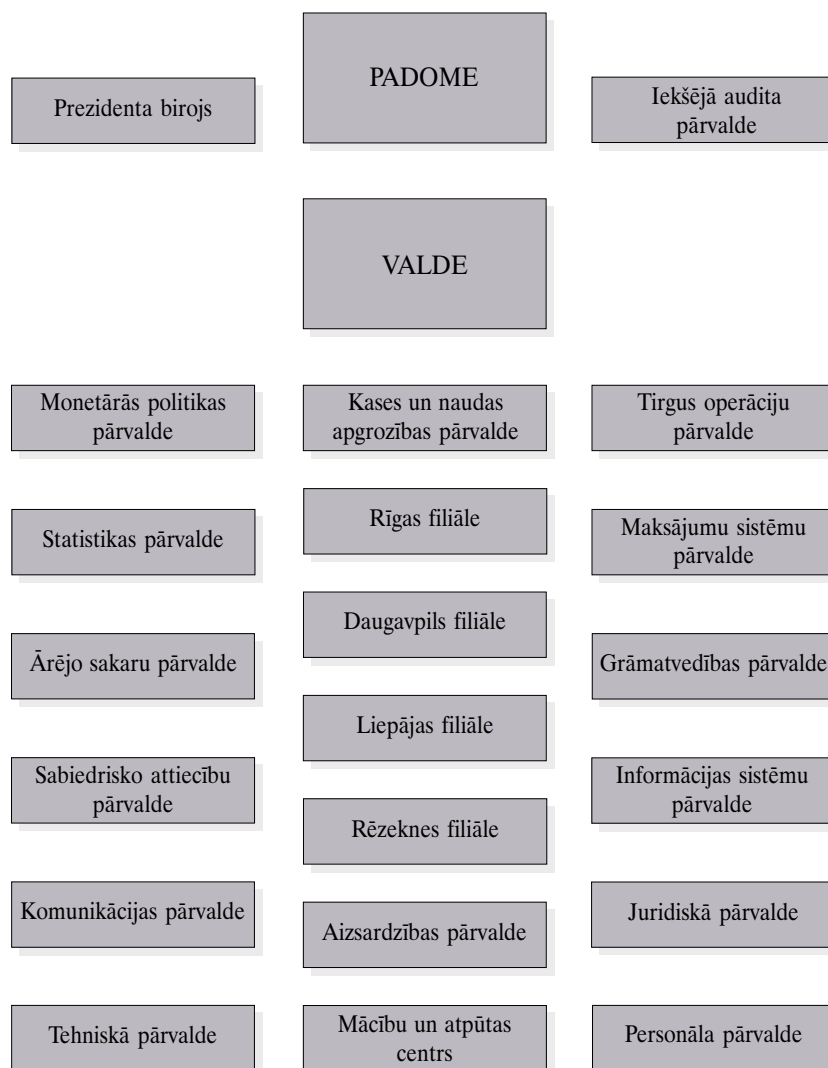
20. RĒZEKNES FILIĀLE

(vadītāja Anna Matisāne; vadītāja vietnieks Gintauts Senkans)

21. MĀCĪBU UN ATPŪTAS CENTRS

(vadītāja Zaiga Blūma; vadītāja vietniece Dace Miķilpa)

LATVIJAS BANKAS STRUKTŪRA 2007. GADA BEIGĀS

*8. pielikums***LATVIJAS BANKAS PĀRSTĀVniecība STARPTAUTISKAJĀS ORGANIZĀCIJĀS****EIROPAS SAVIENĪBA****EFK**

Helmūts Ancāns, Latvijas Bankas valdes priekšsēdētāja vietnieks, Monetārās politikas pārvaldes vadītājs¹

Jeļena Zubkova (pārstāvja vietniece), Monetārās politikas pārvaldes Finanšu stabilitātes daļas vadītāja²

EFK apakškomiteja eiro monētu jautājumos

Maruta Brūkle, Kases un naudas apgrozības pārvaldes Monētu daļas vadītāja

EFK apakškomiteja SVF jautājumos

Juris Kravalis, Ārējo sakaru pārvaldes vadītājs

Eiropas Banku uzraugu komiteja

Vita Pilsuma, Latvijas Bankas padomes locekle (banku uzraudzības institūciju pārstāv FKTK padomes loceklis Jānis Placis)

Eurostat Maksājumu bilances komiteja

Daiga Gaigala-Ližbovska, Statistikas pārvaldes Maksājumu bilances statistikas daļas vadītāja

Valters Zīle, Statistikas pārvaldes Maksājumu bilances statistikas daļas vadītāja vietnieks

Latvijas Republikas pastāvīgā pārstāvniecība Eiropas Savienībā

Aldis Austers, Latvijas Bankas nozares padomnieks

Monetārās, finanšu un maksājumu bilances statistikas komiteja

Agris Caune, Statistikas pārvaldes vadītājs

Ilmārs Skarbnieks, Statistikas pārvaldes vadītāja vietnieks

Valsts administrācijas grupa

Vilnis Kepe, Kases un naudas apgrozības pārvaldes vadītāja vietnieks

EIROPAS CENTRĀLO BANKU SISTĒMA**ECB Ģenerālpadome**

Ilmārs Rimšēvičs, Latvijas Bankas prezidents

Banknošu komiteja

Veneranda Kausa, Kases un naudas apgrozības pārvaldes vadītāja

Vilnis Kepe, Kases un naudas apgrozības pārvaldes vadītāja vietnieks

Banku uzraudzības komiteja

Zoja Razmusa, Monetārās politikas pārvaldes vadītāja vietniece (banku uzraudzības institūciju pārstāv FKTK priekšsēdētājs Uldis Cērps)

Cilvēkresursu konference

Inta Lovnika, Personāla pārvaldes vadītāja

Eirosistēmas/ECBS komunikācijas komiteja

Mārtiņš Grāvītis, Sabiedrisko attiecību pārvaldes vadītājs

Aina Raņķe, Komunikācijas pārvaldes vadītāja

¹ Kopš 21.01.2008. – Kārlis Bauze, Monetārās politikas pārvaldes vadītājs.

² Kopš 21.01.2008. – Juris Kravalis, Ārējo sakaru pārvaldes vadītājs.

8. pielikums (turpinājums)

Grāmatvedības un monetāro ienākumu komiteja

Jānis Caune, Latvijas Bankas galvenais grāmatvedis

Leo Ašmanis, Latvijas Bankas galvenā grāmatveža vietnieks

Iekšējā audita komiteja

Modris Briedis, Iekšējā audita pārvaldes vadītājs

Anita Hāznere, Iekšējā audita pārvaldes vadītāja vietniece, Bankas darbības audita daļas vadītāja

Informācijas tehnoloģiju komiteja

Harijs Ozols, Latvijas Bankas valdes loceklis, Informācijas sistēmu pārvaldes vadītājs

Ivo Odītis, Informācijas sistēmu pārvaldes vadītāja vietnieks

Juridiskā komiteja

Ilze Posuma, Juridiskās pārvaldes vadītāja

Iveta Krastiņa, Juridiskās pārvaldes vadītāja vietniece

Maksājumu un norēķinu sistēmu komiteja

Egons Gailītis, Maksājumu sistēmu pārvaldes vadītājs

Ēriks Āboliņš, Monetārās politikas pārvaldes vadītāja vietnieks¹

Monetārās politikas komiteja

Helmūts Ancāns, Latvijas Bankas valdes priekšsēdētāja vietnieks, Monetārās politikas pārvaldes vadītājs²

Uldis Rutkaste, Monetārās politikas pārvaldes Makroekonomikas analīzes daļas galvenais ekonomists³

Starptautisko attiecību komiteja

Andris Ruselis, Latvijas Bankas prezidenta vietnieks

Juris Kravalis, Ārējo sakaru pārvaldes vadītājs

Statistikas komiteja

Agris Caune, Statistikas pārvaldes vadītājs

Ilmārs Skarbnieks, Statistikas pārvaldes vadītāja vietnieks

Tirgus operāciju komiteja

Raivo Vanags, Tirgus operāciju pārvaldes vadītājs

Aigars Egle, Tirgus operāciju pārvaldes vadītāja vietnieks, Analīzes daļas vadītājs

STARPTAUTISKAIS VALŪTAS FONDS

Pilnvaroto padome

Ilmārs Rimšēvičs, Latvijas Bankas prezidents

Ziemeļvalstu un Baltijas valstu Monetāro un finanšu jautājumu komiteja

Andris Ruselis, Latvijas Bankas prezidenta vietnieks

Ziemeļvalstu un Baltijas valstu Monetāro un finanšu jautājumu komitejas vietnieku grupa

Juris Kravalis, Ārējo sakaru pārvaldes vadītājs

Ziemeļvalstu un Baltijas valstu birojs Vašingtonā

Mārtiņš Bitāns, Ziemeļvalstu un Baltijas valstu grupas izpilddirektora padomnieks, Latvijas pārstāvis SVF

¹ Kopš 20.03.2008. – Elmārs Zakulis, Monetārās politikas pārvaldes Finanšu tirgus analīzes daļas vadītājs.

² Kopš 21.01.2008. – Kārlis Bauze, Monetārās politikas pārvaldes vadītājs.

³ Kopš 10.03.2008. – Monetārās politikas pārvaldes vadītāja vietnieks.

9. pielikums

2007. GADĀ PUBLICĒTIE LATVIJAS BANKAS IZDEVUMI

Šajā sarakstā iekļautas publikācijas, kuras 2007. gadā sagatavojusi un izdevusi Latvijas Banka. Tās interesentiem pieejamas Latvijas Bankas interneta lapā (www.bank.lv). Iespējā veidā sagatavotos Latvijas Bankas izdevumus iespējams saņemt bez maksas gan Latvijas Bankā, gan arī pa pastu (ja nav norādīts citādi un pietiek krājumu), sūtot pieprasījumu uz adresi, kas norādīta šā izdevuma pēdējā lappusē, vai izmantojot e-pasta adresi info@bank.lv.

REGULĀRIE IZDEVUMI

"Latvijas Bankas 2006. gada pārskats"

"Monetārais Apskats. Monetary Review" (2006. gada 3. un 4. numurs un 2007. gada 1. un 2. numurs)

"Monetārais Biļetens" (2006. gada 11. un 12. numurs un 2007. gada 1.–10. numurs)

"Finanšu Stabilitātes Pārskats" (2006. gada 2. numurs)

"Latvijas Maksājumu Balance. Latvia's Balance of Payments" (2006. gada 3. un 4. numurs un 2007. gada 1. un 2. numurs)

"Latvijas Maksājumu Balance (Pamatrādītāji)" (2006. gada 11. un 12. numurs un 2007. gada 1.–10. numurs)

"Averss un Reverss" (2007. gada 1.–4. numurs un Latvijas Bankas organizētajai konferencei "Konkurētspēja – Latvijas tautsaimniecības nākotnes stūrakmens" veltīts speciālizlaidums)

PĒTĪJUMI

1. *Beņkovskis K., Paula D.* Inflācijas gaidas Latvijā: patērētāju apsekojuma rezultāti

2. *Vītola K., Dāvidsons G., Mjaškiha L.* Sērijveida dzīvokļu tirgus analīze saistībā ar kreditēšanas un iedzīvotāju maksātspējas novērtējumiem

3. *Meļihovs A., Zasova A.* Filipsa liknes novērtējums Latvijai

4. *Ajevskis V.* Inflācija un inflācijas nenoteiktība Latvijā

10. pielikums

LATVIJAS BANKAS PAMATUZDEVUMU IZPILDES 2007. GADA NORMATĪVĀS AKTUALITĀTES

15. marts

Latvijas Bankas padome apstiprināja noteikumus Nr. 1 "Darījumu procentu likmes" (spēkā ar 24.03.2007.), par 0.5 procentu punktiem (līdz 5.50% gadā) paaugstinot refinansēšanas likmi. Noteikta arī aizdevumu iespējas uz nakti procentu likme (6.50% gadā) un banku noguldījumu iespējas uz nakti Latvijas Bankā procentu likme (2.00%).

Latvijas Bankas padome apstiprināja noteikumus Nr. 2 "Darījumu regulatīvie noteikumi", kas nosaka darījumu procentu likmes, cenas un apjomu, kā arī termiņu noteikšanas kārtību (spēkā ar 24.03.2007.).

Latvijas Bankas padome apstiprināja noteikumus Nr. 3 "Kredītiestāžu maksājumu statistikas pārskata" sagatavošanas noteikumi" (spēkā ar 01.07.2007.).

17. maijs

Latvijas Bankas padome apstiprināja noteikumus Nr. 4 "Darījumu procentu likmes" (spēkā ar 18.05.2007.), par 0.5 procentu punktiem (līdz 6.00% gadā) paaugstinot refinansēšanas likmi un par 1.0 procentu punktu (līdz 7.50% gadā) – aizdevumu iespējas uz nakti procentu likmi un atstājot nemainīgu banku noguldījumu iespējas uz nakti Latvijas Bankā procentu likmi (2.00%).

Latvijas Bankas padome apstiprināja noteikumus Nr. 5 "Latvijas Bankas monetārās politikas instrumentu izmantošanas noteikumi", kas nosaka kārtību, kādā Latvijas Banka izmanto monetārās politikas instrumentus un bankas piedalās Latvijas Bankas monetārajās operācijās (spēkā ar 01.06.2007.).

12. jūlijs

Latvijas Bankas padome apstiprināja noteikumus Nr. 6 "Vērtspapīru īpašnieku mēneša pārskata" sagatavošanas noteikumi" (spēkā ar 01.01.2008.).

Latvijas Bankas padome apstiprināja noteikumus Nr. 7 "Latu naudas zīmju apraksts" (spēkā ar 13.07.2007.).

13. septembris

Latvijas Bankas padome apstiprināja noteikumus Nr. 8 "Kredītu reģistra noteikumi" (spēkā ar 01.01.2008.).

Latvijas Bankas padome apstiprināja noteikumus Nr. 9 "Kredītu reģistra dalībnieku maksas par Kredītu reģistra izmantošanu apmērs un maksāšanas kārtība" (spēkā ar 01.01.2008.).

2. novembris

Latvijas Bankas padome pieņēma lēmumu "Par dalību Eiropas automatizētajā reālā laika bruto norēķinu sistēmā TARGET2", nolemjot 2007. gada 19. novembrī pievienoties Eiropas Vienotajai automatizētajai reālā laika bruto norēķinu sistēmai TARGET2 un uzsākt TARGET2-Latvija darbību.

15. novembris

Latvijas Bankas padome apstiprināja noteikumus Nr. 10 "Kredītu reģistra tehniskie noteikumi" (spēkā ar 01.01.2008.).

Latvijas Bankas padome apstiprināja noteikumus Nr. 11 "Grozījumi Latvijas Bankas 2007. gada 13. septembra noteikumos Nr. 8 "Kredītu reģistra noteikumi" (spēkā ar 01.01.2008.).

10. pielikums (turpinājums)

Latvijas Bankas padome apstiprināja noteikumus Nr. 12 "Grozījumi Latvijas Bankas 2007. gada 13. septembra noteikumos Nr. 9 "Kredītu reģistra dalībnieku maksas par kredītu reģistra izmantošanu apmērs un maksāšanas kārtība"" (spēkā ar 01.01.2008.).

Latvijas Bankas padome apstiprināja noteikumus Nr. 13 "Grozījums Latvijas Bankas 2007. gada 12. jūlija noteikumos Nr. 7 "Lata naudas zīmju apraksts"" (spēkā ar 05.12.2007.).

11. pielikums

TERMINI

Aizdevumu iespēja uz nakti – pastāvīgā iespēja Latvijas Republikā reģistrētām bankām Latvijas Bankā saņemt automātiskos un pieprasījuma aizdevumus uz nakti pret ķilu. Šī pastāvīgā iespēja uz nakti aizstāja lombarda kredītu.

Atlikušais termiņš – līdz parāda instrumenta dzēšanas vai aizdevuma atmaksas datumam vai kādas citas finanšu operācijas beigu datumam atlikušais laiks.

Automātiskais aizdevums – aizdevums, ko Latvijas Republikā reģistrētai bankai, īstenojot aizdevumu iespēju uz nakti, Latvijas Banka izsniedz pret ķilu līdz nākamajai darbadienai šīs bankas naudas konta debeta atlikuma segšanai. Šī pastāvīgā iespēja aizstāja automātisko lombarda kredītu.

Automātiskais lombarda kredīts – sk. *automātiskais aizdevums*.

Bruto norēķinu sistēma – pārvedumu sistēma, kurā norēķins par katru naudas vai vērtspapīru pārveduma rīkojumu tiek veikts, pamatojoties uz katru atsevišķu maksājuma rīkojumu atbilstoši to saņemšanas secībai.

Centrālā valdība – valsts institūcijas, t.sk. ministrijas, vēstniecības, pārstāvniecības, aģentūras, padomes, izglītības, veselības aizsardzības, tiesībsargājošās, kultūras un citas valsts iestādes, kuru kompetence attiecas uz visu valsts ekonomisko teritoriju. Centrālā valdība ietver valsts bezpeļņas institūcijas, ko tā kontrolē un finansē.

Citi finanšu starpnieki (CFS) – finanšu iestādes (izņemot apdrošināšanas sabiedrības un pensiju fondus), kuras iesaistītas galvenokārt finanšu starpniecībā, uzņemoties tādas saistības, kas nav nauda, ne-MFI noguldījumi un tuvi noguldījumu aizstājēji vai apdrošināšanas tehniskās rezerves. CFS ir kreditēšanā iesaistītās sabiedrības (piemēram, finanšu lizinga sabiedrības, faktūrkreditēšanas sabiedrības, eksporta vai importa finansēšanas sabiedrības), ieguldījumu fondi, ieguldījumu brokeru sabiedrības, finanšu instrumentsabiedrības, finanšu pārvaldītājsabiedrības, riska kapitāla sabiedrības, kā arī citas finanšu iestādes, ja to darbība atbilst minētajiem nosacījumiem.

ECB Ģenerālpadome – viena no ECB lēmējīnstitūcijām, kuras sastāvā ietilpst ECB prezidents, viņa vietnieks un visu ES valstu centrālo banku prezidenti.

Eiro zona – ES valstis, kuras saskaņā ar Eiropas Kopienas dibināšanas līgumu ieviesušas eiro kā to vienoto valūtu un kurās tiek īstenota vienotā monetārā politika, par ko atbild ECB Padome. 2007. gada beigās eiro zonu veidoja Austrija, Beļģija, Francija, Grieķija, Īrija, Itālija, Luksemburga, Nīderlande, Portugāle, Slovēnija, Somija, Spānija un Vācija (2008. gada 1. janvārī eiro zonai pievienojās arī Kipra un Malta).

Eiropas Centrālā banka (ECB) – ECBS un Eirosistēmas centrālā institūcija, kam saskaņā ar Eiropas Kopienas normatīvajiem aktiem piešķirts juridiskās personas statuss. ECB, sadarbojoties ar ES valstu centrālajām bankām, īsteno Eirosistēmai un ECBS izvirzītos uzdevumus saskaņā ar ECBS un ECB Statūtiem. ECB pārvalda Padome un Valde. Kamēr visas ES valstis nav ieviesušas eiro, ECBS ietvaros darbojas arī trešā ECB lēmējīnstitūcija – Ģenerālpadome.

Eiropas Centrālo banku sistēma (ECBS) – ietver ECB un ES valstu centrālās bankas. Centrālās bankas tajās ES valstīs, kuras vēl nav ieviesušas eiro, īsteno neatkarīgu monetāro politiku saskaņā ar attiecīgās valsts normatīvajiem aktiem un tādējādi nav iesaistītas Eirosistēmas monetārās politikas īstenošanā.

Eirosistēma – ietver ECB un eiro zonas valstu centrālās bankas. Eirosistēmas lēmējīnstitūcijas ir ECB Padome un ECB Valde.

11. pielikums (turpinājums)

Ekonomikas un finanšu komiteja (EFK) – ES Padomes izveidota komiteja ekonomikas un finanšu jautājumos, kurā darbojas ES valstu valdību un centrālo banku pārstāvji, kā arī EK un ECB pārstāvji.

Ekonomikas un monetārā savienība (EMS) – Eiropas Kopienas dibināšanas līgumā aprakstītas EMS veidošanas procesa ES trīs pakāpes. EMS pirmo pakāpi, kas sākās 1990. gada 1. jūlijā un beidzās 1993. gada 31. decembrī, galvenokārt raksturo brīvas kapitāla plūsmas izveide ES. EMS otrā pakāpe sākās 1994. gada 1. janvārī un ietvēra Eiropas Monetārā institūta izveidi, aizliegumu centrālajām bankām finansēt sabiedrisko sektoru, aizliegumu sabiedriskajam sektoram privileģēti piekļūt finanšu institūcijām un izvairīšanos no pārmērīga valdības budžeta deficīta. EMS trešā pakāpe sākās 1999. gada 1. janvārī, nododot atbildību par monetārajiem jautājumiem ECB un ieviešot eiro. Ar eiro naudas zīmju ieviešanu 2002. gada 1. janvārī tika pabeigts EMS izveides process.

Elektroniskā kliringa sistēma (EKS) – Latvijas Bankas neto norēķinu sistēma, kas nodrošina klientu maksājuma rīkojumu apstrādi un kliringa (tīrvērtes) norēķinus.

Fiksētas procentu likmes instruments – finanšu instruments, kura kupona procentu likme nemainās visā instrumenta darbības laikā.

Finanšu iestādes – CFS, finanšu palīgsabiedrības, apdrošināšanas sabiedrības un pensiju fondi.

Finanšu palīgsabiedrības – finanšu iestādes, kas iesaistītas galvenokārt finanšu palīgdarbībās, t.i., darbībās, kuras cieši saistītas ar finanšu starpniecību, bet nav finanšu starpniecība, piemēram, ieguldījumu brokeri, kas neveic finanšu starpniecības pakalpojumus savā vārdā, sabiedrības, kas nodrošina finanšu tirgu infrastruktūru, iestādes, kas uzrauga MFI, finanšu iestādes un finanšu tirgu. Finanšu un kapitāla tirgus komisija un Rīgas Fondu birža uzskatāmas par finanšu palīgsabiedrībām.

Galvenās refinansēšanas operācijas – tirgus operācijas, ko Latvijas Banka veic, organizējot reverso darījumu izsoles, kurās Latvijas Republikā reģistrētām bankām piešķir aizdevumus pret ķīlu. Izsoles minimālā aizdevuma procentu likme ir vienāda ar Latvijas Bankas refinansēšanas likmi. Latvijas Banka katrai izsolei nosaka izsoles kopējo apjomu. Aizdevuma termiņš ir 7 dienas. Šo operāciju veikšana aizstāja īstermiņa vērtspapīru pārdošanas ar atpirkšanu (*repo* darījumu) izsoles.

Ilgāka termiņa refinansēšanas operācijas – tirgus operācijas, ko Latvijas Banka veic, organizējot reverso darījumu izsoles, kurās Latvijas Republikā reģistrētām bankām piešķir aizdevumus pret ķīlu. Izsoles minimālā aizdevuma procentu likme ir vienāda ar Latvijas Bankas refinansēšanas likmi. Latvijas Banka katrai izsolei nosaka izsoles kopējo apjomu. Aizdevuma termiņš ir 91 diena. Šo operāciju veikšana aizstāja ilgāka termiņa vērtspapīru pārdošanas ar atpirkšanu (*repo* darījumu) izsoles.

Kapitāla vērtspapīri – vērtspapīri, kas nodrošina līdzdalību komercsabiedrības kapitālā. Tie ietver biržās tirgotus un netirgotus kapitāla vērtspapīrus (piemēram, kotētas akcijas, nekotētas akcijas un citus kapitāla vērtspapīru veidus) un parasti nodrošina ienākumus dividenžu veidā.

Klirings (tīrvērtē) – maksājuma dokumentu vai vērtspapīru pārveduma rīkojumu nosūtīšanas, apstrādes un savstarpējās saskaņošanas process, kas notiek pirms norēķina un kā rezultātā, pamatojoties uz visiem banku iesniegtajiem maksājuma dokumentiem, aprēķina katras bankas kliringa (tīrvērtes) neto pozīciju, t.i., kopējās naudas līdzekļu saistības vai prasības pret pārējām bankām.

11. pielikums (turpinājums)

Koncentrācijas rādītājs – piecu lielāko transakciju nosūtītāju (var būt iekļauta centrālā banka) tirgus daļa katras maksājumu sistēmas transakciju kopskaitā un kopapjomā. Pieci lielākie transakciju nosūtītāji maksājumu apjoma ziņā var būt atšķirīgi no pieciem lielākajiem transakciju nosūtītājiem maksājumu transakciju skaita ziņā. Latvijas Bankas maksājumu sistēmu koncentrācijas rādītāja aprēķinā iekļautas arī Latvijas Bankas transakcijas.

Kredītiestāde – sabiedrība, kas dibināta, lai pieņemtu noguldījumus un citus atmaksājamus līdzekļus no neierobežota klientu loka un savā vārdā izsniegtu kredītus, un sniegtu citus finanšu pakalpojumus, vai elektroniskās naudas institūcijas, kas emitē maksāšanas līdzekļus elektroniskās naudas veidā. Latvijas kredītiestādes (bankas un elektroniskās naudas institūcijas) ietvertas "Latvijas Republikas monetāro finanšu iestāžu sarakstā" (sk. Latvijas Bankas interneta lapas (www.bank.lv) izvēlnes "Tiesību akti" sadaļu "Statistikas pārskati").

Kreditrisks – iespēja ciest zaudējumus darījuma partnera saistību neizpildes dēļ.

Likviditātes risks – iespēja, ka saistības netiks izpildītas laikus un nebūs iespējams atsavināt aktīvus tuvu to patiesajai vērtībai.

Lombarda kredīts – sk. *aizdevumu iespēja uz nakti*.

M0 – naudas bāze, kas aprēķināta saskaņā ar Latvijas Bankas metodoloģiju un ietver Latvijas Bankas emitētās latu banknotes un monētas un rezidentu MFI un finanšu iestāžu pieprasījuma noguldījumus (noguldījumus uz nakti) Latvijas Bankā.

M1 – šaurās naudas rādītājs, kas aprēķināts saskaņā ar ECB metodoloģiju un ietver Latvijas Bankas emitētās latu banknotes un monētas, neieskaitot to atlikumus MFI kasēs, un rezidentu nefinanšu sabiedrību, finanšu iestāžu, mājsaimniecību un mājsaimniecības apkalpojošo bezpeļņas institūciju un pašvaldību latos un ārvalstu valūtās MFI uz nakti veiktos noguldījumus.

M2 – vidējās naudas rādītājs, kas aprēķināts saskaņā ar ECB metodoloģiju un ietver M1 un rezidentu nefinanšu sabiedrību, finanšu iestāžu, mājsaimniecību un mājsaimniecības apkalpojošo bezpeļņas institūciju un pašvaldību latos un ārvalstu valūtās MFI veiktos noguldījumus ar brīdinājuma termiņu par izņemšanu līdz 3 mēnešiem ieskaitot (īstermiņa krājnoguldījumus) un noguldījumus ar noteikto termiņu līdz 2 gadiem ieskaitot (īstermiņa noguldījumus).

M2X – plašā nauda; šis naudas rādītājs tiek aprēķināts saskaņā ar Latvijas Bankas metodoloģiju un ietver Latvijas Bankas emitētās latu banknotes un monētas, neieskaitot to atlikumus MFI kasēs, un rezidentu nefinanšu sabiedrību, finanšu iestāžu, mājsaimniecību un mājsaimniecības apkalpojošo bezpeļņas institūciju MFI veiktos noguldījumus uz nakti un termiņnoguldījumus (t.sk. noguldījumus ar brīdinājuma termiņu par izņemšanu un *repo* darījumus) latos un ārvalstu valūtās. Pašvaldību noguldījumi tiek ietverti M2X kā neto rādītājs pieprasījuma pusē.

M3 – plašās naudas rādītājs, kas aprēķināts saskaņā ar ECB metodoloģiju un ietver M2, *repo* darījumus, MFI emitētos parāda vērtspapīrus ar termiņu līdz 2 gadiem ieskaitot un naudas tirgus fondu akcijas un daļas.

Mainīgas procentu likmes instruments – finanšu instruments, kura kupona procentu likmi periodiski pārskata attiecībā pret atsauces indeksu, lai atspoguļotu īstermiņa vai vidēja termiņa tirgus procentu likmju pārmaiņas. Mainīgas procentu likmes instrumentiem kupona procentu likme var būt noteikta, izmantojot vai nu atsauces indeksu kādā datumā pirms procentu uzkrāšanas perioda sākuma, vai arī procentu uzkrāšanas perioda laikā.

11. pielikums (turpinājums)

Mājsaimniecības – fiziskās personas vai fizisko personu grupas kā patērētāji un tikai pašu galapatēriņam domātu preču ražotāji un nefinanšu pakalpojumu sniedzēji. Latvijā par mājsaimniecībām uzskatāmi arī individuālā darba veicēji, ja viņi nav reģistrējuši savu darbību Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra komercreģistrā. Veidojot kopsavilkumus, mājsaimniecību sektorā parasti iekļauj arī mājsaimniecības apkalpojošo bezpeļņas institūciju datus.

Mājsaimniecības apkalpojošās bezpeļņas institūcijas – institūcijas, kas nodrošina preces un pakalpojumus fiziskajām personām vai fizisko personu grupām un resursus gūst galvenokārt no brīvprātīgām iemaksām naudā vai natūrā, piemēram, arodbiedrības, profesionālās vai izglītības apvienības, patērētāju asociācijas, politiskās partijas, baznīcas, reliģiskās kopienas, kā arī kultūras, atpūtas un sporta klubi, žēlsirdības, atbalsta un palīdzības organizācijas.

Maksājumu bilance – statistikas pārskats, kas atspoguļo Latvijas saimnieciskos darījumus ar pārējām valstīm konkrētā periodā. Šajā pārskatā ietilpst darījumi, kuri saistīti ar precēm, pakalpojumiem, ienākumiem un pārvedumiem, un tie neto darījumi, kuri rada finanšu prasības ("Aktīvi") vai finanšu saistības ("Pasīvi") pret pārējām valstīm.

Monetārās finanšu iestādes (MFI) – iestādes, kas kopā veido naudas emisijas sektoru. Latvijas Banka uztur "Latvijas Republikas monetāro finanšu iestāžu sarakstu" (sk. Latvijas Bankas interneta lapas (www.bank.lv) izvēlnes "Tiesību akti" sadaļu "Statistikas pārskati"), kurā 2007. gada beigās iekļauta Latvijas Banka, 31 kredītiestāde, divi naudas tirgus fondi un 35 pārējās MFI (krājaizdevu sabiedrības). ECB savā interneta lapā regulāri publicē ES valstu MFI sarakstu (sk. Latvijas Bankas interneta lapas (www.bank.lv) izvēlni "Saites").

Nefinanšu sabiedrība – saimnieciska vienība, kas veic preču ražošanu vai sniedz nefinanšu pakalpojumus nolūkā gūt peļņu vai citus augļus. Latvijā par nefinanšu sabiedrību uzskatāms arī individuālais komersants, ja viņš reģistrējis savu darbību Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra komercreģistrā.

Noguldījumi ar brīdinājuma termiņu par izņemšanu – naudas līdzekļi, kuri noguldīti MFI, nenosakot termiņu, un kurus iespējams izņemt vai nu iepriekš brīdinot MFI atbilstoši līgumā noteiktajam brīdinājuma termiņam, vai arī samaksājot tai ievērojamu soda naudu.

Noguldījumi ar noteiktu termiņu – naudas līdzekļi, kuri noguldīti MFI un kurus nevar izņemt pirms termiņa beigām vai var izņemt, tikai samaksājot nelielu soda naudu. Šādi noguldījumi aptver arī dažus netirgojamus parāda instrumentus, piemēram, netirgojamus noguldījumu sertifikātus.

Noguldījumu iespēja uz nakti – pastāvīgā iespēja Latvijas Republikā reģistrētām bankām pēc to iniciatīvas veikt Latvijas Bankā noguldījumus uz nakti.

Pamatdarbības risks – iespēja ciest finansiālus un nefinansiālus zaudējumus darbības neparedzētas pārtraukšanas, informācijas nesankcionētas izmantošanas, drošības prasību neievērošanas un citu ar nepilnīgu iekšējās kontroles sistēmu saistītu iekšēju vai ārēju apstākļu dēļ.

Parāda vērtspapīri – vērtspapīri, kas apliecina emitenta (t.i., aizņēmēja) saistības pret šo vērtspapīru turētāju (aizdevēju) un tā apņemšanos veikt vienu vai vairākus maksājumus vērtspapīru turētājam (aizdevējam) noteiktā datumā vai datumos (piemēram, obligācijas, parādzīmes, naudas tirgus instrumenti). Šiem vērtspapīriem parasti ir noteikta procentu likme (kupons), vai arī tie tiek pārdoti ar diskontu pret summu, kas tiks atmaksāta noteiktajā dzēšanas termiņā. Parāda vērtspapīri, kas emitēti ar sākotnējo termiņu ilgāku par 1 gadu, klasificējami kā ilgtermiņa

11. pielikums (turpinājums)

parāda vērtspapīri.

Pastāvīgā iespēja – centrālās bankas nodrošināta iespēja, kas pieejama darījuma partneriem pēc to iniciatīvas. Latvijas Banka piedāvā Latvijas Republikā reģistrētām bankām divas pastāvīgās iespējas uz nakti: aizdevumu iespēju un noguldījumu iespēju.

Pieprasījuma aizdevums – aizdevums, ko Latvijas Republikā reģistrētām bankām, īstenojot aizdevumu iespēju uz nakti, Latvijas Banka izsniedz pēc to pieprasījuma pret ķīlu līdz nākamajai darbadienai. Šī iespēja aizstāja pieprasījuma lombarda kredītu.

Pieprasījuma lombarda kredīts – sk. *pieprasījuma aizdevums*.

Portfeliegunājumi – Latvijas rezidentu ieguldījumi (neto darījumi un atlikumi) citu valstu rezidentu emitētajos vērtspapīros ("Aktīvi") un citu valstu rezidentu ieguldījumi Latvijas rezidentu emitētajos vērtspapīros ("Pasīvi"). Portfeliegunājumos tiek ietverti kapitāla vērtspapīri (nodrošina īpašumtiesības, kas atbilst līdz 10% no parastajām akcijām vai balsstiesībām) un parāda vērtspapīri, izņemot tos vērtspapīrus, kuri atspoguļoti ārvalstu tiešajās investīcijās vai rezerves aktīvos.

Reālā laika bruto norēķinu (RTGS) sistēma – norēķinu sistēma, kurā naudas vai vērtspapīru pārveduma rīkojumu apstrāde un norēķins notiek individuāli un secīgi (neizmantojot mijieskaitu) reālajā laikā.

Reversais darījums – darījums, kurā Latvijas Banka izsniedz Latvijas Republikā reģistrētām bankām aizdevumu pret ķīlu.

Rezerves – Latvijas Republikā reģistrētu banku naudas turējumi Latvijas Bankā, lai izpildītu rezervju prasības.

Rezervju bāze – to bilances posteņu summa, kuri veido Latvijas Republikā reģistrētu banku rezervju prasību aprēķināšanas bāzi.

Rezervju norma – Latvijas Bankas noteikta rezervju bāzes daļa procentos jeb obligāto rezervju procents. Centrālā banka var noteikt normu arī katrai rezervju bāzē iekļauto bilances posteņu kategorijai. Normas izmanto rezervju prasību aprēķināšanai.

Rezervju prasības – prasības Latvijas Republikā reģistrētām bankām turēt Latvijas Bankā rezervju normai atbilstošas rezerves.

RIGIBID (Riga Interbank Bid Rate) – Latvijas starpbanku noguldījumu procentu likmju indekss, kas atspoguļo kotēšanas sarakstā iekļauto banku noteiktās latu naudas tirgus procentu likmes, par kādām šīs bankas vēlas aizņemties naudas līdzekļus latos no citām bankām. Latvijas Banka šo indeksu aprēķina darījumiem ar termiņu uz nakti, 1 diena (sākot ar nākamo darbadienu), 1 nedēļa, 1 mēnesis, 3 mēneši, 6 mēneši un 12 mēnešu.

RIGIBOR (Riga Interbank Offered Rate) – Latvijas starpbanku kredītu procentu likmju indekss, kas atspoguļo kotēšanas sarakstā iekļauto banku noteiktās latu naudas tirgus procentu likmes, par kādām šīs bankas vēlas aizdot naudas līdzekļus latos citām bankām. Latvijas Banka šo indeksu aprēķina darījumiem ar termiņu uz nakti, 1 diena (sākot ar nākamo darbadienu), 1 nedēļa, 1 mēnesis, 3 mēneši, 6 mēneši un 12 mēnešu.

Sākotnējais termiņš – saskaņā ar finanšu operācijas sākumā noligtajiem noteikumiem un nosacījumiem laiks no parāda instrumenta emisijas datuma līdz dzēšanas datumam vai aizdevuma izsniegšanas datuma līdz atmaksas datumam, vai kādas citas finanšu operācijas sākuma datuma līdz beigu datumam.

11. pielikums (turpinājums)

SEPA (Vienotā eiro maksājumu telpa) (*SEPA (Single Euro Payment Area)*) – telpa, kurā patērētāji, uzņēmējsabiedrības un citi tautsaimniecības dalībnieki neatkarīgi no to atrašanās vietas varēs veikt un saņemt maksājumus eiro gan starp valstīm, gan valstu robežās saskaņā ar vieniem un tiem pašiem galvenajiem nosacījumiem, tiesībām un pienākumiem.

Starptautiskā automatizētā maksājumu sistēma (SAMS) – Latvijas Bankas reālā laika bruto norēķinu sistēma, kas nodrošina Latvijas Bankas monetārās politikas operāciju, liela apjoma starptautisku pārvedumu, kā arī citu latos veikto maksājumu norēķinus.

Starptautiskais Valūtas fonds (SVF) – starptautiska organizācija, kas dibināta 1944. gada jūlijā, lai veicinātu starptautisko monetāro sadarbību, valūtas kursu stabilitāti, valstu ekonomisko izaugsmi un nodarbinātības pieaugumu un nodrošinātu īslaicīgu finansiālu palīdzību, ja kādai SVF dalībvalstij radusies nepieciešamība risināt ar maksājumu bilanci saistītas problēmas.

Starptautisko investīciju bilance – statistikas pārskats, kas atspoguļo Latvijas finanšu prasību ("Aktīvi") un finanšu saistību ("Pasīvi") pret pārējām valstīm atlikumu vērtību un sastāvu.

Starptautisko norēķinu banka (SNB) (*Bank for International Settlements (BIS)*) – starptautiska finanšu organizācija, kas dibināta 1930. gada maijā, lai veicinātu starptautisko monetāro un finanšu sadarbību. SNB darbojas kā centrālo banku banka.

TARGET (Eiropas Vienotā automatizētā reālā laika bruto norēķinu) sistēma (*TARGET (Trans-European Automated Real-time Gross settlement Express Transfer) system*) – reālā laika bruto norēķinu (RTGS) sistēma eiro, kas nodrošina centrālo banku monetārās politikas operāciju, liela apjoma starptautisku pārvedumu, kā arī citu eiro veikto maksājumu norēķinus.

TARGET2 – jauna TARGET sistēmas paaudze, kurā TARGET decentralizēto tehnisko struktūru aizstājusi vienota platforma, kas nodrošina saskaņotu pakalpojumu sniegšanu un vienotu cenu noteikšanas shēmu.

TARGET2-Latvija – TARGET2 komponentsistēma Latvijā, kuras darbību nodrošina Latvijas Banka kopīgi ar pārējām ECBS centrālajām bankām.

Termiņnoguldījumi Latvijas Bankā – tādi noguldījumi latos ar fiksētu procentu likmi uz noteiktu termiņu, kurus Latvijas Bankā tās organizētas termiņnoguldījumu izsoles rezultātā veic Latvijas Republikā reģistrētas bankas. Izsoles maksimālā noguldījuma procentu likme ir vienāda ar Latvijas Bankas refinansēšanas likmi. Latvijas Banka katrai izsolei nosaka izsoles kopējo apjomu. Termiņnoguldījumu izsoles aizstāj vērtspapīru pirkšanas ar atpārdošanu (*reverse repo* darījumu) izsoles.

Tiešās investīcijas – investīcijas (neto darījumi un atlikumi), ko ārvalstu investors veic, lai iegūtu būtisku līdzdalību (īpašumtiesības, kas atbilst vismaz 10% no parastajām akcijām vai balsstiesībām) kādā Latvijas komercsabiedrībā ("Tiešās investīcijas Latvijā") vai Latvijas investors kādā ārvalstu kompānijā ("Tiešās investīcijas ārvalstīs"). Tās ietver tiešās investīcijas pašu kapitāla, reinvestētās peļņas un cita kapitāla veidā.

Tiešie darījumi – darījumi, kurus Latvijas Banka noslēdz ar Latvijas Republikā reģistrētām bankām organizētas vērtspapīru tiešās pirkšanas vai pārdošanas izsoles vai ārvalstu valūtas bezskaidrās naudas pirkšanas un pārdošanas rezultātā.

Tirgus operācijas – operācijas, ko finanšu tirgū veic pēc centrālās bankas iniciatīvas. Latvijas Bankas tirgus operācijas var iedalīt atbilstoši Eirosistēmā lietotajam dalījumam četrās kategorijās: galvenās refinansēšanas operācijas, ilgāka termiņa re-

11. pielikums (turpinājums)

finansēšanas operācijas, strukturālās operācijas un precizējošās operācijas. Latvijas Bankas galvenie tirgus operāciju instrumenti ir reversie darījumi. Strukturālajām operācijām pieejami tiešie darījumi, savukārt precizējošo operāciju veikšanai pieejami tiešie darījumi, valūtas mijmaiņas darījumi un termiņnoguldījumu piesaiste.

Tirgus risks – iespēja ciest zaudējumus finanšu tirgus faktoru (piemēram, procentu likmju vai valūtas kursu) nelabvēlīgu pārmaiņu dēļ.

Valdība – valsts institūcijas, kuras ražo netirgojamas preces vai sniedz pakalpojumus, kas paredzēti individuālajam vai kolektīvajam patēriņam, vai valsts institūcijas, kuras iesaistītas nacionālā ienākuma vai nacionālās bagātības pārdalē. Latvijā valdība ietver centrālo valdību un vietējo valdību.

Valūtas kursa mehānisms II (VKM II) – valūtas kursa režīms, kas nodrošina pamatprincipus sadarbībai valūtas kursu politikas jomā starp eiro zonas valstīm un ES valstīm, kuras nepiedalās EMS trešajā pakāpē. 2007. gada beigās VKM II piedalījās Dānija, Igaunija, Kipra, Latvija, Lietuva, Malta un Slovākija (2008. gada 1. janvārī, ieviešot eiro, Kipra un Malta pārtrauca dalību VKM II).

Valūtas mijmaiņas darījums – vienas valūtas maiņa pret otru, vienlaikus veicot pirkšanas un pārdošanas darījumu pēc darījuma sākumkursa un pārdošanas un pirkšanas darījumu pēc darījuma beigu kursa. Tirgus operāciju ietvaros Latvijas Banka par latiem pērk ārvalstu valūtu no Latvijas Republikā reģistrētām bankām, vienlaikus noslēdzot ārvalstu valūtas nākotnes pārdošanas darījumu, vai arī pārdod ārvalstu valūtu Latvijas Republikā reģistrētām bankām, vienlaikus noslēdzot ārvalstu valūtas nākotnes pirkšanas darījumu. Latvijas Banka valūtas mijmaiņas darījumu izsolēs kā ārvalstu valūtu izmanto tikai eiro. Valūtas mijmaiņas darījumu, pērkot ārvalstu valūtu no bankām ar atpārdošanu, izsoles minimālā latu procentu likme ir vienāda ar Latvijas Bankas refinansēšanas likmi, bet, pārdodot ārvalstu valūtu bankām ar atpirkšanu, izsoles maksimālā latu procentu likme ir vienāda ar Latvijas Bankas refinansēšanas likmi. Latvijas Banka katrai izsolei nosaka izsoles kopējo apjomu.

Vērtspapīru pārdošana ar atpirkšanu (repo darījumi) – sk. *galvenās refinansēšanas operācijas*.

Vērtspapīru pirkšana ar atpārdošanu (reverse repo darījumi) – sk. *termiņnoguldījumi Latvijas Bankā*.

Vērtspapīru tiešā pirkšana un pārdošana – darījumi Latvijas Bankas organizētas vērtspapīru tiešās pirkšanas vai pārdošanas izsoles rezultātā. Latvijas Banka izsolēs piedāvā Latvijas Republikā reģistrētām bankām pirkt vai pārdot latos denominētus parāda vērtspapīrus. Vērtspapīru tiešās pirkšanas izsolēs maksimālā pirkšanas cena un tiešās pārdošanas izsolēs minimālā pārdošanas cena tiek noteikta atbilstoši attiecīgo vērtspapīru tirgus cenai. Latvijas Banka katrai izsolei nosaka pērkamo vai pārdodamo vērtspapīru apjomu.

Vietējā valdība – valsts institūcijas, kuru kompetence attiecas tikai uz vietējo ekonomisko teritoriju. Vietējā valdība ietver valsts bezpeļņas institūcijas, kuras vietējā valdība kontrolē un finansē. Latvijā vietējā valdība ir pašvaldības.

Latvijas Bankas 2007. gada pārskats

K. Valdemāra ielā 2A, Rīgā, LV-1050
Tālrunis: 6702 2300 Fakss: 6702 2420
<http://www.bank.lv>
info@bank.lv
Iespiests "Premo"